A.Merve Güler - Hilal Atıcı - Nuri Atıcı

Gençler için

Temel Dinî Bilgiler

Sevgi

Gençler İçin

TEMEL DİNİ BİLGİLER

A. Merve GÜLER
Hilal ATICI
Nuri ATICI

Sevgi

Gençler İçin Temel Dini Bilgiler

Sevgi Yayınları Adına Editör : Mehmet Dikmen
Editör Yardımcıları : A. Merve Güler - Hilal Atıcı - Nuri Atıcı
Kapak : Ramazan Erkut
Sayfa Düzeni ve Üretim : Türdav Ajans
Baskı & Cilt : Çalış Ofset - Davutpaşa Cad. Yılanlı Ayazma Sk. No:8 Davutpaşa/İstanbul Tel: (0212) 482 11 04

İstanbul / Haziran 2006
ISBN 975-6541-27-X

SEVGİ YAYINLARI
Alayköşkü Cad. No: 10 Cağaloğlu/İstanbul
Posta Kutusu: 882 Sirkeci / İstanbul
Tel: (0212) 511 61 62 (Pbx) Fax: (0212) 522 11 96
ınternet: www.turdav.com e.mail: turdav@turdav.com.tr

© "Sevgi" markası ile üretilen bu eserin basım ve yayın hakları Türdav Basım ve Yayım Ticaret ve Sanayii A.Ş.'ye aittir.

Gençler İçin

TEMEL DİNİ BİLGİLER

A. Merve GÜLER
Hilal ATICI
Nuri ATICI

İÇİNDEKİLER

İNANÇ 9
Din Nedir? 9
YAHUDİLİK 10
HRİSTİYANLIK 11
İSLÂM NEDİR? 12
İMAN NEDİR 13
İMANIN ALTI ŞARTI 15
1- ALLAH'A İNANMAK: 15
ALLAHIN SIFATLARI 20
ESMÂÜ'L-HÜSNÂ (Allah'ın En Güzel İsimleri) 24
2- MELEKLERE İNANMAK 30
3- KİTAPLARA İNANMAK 34
KUR'AN'IN İNDİRİLİŞİ 39
KURAN'DA NELER VAR? 39
KUR'AN'IN YAZILIŞI VE KİTAP HALİNE GETİRİLİŞİ 40
HAYAT KILAVUZU 41
4- PEYGAMBERLERE İNANMAK 43
NİÇİN PEYGAMBERLER GÖNDERİLMİŞTİR? 44
PEYGAMBERLERİN SIFATLARI 45
KURAN'DA ADI GEÇEN PEYGAMBERLER 46
5- AHİRETE İNANMAK 48
AHİRET İNANCININ İNSANIN KİŞİLİĞİNE KATKILARI 56
6- KADERE İNANMAK 57
TEST 62

İBADET 66
İbadet Nedir? 66
İbadetlerin Bizlere Kazandırdıkları nelerdir? 67
MÜKELLEFİN GÖREVLERİ 69
İBADETLER SÖZLÜĞÜ: 72

TEMİZLİK *73*
ABDEST *73*
ABDEST NASIL ALINIR? *74*
GUSÜL ABDESTİ *77*
TEYEMMÜM *78*
ABDEST SÖZLÜĞÜ: *79*

NAMAZ *80*
Namaz İbadetlerin Özüdür *81*
NAMAZIN HİKMETLERİ *82*
NAMAZIN FARZLARI *87*
NAMAZIN ŞARTLARI *87*
İSLAM'IN ÇAĞRISI: EZAN VE KAMET *89*
NAMAZIN KILINIŞI *92*
NAMAZI BOZAN DURUMLAR *95*
NAMAZIN VACİPLERİ *96*
NAMAZ ÇEŞİTLERİ *98*
CUMA NAMAZI *99*
BAYRAM NAMAZI *101*
NAMAZDA OKUNAN DUA VE SURELER *102*
NAMAZ SÖZLÜĞÜ *108*

ORUÇ *109*
ORUÇ VE RAMAZAN *110*
Oruç Çeşitleri: *114*
Oruç Kimlere Farzdır: *114*
Orucu Bozan Şeyler: *115*
Orucu Bozmayan Şeyler: *115*
ORUÇ SÖZLÜĞÜ: *116*

ZEKAT *117*
Zekatın faydaları *118*
Nisap miktarı nasıl ölçülür? *122*
Zekat Kimlere Farzdır? *122*

Zekat kimlere verilir? *122*
Zekat ne kadar verilir? *122*
ZEKAT SÖZLÜĞÜ *124*

HAC *125*
Hac Kimlere Farzdır? *125*
HACCIN ÖNEMİ *126*
HACCIN YAPILIŞI *126*
HAC SÖZLÜĞÜ *131*
Test *132*

AHLAK *135*
Ahlak Nedir? *135*

SİYER (Peygamberimizin Hayatı) *171*
KUR'AN-I KERİM'E GÖRE PEYGAMBERİMİZ *171*
ÇOCUK OLARAK PEYGAMBERİMİZ *174*
A) Bereket Yılları *174*
B) Öksüz ve Yetim Olarak Büyümesi ve Hikmetleri *177*
C) Efendimizde Anne Sevgisi *177*
GENÇ BİR DELİKANLI OLARAK PEYGAMBERİMİZ *182*
A) Cesaret Örneği Olarak Yaptığı Şam Yolculuğu *182*
B) Peygamberimizin çobanlık serüveni *184*
C) Ticari Çabaları ve Dürüstlüğü *186*
D) Allah Resulünün Yanlış Davranışlardan Kaçınması *190*
E) Peygamberimizin Evliliği *192*
İLK VAHİY *193*
GÖKTEKİ YILDIZLAR *195*
Hz. Ebubekir *195*
Hz. Ali (r.a.) *196*
Zeyd bin Harise *196*
Mus'ab bin Umeyr *197*
Hz. Hamza *198*

Hz. Ömer *199*
Hz. Osman *201*
MÜSLÜMANLARA YAPILAN İŞKENCELER *204*
Habeşistan'a Hicret *205*
Hüzün Yılı *207*
Müslümanlara Sosyal ve Ekonomik Boykot *207*
Taif Yolculuğu *208*
Medine'de İslam Hızla Yayılıyor *209*
İsra ve Miraç *209*
HİCRET *211*
Müslümanlar neden Hicret ettiler? *211*
Neden Medine? *211*
Hz. Muhammed (sav) ve Hicret *213*
Medine'de Yeni Hayat *215*
Ensar'ın Resul Sevgisi *215*
Medine'de İslâma Düşmanlık Yapan Şer Üçgeni *216*
Mescid-i Nebi'nin İnşası *216*
BEDİR SAVAŞI *217*
UHUT SAVAŞI *219*
HENDEK SAVAŞI *221*
HUDEYBİYE BARIŞ ANLAŞMASI: *223*
MEKKE'NİN FETHİ *228*
VEDA HACCI VE VEDA HUTBESİ *231*
Peygamberimizin Hastalanması *232*
PEYGAMBERİMİZİN VEFATI *232*
Hz. Fatma'nın Üzüntüsü: *233*
Efendimizin Mirası: *234*
SİYER YARIŞMA SORULARI *235*

İNANÇ

DİN NEDİR?

Din ilk insan Hz. Adem'den günümüze kadar tüm insanlığı etkileyen bir olgudur. Din; sözlükte ceza, mükafat, yol, adet demektir. İnsanları iyiye, güzele, doğruya yöneltmek için Allah'ın Peygamberleri aracılığıyla bildirdiği, insanları birbirine bağlayan, belli bir amaca yönelten ilahi kuralların bütününe din denir.

Din; *bir toplumun sahip olduğu inanç, ibadet ve ahlak kurallarının bütünüdür*. Toplumların dinsiz olarak yaşaması mümkün değildir. Çünkü insan çoğu olaylar karşısında çaresiz bir varlık olduğunu bilir ve kendisinden daha yüce bir varlığın yardımına ihtiyaç duyar. İşte Allah da insanların bu ihtiyaçlarını peygamberler yoluyla gidermiştir. Fakat çeşitli sebeplerle insanlar peygamberlere karşı çıkmışlar ve kendi istek ve arzularına göre farklı dinleri ortaya çıkartmışlardır. Bugün yeryüzünde birbirinden farklı olan birçok din vardır.

İnsan, yaratılıştan din duygusuna sahip bir varlıktır. Din, insanın ayrılmaz bir özelliğidir. Dinsizlik ise insanın yaratılışına ters bir durumdur. Günümüze kadar gelmiş geçmiş toplumlar içerisinde dinsiz olanına hiç rastlanmamıştır. Ancak her toplumda bazı kimselerin dini benimsemediği de görülmüştür.

Kendisinden daha güçlü ve yüce bir varlığa inanma, her insanda doğuştan var olan bir duygudur. Dinden uzak

bir hayat süren insanlar bile çaresiz ve sıkıntılı anlarında kendisine dayanıp güvenecekleri yüce bir varlığa ihtiyaç duyarlar.

DİNİN ÇEŞİTLERİ

Dini genel olarak İlahi, semavi (Allah'ın gönderdiği) dinler ve İlahi olmayan, batıl (insanların uydurduğu) dinler olmak üzere ikiye ayırabiliriz.

Allah tarafından gönderilmiş olan dinlere **ilahi** ya da **semavi (göksel) dinler** denir. Bütün ilahi dinlerde **Allah inancı** vardır. İlahi din olarak İslam, Yahudilik ve Hristiyanlığı sayabiliriz.

İnsanların kendi istek, arzu ve düşünceleri ile ortaya çıkmış dinlere de **ilahi olmayan dinler** denir. Örnek: Mecusilik, Zerdüştlük vs.

YAHUDİLİK

Yahudilik, Allah'ın Musa (a.s) aracılığıyla göndermiş olduğu dindir. Hz. Musa aracılığı ile gönderildiği için Musevilik olarak anılan bu dine, Yahudilere gelmiş olduğu için Yahudilik de denir.

Museviliğin peygamberi Hz. Musa (a.s.), kutsal kitabı da Tevrat'tır. Ancak Tevrat Allah'tan geldiği şekli ile korunamamıştır. Yahudilerin elinde bulunan Tevrat'a Yahudi din adamları tarafından pek çok şey eklenmiş ve çıkarılmıştır.

Yahudiler, Allah'a Yahova ismini verirler. Onların inancına göre Yahova, Yahudilerin milli tanrısıdır. O, en çok Yahudi milletini sever. Allah insanlar arasında onları seçmiştir. Bundan dolayı Yahudi milleti diğerlerinden üstündür ve diğer insanlar Yahudilere hizmet etmek için yaratılmıştır.

Yahudiler, Tevrat'ın dışındaki diğer kutsal kitapların Allah'tan geldiğine inanmazlar. Peygamberlerden de sadece İsrail oğullarına (atalarına) gelmiş olanlarını gerçek peygamber olarak kabul ederler.

Yahudilerin ibadet yerlerine **sinagog** veya **havra** ismi verilir. Din adamlarına da **haham** denilmektedir.

Yahudiler cumartesi gününü kutsal kabul ederler. Cuma günü güneşin batmasından itibaren cumartesi akşamına kadar ateş yakmayı, çalışmayı ve araba kullanmayı yasaklamışlardır.

HRİSTİYANLIK

Zaman zaman hak yoldan sapan İsrailoğulları'na, Peygamberimizden önce Allah'ın gönderdiği son Resûl, Hz. İsa'dır. Onun getirdiği bu dine Hristiyanlık denir. Bu dinin kutsal kitabı İncil'dir.

Hz. İsa Allah'ın mucizesinin eseri, babasız olarak dünyaya gönderilmiştir. Ancak daha sonra bazı hristiyan din adamları, onun yeryüzüne bu şekilde gelişi sebebi ile, ona Allah'ın oğlu yakıştırmasını yapmışlardır. Kitapları İncil'de değişikler yapmışlar ve birbiriyle çelişen ifadeler bulunan pek çok İnciller ortaya çıkmıştır. Bunlar en son, dörde indirilebilmiştir. Adları: Matta, Markos, Yuhanna ve Luka'dır.

Hristiyanlığın Özellikleri

Hristiyanlığın en önemli özelliği Teslis (Üçleme) inancıdır. Yani baba (Allah), oğul (Hz.İsa), kutsal ruh (Cebrail) şeklinde üçlü bir Allah inancına sahiptirler. Dolayısıyla Hz. İsa'ya da tanrı özelliği kazandırılmıştır. Tabii böyle bir inanış, İslam'ın, tevhit inancına ters düşmektedir.

Bunun yanında Hristiyanlıkta üç temel mezhep bulunmaktadır. Bunlar; Katolik, Ortodoks ve Protestan mezhepleridir. Aralarında bazı farklar vardır. Hristiyanlıkta din adamı diye bir sınıf vardır. Erkek din adamına papaz veya rahip, kadınlara ise rahibe adı verilir. Bunların en üst kademesinde, papalık makamı bulunur.

Pazar günü, kutsal saydıkları ve ibadet ettikleri gündür. İbadet yerleri kilisedir. Kiliselerde çan çalınması önemlidir.

Hristiyanlıkta yeni doğan çocukların günahkâr doğduklarına olan inançtan dolayı, onu günahtan arındırma adına yapılan törene vaftiz; yetişkinlerin işledikleri günahların affını sağlamak amacıyla din adamlarına itiraf etmelerine ise günah çıkarma adı verilir.

Hristiyanlığın en önemli kurumlarından biri olan ve aforoz (dinden çıkarma) denen, papazların cennetten kovma ya da cennete gönderme yetkisinin bulunduğu inancı, tarih boyunca etkisini en çok gösteren bir özellik olmuştur.

İSLÂM NEDİR?

İslam, Allah'ın tüm insanlığa gönderdiği en son ve en mükemmel dindir ve kıyamete kadar geçerlidir. Peygamberi Hz. Muhammed (sav), kitabı Kur'an-ı Kerim'dir. İslam dininde Allah'ın bir olduğu (Tevhit) inancı vardır, bütün insanlığa gönderilen bir dindir. Kutsal günü Cuma'dır. Müslümanların kıblesi (Namaz kılarken yöneldikleri yer) Kâbe'dir ve Hac için oraya gidilir. Kabe, Mekke'dedir. Müslümanların ibadetlerini yapmaları için özel bir yere ihtiyaçları yoktur. Bununla beraber Müslümanların toplu halde ibadet için yaptıkları büyük binalar vardır, bunlara cami denir. Camilerin küçüklerine mescid denir.

İslam inancında Hz. Muhammed'den önceki bütün peygamberlere ve kutsal kitaplara inanılır. Din adamı diye ayrıcalıklı bir sınıf yoktur. Hiç kimse zorla Müslüman yapılamaz ve dinden çıkarılamaz.

Günah çıkarma yoktur. Bunun yerine Allah'a tövbe etme vardır. İslam dininde hiç kimse bir başkasının günahını yüklenmez. İslam barış ve esenlikten yanadır. Zaten kelime olarak İslam "Barış" demektir. İslam'da üstün ırk yoktur. Hiçbir ırkın diğer ırklara karşı bir ayrıcalığı yoktur.

İMAN NEDİR ?

İman, sözlükte, bir şeye şüpheye yer vermeyecek şekilde yürekten inanma, doğrulama gibi anlamlara gelir. Dini terim olarak ise Allah'ın varlığını ve birliğini tasdik etmek, gönülden kabul etmektir. Buna dil ile ikrar, kalp ile tasdik denir.

İnsanlar, inanıp inanmama açısından üçe ayrılırlar.

1- **Mümin:** Allah'ın varlığına ve birliğine, Allah elçisi olan Peygamberin getirdiklerine yürekten inanan kimse demektir.

2- **Kafir:** Allah'a inanmayan, emirlerinden ve hükümlerinden birini veya bir kaçını inkar eden kimseye denir.

3- **Münafık:** İnanmadığı halde inanmış gibi görünen, Müslüman gibi davranan kişidir. Bunlar inanmayanların yanına gittiği zaman "Ben Müslümanları aldatıyorum, ben sizdenim" derler. Münafıklar, kafirlerden daha tehlikelidirler. Çünkü münafık, müslümanın gizli düşmanıdır. Münafıklarla ilgili Kur'an-ı Kerim'de: *"Muhakkak ki münafıklar cehennemin en aşağı çukurlarında olacaklardır. Onlar için bir yardımcı bulamayacaksın."* buyurulmaktadır. (Nisa, 4/145)

Kelime-i Şahadet: Eşhedü ellâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden abduhû ve resûluh.

Anlamı : Ben şahitlik ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve yine şahitlik ederim ki Hazreti Muhammed O'nun kulu ve elçisidir.

Kelime-i Şahadeti söyleyen ve kalbiyle de bu söylediklerine inanan bir kimse Müslüman kabul edilir.

* * *

Kelime-i Tevhid: Lailahe illallah, Muhammedurresulullah.

Anlamı: Allah'tan başka ilah yoktur, Hz. Muhammed O'nun elçisidir.

İMANIN ŞARTLARI NASIL BELLİ OLDU?

Peygamberimiz bir gün arkadaşlarıyla sohbet ederken, yanlarına biri yaklaşır. Selam verir. Gelen adamı kimse tanımaz. Adam, beyaz elbiseli, üstü tertemiz, saçı başı düzgün vaziyettedir. Sahabeler çok şaşırırlar. Çünkü gelen adam yabancı, belli ki dışardan geliyor. Ama elbisesi tertemiz, saçı başı düzgündür. Yoldan gelen birisi o günün şartlarında atla, deveyle yolculuk yaptığından üstü başı dağınık, toz toprak içinde olması gerekirdi. Sahabenin hayretli bakışları arasında adam, Peygamberimizin yanına oturur. Adam Peygamberimize "Size soru sorabilir miyim?" der. Peygamberimiz, "Sor" der. Adam, "İslam nedir?" diye sorar. "Allah'tan başka ilah olmadığına, benim de O'nun peygamberi olduğuma inanmak, namaz kılmak, oruç tutmak, zekat vermek hacca gitmektir." der. Adam, "Doğru söyledin" der. Sahabeler şaşırırlar. "Hem soru

soruyor, hem de doğru söyledin diye onaylıyor." diye düşünürler. Adam, "İman nedir?" der. Peygamberimiz, "Allah'a, meleklerine, peygamberlerine, kitaplarına, ahiret gününe, kadere, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna iman etmendir" der. Adam, "doğru söyledin" der. Sahabeler yine şaşırırlar. Adam, "İhsan nedir?" der. Peygamberimiz "Allah'ı görüyormuşsun gibi ibadet etmendir. Sen O'nu görmesen de O seni görür" der. Adam, "Doğru söyledin" der. Diğer sorularını sorup cevaplarını aldıktan sonra adam gider. Peygamberimiz "Bu soru soran kimdi, biliyor musunuz?" diye sorar. Sahabeler, "Allah ve Rasulü daha iyi bilir" derler. Peygamberimiz de "O Cebrail idi. Size dininize öğretmek için geldi" der. (Müslim, İman-1; Ebu Davud, Sünnet-15)

Bu olay, Cibrîl (Cebrail) hadisi olarak dini kaynaklara geçmiştir.

İMANIN ALTI ŞARTI

Cibril hadisinde ifade edildiği gibi, imanın şartları 6'dır:

1- ALLAH'A İNANMAK:

İmanın ilk şartı Allah'a inanmaktır. Müslümanlar her şeyi yoktan yaratan, her şeye gücü yeten, evveli ve sonu olmayan, her şeyi işiten, her şeyi bilen ve her şeyi gören tek bir ilaha inanırlar.

İnsan başta kendi olmak üzere çevresine baktığında mükemmel bir düzen, mükemmel bir sanat görür. Bir yerde bir sanat eseri varsa onun bir de sanatkarı vardır. Biz biliriz ki bir toplu iğne bile kendiliğinden meydana gelemez. O halde başta insan olmak üzere bitkiler, hayvanlar, dağlar, denizler, yıldızlar, gezegenler kendiliğinden bir

tesadüf eseri meydana gelmiş olamazlar. En küçük bir toplu iğne bile bir ustaya ihtiyaç duyuyorsa, bu kainatın da bir ustası vardır, O da Allah'tır.

HİKAYE

ALLAH VARDIR

Bir gün Ahmed, arkadaşlarıyla Allah'ın varlığı hakkında tartıştıktan sonra sinirli bir halde eve geldi. Durup dururken:

- Allah olsaydı, biz de görürdük, dedi.

Babası, Ahmed'in bu halini yadırgadı. Ona:

- Eğer düşünürsen, Allah'ın varlığını aklınla bulabilirsin. Her şey, Allah'ın varlığını gösteriyor, demekle yetindi.

Babası, Allah'ın varlığını Ahmed'e değişik bir şekilde öğretmek istiyordu. Uyurken, onun matematik defterini açarak bazı sayfaları kalemle çizip, karaladı.

Defterini açtığı zaman, Ahmed öfkelendi:

- Kim çizdi benim defterimi anne? diye bağırdı.

Annesi:

- Bilmiyorum çocuğum, dedi.

Babası:

- Kalemin, kendi kendine çizmiştir, açıklamasını yaptı.

Canı sıkılan Ahmed:

- Olur mu öyle şey? diye söylendi.

Babası Ahmed'i yatıştırarak şunları söyledi:

- Bak çocuğum. Bir kalemin kendi kendine hareket edebileceğini söylediğim zaman, haklı olarak kabul etmiyorsun.

Bu yazma işini, mutlaka birinin yaptığını düşünerek onu araş-

tırıyorsun. Haklısın, öyle olması gerekir.

Bu çok kolay ve basit işin bile, kendiliğinden olmayacağını kabul ediyorsun da; kendi vücudunun, ağaçların, hayvanların, ayın, güneşin kendi kendine oluşamıyacağını niçin düşünmüyorsun?

Bu kadar kusursuz işleyen bir düzen, tesadüflerle kurulabilir mi?

Ahmed:

- Haklısın babacığım, diyerek hatasını kabul etti ve kendisine Allah'ın yaratıcı olduğunu anlattığı için babasına teşekkür etti.

Birden Fazla Allah Olsa Ne Olurdu?

Bir sınıfta iki başkan, bir okulda iki müdür, bir ülkede iki başbakan olsa neler olurdu, bir düşünsenize. Birinin dediğine diğeri karşı çıkar, birinin yaptığını diğeri bozardı. Müdürün bir tanesi öğrencilerin kıyafeti serbest olsun der, öteki olmaz der. Biri teneffüsler on dakika olsun der, öteki onbeş dakika olsun der. Biri okul sabah yedide açılsın der. Öteki çok erken olur, dokuzda açılsın der. Yani okulda kargaşa, düzensizlik; müdürler arasında bir çatışma olurdu. İşte kainatta iki Allah olsaydı kainattaki bu düzen, bu uyum, bu mükemmellik olmazdı. Bununla ilgili Allah, Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır: ***"Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka tanrılar bulunsaydı, yer ve gök, (bunların nizamı) kesinlikle bozulup gitmişti. Demek ki arşın Rabbi olan Allah, onların yakıştırdıkları sıfatlardan (eşi ve ortağı olmaktan) münezzehtir."*** (Enbiya 21/22)

Allah'ı Niçin Göremeyiz?

Dünya gözümüzle Allah'ı göremeyiz. Allah bizi o şekilde yaratmış. Allah gözümüze bu gücü ve özelliği vermemiş. Hz. Musa Allah'ı görmek ister. Bu olay Kuran-ı Kerim'de Araf Sûresi 143. ayette şöyle anlatılır: "Musa belirlenen vakit gelip de Rabbi onunla konuşunca, Musa, 'Rabbim bana kendini göster de seni göreyim' dedi. Rabbi, 'Sen beni göremezsin. Ancak şu dağa bak, eğer yerinde durursa sen de beni görürsün' dedi. Rabbi o dağa tecelli edince (kudreti yansıyınca) onu paramparça etti. Musa da düşüp bayıldı. Ayıldığında 'Seni tenzih ederim. Sana tövbe ettim ve ben iman edenlerin ilkiyim.' dedi.

Bu olayda da görüldüğü gibi sınırlı duyu organlarımızla sonsuz bir varlığı görebilmemiz mümkün değildir. Ancak Allah bizim yeteneklerimizi kendisini görebileceğimiz hale getirirse O'nu görebiliriz. Bu da ahirette gerçekleşecektir. Allah, görmediği halde kendine hakkıyla iman ve ibadet eden samimi kullarına mükafat olarak kendinin sonsuz güzelliğini gösterecektir. Rabbimiz bizleri de O'nu görme mükafatına eriştirsin.

HİKAYE

Bizler Allah'ı gözlerimizle göremeyiz ama varlığına inanırız. Tıpkı rüzgarı, sesi, sevgiyi göremeyip varlığına inandığımız gibi. Aynı şekilde mikropları, soluduğumuz oksijeni de gözlerimizle göremeyiz ama varlığına inanırız. Allah'ı göremediği için inanmadığını söyleyenler de olmuş. Bunlardan bir tanesi bir gün bir köye gelmiş. Köylüleri toplayıp sormuş. Arkadaşlar şu evleri görüyor musunuz? Köylüler: Evet görüyoruz. Adam: Elbette görürsünüz, çünkü var. Peki şu ağaçları görüyor musunuz? Köylüler: Evet görüyoruz. Adam: Tabi ki göreceksiniz, çünkü ağaçlar var. Peki siz

Allah'ı görüyor musunuz? Köylüler şaşkınlıkla birbirlerine bakarlar. Hayır. Göremiyoruz, derler. İnançsız adam amacına ulaşmıştır. Ve Şöyle der: Elbette göremezsiniz. Çünkü Allah yok der. Köylüler hemen köyün imamını çağırırlar. Olayı anlatırlar. İmam: Merak etmeyin ben bu işi çözerim. Siz beni bu adama götürün der. İmamı adamla karşılaştırırlar. Bu sefer imam sorular sormaya başlar. İnançsız adamı işaret ederek: Arkadaşlar bu adamı görüyor musunuz? Köylüler: Evet, görüyoruz derler. İmam: Elbette göreceksiniz. Çünkü adam var. Peki siz bu adamın kafasını görüyor musunuz? Köylüler Evet, görüyoruz derler. İmam: Tabii ki göreceksiniz. Çünkü adamın kafası var. İmam: Arkadaşlar, siz bu adamın aklını görüyor musunuz? Köylüler: Hayır, göremiyoruz derler. İmam: Tabii ki göremezsiniz canım, bu adamın aklı yok ki göresiniz. Köylüler kahkahayı basarlar. Adam mahcup ve aşağılanmış bir şekilde oradan uzaklaşır.

———•———

Allah Her Yerdedir ve Her Şeyi Görür

Peygamberimiz (s.a.v.) bir hadisinde "İmanın en yüksek derecesi, nerede olursan ol Allah'ın muhakkak seninle beraber olduğunu bilmendir." buyurmuştur. Biz Müslümanlar, Allah'ın her şeyi gördüğünü ve her yerde olduğunu biliriz ve buna böyle inanırız. Bu durum, "Allah, kapkaranlık bir gecede, kapkara bir taşın üzerinde yürüyen, kapkara bir karıncanın, kapkara bir bacağını bile görür" şeklinde ifade edilmiştir. Eski zamanlarda bir hoca talebelerinden birine çok değer verirmiş. Arkadaşları ise bu talebeyi kıskanırlarmış. Hoca, bir gün talebelerine bu konuda ders vermek için bir plan kurmuş. Ve öğrencilerinden, hiç kimsenin görmediği bir yerde tavuk kesmelerini istemiş. Bütün öğrenciler vazifelerini yapmış olmanın verdiği gururla hocalarının yanına gelmişler. Hocanın çok sevdiği talebe ise üzgün bir şekilde eli boş gelmiş. Hoca, niçin tavuğu kesmediğini sorunca: Hiç kimsenin görmediği bir yer

bulamadım. Nereye gitsem Allah beni görüyordu! Demiş. Bunun üzerine talebeler, hocalarının, arkadaşlarına neden bu kadar çok değer verdiğini anlarlar. Bir daha da böyle bir kıskançlık içine girmezler.

ALLAHIN SIFATLARI

Bizler, Allah'ı isimleri ve sıfatları ile tanırız. Allah'ın sıfatları zati ve subuti olmak üzere ikiye ayrılır.

ZATİ SIFATLAR

Allah'ın zatının özelliklerini belirten sıfatlardır. Onlar da şu 6 sıfattır:

1- **Vücud:** Var olmaktır. Allah'ın varlığı kendindendir. Her şey, varlığını onun varlığına borçludur.

2- **Kıdem:** Başlangıcı olmamak, ezeli olmak demektir. Yani Allah hep vardı. Allah'ın olmadığı bir dönem yoktu.

3- **Beka:** Ebedi olmak, varlığının sonu olmamaktır. Allah sonsuza kadar var olacaktır.

4- **Vahdaniyet:** Bir olmak demektir. Allah'ın eşi, benzeri yoktur. Tektir. Vahdaniyetin zıttı birden fazla olmak, eşi ve benzeri olmak demektir ki bu Allah için düşünülemez. Allah'ın eşi, benzeri olduğunu düşünmek, inanmak, Allah'a şirk, yani ortak koşmak demektir.

5- **Muhalefetün lil Havadis:** Allah sonradan meydana gelen, yaratılmış olan hiçbir şeye benzemez. Allah bizim düşündüğümüzün ötesinde bir varlıktır. Bununla ilgili olarak Kur'an'da *"...Onun benzeri, gibisi yoktur..."* buyrulmuştur. (Şura, 42/11)

6- **Kıyam Binefsihi:** Allah'ın varlığı kendindendir. Bir başka varlığa muhtaç ve bağımlı değildir. Eğer öyle

olmuş olsaydı, O, Allah olamazdı. Halbuki O'ndan başka her şey O'na muhtaçtır. O'nun tarafından yaratılmıştır. Ve varlığının devamı da O'na bağlıdır. *"O sameddir. (Başkasına ihtiyaç duymayandır)"* (İhlas, 112/2)

SUBUTİ SIFATLAR

Allah'ın varlığının gerektirdiği sıfatlardır. Allah'ın, bu sıfatlara sahip olmaması düşünülemez. O sıfatlar da, şu 8 sıfattır:

1- **Hayat:** Diri olmak demektir. Allah, kendine ait bir hayata sahiptir ve diğer canlılara da hayat veren odur.

2- **İlim:** Allah her şeyi bilir. Geçmişi de geleceği de, olmuşu da olacağı da, gizliyi de açığı da bilir. O'nun bilgisi sonsuzdur.

3- **Semi':** İşitmek demektir. Allah her şeyi işitir.

4- **Basar:** Görmek demektir. Allah her şeyi görür. Görmesi için uzakta, yakında, karanlıkta, aydınlıkta olması fark etmez. O her şeyi görür. Ondan gizli hiçbir şey olamaz.

5- **İrade:** Dilemek demektir. Allah'ın dilediği bir şey hemen olur. Dilemediği bir şey de olmaz. Kur'an-ı Kerim'de "O'nun emri; bir şeyi dilediği zaman ona ol demesinden ibarettir. O da hemen oluverir." (Yasin, 36/82)

6- **Kudret:** Gücü yetmek demektir. Allah'ın her şeye gücü yeter. *"Göklerde ve yerde hiçbir kuvvet Allah'ı aciz bırakamaz."* (Fatır, 35/44)

7- **Kelam:** Söylemek, konuşmak demektir. Allah, bu sıfatıyla peygamberleriyle konuşur, kitaplar gönderir. Ancak onun konuşması kendine özgüdür. Nasıl olduğunu biz bilemeyiz.

8- **Tekvin:** Yaratmak, var etmek demektir. Allah her şeyin yaratıcısıdır. *"O her şeye vekildir."* (Zümer, 39/62)

Allah'a İmanın Kişiliğimize Katkısı Nedir?

Allah inancı öncelikle kişiye güç verir. İman, cesaret kaynağıdır. Her şeye gücü yeten bir Allah inancına sahip bir mümin dağları deler. Güçlü sanılan orduları yener. Nitekim bu iman değil miydi, Bedir savaşında teknik ve sayı olarak çok zayıf olan Müslümanları zafere ulaştıran? Bu iman gücü değil miydi, Çanakkale'yi geçilmez yapan?

Allah'a inanan kimse her şeyin Allah'ın emir ve izniyle olduğunu bilir. O'nun için olaylardan korku ve endişesi olmaz. Zorlukla karşılaştığında pes etmez, sabreder, gayret eder, Allah'a sığınır.

Her şeyi işiten, gören, bilen bir Allah'a inanan bir Müslüman, kolay kolay kötülük yapmaz. Günah işlememeye özen gösterir. Çünkü Allah, onun her hareketini görmekte, her düşündüğünü bilmekte, her söylediğini işitmektedir.

Allah'a inanan insan, huzurlu ve mutlu olur. Çünkü onu yaratan, yaşatan, yediren, içiren, seven, koruyan, merhamet eden bir Rabbi vardır. Başı boş ve yalnız değildir. O'na sığınır. O'ndan ister. O'ndan af diler ve sonunda ona döneceğini bilir.

HİKAYE

SÜTE SU KATMAYAN GENÇ KIZ

Hazreti Ömer, devlet reisliği zamanında sütçülerin süte su katmasını yasaklamış ve bu emrini her tarafa duyurmuştu. Şehrin asayişini kontrol etmek için bir gece Medine'de dolaşırken yoruldu ve biraz dinlenmek üzere bir evin duvarına yaslandı. Evin içinde anne ile kızı arasında geçen şu konuşmayı duydu:

Anne:

- Haydi kızım, kalk da sütlere biraz su katıver.

Kız:

- Devlet başkanımızın sütlere su katılmasını yasakladığını bilmiyor musun?

Anne:

- Evet biliyorum.

Kız:

- Öyle ise devletin yasakladığı işi nasıl yapabilirim?

Anne:

- Kalk da su koy şu sütlere, Ömer seni nereden görecek?

Kız:

- Ömer görmez ama Rabbim görür. Vallahi ben devlet başkanının göreceği yerde yapmadığım bir işi, görmediği yerde de yapmam.

Hazreti Ömer, bu konuşmaları dinledikten sonra evine döndü. İyi bir din terbiyesi görmüş bu yüksek ahlâklı ve fakir kızı oğlu Âsım ile evlendirdi.

İşte Allah inancının insanın davranışlarındaki olumlu etkisi...

ESMÂÜ'L-HÜSNÂ

Allah'ın En Güzel İsimleri

Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın doksan dokuz ismi vardır. O isimleri kim ezberlerse (sayar, manasını anlar ve ona göre yaşarsa) cennete gider. Şüphesiz, Allah tektir ve tek olmayı sever."

1. **ALLAH:** Yaratanın tüm isim ve sıfatlarını kapsayan en seçkin ismi.

2. **er-RAHMÂN:** Esirgeyici, -dünyada- bütün yarattıklarına rahmetiyle davranan.

3. **er-RAHÎM:** Bağışlayıcı, -ahirette- sevdiklerine ve mü'minlere merhamet eden.

4. **el-MELİK:** Bütün yarattıklarının sahibi, mülk ve saltanatı devamlı olan.

5. **el-KUDDÛS:** Her türlü eksiklik, hata ve ayıplardan uzak bulunan.

6. **es-SELÂM:** Her çeşit âfet ve kederlerden esen kılan.

7. **el-MÜ'MİN:** Kullarına emniyet veren. Kendinin ve peygamberlerinin doğruluğunu ortaya koyan, kullarına verdiği sözünde duran.

8. **el-MÜHEYMİN:** Saltanatı hakkında dilediği gibi tasarruf eden, her şeyi gözetip koruyan.

9. **el-AZÎZ:** İzzet sahibi, mağlup edilmesi imkânsız olan, her şeye galip olan.

10. **el-CEBBÂR:** Güç ve kudret sahibi, istediğini mutlak yapan, dilediğini yapmaya gücü olan.

11. **el-MÜTEKEBBİR:** Ululuk sahibi, her şeyde ve her hâdisede büyüklüğünü gösteren, büyüklükte eşi olmayan.

12. **el-HÂLIK:** Her şeyin varlığını ve geçireceği halleri takdir eden, yaratan, yoktan var eden,.

13. **el-BÂRİ':** Her şeyin parça ve bölümlerini birbirine uygun yaratan.

14. **el-MUSAVVİR:** Tasvir eden, her şeye bir şekil ve özellik veren.

15. **el-GAFFÂR:** Kullarının günahını örten, mağfireti çok, günahları bağışlayıcı.

16. **el-KAHHÂR:** Her şeye, her istediğini yapacak surette, galip ve hâkim.

17. **el-VEHHÂB:** Çok fazla ihsan eden, çeşit çeşit nimetleri daima bağışlayan.

18. **er-REZZÂK:** Bütün yaratılmışların rızkını veren ve ihtiyacını karşılayan.

19. **el-FETTÂH:** Her türlü zorlukları açan ve kolaylaştıran, darlıktan kurtaran.

20. **el-ALİM:** Her şeyi en ince noktasına kadar bilen, ilmi ebedi ve ezeli olan.

21. **el-KÂBID:** Dilediğine darlık veren, sıkan, daraltan.

22. **el-BÂSIT:** Dilediğine bolluk veren, açan, genişleten.

23. **el-HÂFID:** Yukarıdan aşağıya indiren, alçaltan, dereceleri düşüren.

24. **er-RÂFİ':** Yukarı kaldıran, yükselten, dereceleri yükselten.

25. **el-MU'İZ:** İzzet veren, aziz kılan.

26. **el-MÜZİL:** Zillete düşüren, hor ve hakir eden.

27. **es-SEMÎ':** Her şeyi işiten, işitme gücünü veren.

28. **el-BASÎR:** Her şeyi gören, görme duyusunu veren.

29. **el-HAKEM:** Hüküm koyan, yaptığı her işte hikmeti gözeten.

30. **el-ADL:** Son derece adaletli olan.

31. **el-LATÎF:** En ince işlerin bütün inceliklerini bilen, lütuf ve ihsan sahibi olan.

32. **el-HABÎR:** Her şeyin iç yüzünden, gizli tarafından haberdar olan.

33. **el-AZÎM:** Çok yüce ve çok büyük olan.

34. **el-GAFÛR:** Çok bağışlayan, mağfireti çok.

35. **eş-ŞEKÛR:** Çok şükre lâyık olan, kendi rızası için yapılan amelleri daha fazlasıyla karşılayan.

36. **el-ALİYY:** Yüksek, büyük ve çok yüce.

37. **el-KEBÎR:** Pek büyük.

38. **el-HAFÎZ:** Muhafaza eden, koruyup saklayan, yapılan işleri bütün ayrıntılarıyla saklayıp, her şeyi belli vaktinde âfet ve belâlardan koruyan.

39. **el-MUKÎT:** Bilen, tayin eden. Her yaratılmışın rızkını veren.

40. **el-HASÎB:** Herkesin hayatı boyunca yaptıklarının bütün teferruatıyla hesabını iyi bilen.

41. **el-CELÎL:** Büyüklük ve ululuğu pek yüce olan.

42. **el-KERÎM:** Çok ikram edici, çok cömert.

43. **er-RAKÎB:** Bütün varlıklar ve bütün işler kontrolü altında bulunan.

44. **el-MÜCÎB:** Kendine yalvaranların isteklerini veren, duaları kabul eden.

45. **el-VÂSİ':** Yarattıklarına maddi ve manevi genişlik veren, lütfu bol olan.

46. **el-HAKÎM:** Buyrukları ve bütün işleri yerli yerinde olandır.

47. **el-VEDÛD:** İyi kullarını seven, rızasına erdiren ve sevilmeye lâyık olan.

48. **el-MECÎD:** Şanı, şerefi çok üstün olan.

49. **el-BÂİS:** Ölüleri dirilten, kabirlerden çıkaran.

50. **eş-ŞEHÎD:** Her zaman ve her yerde hâzır ve nâzır olan.

51. **el-HAKK:** Hiç yok olmayan, varlığı hiç değişmeden duran.

52. **el-VEKÎL:** Hayatını, O'na güvenerek, dayanarak düzenleyen ve böylece O'na sığınanların işlerinde kendilerine yardım edendir

53. **el-KAVİYY:** Pek kuvvetli.

54. **el-METÎN:** Pek güçlü.

55. **el-VELİYY:** İyi kullarının dostu, onlara yardım eden.

56. **el-HAMÎD:** Övülmeye layık olan, bütün varlığın diliyle övülen.

57. **el-MUHSÎ:** Bir bir her şeyin sayısını bilen.

58. **el-MÜBDİ':** Yarattıklarını maddesiz ve örneksiz olarak baştan yaratan.

59. **el-MU'ÎD:** Yaratılmışları yok ettikten sonra tekrar yaratan.

60. **el-MUHYÎ:** Dirilten, can bağışlayan, sağlık veren.

61. **el-MÜMÎT:** Canlıların ölümünü yaratan, öldüren.

62. **el-HAYY:** Diri, tam ve mükemmel mânâsıyla hayat sahibi, hiç ölmeyen.

63. **el-KAYYÛM:** Yarattıklarının işini çeviren her işleneni bilen, evveli olmayan.

64. **el-VÂCİD:** İstediğini, istediği vakit bulan, yaratan.

65. **el-MÂCİD:** İnsanlara iyilikle davranıp onları koruma lütfunda bulunan, şanı büyük, kerem ve müsamahası bol.

66. **el-VÂHİD:** Benzeri olmayan, tek.

67. **es-SAMED:** Her şey O'na muhtaç, fakat O hiçbir şeye muhtaç değil.

68. **el-KADÎR:** Sonsuz gücü olan, istediğini, istediği gibi yaratmaya gücü yeten.

69. **el-MUKTEDİR:** Kuvvet ve kudret sahipleri üzerinde dilediği gibi davranan.

70. **el-MUKADDİM:** İstediğini öne getiren, imkanlar verip öne geçiren.

71. **el-MUAHHİR:** İstediğini geri koyan, arkaya bırakan.

72. **el-EVVEL:** Her şeyden önce var olan.

73. **el-ÂHİR:** Her şey yok olduktan sonra geri kalan.

74. **ez-ZÂHİR:** Varlığı sayısız delillerle açık olan.

75. **el-BÂTIN:** Varlığı gizli olan, ancak varlığı da kesin olarak bilinen.

76. **el-VÂLÎ:** Bu muazzam kâinatı ve bütün olayları tek başına idare eden.

77. **el-MÜTEÂLÎ:** Aklın mümkün gördüğü her şey-

den, her hâlden pek yüce olan.

78. **el-BERR:** Kullarına iyilik ve ihsanı, nimetleri bol olan.

79. **et-TEVVÂB:** Tövbeleri kabul edip günahları bağışlayan.

80. **el-MUNTEKİM:** Günahkârlara adaletiyle müstahak oldukları cezayı veren.

81. **el-AFÜV:** Affeden, bağışlayan.

82. **er-RAÛF:** Merhamet edici, pek şefkatli.

83. **MÂLİKÜ'L-MÜLK:** Her şeyin tek sahibi, her ne varsa O'nundur.

84. **ZÜ'L-CELÂLİ ve'l İKRÂM:** Hem büyüklük sahibi, hem ikram sahibi.

85. **el-MUKSİT:** Hükmünde ve işlerinde adaletli olan.

86. **el-CAMİ':** İstediğini, istediği zaman, istediği yerde toplayan.

87. **el-GANİYY:** Çok zengin, hiçbir şeye muhtaç olmayan.

88. **el-MUĞNÎ:** Dilediğine zenginlik veren, müstağni kılan.

89. **el-MÂNİ':** Her şey O'nun emir ve korumasına bağlı olan. O'nun emri olmadıkça hiçbir şey olamayan. İstemediği şeyin, yani takdir etmediğinin olmasına imkân olmayan.

90. **ed-DÂRR:** Elem ve zarar verecek şeyleri yaratan, hüsrana uğratan.

91. **en-NÂFİ':** Hayır ve fayda verecek şeyleri yaratan, yararlandıran.

92. **en-NÛR:** Âlemleri aydınlatan, dilediğine nur ve-

ren, nur olan.

93. **el-HÂDÎ:** Kullarını doğru yola kavuşturan, kulunu başarıya ulaştıran.

94. **el-BEDÎ':** Eşi ve benzeri olmayan, bir şeyi en mükemmel yapan, yaratan, eşsiz ve görülmemiş şeyleri var eden.

95. **el-BÂKİ:** Varlığının sonu bulunmayan, ebedi olan.

96. **el-VÂRİS:** Varlığı devam eden, tüm varlıkların gerçek sahibi.

97. **el-HALÎM:** Acele etmeyen, günahkârların cezasını vermeye güç yetirdiği halde bunu acele yapmayıp, onlara yumuşak davranarak cezalarını geriye bırakan.

98. **er-RAŞİD:** Bütün işleri dosdoğru bir düzenle yönetip sonuca ulaştıran.

99. **es-SABÛR:** Çok sabırlı olan, acele etmeyen, isyankârlardan acele intikam almayan.

2- MELEKLERE İNANMAK

Melekler, sürekli Allah'a ibadet eden ve Allah'ın emirlerini yerine getirmekle görevli, nurdan yaratılmış varlıklardır. Kur'an-ı Kerim'de meleklere imanın gerekli olduğunu bildiren ve meleklerden bahseden bir çok ayet vardır: *"Peygamber, Rabbi tarafından kendisine indirilene iman etti. Müminler de iman ettiler. Her biri Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine iman ettiler..."* (Bakara, 2/285)

Meleklere inanmayan bir kimse ayeti inkar ettiği için küfre düşer, dinden çıkar. Ayrıca melekleri inkar; vahyi de kitapları da dini de inkar anlamına gelir. Çünkü melek Cebrail, Allah'tan aldığı emirleri peygamberlere iletir. Dolayısıyla melekleri inkar eden vahyi de inkar etmiş olur.

MELEKLERİN ÖZELLİKLERİ

Melekler; nurdan yaratılmış, gözle görülmeyen, yemeye, içmeye, uyumaya ihtiyaç duymayan, erkeklik ve dişilik, gençlik ve ihtiyarlık gibi özellikleri olmayan varlıklardır. Kur'an-ı Kerim'de: *"Onlar Rahman'ın kulları olan melekleri dişi kabul ettiler. Acaba meleklerin yaratılışlarını mı görmüşler? Onların bu şahitlikleri yazılacak ve sorguya çekileceklerdir"* (Zuhruf, 43/19) Diğer bir ayette: *"...O'nun huzurunda bulunanlar, O'na ibadet hususunda kibirlenmezler ve yorulmazlar. Onlar bıkıp usanmaksızın gece gündüz (Allah'ı) tesbih ederler."* (Enbiya, 21/19,20) buyrulmaktadır.

Meleklerin gözle görülmeyişleri insan gözünün onları görebilecek kabiliyette yaratılmamış olmasındandır. Melekler bazen insan şekline girebilirler. Bu durumda insanlar onları görür. Nitekim Cibril hadisi diye bilinen olayda Cebrail, Peygamberimize arkadaşlarının yanında insan suretinde gelmiş ve bazı sorular sormuştur. Yine birçok peygamber zamanında, melekler insan şeklinde görülmüşlerdir.

Melekler, Allah'a isyan etmezler. Allah'ın emirlerinden dışarı çıkmazlar. Sürekli ibadet eder, Allah ne emrettiyse onu yerine getirirler. Bu hususta Kur'an'da: *"Onlar üstlerindeki Rablerinden korkarlar. Kendilerine ne emrolunduysa onu yaparlar."* (Nahl, 16/50) buyrulmuştur.

Melekler çok süratli ve çok güçlü varlıklardır. Bize göre çok uzak mesafelere göz açıp kapayıncaya kadar ulaşırlar.

MELEKLERİN GÖREVLERİ

Sayıları hakkında net bir bilgi bulunmayan meleklerin genel olarak sürekli Allah'a ibadet ettiklerini, Allah'ın

emirlerini yerine getirdiklerini söylemiştik. Bazı meleklerin özel görevleri vardır. Şimdi bunları öğrenelim.

DÖRT BÜYÜK MELEK

Cebrail: Vahiy meleğidir. Allah'tan aldığı emirleri peygamberlere iletir. Ruhul Kudüs, Ruhul Emin de denilmiştir. Cebrail, meleklerin en üstünü ve en büyüğü ve Allah'a en yakını olduğu için kendisine "meleklerin efendisi" denilmiştir. *"Kur'an'ı Rabbinden Ruhul Kuds indirmiştir."* (Nahl, 16/102)

Azrail: Ölüm sırasında canlıların ruhunu almakla görevlidir. Melekül mevt (ölüm meleği) de denir. *"De ki size vekil bulunan ölüm meleği canınızı alacak, sonra Rabbinize döndürüleceksiniz"* (Secde, 11)

Mikail: Kainattaki kar, yağmur, rüzgar gibi tabiat olaylarıyla ilgilenir.

İsrafil: Sur denilen bir aleti üflemekle görevlidir. Birinci üfleyişinde kıyamet kopacak ve tüm canlılar ölecek, ikinci üflemesinde ise tekrar diriliş meydana gelecek ve tüm ölüler dirilecektir.

Kiramen Katibin: Yazıcı meleklerdir. İnsanların sağında ve solunda bulunurlar. Sağdakiler kişinin yaptığı iyilikleri, solundakiler ise kişinin yaptığı kötülükleri kaydederler. Bu meleklerle ilgili Kur'an-ı Kerimde şöyle buyrulmaktadır. *"İki melek (insanın) sağında ve solunda otururarak, yaptıklarınızı yazmaktadırlar. İnsan hiçbir söz söylemez ki yanında gözetleyen, yazmaya hazır bir melek bulunmasın."* (Kaf, 50/17-18)

Münker-Nekir: Öldükten sonra kabirde insanları sorguya çekmekle görevli meleklerdir. İnsanlara Rabbin kim? Peygamberin kim? Kitabın ne? gibi sorular yöneltecekleridir. Alacakları cevaplara göre davranacaklardır. Tabi insanın aklına burada: "Ne kadar kolay sorularmış,

paçayı kurtardık desenize" diye gelebilir. Ama işin aslı böyle kolay olmasa gerek. Dünyada iken sürekli Allah'a isyan etmiş, Allah'ın emirlerini yerine getirmemiş olan bir insan ne yüzle ve kolaylıkla "Rabbim Allah" diyebilecek? Aynı şekilde sürekli peygamberin ve kitabın emrettiklerini yapan bir insan, kolaylıkla "Benim kitabım Kur'an, Peygamberim Hz. Muhammed " diyebilir. Bu noktada iyi düşünmek; gerek kabirde, gerek ahiretteki sorgumuzu kolaylaştıracak bir davranış, bir yaşayış göstermek durumundayız.

HİKAYE

MÜNKER NEKİR İLE ODUNCU

Zengin bir adam vefat edince, oğlu babasının mezardaki ilk gecesini merak eder ve parayla bir adam tutup babasının cesediyle birlikte kabirde bir gece kalmasını sağlar. Adamın mezarda rahat bir nefes alması için bir ortam da hazırlanır. Mezara Münker-Nekir melekleri gelince şaşırırlar. Bakarlar ki mezarda bir ölü bir de diri var. Derler ki, "Ölü zaten bir yere gidemez, biz şu sağ olanı bir sorguya çekelim." Adama, "Ne iş yaparsın?" diye sorarlar."Oduncuyum, baltamla odun keser, iple bağlar taşırım, pazarda da satarım" der. "Baltayı nasıl aldın?" derler. Adam saatlerce baltanın hesabını zar zor verebilir. Peki ipi nasıl aldın? derler. Oduncu sabaha kadar ipin hesabını veremez ve bir güzel dayak yer. Sabah olunca zenginin oğlu, babasının kabirdeki ilk gecesini merakla, hemen mezarı açıp oduncudan bilgi almak ister. Mezarı açar, bakar ki oduncu kan ter içinde. Ne oldu, anlat, der. Oduncu: "Ben fakir bir oduncuyum, iki metre ipimin hesabını veremedim, Allah babana kolaylık versin, o kadar malın mülkün, zenginliğin hesabını nasıl verecek?" cevabını verir.

MELEKLERE İMANIN ÖNEMİ

Meleklere inanan bir insan, hal ve hareketlerine dikkat eder, çünkü inanan insan bilir ki yaptığı her davranış, söylediği her söz kaydedilmektedir. Tıpkı insanın görüntülerinin bir kameraya kaydedilmesi veya bir insanın gizli polis tarafından takip edilmesi gibi. Bazen özel günlerimizi, düğünlerimizi, bayramlarımızı kameraya kaydeder sonra onları izleriz. İzlerken deriz ki: "Aaa. Bak sen şöyle yapmışsın, ben şöyle söylemişim vb." diye konuşuruz. İşte melekler de bizi aynı şekilde takip eder ve yaptıklarımızı kaydederler. Hesap gününde de bu kayıtlar tek tek önümüze konulur ve biz bu kayıtların hiç birini inkar edemeyiz. Tıpkı güvenlik kamerasına yakalanan hırsız gibi. İşte meleklerin bu şekilde bizi takip ettiğini bilen bir insan kolay kolay kötülük yapmaz, kötü söz söylemez ve kötülükten uzak durur. Aynı şekilde yaptığımız iyilikler de kaydedildiği için bu da bizim iyi halimizin bir kanıtı ve ispatı olacaktır.

3- KİTAPLARA İNANMAK

Allah, peygamberlerinden bazılarına kitap göndermiştir. Allah tarafından, peygamberlerine gönderilen bu kitaplara **kutsal kitap** denir ve dört büyük kutsal kitap vardır. Bunlar: İncil, Tevrat, Zebur ve Kur'an-ı Kerim'dir. Biz Müslümanlar, Allah tarafından gönderilen bu kitaplara iman ederiz. Bu kitaplar, Allah'ın peygamberlerine gönderdiği sözlerin, yazılı hale getirilmesi sonucu oluşmuştur.

Kur'an'da *"Ey iman edenler! Allah'a, peygamberine, peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba iman ediniz. Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkar ederse tam manasıyla sapıtmıştır."* (Nisa, 4/136) buyrularak kitaplara inanmanın gereği vurgulanmıştır.

Her ilahi kitap bir peygambere ve ümmetine gönderilmiştir. İlahi kitapların gönderilmesi Allah'ın bir lütfudur. Çünkü bu kutsal kitaplar sayesinde, insanlar dinin inanç esaslarını, ibadet ve ahlak hükümlerini öğrenirler.

Kutsal kitaplardan Kur'an-ı Kerim hariç diğerleri aslını koruyamamış, insanların iyi veya kötü niyetli müdahaleleriyle değişikliğe uğramıştır. Bizler kutsal kitapların Allah tarafından gönderilen ilk ve bozulmamış haline iman ederiz. Allah'ın gönderdiği şekilde bozulmadan günümüze kadar ulaşmış ve kıyamete kadar da bu özelliğini sürdürecek olan tek kitap Kur'an-ı Kerim'dir. Çünkü Allah bu konuda şöyle buyurmuştur: *"Kur'an'ı kesinlikle biz indirdik. Elbette onu yine biz koruyacağız."* (Hicr, 15/9)

Suhuf (Sayfalar)

Allah, bazı peygamberlere az sayıda sayfadan oluşan kitapçıklar göndermiştir. Bu kitapçıklara sayfalar anlamına gelen **"Suhuf"** adı verilmiştir.

Kendilerine "suhuf" verilen peygamberlerin adları ve sayfa sayıları şöyledir;

Hz. Âdem 10 sayfa

Hz. İdris 30 sayfa

Hz. Şit 50 sayfa

Hz. İbrahim 10 sayfa

Bu sayfaların hiç birisi günümüze kadar ulaşmamıştır. Bu sayfaların gönderildiğini Kur'an-ı Kerim'den öğreniyoruz.

İlahi Kitaplar

1) **Tevrat:** Hz. Musa'ya indirilmiştir. Tevrat kelimesi İbranice'dir ve kanun, şeriat gibi anlamlara gelir. Tevrat'a

Ahd-i Atik (Eski Ahid) de denir. Biz Müslümanlar Tevrat'ın aslının Allah tarafından indirildiğine, kutsal bir kitap olduğuna inanırız. Kuran'da Tevrat'ın kutsal bir kitap olduğu şu şekilde ifade edilmiştir: *"Biz içinde doğruya rehberlik ve nur olduğu halde Tevrat'ı indirdik"* (Maide, 5/44)

Tevrat, Hz. Musa aracılığıyla İsrailoğullarına gönderilmiştir. Ancak onlar, Tevrat'ın ilk halini koruyamamış, ekleme ve çıkarmalar yaparak Tevrat'ı bozmuşlardır.

2) **Zebur:** Hz.Davud'a indirilmiştir. Zebur kelime olarak yazılı şey, kitap gibi anlamlara gelir. Zebur ile ilgili Kur'an'da şöyle buyrulmuştur; *"...Gerçekten biz peygamberlerin kimini kiminden üstün kıldık ve Davud'a da Zebur'u verdik."* (İsra, 17/55) Zebur ilahi kitapların en küçüğüdür. Zebur'la yeni hükümler gelmemiş olup, bugün elde mevcut olan Zebur nüshaları şiirsel bir söyleyiş ve ilahilerden, Allah'a övgü ve hikmetli sözlerden ve bir takım nasihatlerden meydana gelmiştir. Mezmurlar adıyla da Tevrat'ın sonuna eklenmiştir.

3) **İncil:** Hz.İsa aracılığıyla İsrailoğullarına indirilmiştir. İncil kelime olarak müjde, öğretici gibi anlamlara gelir. İncil'e Ahd-i Cedid de (Yeni Ahit) denilir. Kur'an'da İncil ile ilgili şöyle buyrulmaktadır: *"Kendinden önce gelen Tevrat'ı doğrulayıcı olarak peygamberlerin izleri üzerine, Meryem oğlu İsa'yı arkalarından gönderdik. Ve O'na, içinde doğruya rehberlik ve bir nur bulunmak, önündeki Tevrat'ı tasdik etmek, sakınanlara bir hidayet ve öğüt olmak üzere İncil'i verdik."* (Maide, 5/46)

İncil de Tevrat gibi aslını koruyamamış, bozulmuş, hatta insanlar tarafından bir çok İncil kaleme alınmıştır. İncillerin artmasıyla doğan karışıklığı önlemek amacıyla Hristiyan din adamları yaptıkları toplantıda bunların sayısını dörde indirmişlerdir. Bu İncillere: Matta, Markos, Luka ve Yuhanna denilmiştir. Bu isimler aynı zamanda

bu İncilleri yazanların isimleridir.

Ehli Kitap: Kitap ehli, kendilerine kitap verilenler anlamına gelir ve bu ifadeyle genellikle Yahudi ve Hristiyanlar kastedilir. Peygamberimiz ehl-i kitaba nasıl yaklaşmamız gerektiğini bir hadisinde şöyle ifade etmiştir: *"Ehl-i Kitabı ne doğrulayın ne de yalanlayın. 'Allah'a inandık, bize indirilene de, İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a ve torunlarına indirilenlere, Musa'ya, İsa'ya verilenlere ve bütün peygamberlere Rablerinden verilenlere iman ettik. Onlardan hiç biri arasında ayrım yapmayız. Biz, Allah'a teslim olmuş Müslümanlarız'* (Bakara 2/136) *deyiniz."* (Buhari, İ'tisam, 25)

Önceki kutsal kitaplardan bir konu bize haber verildiğinde bakarız; Kuran ve sünnete uygunsa doğrudur deriz. Uygun değilse, yanlıştır deriz. Kuran ve sünnette yer almıyorsa Peygamberin yukarıdaki tavsiyesine uyarız.

4) **Kur'an-ı Kerim:** Peygamberlerin sonuncusu Hz. Muhammed'e indirilmiş son ilahi kitaptır. Kur'an, toplamak, okunan şey, bir araya gelmek gibi anlamlara gelir. Kur'an-ı Kerim'in en önemli özelliklerinden biri bozulmadan, değiştirilmeden günümüze kadar gelmesi ve kıyamete kadar geçerli olmasıdır. Kur'an, her devirde yalan üzere birleşmeleri imkansız denecek sayıda insan topluluğu tarafından nesilden nesile aktarılarak günümüze kadar gelmiştir. Ayrıca Kur'an-ı Kerim'in korunması Allah'ın garantisi altındadır. "Kur'anı kesinlikle biz indirdik ve elbet onu yine biz koruyacağız" (Hicr, 15/9)

Kur'an bir mucizedir. Peygamberimiz döneminde edebiyat ve şiir çok gelişmiş olmasına rağmen Kur'an'ın bir cümlesinin benzeri bile meydana getirilememiştir. Bu yönde girişimler olmuş, ama dil açısından ölçüsüz, saçma sapan ve anlamsız cümlelerden öteye geçememişlerdir. Bu konuda Cenab-ı Hak inanmayanlara şöyle meydan oku-

muştur: *"De ki, Andolsun bu Kur'an'ın bir benzerini ortaya koymak üzere insanlar ve cinler bir araya gelseler, birbirlerine destek de olsalar onun benzerini ortaya getiremezler."* (İsra, 17/88) *"Eğer kulumuza indirdiklerimizden şüpheye düşüyorsanız, haydi onun bir benzeri sûre meydana getirin. Eğer iddianızda doğru iseniz, Allah'tan başka şahitlerinizi de (yardımcılarınızı) çağırın. Bunu yapamazsınız (ki elbette yapamayacaksınız), yakıtı insan ve taş olan cehennem ateşinden sakının...."* (Bakara, 2/23-24)

Kur'an manası yönüyle de mucizedir. Kur'an kendinden asırlar sonra ulaşılan bilimsel bazı buluş ve gerçekleri asırlar önce haber vermiştir. Hiçbir buluş onun getirdiklerinin aksini ortaya koyamamıştır.

Kur'an İle İlgili Bazı Terim Ve Kavramlar

Vahiy: Allah'ın peygamberlerine bildirdiği, ilettiği sözler, mesajlardır.

Nuzül (indiriliş) sebebi: Kur'an'ın birçok ayeti, gelişen bir olay veya bir soru sebebiyle indirilmiştir. Buna nuzül sebebi denir.

Ayet: Başlı başına bir anlamı bulunan, sûreleri meydana getiren cümlelerdir.

Sûre: Ayetlerden meydana gelen, birbirinden besmele ile ayrılan müstakil Kuran bölümleridir. Yüz on dört sûre vardır. Kur'an'ın ilk sûresi Fatiha, son sûresi ise Nas'tır. Mekke'de indirilen sûrelere Mekki Sûre, Medine'de indirilen sûrelere de Medeni Sûre denir. 87 sûre Mekke'de, 27 sûre Medine'de indirilmiştir.

Meal: Kur'an-ı Kerim'in anlamının diğer dillere çevrilmesidir.

Müfessir: Kur'an-ı Kerim'i açıklayan, yorumlayan alim.

Tefsir: Kur'an-ı Kerim'in açıklanmasına, yorumlanmasına denir.

Hatim: Kur'an'ın baştan sona kadar okunmasıdır.

Mukabele: Kur'anı Kerim'i birisinin okuyup diğerlerinin takip ederek dinlemesidir.

Hafız: Kur'an'ı ezberleyen kişiye hafız denir.

KURAN'DA NELER VAR?

İnsanları dünya ve ahiret mutluluğuna ulaştırmak için gönderilen Kur'an'da birçok konu ve olaydan bahsedilmektedir. Başta Allah'a iman olmak üzere, peygamberlere, kitaplara, meleklere, ahirete iman gibi inançla ilgili çeşitli meseleler Kur'an'da önemli bir yer tutmaktadır. Ayrıca ibadetlerle ilgili meseleler de Kur'an'da yer almaktadır. Yine bazı peygamberlerin ve kavimlerin hayatlarından bahsedilerek bunlardan ibret almamız istenmektedir. Kur'an'da ahlâki esaslara da yer verilmiştir. Anne – baba, kul hakkı, iyilik, doğruluk, iyiliği emredip kötülükten sakındırmak, merhamet, saygı, sevgi, adalet bunlardan bazılarıdır. Kainatla ve yaratılışla ilgili çeşitli bilgiler, ilmi gerçekler de Kur'an'da yer alır. Yine Kur'an'da kendine inananların uymaları gereken kurallar, hükümler, emirler ve yasaklarla birlikte, buna uyulmadığı takdirde karşılaşacağımız sıkıntı ve cezalar da haber verilmektedir.

KUR'AN'IN İNDİRİLİŞİ

Kur'an, Peygamberimiz kırk yaşındayken Kadir gecesi, hira mağarasında indirilmeye başlanmıştır. Vahiy meleği Cebrail, Peygamberimize gelmiş ve ona "Oku" demiştir. Peygamberimiz "Ben okuma bilmem" demiş, melek peygamberimizi sıkmış ve bırakıp "Oku" demiştir. Peygamberimiz yine "Ben okuma bilmem" demiştir. Bu olay

üç defa tekrar etmiş ve sonunda Cebrail Alak Sûresinin ilk beş ayetini okumuştur. "Oku, yaradan Rabbinin adıyla oku. O insanı bir kan pıhtısından yarattı. Oku. Rabbin kerem sahibidir." Burada dikkatimizi çeken husus, Rabbimizin ilk emrinin "Oku" olmasıdır. Bu da dinimizin okumaya, öğrenmeye verdiği önemi göstermektedir. Bu açıdan Rabbimizin ilk emri çok anlamlıdır.

Kur'an-ı Kerim yirmiüç yılda bazen her gün, bazen üçbeş günde bir parça parça, gelişen olaylara ve şartlara göre indirilmiştir.

KUR'AN'IN YAZILIŞI VE KİTAP HALİNE GETİRİLİŞİ

Peygamberimiz döneminde Mekke'de yazı bilenler ve yazı için gerekli araç gereçler yok denecek kadar azdı. Buna rağmen Peygamberimiz vahiy katiplerine tek tek ayetleri yazdırmıştır. O dönemde pek kağıt bulunmadığı için ayetler deri, taş, tahta parçaları ve kürek kemiği üzerine yazılmıştır. Ayrıca Kuran baştan sona peygamberimiz ve bir çok sahabe tarafından ezberlenmiştir. Peygamberimiz, yaşadığı sürece vahiy devam ettiği için Peygamberimiz hayatta iken Kur'an'ı kitap haline getirememiştir.

Peygamberimizin vefatından sonra Hz. Ebu Bekr, Zeyd b. Sabit'in başkanlığında bir komisyon kurdurmuş ve komisyon Peygamber mescidinde çalışmalarına başlamıştır. Her ayetin ezbere bilinmekle birlikte peygamberimiz huzurunda yazıldığı iki şahitle getirilmesi istendi. Böylece Kur'an, Peygamberimizin yazdırdığı ve öğrettiği şekliyle yazılmış ve bir kitap haline getirilmiş oldu. Bu yazılan Kur'an'a Mushaf adı verildi. Mushaf, Hz. Ebu Bekr'den Hz. Ömer'e, daha sonra Hz. Ömer'in kızı ve Peygamberin hanımı Hz. Hafsa'ya geçti.

Hz. Osman zamanında İslam'ın geniş alanlara yayılmış olmasından dolayı, Kur'an'ın yanlış öğrenilmesinden endişeyle, çoğaltılarak diğer İslam şehirlerine gönderilmesi kararlaştırıldı. Kur'an çoğaltılarak Mekke, Basra, Kûfe, Yemen ve Mısır gibi şehirlere gönderildi.

HAYAT KILAVUZU

Günlük hayatta satın aldığımız bazı eşyaların içinden kullanma kılavuzu çıkar. Bu kılavuzda o ürünü nasıl kullanmamız ve nasıl kullanmamamız gerektiği belirtilir. Mesela bir buzdolabı için hazırlanan kılavuzda 220 voltluk şehir cereyanında çalıştırmamız, içine sıcak yiyecek koymamamız, buzluktaki buzları kesici ve delici aletlerle kazımamız gerektiği, aksi taktirde doğacak arızaların garanti kapsamı dışında olacağı vs. yazar. Kılavuzun en başında da bir uyarı görürüz. "Lütfen kullanma kılavuzunu okumadan cihazınızı çalıştırmayınız."

Elbette bu kılavuzu da hazırlayan, buzdolabını yapan, üreten, buzdolabının özelliklerini en iyi bilen kişidir. Bu açıklama ışığında bir düşünelim. Bizi yaratan, bizi en iyi tanıyan, bizim için neyin iyi, neyin kötü olduğunu en iyi bilen kimdir? Tabi ki Allah. İşte bizi en iyi tanıyan Rabbimiz de bizim için bir kullanma kılavuzu göndermiştir. İnsanın kim olduğunu, niçin yaratıldığını, neleri yaparsa mutlu, neleri yaparsa mutsuz olacağını; neleri yaparsa ödül, yapmazsa ceza alacağını Allah, bu kılavuzu ile bildirmiştir. Bir kimse yeni aldığı buzdolabının kılavuzundaki uyarıyı dikkate almadan bıçakla buzlukta buz kırsa ve buzluğu delse, buzdolabı soğutmaz. Sonra da hemen satıcıya gider "Bu buzdolabı soğutmuyor. Daha yeni aldım. Ya tamir edin ya da değiştirin" der. Satıcı serviste inceletir, bakar ki buzluk delinmiş. Müşterisine der ki, "Siz dolabınızın buzluğunu delici bir alet ile karıştırmışsınız. Kılavu-

za uymamışsınız. Bu nedenle suç sizde. Biz bunu tamir ederiz. Ama arıza garanti dışı. Bunun karşılığında ücretini (cezasını) sizden alırız." Peki müşteri ne yapar. Belki itiraz eder, ama sonuç değişmez. Satıcı haklıdır. Çünkü müşteri kılavuza uymadığı için sonucuna katlanacaktır.

Bizler de yarın hesap günü Allah'ımızın huzuruna vardığımızda kötü bir sonuçla karşılaşmamak istiyorsak, Rabbimizin bizim için gönderdiği güzel kılavuza, Kur'an'a uymalıyız. Kötü bir sonuçla karşılaştığımızda belki biz de itiraz edeceğiz. Ama Allah, "Ey kulum! Ben sana kitap göndermedim mi, ben seni uyarmadım mı?" diye soracaktır.

RABBİMİZDEN GELEN MEKTUP

Bize çok sevdiğimiz birinden mektup gelse ne yaparız? Hele bu mektup okulda tam derse girerken elimize ulaşsa hemen acele ile zarfı açar, derste bile olsak merakla okumaya çalışırız. Yani sabredemeyiz, merak ederiz ve hemen okuruz.

Oysa biz inananlara bu mektuptan daha kıymetli, bu mektubu gönderenden daha çok sevdiğimiz, bizleri yaratan, yaşatan yüce Rabbimiz'den de bir mektup gelmiştir. Maalesef Rabbimizin gönderdiği bu mektuba sıradan bir arkadaşımızın mektubuna gösterdiğimiz ilgi ve merakı göstermiyor, onu okumuyoruz. Rabbimiz bize yaklaşık altıyüz sayfalık bir mektup yani Kur'an göndermiştir. Burada dünya hayatında uymamız gereken çok önemli bilgiler, ahiret hayatı ile ilgili mesajlar yer almaktadır. Ama biz insanlar maalesef merak edip onu tozlu raflardan indirip okumuyoruz. Oysaki onu açıp okumalı, düşünmeliyiz. Ömrümüzde en az bir kez dahi olsa Kur'an'ı Türkçe mealinden okumalıyız. Bir Hristiyan çocuğu belki onlarca defa İncili okur, ama bir Müslüman altmış yetmiş yıllık

hayatı boyunca bir kere Kur'an'ı okumadan bu dünyadan ayrılır. Bu çok acı bir durumdur.

4- PEYGAMBERLERE İNANMAK

Farsça bir kelime olan peygamber, "haber taşıyan elçi" anlamına gelir. Dini açıdan ise "Allah'ın, kulları arasından seçtiği, emir ve yasaklarını insanlara iletmekle görevlendirdiği kimselere" peygamber denir.

Arapça'da peygamber kelimesinin karşılığı olarak resul kelimesi kullanılır. Resul, yeni bir kitap ve yeni bir şeriatla insanlara gönderilen peygamberlere denir. Çoğulu rusuldür. Nebi de Allah'ın emir ve yasaklarını insanlara haber veren, fakat yeni bir kitap ve şeriatla gönderilmeyen, önceki peygamberin kitap ve şeriatını ümmetine bildirmekle görevli olan peygamberlerdir. Çoğulu "enbiya"dır. Risalet ve nübüvvet de peygamberlik anlamına gelir.

Biz Müslümanlar ayırım yapmaksızın ilk peygamber Hz. Âdem'den, son peygamber Hz. Muhammed'e kadar gönderilen tüm peygamberlere inanırız. İnanmak zorundayız. Çünkü Allah, Kur'an'da: *"Peygamber de kendisine indirilene iman etti. Müminler de. Her biri Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine iman ettiler. Allah'ın peygamberleri arasında hiçbirini ayırt etmeyiz..."* (Bakara, 2/285) buyurmaktadır.

Yüce Allah her asırda, her ümmete peygamber gönderdiğini şöyle ifade eder: *"Geçmiş her ümmet içerisinde mutlaka bir uyarıcı peygamber buluna gelmiştir."* (Fatır, 35/24)

"Allah'a andolsun ki biz senden önceki ümmetlere de peygamber göndermişizdir." (Nahl, 16/163)

Peygamberlik, Allah vergisidir. Çalışmakla, ibadetle, şan ve şöhretle elde edilmez. Allah onu dilediği kuluna verir. Kur'an'da: *"Bu Allah'ın lütfudur. Onu dilediğine verir."* (Cuma, 62/4) buyurulmuştur.

Peygamberlik, Hz. Muhammed ile son bulmuştur. Bu konuda Kur'an'da şöyle buyrulur: *"Muhammed sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir. Fakat O, Allah'ın resulü ve peygamberlerin sonuncusudur."* (Ahzab, 33/40) Bu ayet gösteriyor ki artık Hz. Muhammet'den sonra bir peygamber gelmeyecek ve O'nun getirdiği mesaj, kıyamete kadar sürecektir. Bütün bunlara rağmen zaman zaman peygamberlik iddiasıyla ortaya çıkan sahtekârlar olagelmiştir.

NİÇİN PEYGAMBERLER GÖNDERİLMİŞTİR?

İnsanı en iyi bilen ve tanıyan şüphesiz ki yaratıcısı olan Allah'tır. Her ne kadar insan akıl sahibi olsa da bir uyarıcıya, bir rehbere ihtiyaç duyar. Bu ihtiyacı bilen Allah, insanlara peygamberler göndermiştir. İnsan zaman zaman çevrenin, zaman zaman nefsinin etkisiyle gerçeğe, doğruya ulaşmakta zorlanabilir. Bu noktada peygamberlere ihtiyaç vardır.

Yine bir insanın sorumlu tutulabilmesi ve bundan dolayı sevap ve ceza alabilmesi için bilgilendirilmeye ihtiyacı vardır. Bunun için de Allah, bizlere peygamber göndermiştir. Böylece insanlar "bilmiyorduk, peygamber gönderilmedi" gibi mazeretler ileri süremezler. Kur'an'da bu konuda şöyle buyrulur: *"Biz müjdeleyici ve sakındırıcı olarak peygamberler gönderdik ki artık peygamberlerden sonra insanların Allah'a karşı bir bahaneleri olmasın..."* (Nisa, 4/165)

Ayrıca insan aklının kavrayamadığı konular vardır.

Yaratılış, ahiret, Allah'ın sıfatları gibi. Yine Allah'a nasıl ibadet edileceği konusunda pratiğe ihtiyaç vardır. Eğer peygamber gönderilmemiş olsa insanlar gerçeği bulmada zorlanacaklar, bunun için zaman harcayacaklar, çoğu zaman da duygularının, geleneklerinin, istek ve arzularının etkisi altında kalacaklardır. Ve doğru karar veremeyeceklerdir. Bu noktada peygamberler gönderilmesi Allah'ın insanlara bir lütfudur.

Biz Müslümanların kitabı Kur'an'da, namazın nasıl kılınacağı tarif edilmemiştir. Peygamberimiz "Ben nasıl ibadet ediyorsam siz de öyle ibadet edin" buyurarak nasıl namaz kılacağımızı biz ümmetine öğretmiştir. Yine Peygamberimiz bir çok konuda sahabelerin sorularını cevaplayarak dinin emirlerini açıklamıştır.

PEYGAMBERLERİN SIFATLARI

Peygamberlerde olması gereken bazı özellikler vardır. Bu özellikler şunlardır:

1- **Sıdk:** "Doğru olmak" demektir. Her peygamber doğru sözlü ve dürüst bir insandır. Eğer böyle olmasalardı inandırıcı olamazlardı. Peygamberler asla yalan söylemeyen dürüst insanlardır.

2- **Emanet:** "Güvenilir olmak" demektir. Peygamberlerin hepsi güvenilir insanlardır. Kendisine verilen emanete asla ihanet etmezler. Peygamberimiz de daha peygamber olmadan önce Mekkeli müşriklerin güvenini kazanmıştır. Kimsenin birbirine güveninin kalmadığı bir dönemde herkes değerli eşyalarını ve altınlarını Hz. Muhammed'e emanet ederlerdi. Peygamberimize dürüstlüğü ve güvenilirliğinden dolayı Mekkeliler "Muhammed'ül-Emin" (Güvenilir Muhammed) derlerdi. *"Bir peygamber için emanete hıyanet yakışmaz, yaraşmaz."* (Ali İmran, 3/161)

3- **İsmet:** "Günah işlememek, günahtan korunmak" demektir. Peygamberler günah işlemezler. Allah tarafından korunurlar. Peygamberler peygamberlik makamlarını zedeleyecek davranışlardan uzaktırlar.

4- **Fetanet:** "Peygamberlerin akıllı, zeki ve uyanık olmaları" demektir. Bu özellikleri sayesinde karşısındakileri ikna edebilir ve muhataplarının fikren saldırılarının altından kalkabilirler.

5- **Tebliğ:** Peygamberlerin Allah'tan aldıkları emirleri eksiksiz insanlara iletmeleri demektir. Peygamberler ne fazla ne eksik, olduğu gibi Allah'ın emirlerini iletirler. Kur'an'da bu konuyla ilgili şöyle buyrulur. *"Ey Peygamber. Rabbinden sana indirileni tebliğ et. Eğer yapmazsan, Allah'ın elçiliğini tebliğ etmemiş olursun"* (Maide, 5/67)

Peygamberlerin sıfatları olarak ifade edilen bu özellikler konusunda bizlerin de hassas olması gerekir. Mümin kimse doğru sözlü olmalı, güvenilir olmalı, emanete ihanet etmemeli, günahlardan uzak durmalı, aklını kullanmalı, basiretli ve ferasetli olmalı, Allah'ın emirlerini insanlara tebliğ etmeli ve bir tebliğci olduğunu aklından çıkarmamalı.

PEYGAMBERLERİN SAYISI VE KURAN'DA ADI GEÇEN PEYGAMBERLER

Hz. Adem'den Hz. Muhammed'e kadar pek çok peygamber gönderilmiştir. Ancak bunların sayısıyla ilgili Kuran'da net bir bilgi bulunmamaktadır. Bir hadiste ise peygamberlerin sayının 124 bin olduğu, bunlardan 315'ini resullerin teşkil ettiği haber verilmektedir. (Ahmed b. Hanbel Müsned, V, 266)

Bir ayeti kerimede *"Andolsun, senden önce de peygamberler gönderdik. Onlardan sana kıssalarını anlattığımız*

kimseler de var, kıssalarını bildirmediğimiz kimseler de var..." (Mümin, 40/78) buyrulmuştur.

Kur'an'da adı geçen peygamberler şunlardır: Adem, İdris, Nuh, Hud, Salih, Lut, İbrahim, İsmail, İshak, Yakub, Yusuf, Şuayb, Harun, Musa, Davud, Süleyman, Eyyub, Zülkifl, Yunus, İlyas, Elyasa, Zekeriyya, Yahya, İsa, Muhammed.

Bunlardan başka, Kur'an'da üç isim daha zikredilmiştir. Fakat bunların peygamber mi, veli mi oldukları konusunda fikir ayrılığı vardır. Bunlar: Üzeyir, Lokman, Zülkarneyn'dir.

Kur'an'da adı geçen peygamberlerden Nuh, İbrahim, Musa, İsa ve Hz. Muhammed'e (selam üzerlerine olsun) **"Ulu'l-Azm peygamberler"** denir. Peygamberliklerinde diğer peygamberlerden daha büyük zorluk ve meşakkatlerle karşılaşmışlar, ama yılmayıp gayret göstermiş, sebat etmişlerdir. Kendilerine "azim ve sebat sahibi peygamberler" anlamında bu isim verilmiştir.

MUCİZE

Kelime olarak "insanı aciz bırakan, karşı konulamaz şey, olağan üstü olay" anlamlarına gelir. Mucize, Allah'ın peygamberlerini desteklemek için yarattığı, insanların benzerini getirmekten aciz kaldığı olağan üstü olaya denir. Mucize pozitif bilimle, akılla açıklanamaz. Eğer öyle olsa, adı mucize olmazdı. Bu sebeple mucize, peygamber olan bir kimsenin akılların alamayacağı bir olayı, Allah'ın yardımıyla gerçekleştirmesidir.

Mucize Örnekleri

1- Hz. İbrahim'in ateşe atılması ve ateşin İbrahim'i yakmaması.

2- Hz. Yakub'un, oğlu Yusuf'un gömleğini kör olan gözüne sürmesi sonucu gözlerinin açılması.

3- Hz. Musa'nın asasının yılana dönüşmesi.

4- Hz. İsa'nın Allah'ın izniyle çamurdan bir kuş yapıp ona üflediği zaman canlı bir kuş olup uçması, bebekken konuşması.

5- Hz. Süleyman'ın hayvanlarla konuşması, rüzgara emretmesi.

6- Peygamberimiz Hz. Muhammed'in miraç gecesi Mekke'den Kudüs'e gitmesi, oradan göğe yükselmesi. Ayı ikiye ayırması.

5- AHİRETE İNANMAK

Ahiret kelime olarak "Son, son gün, sonra olan" gibi anlamlara gelir. Ahiret, kıyametin kopmasından sonra başlayan sonsuz hayata verilen isimdir.

İsrafil'in (a.s.) ilk sura üflemesiyle kıyamet kopacak, tüm canlılar ölecek ve bu dünya hayatı sona erecektir. İsrafil sura ikinci defa üfleyecek ve tüm canlılar dirilecek ve Allah'ın huzurunda toplanacaklardır. Sonra da yaptıkları işlere göre cennet veya cehenneme gidecekler ve sonsuz bir hayat başlayacaktır. Ahirete iman da iman esaslarından olup inkarı küfürdür.

Ahiret İle İlgili Bazı Kavramlar

Kabir Hayatı: Ölümden yeniden dirilişe kadar devam eden hayata kabir hayatı denir. Kabir hayatına berzah da denir. Peygamberimiz kabir hayatı ile ilgili şöyle buyurur: "Kabir, ahiret duraklarının ilkidir. Bir kimse eğer o duraktan kurtulursa sonraki durakları daha kolay

geçer. Kurtulamazsa sonrakileri geçmek daha zor olacaktır."

Kabirde insanlar münker ve nekir melekleri tarafından sorguya çekileceklerdir. İnanıp hayırlı işler yapanlar için kabir cennet bahçelerinden bir bahçe, karşı gelenler için ise cehennem çukurlarından bir çukur olacaktır.

Kıyamet: "Kalkmak, dikilmek, ayaklanmak" gibi anlamlara gelen kıyamet, sura üflenince tüm canlıların ölmesi, evrenin altüst olması ve tüm canlıların yeniden dirilip ayağa kalkması ve mahşere doğru yönelmesi demektir.

Kur'an'da kıyametle ilgili şöyle buyrulmaktadır: *"İnsan kıyamet günü ne zamanmış? diye sorar. İşte göz kamaştığı, ay tutulduğu, güneş ve ay bir araya getirildiği zaman. O gün insan "Kaçacak yer nerede?" diye sorar. Hayır. Hayır. (kaçış) sığınacak yer yoktur. O gün varıp durulacak yer, sadece Rabbinin huzurudur."* (Kıyame, 75/6-12)

Kıyametin ne zaman kopacağı bildirilmemiştir. Onu sadece Allah bilir. Cibril Hadisi diye bilinen hadiste Hz. Peygamber, kıyametin ne zaman kopacağını soran meleğe, "Bu konuda soru sorulan sorandan daha bilgili değil" diyerek cevap vermiştir.

Yine bir gün birisi gelip Peygamberimize "Kıyamet ne zaman kopacak?" diye sormuş, Hz. Peygamber de "Sen kıyamete hazır mısın? Ona ne hazırladın?" diye cevap vermiş. Özet olarak kıyamet bugün de kopabilir, yarın da. Bu hiçbir şey ifade etmez. Önemli olan biz insanların kıyamet ve ahiret için ne hazırladığımızdır.

Kıyametin vaktiyle ilgili Kur'an'da şöyle buyrulur: *"Sana kıyametin ne zaman gelip çatacağını soruyorlar. De ki: Onun ilmi ancak Rabbimin katındadır. Onun vaktini ondan başkası açıklayamaz. O göklere de yerlere de ağır*

gelmiştir. O size ansızın gelecektir. Sanki sen onu biliyormuşsun gibi sana soruyorlar. De ki: Onun bilgisi ancak Allah katındadır. Ama insanların çoğu bunu bilmezler." (Araf, 7/187)

Sur: Sur, üflendiğinde ses çıkaran boru, bir alet. İsrafil kıyamet kopacağı zaman sura üfleyecek. Bu birinci üflemeyle kıyamet kopacak, tüm canlılar ölecek. İkinci defa sura üflendiğinde ise insanlar dirilecek ve mahşer yerinde toplanacaklar. İsrafil'in sura birinci ve ikinci defa üflemesi arasında geçecek zaman bilinmemektedir.

Ba's: Öldükten sonra dirilmek anlamına gelir. İsrafil ikinci defa sura üflediğinde ölüler tekrar dirileceklerdir.

Kur'an'da öldükten sonra dirilişi inkar edenlere karşı şöyle buyurulmuştur: *"Kendi yaratılışını unutarak bize karşı misal getirmeye kalkışıyor. Ve de 'çürümüş kemikleri kim diriltecek?' diyor. De ki: 'Onları ilk defa yaratmış olan diriltecek.' Çünkü O, her türlü yaratmayı gayet iyi bilir."* (Yasin, 36/78-79)

Ey Rabbim! Ölüyü Nasıl Diriltirsin?

Kur'an'da, öldükten sonra dirilmeyle ilgili İbrahim Peygamberle Allah arasında geçen şu olay aktarılmaktadır: *"İbrahim, Rabbine: Ey Rabbim! Ölüyü nasıl dirilttiğini bana göster, demişti. Rabbi O'na: Yoksa inanmadın mı? dedi. İbrahim: Hayır, inandım, fakat kalbimin mutmain olması için (görmek istedim) dedi. Bunun üzerine Allah: Öyleyse dört tane kuş yakala, onları yanına al, sonra (kesip parçala), her dağın başına onlardan bir parça koy. Sonra da onları kendine çağır; koşarak sana gelirler. Bil ki Allah azizdir, hakimdir, buyurdu."* (Bakara, 2/260)

İbrahim Peygamber, Allah'ın söylediklerini yapar ve mucize gerçekleşir. Parçalanan o kuşlar İbrahim'in yanına uçarak geri gelirler.

Her şeyi yoktan var eden Allah, ikinci defa tüm insanları yaratacaktır.

Haşir ve Mahşer: Allah'ın insanları tekrar dirilttikten sonra hesaba çekmek için toplamasıdır. İnsanların hesap vermek üzere Allah'ın huzurunda toplanacakları yere mahşer denir.

Amel Defteri: İnsanların dünyadayken yapıp ettiklerinin yazıldığı deftere denir. Amel defterinin nasıl olduğu, mahiyeti bilinmemektedir. Amel defteri ile ilgili Kur'an'da şöyle buyrulur: *"Kitap ortaya konmuştur. Suçluların onda yazılı olanlardan korkmuş olduklarını görürsün. 'Vay halimize' derler. 'Bu nasıl kitapmış? Küçük-büyük hiçbir şey bırakmaksızın hepsini sayıp dökmüş.' Böylece yaptıklarını karşılarında bulmuşlardır. Senin Rabbin hiç kimseye zulmetmez."* (Kehf, 18/49)

Amel defteri cennetliklere sağdan, cehennemliklere ise soldan verilecektir.

Mizan: Mizan sözlükte terazi anlamına gelir. Ahirette hesap görüldükten sonra herkesin amelinin tartılacağı ilahi ölçü aletidir. Nasıl olduğunu bilemeyiz. Bu dünyadaki tartı, ölçü aletlerine benzemez. Tartıda iyilikleri ağır gelenler ödül, kötülükleri ağır gelenler ceza alacaktır. Mizan ile ilgili Kuran'da şöyle buyurulur: *"Biz kıyamet günü için adalet terazileri kurarız. Artık kimseye hiçbir şekilde haksızlık yapılmaz. Yapılan iş bir hardal tanesi kadar dahi olsa, onu adalet terazisine getiririz. Hesap gören olarak (herkese) yeteriz."* (Enbiya, 21/47)

Sırat: Herkesin üzerinden geçeceği, cehennemin üzerine kurulmuş bir köprüdür. Buradan insanlar iman ve amellerine göre geçecektir. Kafirler ve affedilmeyen günahkarlar düşecek, bazı insanlar sürünecek, bazı insanlar ise kosarak gececeklerdir.

Cennet: Cennet kelime olarak ağaçlarla kaplı bahçe anlamına gelir. Müminlerin ebedi olarak kalacakları nimetlerle dolu ahiret yurduna verilen isimdir.

Yüce Allah kendisine inanan ve ibadet eden kullarına mükafat olarak cennetini verecektir. Her zorluğun sıkıntının bir rahmeti, mükafatı vardır. Müminler de zorlu dünya imtihanını başarmanın karşılığı olarak cennette Allah'ın eşsiz nimetleriyle sonsuza kadar yaşayacaklardır. Kur'an'da cennetle ilgili şöyle buyrulmaktadır. *"İman edip güzel işler yapanlara gelince, imanları sebebiyle Rableri onları nimet dolu cennetlerde, alt tarafından ırmaklar akan (saraylara) erdirir."* (Yunus, 10/9) *"İşte onların mükafatı, Rableri tarafından bağışlanma ve altlarından ırmaklar akan, içinde ebedi kalacakları cennetlerdir. Böyle amel edenlerin mükafatı ne güzeldir!"* (Ali İmran, 3/136)

Cehennem: Kelime olarak derin kuyu anlamına gelen cehennem, kafirlerin ve günahkarların cezalarını çekecekleri azap yeridir.

Dünyada hiç kimsenin yaptığı karşılıksız kalmayacaktır. Dünyada birçok insan kötülük ve haksızlık yapacak, ama cezasını çekmeden ahirete gidecek. Yine aynı şekilde imtihan için geldiği dünyada insanlardan bazıları iman etmeyecek, isyan içinde olacak, günahlar işleyecek. İlahi adaletin gereği, tüm bu insanlar cehennem azabını tadacaklar. Kur'an'da cehennem ve cehennemliklerle ilgili Yüce Allah şöyle buyuruyor: *"İnkar edenlere de cehennem ateşi vardır. Öldürülmezler ki ölsünler, cehennem azabı da onlara biraz olsun hafifletilmez. İşte biz, küfürde ileri giden her nankörü böyle cezalandırırız."* (Fatır, 35/36)

HİKAYE

ÇAKMAK

Trende yan yana oturduğumuz adam, karşımızdaki delikanlıya:

"Sigara efkâr dağıtır, diyordu. Yak bi tane."

Genç, kendisine uzatılan sigarayı kibarca reddetti:

"Sağ olun, diye cevap verdi. Kullanmıyorum."

"Amma yaptın ha, dedi adam. Yoksa annen mi kızar?"

Bu sözler, çevremizdeki yolcuların gülüşmelerine yol açmış, benimse fena halde canımı sıkmıştı.

Adam:

"Herhalde sen aslan sütü de kullanmazsın, diye devam etti. Kullanmazsın değil mi?"

Delikanlı, onun içkiden bahsettiğini anlamıştı.

"İçki haramdır, dedi. Elbette kullanmıyorum."

Konuşmaları, benim olduğu kadar, ayakta seyahat eden yolcuların da dikkatini çekmiş olmalıydı. Herkes kulak kesilmiş, onları dinliyordu.

Adam, alaycı bir ifadeyle:

"Amma tutucu bir insansın be kardeşim, dedi. O haram, bu haram. Cehennem korkusundan, dünyanın bütün zevklerinden mahrum kalıyorsunuz. İş mi sizin yaptığınız?"

Dayandığım yerden doğrularak adama baktım.

"Gerçekten cesur bir insanmışsınız, dedim. Sahi, yanmaktan korkmuyor musunuz?"

"Korktuğumu söyleyemem," dedi.

Böyle diyerek koltuğuna biraz daha gömüldü ve cam kenarındaki sigarasına doğru uzandı.

Paketin yanında duran çakmağı, ondan önce alarak çaktım ve:

"Buyurun, dedim. Yakın."

Sigarasını, paketten çıkarıp çakmaktan âdeta fışkıran aleve doğru uzatırken,

"Hayır, dedim, sigaranızı değil, parmağınızı uzatın."

"Anlayamadım, dedi. Neden parmağımı uzatacakmışım?"

"Cehennemde yanmaktan korkmadığınızı, bundan daha iyi nasıl gösterebilirsiniz, dedim. Doğrusu hepimiz merak ettik."

Adam ne diyeceğini şaşırmış ve bir saattir işleyen çenesi, âdeta tutulmuştu. Yerinde bir müddet kıvrandıktan sonra:

"İneceğim istasyona geldim." diyerek ayağa kalktı ve kalabalığı yararak gözden kayboldu.

GERÇEK GÜN YÜZÜNE ÇIKINCA

Zülkarneyn Aleyhisselam, ordusuyla gece yolda giderken ordusuna "Ayağınıza takılan şeyleri toplayın" diye emir verir. Ordu bu emri duyunca; içlerinden bir grup:

– "Çok yürüdük, çok yorgunuz. Gece vakti bir de ayağımızı takılan şeyleri toplayarak boşuna ağırlık mı yapacağız. Hiçbir şey toplamayalım" diyerek hiçbir şey toplamıyorlar.

İkinci grup ise;

– "Madem Komutanımız emretti, birazcık toplayalım, emre muhalefet etmeyelim. Zira ordunun komutanına itaat etmek gerekir." diyerek az bir şey topluyorlar.

Üçüncü grup ise;

– "Komutanımız bir şeyi boşuna emretmez. Muhakkak bildiği bir şey vardır. Bir hikmete dayalıdır." diyerek

bütün torbalarını ağzına kadar doldururlar.

Sabah olduğunda bir de bakıyorlar ki, meğer bir altın madeninden geçmişler de, ayaklarına değen şeylerin altın olduğunun farkına varamamışlar. Bunu anlayınca, hiç almayan birinci grup:

– Ah, niçin almadık! Nasıl dinlemedik komutanımızın sözünü. Keşke alsaydık! Bir tane bari alsaydık, diyerek pişman oluyorlar.

Az alan ikinci grup ise:

– Ah, ne olaydı da biraz daha fazla alsaydık. Ceplerimizi, torbalarımızı hınca hınç doldursaydık, diye sitem ediyorlar kendilerine.

Çok alan üçüncü grup ise:

– Keşke gereksiz, lüzumu olmayan eşyalarımızı atsaydık, daha çok toplasaydık. Her şeyimizi doldursaydık, daha fazla alsaydık, diyerek, fazla almalarına rağmen yine üzülüyorlar.

İşte bu misalde olduğu gibi, Ahirette bütün insanlar da bunun gibi ağıtlarda bulunacak.

Kafir olan:

– "Keşke iman etseydik, keşke inansaydık da hiç olmasa Cehenneme girdikten sonra iman etmemiz sonucunda Cennete girseydik, ebedi cehennemden kurtulsaydık."

Mü'min, fakat az sevabı olan:

– "Keşke biraz daha sevap işleseydim de, biraz daha ikrama mazhar olsaydım."

Mü'min, ama çok sevabı olan ise:

– "Ah ne olaydı da, Makamımı biraz daha yükseltecek olan bir vakit daha namaz kılsaydım, biraz daha fazla sadaka verseydim, oruç tutsaydım, biraz daha sevap işleye-

cek ameller yapsaydım..." diyeceklerdir.

Rabbim bu misallerden ders alıp, Ahirette pişman olmayacağımız ameller işlemeyi nasip eylesin...

AHİRET İNANCININ İNSANIN KİŞİLİĞİNE KATKILARI

Ahiret inancı insana huzur verir. Çünkü insan toprak olup yok olmayı istemez. İnsanoğlunda sonsuzluk duygusu vardır. Bu duygu ahiret inancıyla tamamlanır. Ahirete iman sonsuz bir hayata imandır. Ölümün olmadığı bir hayattır.

Ahirete, hesap gününe, cennet ve cehenneme iman, insanı rahatlatır. Çünkü bu dünya hayatında insanlar birbirlerine haksızlık yapmakta, birçok suçlu cezasını çekmemektedir. İşte bu durum ahiret hayatında ilahi adaletle çözülecek ve herkes hakkını alacaktır. Bu da insanı rahatlatan bir duygudur.

Ahirete iman insan davranışlarında olumlu etki yapar. Çünkü yaptığı kötülüklerin, işlediği günahların cezasını çekeceğini bilen bir kişi, kolay kolay günah işlemez. İşlese de pişman olup tevbe eder ve günahtan uzak durmaya çalışır.

Dünya hayatı geçicidir, bir oyun ve eğlenceden ibarettir. Gerçek ve sonsuz hayat ise ahiret hayatıdır. İnsanlar sanki hiç ölmeyecekmiş gibi, ortalama 70 yıl kadar olan bir ömür için çabalayıp dururlar. Sıkıntı çekerler, üzülürler. Binalar yaparlar, fabrikalar kurarlar, ticaret yaparlar, gecelerini gündüzlerine katarlar ve sonunda ecel gelir çatar. Dünya hayatı sona erer. Ve bugüne kadar kazandıkları makamlar, paralar, binalar, arabalar, altınlar, fabrikalar hepsi bu dünyada kalır. Hiçbirini yanında götüremez.

Çünkü onlar bizimle gelemez. Oysa ki bizimle gelecek şeyler de var, ama biz onlar için çalışmayız, pek hazırlık yapmayız. Düşünün, bir tatile çıkıyoruz. Uludağ'a gideceğiz. Yanımıza neler alırız? Kışlıklarımızı, varsa kayak malzemelerimizi. Peki oraya tişört ve deniz malzemelerimizi götürsek bir işe yarar mı? Hayır. Çünkü onlar yaz ve deniz için gerekli eşyalardır. Evet işte bizler de dünyadayken bir yolculuğa hazırlanıyoruz. Ahiret yolculuğuna. Bu yolculukta bize yarayacak şeyleri yanımıza almalıyız. Bu malzemeler tabi ki iman, ibadetlerimiz, yaptığımız iyilikler ve güzel davranışlarımızdır. Kazandığımız malların, paraların, binaların ahirette bize bir faydası olmayacaktır.

6- KADERE İNANMAK

Kader kelime olarak ölçü, miktar gibi anlamlara gelir. Allah'ın geçmişten geleceğe olacak her şeyi önceden bilmesi, belirleyip takdir etmesine kader denir.

Kaza ise kelime olarak "hüküm, emir, bitirme" gibi anlamlara gelir. Allah tarafından takdir edilen, belirlenin her şeyin zamanı geldiğinde gerçekleşmesidir.

Yüce Allah, biz insanlara iyiyi, kötüyü, doğruyu, yanlışı, faydalıyı, zararlıyı ayırt edebilmemiz, düşünebilmemiz, öğrenmemiz için akıl vermiştir. Ayrıca Allah bizlere sınırlı da olsa bir irade vermiştir. Allah'ın bize verdiği bu irade ile hareket eder ve irademizle yaptığımız her hareket ve davranışlarımızdan da sorumlu tutuluruz.

Bir insan hırsızlık yaptıktan sonra "Ben ne yapayım. Allah böyle istemiş, kaderimde bu varmış, ben de böyle yaptım" diyemez. Yine içki içen bir kimse "Ne yapayım, benim kaderim böyle imiş" diyemez. Çünkü insan bu yaptıklarını kendisi isteyerek yapmıştır. Hiç kimse ona zorla hırsızlık yaptırmamıştır. Bir insan iyi biri olmaya karar

vermişse ve isterse iyi olabilir. Aynı şekilde bu insan kötülük istiyorsa kötü şeyleri tercih edebilir. Cebindeki parasıyla gider, içki alıp içebilir, meyve suyu da alabilir. Bu tercihi kendi yapar. Allah tüm kullarının iyiliğini ister. Hiçbir kulun, hırsızlık yapmasını, katil olmasını istemez. Bu tercihleri biz yaparız.

Hayır ve Şer: Hayır (iyilik) ve şerri (kötülük) yaratan Allah'tır. Burada insanın aklına bir çelişki varmış gibi gelebilir. Kulların kötülüğünü istemeyen Allah niçin kötülüğü yaratır. Allah'ın kötüyü yaratması kötü değildir. Bizim kötüyü yapmamız kötüdür. Mesela bir adam yağmura yakalansa ve zatürre olsa bizler "Allah niye yağmuru yarattı. Yağmur yüzünden adam hasta oldu" diyebilir miyiz? Yağmur sayesinde canlılar, bitkiler, ağaçlar hayat bulur. Yine aynı şekilde ateş bir evi yakabilir ama ateşle yemek de pişiririz. Çocuk kibritle oynayıp evi yaktı diye ateşi suçlayamayız. Ateş zararlı diyemeyiz. Ateşi kendimiz için yararlı ya da zararlı yapan biziz.

Şeytan için de durum böyledir. Kulların iyiliğini isteyen Allah neden şeytanı yarattı? diye düşünebiliriz. Oysaki şeytan bizlere zorla kötülük yaptıramaz. Şeytan bizlere kötüyü iyi gösterir. Bizi kandırmaya çalışır. Onu yapıp yapmamak tamamen bizim irademize bağlıdır. Ayrıca Allah, biz insanları bu dünyaya imtihan için göndermiştir. Kimler şeytana, kimler Allah'a itaat edecek, kimler günahı, kimler sevabı tercih edecektir. Bunun ortaya çıkması için şeytanın varlığına da ihtiyaç var, diğer kötü diye isimlendirdiğimiz şeylerin varlığına da. "Her şey zıddı ile anlaşılır." Aydınlığın kıymeti karanlık çökünce, sıcağın kıymeti soğuk bastırınca, iyi insanların kıymeti de kötülerle karşılaştırılınca anlaşılır.

Bazı insanlar şöyle düşünebilir; "Madem Allah kimin iyilik, kimin kötülük yapacağını biliyor, bizi niye dünyaya

gönderiyor ki ? Direk cennete veya cehenneme gönderse ya." Öncelikle Allah kaderimizde öyle yazdığı için biz yapmıyoruz. Allah bizim ne yapacağımızı, bizi yaratmadan önce bildiği için onları kaderimize yazıyor. Diğer taraftan Allah bizi dünyaya gönderiyor, çünkü imtihan etmek, haklı ile haksızı ortaya çıkarmak, adaletini göstermek için.

Bir öğretmen sınav yapmadan öğrencilerine genel durumlarına bakıp kendi kafasından not verse; sen beş, sen iki, sen bir vs. aldın dese, öğrenciler: "Hocam sen neye göre bu notları verdin, sınav yapmadın ki." Derler. Öğretmen de "Sınava ne gerek var canım, ben zaten kimin çalışıp çalışmadığını, kimin kaç alacağını biliyorum, tahmin edebiliyorum, ona göre not verdim" dese, bu sefer notunu beğenmeyen öğrenciler hemen itiraz ederler "Hocam öyle şey olur mu? Sen bizi sınav yap, kaç alırsak notumuzu ona göre ver, belki ben bir değil de beş alacağım."

İşte Allah ta biz kullarının neleri yapıp neleri yapmayacağımızı bize göstermek, yaptığı sınavda nasıl bir başarı ortaya koyacağımızı göstermek için, bizi dünyaya göndermiştir.

KADERE İMANIN FAYDASI

Peygamberimiz "Kadere iman eden kederden (üzüntüden) emin olur." buyurmuştur. İnsanın başına çeşitli sıkıntılar, belalar gelebilir, yakınlarını kaybedebilir. Böyle durumlarda "Her şey Allah'tandır. Allah'tan geldik, yine Allah'a döneceğiz. Kaderimizde bu da varmış." der. Olan olmuş, giden gitmiştir, geçmişi tekrar geri döndürme imkanımız yoktur. O zaman sabredip olanlardan ders çıkarmak, geleceğe bakmak durumundayız. Böyle yaptığımız zaman, üzüntü ve karamsarlıktan kurtulup huzur ve rahata kavuşmamız mümkündür.

HİKAYE

KADERDEN KAÇMAK

Süleyman Peygamber zamanında adamın biri Azrail ile karşılaşır. Çok korkar ve Süleyman Peygambere gelip der ki: "Ey Süleyman. Ben Azrail ile karşılaştım. Bana çok kötü baktı. Galiba ölümüm yaklaştı. Ne olur, rüzgara emret de beni uzaklara Hindistan'a gönder." Süleyman Peygamber rüzgara emreder ve adamı Hindistan'a gönderir.

Daha sora Süleyman Peygamber Azrail ile karşılaşır ve O'na adamla arasında geçen konuşmayı anlatır. Adamı Hindistan'a gönderdiğini söyler. Ona niçin kötü kötü baktığını sorar. Bunun üzerine Azrail gülümser ve der ki: "Bu adama kötü kötü bakmadım ki. Hayret ve şaşkınlıkla baktım. Çünkü Allah bana bu adamın ecelinin geldiğini ve ruhunu da Hindistan'da almamı emretti. Bu adamın burada ne işi var, ne zaman ve nasıl Hindistan'a gidecek diye şaşırdım."

Bunun üzerine Süleyman Peygamber de tebessüm eder. Meğer adam ölümden kaçarken kendini ölümün kucağına atmıştır.

HİKAYE

KADERDEN YİNE KADERE KAÇMAK

Hicretin 17. yılında Hz. Ömer, Şam'ı ziyaret etmek istedi. Muhacir ve ensardan bazılarını da yanına aldı. Sarağ'a (Şam ile Tebuk arasında hac yolu üzerinde bulunan bir yer) geldiklerinde, ordu komutanları onları karşılayarak Şam'da salgın hastalık olduğunu söylediler. Bunun üzerine Hz. Ömer, önce beraberinde

gelen muhacir ve ensarla, daha sonra da Fetih muhacirleri ile ayrı ayrı görüştü. Fakat gruplardan hiçbirisi geri dönmek veya yola devam etmek konusunda fikir birliğine varamadı. Vebadan kaçmak için geri dönmek isteyenler olduğu gibi, yola devam etmek isteyenler de vardı. Sonra vakit gece olduğu için, karar vermeyi sabaha bıraktılar.

Geceyi orada geçirdikten sonra, ertesi gün Hz. Ömer: "Ben geri dönüyorum, siz de geri dönün" dedi.

Bunu duyan Ebu Ubeyde Bin Cerrah: "Allah'ın kaderinden mi kaçıyoruz, ey müminlerin emiri?" dedi.

Hz. Ömer de; "Evet! Allah'ın kaderinden yine, Allah'ın kaderine kaçıyoruz" dedi ve ekledi: "Bir vadide biri verimli, biri kurak iki yamaç gören insan, hangisini tercih eder? Tercihi hangisi olursa olsun, yine de kaderin hükmünü seçmiş olmaz mı? Buna sen değil de bir başkası itiraz etse şaşırmazdım, Ey Ebu Ubeyde!" dedi.

Sonra bir kenara çekilip oturdu. Halk ise toplu halde kararı bekliyordu.

Bu arada yanlarına, gece yapılan toplantıda bulunmayan Abdurrahman Bin Avf geldi. Durumu öğrenince; "Bu konuda benim de söyleyeceklerim var." dedi.

Hz. Ömer de; "Söyle, sen güvenilir bir kişisin" dedi.

Abdurrahman; "Ben Rasulullah'ın bu konuda şöyle söylediğini duymuştum" dedi ve "Bir yerde salgın bir hastalık olduğunu duyarsanız, oraya yaklaşmayın; siz orada iken salgın hastalık çıktığında ise oradan ayrılmayın" hadisini nakletti.

Hz. Ömer bunun üzerine "Çok şükür Yarabbi!" dedi ve ekledi: "Haydi hep beraber geri dönüyoruz."

TEST

1. *İnsanları iyiye, güzele, doğruya yöneltmek için Allah'ın Peygamberleri aracılığıyla bildirdiği, insanları birbirine bağlayan, belli bir amaca yönelten ilahi kuralların bütününe ..... denir.*

2. *Kur'an-ı Kerim'in herbir bölümüne ..... denir, ... tanedir.*

3. *Dinler ikiye ayrılır*

a-.....Örnek:.....

b-.....Örnek:.....

4. *Yüce Allah'ın peygamberlere indirdiği kitaplara .....denir. Allah kitap indirmediği peygamberlere az sayıda sayfadan oluşan kitapçıklar da indirmiştir. Bunlara da ..... denir.*

5. *Kur'an-ı Kerim, Hz. ..... zamanında toplanıp kitap haline getirildi,*

Hz. .....zamanında da çoğaltılıp diğer şehirlere gönderildi.

6. *Kur'an'ın en küçük cümlelerine ..... denir.*

7. *Ölümden sonraki hayata ne ad verilir?.....*

8. *Aşağıda boş bırakılan yerlere hangi meleklerin isimleri gelmeli ?*

.....: Allah'tan aldığı emirleri peygamberlere iletmekle görevlidir.

.....: Zamanı geldiğinde insanların ruhunu almakla görevlidir.

..... : Yağmur, kar, rüzgar gibi tabiat olaylarıyla görevlidir.

.....: Kıyamet kopacağı zaman ve insanlar tekrar dirileceği zaman Sur'u üflemekle görevlidir.

9. *Allah'tan aldığı emirleri insanlara iletmek, onlara*

dinlerini öğretmek, uyarmak için Allah'ın insanlardan seçip, görevlendirdiği kimselere ne denir?
.....

10. *Kendilerine kitap verilen peygamberlere ....., kitap verilmeyen peygamberlere de ..... denir.*

11. *Fırat nehrine yakın bir yerde Irak'ta Babil isminde bir yere gönderildi. Kavmi (Sabii) yıldızlara, ağaç vb. nesnelerden yaptıkları putlara taparlardı. Kavminin yaptıkları bütün putları kırmıştır. Hz. İsmail (oğlu) ile Kâbe'yi bina eden (yükselten) O'dur. Kur'an-ı Kerim'de Hz. Musa'dan sonra en çok onun hakkında ayet vardır. Kendisine On adet suhuf indirilen bu nebinin adı nedir?.....*

12. *Allah Teâlâ'nın kendisine peygamberlikle beraber hükümdarlık da vermiştir. İsrailoğulları'na gönderilmişti. Sesinin güzelliği, adaleti ve güzel konuşması ile ünlenmiştir. Allah Teâlâ O'na demiri yumuşatıp ondan faydalanmayı ve zırh yapmayı öğretmiş ve Tevrat'ı tamamlayan bir dua kitabı olan Zebur isimli kutsal kitabı göndermiştir. Bu peygamberin adı nedir?.....*

13. *İlk peygamber ....., son peygamber ise ..... dir.*

14. *.....: Kelime olarak "İnsanı aciz bırakan, karşı konulamaz şey, olağan üstü olay" anlamlarına gelir. Allah'ın peygamberlerini desteklemek için yarattığı, insanların benzerini getirmekten aciz kaldığı ve olağan üstü olaya denir.*

15. *Peygamber olduğu kesin olan isimlerden başka Kuran'da üç isim daha zikredilmiştir. Fakat bunların peygamber mi, veli mi oldukları konusunda fikir ayrılığı vardır. Bunlar; .....'dir.*

16. *.....: Herkesin üzerinden geçeceği, cehennemin üzerine kurulmuş bir yoldur. Buradan insanlar iman ve amellerine göre geçecektir. Kafirler ve affedilmeyen günahkarlar düşecek bazı insanlar sürünecek, bazı insanlar ise koşarak geçeceklerdir.*

17. *.....: "Günah işlememek, günahtan korunmak" demektir. Peygamberler günah işlemezler. Allah tarafından korunurlar. Peygamberler peygamberlik makamlarını zedeleyecek davranışlardan uzaktırlar.*

18. *.....: Kuran-ı Kerim'i açıklayan, yorumlayan alim.*

19. *.....: Öldükten sonra kabirde insanları sorguya çekmekle görevli meleklerdir. İnsanlara Rabbin kim? Peygamberin kim? Kitabın ne? gibi sorular yönelteceklerdir.*

20. *.....: Söylemek, konuşmak demektir. Allah, bu sıfatıyla peygamberleriyle konuşur, kitaplar gönderir. Ancak onun konuşması kendine mahsustur. Nasıl olduğunu biz bilemeyiz.*

21. *.....: Allah'ın varlığına ve birliğine, peygamberin varlığına ve getirdiklerine yürekten inanan kimse demektir.*

22. *Hristiyanlıkta yeni doğan çocukların günahkar doğduklarına olan inançtan dolayı yapılan törene ..... denir.*

23. *Yahudiler, Allah'a ..... ismini verirler.*

24. *Aşağıdakilerden hangisi Allah'ın Zati Sıfatlarından değildir?*

A) Vücud B) Kıdem C) Beka D) Hayat

25. *Hz. İdris'e kaç sayfa suhuf verilmiştir?*

A) 30 B) 20 C) 40 D) 10

26. *İmanın Şartları hangi duada geçmektedir?*

A) Fatiha B) İhlas C) Amentü D) Ettehiyyatü

27. *Varlıkların kendiliğinden oluşmayacağı düşüncesi bizi hangi sonuca götürür?*

A) İnsanın akıllı bir varlık olduğuna

B) Her şeyi yaratan bir yaratıcının varlığına

C) İnsanın araştıran bir varlık olduğuna

D) İnsanın gücünün sınırlı olduğuna

28. *Sağımızda ve solumuzda bulunan, yaptığımız iyilik ve kötülükleri kaydeden meleklerdir.*

A) Kiramen Katibin B) Münker-Nekir

C) Zebani D) Cebrail

29. *Allah'ın olmuş ve olacak her şeyi önceden bilmesine ne denir?*

A) Kaza B) Tahmin C) Kader D) Kehanet

30. *Aşağıdaki kitap ve peygamber isimlerini doğru olarak eşleştiriniz?*

Zebur	*İsa*
Tevrat	*Muhammed*
İncil	*Musa*
Kur'an	*Davut*

İBADET

İbadet Nedir?

İbadet, kulluk etmektir. Bizi yaratan Allah'a karşı sevgimizi, saygımızı, O'nun yüce kudreti karşısında boyun eğişimizi gösteren bütün davranışlarımız ibadet sayılır.

İbadet, sadece namaz, oruç ve zekattan ibaret değildir. Hayatın her alanını kapsar. Allah'ın rızasına uygun olarak yaptığımız her şey ibadettir. Muhtaçlara yardım etmek, kötülükleri önlemek, yoldan eziyet veren bir taşı kaldırmak, ilim tahsil etmek, akrabayı ziyaret, hatta insanların yüzüne gülümsemek bile ibadettir. Kişinin dilenmemek, namuslu kalmak için çalışması da ibadettir. Bunlara amel-i salih denir.

İbadetler insanın iyi niyet ve samimiyeti ile yakından ilgilidir. Bazılarında şekil ve zaman ve yer önemli değildir.

Bir kısım ibadetlerin ise şekli ve zamanı Allah tarafından belirlenmiştir. Bunların bazıları farz, bazıları vacip, bazıları sünnettir. Namaz, hac, zekat, kurban, sadaka gibi. Bu ibadetleri Allah'ın emrettiği şekilde yerine getirmek, Allah'a kulluğun en samimi göstergesidir.

Niçin İbadet Ediyoruz?

Bize iyilik eden birisini düşünelim. İşimize yardım etmiş ya da bir sıkıntımızı gidermiş olsun. O'na defalarca te-

şekkür ederiz. Minnet borcumuzu ödemek için çaba harcarız. Saygıda kusur etmeyiz. Ya ömür boyu bize yardım eden, bize güzellikler sunan birine nasıl teşekkür edeceğiz. Allah bize bütün nimetleri peşin olarak vermiş. Bu dünyadaki en üstün varlık –yani insan- olarak yaratmış. Bizi yalnız ve başıboş bırakmamış. Hayvanlar ve bitkileri faydalanmamız için emrimize sunmuş. Gökten inen tertemiz suyu içiyor, yerden biten çeşit çeşit sebzeyi, meyveyi yiyoruz. Bütün isyanlarımıza, günahlarımıza rağmen Allah bu nimetleri bize vermeğe devam ediyor.

Yeryüzünde kendisinin ve diğer varlıkların Allah tarafından yaratıldığını fark edebilecek tek varlık insandır. Çünkü en büyük nimet olan akıl kendisine verilmiştir. Allah'ın bu sayısız nimetlerine teşekkür etmek, en güzel şekilde, ibadet ile yerine getirilir.

Ne kadar şükretsek bu borcu ödeyemeyiz, ama Allah'ın sevdiği kullardan oluruz. Hz.Aişe bir gün Peygamber Efendimize sorar. "Yâ Rasûlallah! Siz zaten cennete gireceksiniz. Niçin bu kadar çok ibadet ediyorsunuz?" Hz. Peygamber (s.a.v.) şu cevabı verir. "Allah'ın sevdiği, şükredici bir kul olmayayım mı?"

İbadetlerin Bizlere Kazandırdıkları nelerdir?

A-Kul ile Rab arasındaki münasebet bakımından;

1-Allah ile aramızdaki bağ güçlenir. Allah'a dua etmek, huzurunda secdeye varmak, O'nun için almak, O'nun için vermek, O'nun için yollara düşmek... Bütün bunlar kul ile Rabb'i arasında çok güçlü bir sevgi bağı oluşturur. Çünkü insan, kendisi için emek harcadığı şeye daha çok bağlanır. Çocuğu için günlerce uykusuz kalmış, yorulmuş bir annenin yavrusuna olan sevgisi ve bağlılığı

ne kadar büyüktür. Miras ile elde edilen para ile türlü zahmetlerle kazanılmış paranın değeri bir olabilir mi? İbadetler ile inancımız için yoruluruz, emek harcarız. Bu da bizi Allah'a daha çok bağlar. İslam'da ruhbanlık yani Allah ile kul arasında aracılık yapan bir sınıf yoktur. Allah bize şah damarımızdan daha yakındır. Ne kadar çok günahı olursa olsun, isteyen herkes Allah'a yönelip özür dileyebilir, dua edebilir. Bunun için bir mabet ya da bir din görevlisinin olması da şart değildir. İbadet bağı sayesinde insan, Allah'ın her an yanında olduğunu hisseder.

2-İbadet ruhun gıdasıdır. İnsan ruh ve bedenden oluşmuştur. Bedenimizin gıdası su, yemek ve havadır. Bunlar olmazsa bedenimiz zayıflar ve çöker. Ruhumuzun gıdası ise ibadetlerin verdiği manevi huzurdur. İbadetlerini yapan kişinin içi rahattır. Vazifesini yapmış olmanın, Yaratanı ile buluşmanın mutluluğunu duyar. Hayatta tek başına da kalsa O'nu her an gören ve duyan biri olduğunu bilir. Niçin yaşadığının farkına varır. İbadet etmeyen kişiler ise, ruhlarındaki boşluğu dolduramazlar. Manevi açlığı gideremezler.

3-İmanımız güçlenir. İbadetler imanımızı koruyan bir zırh gibidir. Bir zırh ne denli kalın ve sağlam olursa, onu delmek o kadar zor olur. İbadetler ile bedenimizin gücünden, malımızdan ve zamanımızdan harcarız. İmanı için bu kadar emek harcayan bir kişi, Allah'a daha çok bağlanır, O'nu daha çok sever. İmanından asla vazgeçemez.

B-Kişi ile toplum arasındaki münasebet bakımından;

1-İbadetler ahlakımızı güzelleştirir. İbadet etmeyen kişiler, Allah ile aralarındaki bağı kopardıklarından dolayı daha kolay günaha düşerler. İbadet ise bize her

zaman Allah'ı, ahireti, hesap ve ceza gününü hatırlatır.

Okuldan döndükten sonra namaz kılan bir öğrenci, Allah'ın huzuruna varınca, derste kopya çektiyse utanacak ve bir daha çekmek istemeyecektir. İşinde ihmalkar davranan bir memur, bir işçi de bunun muhasebesini yapacaktır. Zekat veren bir insanın başkalarına zulmedebileceğini düşünemeyiz. Yine hacca giden insanların günaha girmemek hususunda ne kadar çaba sarf ettiklerini hepimiz biliriz.

Demek ki ibadetler, bireyleri eğiten ve olgunlaştıran bir okul gibidir. Yalan söylemeyen, içki içmeyen, hırsızlık yapmayan, namusunu koruyan insanların oluşturduğu bir toplum, çok büyük gelişme gösterir. Zekat, sadaka gibi toplumsal dayanışmayı arttıran ibadetler ile de toplum bütünleşir.

Allah'ın kulu olduğunun şuurunda olan insan paranın, makamın, şöhretin kulu olmayı reddeder.

2-Düzenli bir toplum oluruz. İbadetlerin belli vakit aralıklarında yapılması emredilmiştir. Mesela güneş batmadan bir dakika önce bile orucumuzu açamayız. Arafe günü vakfe yapmazsanız –sonra kaç kere yaparsanız yapın- haccınız kabul olmaz. Güneş doğarsa sabah namazını kılamazsınız. Bu şekilde ibadetler bizi disiplin altına alır. Vakit adamı olmamızı sağlar. Gelişi güzel, plansız, programsız yaşamaktan alıkoyar.

MÜKELLEFİN GÖREVLERİ

Allah'ın emir ve yasaklarına uymak zorunda olan kimselere mükellef denir. Mükellef olabilmek için bazı şartlar vardır. Bunlar; Müslüman olmak, akıllı olmak ve buluğ (ergenlik) çağına ulaşmış olmaktır. Müslüman

olmayana şu ibadetleri yap, şu yasaklardan kaçın diyemeyiz. Çünkü o, bu sorumluluğu baştan reddetmiştir. Müslüman olan kişi ise İslam dininin kurallarına uymayı kabul etmiştir. Bunlara karşı çıkmak, bir ülkenin vatandaşı olup kanunlarına karşı çıkmaya benzer.

Zeka özürlü insanlar da Allah'ın emir ve yasakları ile yükümlü değildir. Sorumlu tutulamazlar. Akıl sağlığı yerinde olanlar ise bu büyük nimetin kıymetini bilmeli ve şükretmelidir.

Buluğ (ergenlik) çağına ulaşan her genç erkek ve genç kız sorumluluk alacak yaşa gelmiştir.Hayatının bu yeni döneminde yaptığı iyilikler ve kötülükler onun hesabına yazılır. Allah'a karşı vazifelerini yapmayı, ihtiyarlığa bırakmamalı, vergisini zamanında ödemeyen mükellef gibi, kendini büyük bir borç yükü altına sokmamalıdır.

Mükelleflerin yapmakla yükümlü oldukları görevlere, **efal-i mükellefin** denir.

Mükelleflerin görevleri sekiz tanedir.

1. Farz: Allah'ın kesin olarak yapmamızı emrettiği vazifelerdir. Namaz kılmak, oruç tutmak gibi. Bu emirlerle alay ve onları inkar etmek, insanı dinden çıkarır. Tembellik edip yapmayanlar ise günaha girerler.

2. Vacip: Uymamız gereken diğer bir emir çeşidi de vaciptir. Bayram namazları, vitir namazı gibi. Vacibi inkar eden dinden çıkmaz, ama yapmayanlar günaha girerler.

3. Sünnet: Peygamberimizin ibadet maksatlı yaptığı ve bize de yapmamızı emrettiği vazifelerdir. Namazlarımızın sünnetleri, ezan ve kamet gibi. Sünnetleri yerine getirenler peygamberimizin şefaatine (âhirette yardımına) nail olurlar. Onunla buluşup Cennette eşi benzeri olma-

yan Kevser havuzundan içerler.

4. Müstehap: Yaptığımızda sevap aldığımız, yapmadığımızda günaha girmediğimiz işlerdir. Nafile namazlar, fakirlere verilen sadakalar gibi.

5. Mübah: Yapılıp yapılmamasında günah ya da sevap olmayan işlerdir. Yemek yemek, oturup kalkmak gibi. Bu fiilleri ibadete dönüştürmemiz ise mümkündür. Temizlik imandandır düşüncesiyle ev süpüren bir kadın, helal yoldan para kazanmak için çalışan bir erkek de ibadet yapmış olur.

6. Haram: Dinimizin kesin olarak yasakladığı şeyler haramdır. Adam öldürmek, kumar oynamak, hırsızlık yapmak gibi. Haramları işlemek günah, inkar etmek ise küfürdür.

7. Mekruh: Dinimizde yapılması hoş karşılanmayan hareketlerdir. Güneş batarken namaz kılmak, vacipleri terk etmek, abdest alırken suyu israf etmek gibi.

8. Müfsit: Başlanmış bir ibadeti bozan şeye müfsit denir. Namazda iken gülmek, oruçlu iken bilerek yiyip içmek gibi. İbadetler oyun haline getirilmemeli, ciddi bir şekilde başlanıp bitirilmelidir.

Yüce Rabbimiz kullarına zor olan bir şey emretmemiştir. Bütün bu vazifeler bizim hem dünyada hem de ahirette mutlu olmamız içindir. Ancak sağlığımız ve hayatımız tehlikeye girdiğinde bazı izinlerden faydalanabiliriz. Hasta olanın oruç tutmaması, aç kalanın haram bir şeyi yemesi gibi.

İBADETLER SÖZLÜĞÜ:

Amel-i Salih: İyi, güzel, doğru amel. Farz, vacip, sünnet, müstehap gibi ibadetler.

Nimet: İyilik, ihsan, lütuf. Allah'ın, insanların faydalanması için yarattıkları.

Şükür: Teşekkür etmek.

Mükellef: Sorumlu kişi.

Ef'al-i Mükellefin: Mükelleflerin yaptıkları işler.

Kudret: Güç, kuvvet, tâkat.

DEĞERLENDİRME SORULARI

1- İbadet Nedir?

2- İbadet yapmanın toplum hayatına ne gibi katkıları vardır?

3- Ef'al-i Mükellefin ne demektir?

4- Dinimizin emirleri ile mükellef olanlar kimlerdir?

TEMİZLİK

Temizlik imanın yarısıdır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.)'e: "Kalk ve (insanları) uyar" emrinden sonra "Elbiseni temizle" diye emredilmiştir. Demek ki temizlik imandan sonra müslümanın ilk ilkesi olmalıdır. İbadetler için de temiz olmak başlıca şartlardan biridir.

Müslümanlar olarak üç aşamalı bir temizlik sürecinden geçeriz. Birincisi; bedenimizde, elbisemizde ve çevremizde bulunan gözle görülür kirlerden arınırız. Buna necasetten taharet denir. İkincisi; ibadete hazırlanmak için abdest alır veya guslederiz. Eğer su bulamıyorsak teyemmüm ederiz. Buna da hadesten taharet denir. Üçüncüsü; yalan, iftira, bencillik, kıskançlık, kibir gibi kötü huylardan arınmak. Yani temiz kalpli olmaktır. Böylece Müslüman kademe kademe içini dışını temizler ve Rabbinin huzuruna melekler kadar saf ve temiz halde varır.

ABDEST

Abdest, Farsça bir kelimedir. "el suyu" anlamına gelir. Arapçası ise "Güzellik, parlaklık" anlamında vüdû kelimesidir.

Abdest, ibadetlere hazırlık için vücudumuzun belli yerlerini suyla yıkamaktır. Abdest almanın kendisi de bir ibadettir. Organlarımızdan damlayan sularla beraber günahlarımız dökülür.

Üç çeşit abdest vardır: Namaz abdesti, boy abdesti (gusül) ve teyemmüm. Şimdi bunların ne olduğunu öğrenelim.

ABDEST NASIL ALINIR?

Namaz kılmak, Kur'an'a dokunmak ve Kâbe'yi tavaf etmek için abdestli olmak şarttır. Abdest şu şekilde alınır:

➢ Abdest almaya niyet ettim, dendikten sonra, **Eûzü billahi mineşşeytanirracim bismillahirrahmanirrahim** söylenir.

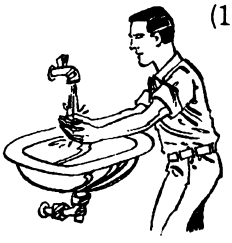
(1)

➢ Eller bileklere kadar yıkanır. Parmakta yüzük varsa, kımıldatılır, altına suyun geçmesi sağlanır. (Şekil: 1)

(2)

➢ Üç defa sağ avuca su doldurularak bu su ile ağız çalkalanır. Abdeste başlamadan önce dişler temizlenmemiş ise, ağıza su verme işlemi sırasında parmaklarla ovulabilir. (Şekil: 2)

(3)

➢ Bundan sonra üç defa sağ el ile burna su çekilir, sol el ile de etrafı rahatsız etmeyecek şekilde sümkürüp temizlenir. (Şekil: 3)

(4)

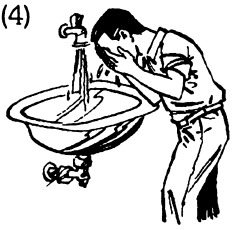

➢ İki avuca su alınarak üç defa yüzün her tarafı yıkanır. (Şekil: 4)

(5)

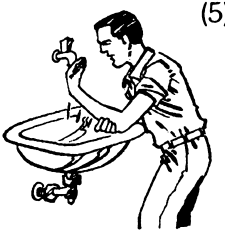

➢ Dirseklerle birlikte, önce sağ kol, sonra sol kol üçer defa yıkanır. (Şekil: 5)

(6)

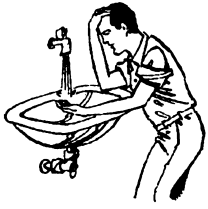

➢ Eller ıslatılıp sağ elin içi ile başın ön kısmı ıslatılır. (Şekil: 6)

(7)

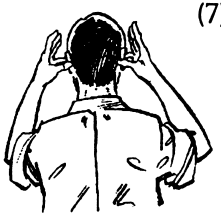

➢ Başın ıslatılmasından sonra elde kalan yaşlık ile veya el yeniden ıslatılarak önce kulak oğuşturulur. (Şekil: 7)

(8)

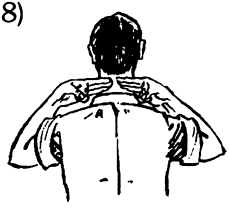

➢ Sonra ellerin tersi ile boyun ıslatılır. (Şekil: 8)

(9)

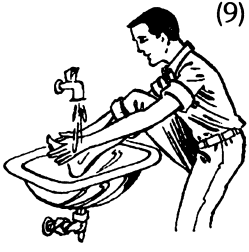

➢ Önce sağ ayak, sonra da sol ayak topuklarla birlikte üçer kere iyice yıkanır. Parmak aralarına su geçirtilir. (Şekil: 9)

Böylece abdest tamamlanmış olur.

Abdest alırken dirseklere kadar elleri yıkamak, başı meshetmek, yüzü ve ayakları yıkamak farzdır. Bunlar eksik olursa abdest olmaz. Diğerleri abdestin sünnetleridir. Mazeretsiz olarak terk edilmez.

Bunların dışında, şunlara dikkat etmek abdestin sevabını artırır: Abdest organlarını sırayla yıkamak, suyu israf etmemek, üzerine su saçratmamak gibi.

HİKAYE

DOĞRU ABDEST NASIL ALINIR?

Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin henüz küçük bir çocukken camiye giderler. O sırada ihtiyar bir adamın abdest aldığını görürler. Adam hızlı hızlı yıkıyor, organlarına suyu tam olarak değdirmiyormuş. Dirsekleri, topukları hep kuru kalmış. İki kardeş hayretle birbirlerine bakmışlar. Bu işin doğru yapılışını adama göstermek istemişler. Birlikte yaşlı adamın yanına giderek şöyle demişler:

-Amca, biz iki kardeşiz. Abdest almayı ve namaz kılmayı yeni öğreniyoruz. Ama hangimiz daha doğru alıyor bilemiyoruz. Acaba siz bize hakemlik yapar mısınız?

Yaşlı adam onların Peygamber Efendimizin torunları olduğunu bilmiyormuş. İki küçük çocuğun abdest almak istemesine çok memnun olmuş. İki kardeş tam peygamber torunlarına yakışacak bir şekilde ağır ağır abdestlerini almışlar. Dualarını okumuşlar. Bunu gören adamın gözleri yaşarmış ve şöyle demiş:

-Yavrularım! Asıl abdesti yanlış alan benmişim. Siz bana doğrusunu gösterdiniz.

Böylece Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin hem abdestin doğru alınışını göstermişler, hem de yaşlı adamın gönlünü kırmamışlar.

Abdesti Bozan Şeyler

Abdest alan bir kimsenin abdesti bozan şeyleri de bilmesi gerekir. Şu durumlarda abdest bozulur:

1-Büyük ve küçük tuvaletini yapmak, yellenmek (arkadan gaz çıkarmak).

2-Vücudumuzun herhangi bir yerinden kan, irin, gibi bir maddenin çıkması.

3-Ağız dolusu kusmak.

4-Tükürüldüğünde, tükürüğün yarıdan fazlasının kan olması.

5-Bir yere dayanarak veya yatarak uyumak.

6-Bayılmak, delirmek, sarhoş olmak.

7-Namaz kılarken, yanındaki duyacak şekilde sesli olarak gülmek.

GUSÜL ABDESTİ

Gusül yıkanmak demektir. Boy abdesti de denilir. Guslün farzları üçtür:

1-Ağzı iyice yıkamak.

2-Burna su çekip yıkamak.

3-Hiç kuru bir yer kalmayacak şekilde vücudu yıkamak.

Gusül abdesti alırken küpe deliklerinin, göbek çukurunun, saç ve sakal diplerinin ıslamasına özen göstermeliyiz. Niyet eder, besmele çeker ve öncesinde namaz abdesti alırsak sünnete uygun bir gusül abdesti almış oluruz.

Şu durumlarda gusül abdesti almak gerekir:

1- İster rüyada olsun, isterse cinsel birleşme sebebiyle olsun, cünüp olunca.

2- Hayız ve loğusalıktan kurtulunca.

Bu durumda gusül abdesti olmadan namaz kılınmaz, Kur'an okunmaz, Kâbe tavaf edilmez.

TEYEMMÜM

İnsanların rahat zamanları olduğu gibi zor zamanları da olabilir. Susuzluk gibi. Dinimiz kolaylık dinidir. Susuzluk gibi durumlarda, çare olarak teyemmüm abdestini emretmiştir. Teyemmüm, suyun olmadığı yada suya ulaşmanın mümkün olmadığı yahut da su olduğu halde suyu kullanmaya engel hallerin bulunduğu durumlarda toprak ile alınan abdesttir.

Teyemmümün iki tane farzı vardır: Niyet etmek, yüzü ve kolları meshetmek. Şimdi sünnete uygun bir teyemmümün yapılışını tarif edelim.

Önce teyemmüm için niyet ederiz. Besmele çekeriz. Sonra parmaklarımızı açıp elimizin iç kısmını toprak yada kiremit, tuğla, fayans gibi toprak türünden bir şeye süreriz. Ellerimizi ileri geri hareket ettiririz. Yüzümüzü meshederiz. Tekrar ellerimizi süreriz. Sonra da sol elimizin yardımı ile sağ kolumuzu, sağ elimizin yardımı ile sol kolumuzu dirsekleri ile beraber mesh ederiz.

Şu durumlarda teyemmüm bozulur:

1- Abdesti ve guslü bozan her durum.

2- Suya kavuştuğumuz zaman.

Teyemmüm, abdest ve gusül yerine geçen özel bir ibadettir. Böylece dinimiz ibadetin hiçbir durumda aksatılmaması gerektiğini bizlere göstermiş oluyor.

Vücutta farklı ısıdaki suyun deriye temas etmesiyle damarlar açılıp kapanarak esneklik kazanır. Ağız, burun ve boynun iki yanının su ile teması da özellikle beyinde kan dolaşımının güçlenmesi bakımından çok faydalıdır. Lenf damarlarının düzenli çalışmasında da abdestin büyük tesiri vardır. Abdestte el ve ayakların yıkanması, vücut merkezine uzak bölgelerindeki lenf damarlarının

dolaşım hızını arttırdığı gibi, yüz boğaz ve burnun yıkanması da bu sisteme önemli bir masaj ve güç kaynağı olur.

Diğer taraftan insan vücudunda bütün hücrelerin çevresinde belli bir oranda statik elektrik vardır. Kullandığımız eşyalar ve bir takım dış etkilerle aşırı elektron artışı olur. Bu durum, sinir sistemimizi bozar. Deri altındaki minik kaslar yorulur ve esnekliklerini kaybeder. Yüzde ve diğer yerlerde kırışıklıklar ve sarkmalar olur. Vücuttaki statik elektriğin fazlası, su veya toprağa değmekle atılır. Bu ise abdest ve teyemmümün vücut dengesini korumadaki rolünü gösterir.

ABDEST SÖZLÜĞÜ:

Tahâret: Temizlik, temizlenme, maddi ve manevi pisliklerden arınma.

Meshetmek: Sıvazlamak, abdest alırken ıslak eli başa sürmek.

Mazmaza: Gargara, ağzı su ile çalkalamak.

İstinşak: Burna su çekmek.

Hades: Manevi kir. Abdest veya gusüp almayı gerektiren durum.

Necaset: Görünen kir, pislik.

Cünüplük: Rüyada ihtilam yoluyla, karı-koca da cinsel birleşme yoluyla kişinin orgazma ulaşması hali. Cinsel boşalma.

Hayız: Her ayın muayyen günlerinde kadınlarda görülen bir hal. Regl hali, ay hali de denir.

Loğusalık: Doğum yapan kadında görülen bir hal. Bu hal en fazla 40 güne kadar devam eder. Nifas hali de denir.

Büluğ: Ergenlik çağı. Kişinin cinsellik işlevinin faal hale gelme yaşı.

NAMAZ

İslam'ın beş şartından ikincisi namazdır. Mekke'de, hicretten on sekiz ay önce Miraç gecesi farz kılınmıştır. Namaz, önceki dinlerde de olan bir ibadettir.

Namazın Arapça karşılığı "Salât" tır. Salât, dua demektir. Namaz, Rabbimize yaptığımız en güzel duadır. Allah'ın huzurunda boynumuzu büker, O'nu öven, noksanlardan arındıran (tesbih eden) ayet ve duaları okuruz.

Namaz buluğ çağına ulaşmış, aklı başında her müslümanın üzerine farzdır. Namaz Allah'ın nimetlerine en büyük şükürdür. Çocuklar namaz kılmak zorunda değillerdir. Ancak Peygamber Efendimizin tavsiyesine göre yedi yaşındaki çocukların namazla tanışmaları, on yaşında ise namaza alışmaları, ilerde ibadetlerini aksatmadan yapabilmelerini sağlamak bakımından gerekir.

HİKAYE

ÇOCUĞA İBADET YAPTIRILIR MI?

Bir imam, namaz hakkında vaaz veriyormuş. Peygamber Efendimizin "Çocuklarınızı yedi yaşından itibaren namaza alıştırmaya başlayın" şeklindeki hadisini anlatmış. Namazın sonunda kendisine şunu sormuşlar. "Hocam, küçücük çocuklara namaz kıldırmak da neyin nesi? Önce okusunlar, meslek sahibi olsunlar,

yaşlanınca kılarlar." Bunun üzerine imam şu cevabı vermiş. "Küçücük çocuklarımızı okumaları, iyi bir iş sahibi olmaları için sıcacık yataklarından kaldırıyor ve okula gönderiyoruz. Elbette böyle yapacağız. Bu, onların gelecekleri için çok önemli. Böylece dünya hayatında rahat edecekler. Ama insanların geleceği bu dünyadan ibaret değil. Öldükten sonra başlayan sonsuz bir hayat var. Anne-baba olarak çocuklarımızın bu sonsuz hayatlarının cennet olmasını istemez misiniz?" Öyleyse onların sıcak yuvalarından ayrılıp okula gitmelerini uygun bulduğunuz gibi, namaz kılmaya, oruç tutmaya alışmalarına da razı olunuz.

———•———

İslam'da, imandan sonra emredilen ilk ibadet namazdır. Çünkü namaz dinin direğidir. Direksiz bir bina sağlam olabilir mi? Meydana gelecek ufak bir sarsıntıda yıkılır gider.

İslam'da ibadetler bir bütündür. Tevhid (Allah'ın birliğine inanmak) dinin temeli, namaz direği, diğer ibadetler duvarlarıdır. Ahlak ise dışa yansıyan güzelliğidir. Ahlaktan yoksun Müslüman, dış cephesi onarıma muhtaç bir eve benzer. Namaz kılmayan bir mü'min de direksiz ev gibidir. Peygamber Efendimiz şöyle buyurur. *"Kulun kıyamet günü amelinden hesaba çekileceği ilk şey namazıdır. Eğer namazı iyi çıkarsa kurtulur ve umduğuna kavuşur. Eğer kötü çıkarsa zarar eder ve hüsrana uğrar."* (Tirmizi, Salat, 188; Ebu Davud, Salat,145)

Namaz İbadetlerin Özüdür

Namaz, inancımızın pratiğe dökülmesidir. Onda bütün ibadetlerin özü vardır. Allah'ı tesbih ederiz. Kur'an okuruz. Oruç tutar gibi yemeden içmeden kesiliriz. Hacca gider gibi Kâbe'ye yöneliriz. Zekat verir gibi vaktimizden ve bedenimizin gücünden harcarız.

Namaz, Mü'minin Miracıdır

Namaz, miraç gecesi farz kılınmıştır. Müminlere hediye olarak verilmiştir. Hakkıyla kılınan bir namaz, mümin kulu, miracın hikmetlerine ulaştırır.

Namaz kötülüklerden iyiliklere, karalıktan aydınlığa, kibirden tevâzuya, nefsin ve şeytanın köleliğinden, ruhun özgürlüğüne yükseliştir.

Müslümanlar için namaz bir yük değil bir lütuftur. Ancak, kalbine iman girmemiş münafıklar, namazı bir yük gibi görürler.

Yalancının Mumu...

Hz. Peygamber zamanında Medine şehrinde münafıklar da vardı. İman etmedikleri halde Müslüman gibi görünürlerdi. Camiye gelip gösteriş için namaz kılarlardı. Ancak yatsıyı bekleyemez ve kandillerini söndürüp uyurlardı. Bu yüzden "Yalancının mumu yatsıya kadar yanar" sözü söylenmiştir. Bu tür kişilerle ilgili olarak Yüce Allah şöyle buyurur: *"İki yüzlüler, Allah'ı aldatmaya çalışırlar. Oysa O, onların aldatmalarını kendilerine çevirir. Namaza kalktıkları zaman da üşene üşene kalkarlar. İnsanlara gösteriş yaparlar. Allah'ı pek az anarlar."* (Nisa, 4/142)

NAMAZIN HİKMETLERİ

Namaz İmanımızı Korur: Namaz inanımızı koruyan bir elbise gibidir. Namaz ile imanımız her an kontrol altında tutulur. Kişilerin imanlarında zamanla oluşabilecek aşınmalar, zaaflar namaz kılanlarda görülmez.

HİKAYE

Hz. Ali'ye Ahirete inanmıyan bir adam şöyle demiş: "Ey Ali. Boşuna namaz kılıyorsun. Boşuna oruç tutuyorsun. Ahiret diye bir şey yok." Bunun üzerine Hz. Ali şu cevabı vermiş: "Diyelim ki senin dediğin doğru. Yıllarca abdest aldım. Namaz kıldım. Yaptığım bu ibadetler sebebiyle benim dünyada bir kaybım var mı?" Adam: "Hayır. Bir kaybın yok" diye cevap verir. Hz. Ali tekrar sorar: "Diyelim ki benim dediğim doğru. Yani ahiret var. Bu durumda senin kaybın nedir?" Adam: "O zaman yanarım Ya Ali!" diye cevap verir ve iman eder.

Namaz Ahlakımızı güzelleştirir

Namaz kılan bir kimse, en azından namaz kıldığı süre içinde Allah'ın haram kıldığı ve hoş görmediği şeylerden uzak duracaktır. Çünkü namaz ile günahlar bir arada olamayacak şeylerdir.

Namaz dışındaki vakitlerde ise, az önce Rabbi'ne hesap verdiğini hatırlayacaktır. Birkaç saat sonra o, yine Allah ile buluşacaktır. Günahlarla O'nun huzuruna çıkamayacağını düşünüp kötülüklerden uzak durur. Kur'an-ı Kerim'deki şu ayet çok önemlidir. *"Şüphesiz namaz ahlaksızlıktan ve kötülüklerden alıkoyar. Allah'ı zikretmek elbette en büyük ibadettir. Ne yaparsanız Allah bilir."* (Ankebut Sûresi, 29/245)

OKUMA PARÇASI

CİLT GÜZELLİĞİ

Televizyon spikeri, kameraman arkadaşı ile birlikte geldiği süpermarkette canlı bir röportaj yapıyordu. Herkes ekranda görünmek için onların etrafını sarmış ve kendilerini ön plana çıkara-

bilmenin telaşına kapılmıştı. Spiker, çevresindeki hanımları inceden inceye süzdükten sonra, elindeki mikrofonu genç bir kıza uzatarak:

"Sayın bayan", dedi. "Güzellik konusunda tarafsız bir araştırma yapıyoruz. Özellikle cilt güzelliğinizi neye borçlu olduğunuzu sorabilir miyim size?"

Genç kız kot pantolununa kadar sarkan saçlarını geriye savurup bakışlarını devirirken:

"Henüz yeteri kadar para kazanamadığım için cildime salatalık kabukları yapıştırıyorum, dedi. Arada bir de salatalık kremi kullanıyorum. Bu yüzden de parıl parıl parlıyor elbet." dedi.

Spiker bu sefer genç bir kadına dönerek:

"Ya siz hanımefendi?" diye sordu. "Sizin de cildiniz çok bakımlı görünüyor"

Kadın kendinden emin vaziyette:

"Ben pahalı bir "cilt bakım setine" sahibim, dedi. Düzenli olarak cildime bakar, sabah akşam kremleyip nemlendiririm."

Röportajın burasında, orta yaşlı bir hanım devreye girerek:

"Vaktiyle ben de öyle yapmıştım kızım, dedi. Ama cildimin nemi fazla kaçmış olmalı ki, üç-beş sene sonra ıslak çamaşır gibi aşağı sarktı."

Spiker canlı yayında oldukları için durumun kötüye gittiğini anlamıştı. Kadının sözlerini boğuntuya getirmek gayesiyle birkaç defa öksürüp lafı kıvırtarak:

"İyi ama hamfendi, diye atıldı. Cildiniz fena görünmüyor ki"

Kadın, boynundaki fuları çözüp altındaki dikişleri gösterirken:

"Estetik ameliyat diye bir şey duymadın galiba, diye çıkıştı. Cildimi gerdirmek için az mı bıçak altına yattım ben?"

Spiker, bir anda berbat olup meslek hayatını tehlikeye sokan

röportajını nasıl noktalayacağını düşünürken, süpermarketin raflarına mal dolduran yaşlı bir kadını farketti. Kadın, oldukça fakir görünmesine rağmen çevresindeki bütün meraklılardan daha değişik güzelliğe sahipti. Spiker, çalıştığı televizyona boy boy reklam veren kozmetik firmalarını daha fazla kızdırmamak gayesiyle ister istemez o tarafa yönelerek:

"Teyzeciğim, dedi. Lütfen bizi bağışlayın. Güzellik ve cilt bakımı konusunda araştırma yapıyoruz. Siz ilerlemiş yaşınıza rağmen bu kadar güzel olan cildinize hangi kremi sürüyorsunuz?"

Yaşlı kadın, nurlu yüzünü çevreleyen başörtüsünü biraz daha sıkarken, hafifçe gülümseyerek:

"Biz yüzümüze krem falan sürmeyiz evlad, dedi. Ama yüzümüzü seccadeye süreriz. Farkettiğin güzellik secdelerin nurudur."
(Cüneyd SUAVİ)

Namaz Müslüman'ı Eğitir: Günde beş defa kılınan namaz, beş on dakika da olsa bireylerin iş ve ev hayatından koparak ayrı ayrı kendilerini bulmalarına, kendilerini hesaba çekmelerine yarar.

İnsan büyük bir potansiyel ile yaratılmıştır. Bu gücü, iyi yönde kendilerini geliştirmek için kullananlar kâmil (olgun) insan olurlar. Hem dünyada, hem de ahirette mutlu olurlar. Namaz kendimizi eğitmemiz için en güçlü araçtır.

HİKAYE

HZ. ÖMERİ AĞLATAN ÇOCUK

Hz. Ömer'in güzel adetlerinden biri de, her zaman camiye erken gitmekti. Bir gün, bir çocuğun erkenden koşarak, hızlı hızlı camiye gittiğini gördü. Hz. Ömer çocuğa:

"Yavrum ne oldu, böyle acele acele nereye koşuyorsun?" dedi. Çocuk:

"Namaza gidiyorum efendim, namaz vakti yaklaştı, ama abdestim yok. Ezan okunmadan abdest alacağım." dedi. Hz. Ömer:

"Yavrum, sen daha küçüksün, sana namaz farz olmamıştır." buyurdu. Çocuk:

"Efendim bu işin küçüğü büyüğü olur mu? Dün benden küçük bir çocuk vefat etmişti de mezarlığa götürüyorlardı."

Hz. Ömer, çocuğun bu cevabından öyle duygulandı ki, göz yaşlarını tutamadı ve "Ya Rabbi! Bu çocuk ne iyi, ne akıllı çocuk" demekten kendini alamadı.

———•———

Namaz Sabrı Öğretir: Günde beş kere başladığı ibadeti bitirmeye alışan insan, bunun yansımasını günlük işlerinde de görür. "Sabır ve duâ mü'minin silahıdır." Allah bize şu tavsiyeyi yapıyor. *"Ey iman edenler. Sabırla ve namazla (Allah'tan) yardım dileyin. Şüphesiz ki Allah, sabredenlerle beraberdir."* (Bakara, 2/153)

Namaz Gurur ve Kibri Yok Eder: Başarının önündeki en büyük engellerden biri gurur ve kibirdir. Bütün kavgaların, nefretlerin temelinde nefsin bu zalim hastalığı yatar. Kimsenin önünde eğilmeyen başlar, Allah'ın huzurunda eğilir. İnsan secdede nokta kadar küçülür. Günde kırk defa alnını secdeye koyan bir insan Allah'tan başka hiç kimsenin gerçekte büyük olmadığını anlar.

Namaz Sağlığımız İçin Faydalıdır: Namaz kılmak ve namaz için yapılan hazırlıklar baştan sona beden ve ruh sağlığımız için bulunmaz bir fırsattır. Abdest temizliktir. İnsanlar ellerini yıkamaya zor vakit bulurken, namaz kılan insan, her abdest alışında ayaklarına kadar yıkar.

Eklemlerimiz vücudumuzun en zahmet çeken yerleridir. Namaz ahengi içerisinde bütün eklemler yıpranmışlıktan kurtulur. Namaz dışında hiçbir hareket rejimi, böyle bir faydayı sağlayamaz.

Göz merceklerinin kasılmadan görebildiği ve böylelikle rahatlayıp dinlenebildiği mesafe bir buçuk metre civarıdır. Bu mesafe ise namaz kılanın secde yaptığı yere uzaklığıdır. Bilindiği gibi namaz kılarken secde yerine bakılır. Günde kırk rekat namazda yaklaşık bir saat farkında olmadan göz mercekleri dinlendirilir.

Beden sağlığımızla ilgili namazın sayamayacağımız kadar çok faydası vardır. Kalbimize, ayaklarımıza...

Elbette namaz, sağlık olsun veya spor olsun diye yapılmaz. Allah emrettiği için kılınır. Fakat sıhhat, namazdan elde ettiğimiz güzel sonuçlardan biridir.

NAMAZIN FARZLARI

Namaz dinimizin direğidir. Bu direk ne kadar sağlam ve düzgün olursa, Müslümanlığımız da o nisbette güçlü olur. Namazın düzgün ve geçerli olması için on iki farz vardır. Altı tanesi namaza hazırlanırken yerine getirilir. Bunlara dışındaki şartlar diyoruz. Altı tanesi de namaza başladıktan sonra yerine getirilir. Bunlara da namazın içindeki şartlar diyoruz.

NAMAZIN ŞARTLARI

Dışındaki şartlar:

1- Hadesten taharet: Abdest almak, eğer su yoksa teyemmüm etmektir. Böylece manevi temizlik yapmış oluruz.

2- Necasetten taharet: Vücudumuzda, elbisemizde, namaz kıldığımız yerde bulunan kirleri temizlemektir. Allah'ın huzuruna kirli bir şekilde çıkılmaz.

3- Setr-i Avret: Vücudumuzda örtülmesi gereken yerlerin örtülmesi demektir. Erkekler göbek ile diz kapağı arasını, kadınlar ise el, yüz, ayakları dışında kalan her yerlerini örterler.

4- Kıbleye yönelmek: Müslümanların kıblesi Kâbe'dir. Namaz kılarken dünyadaki bütün Müslümanlarla aynı noktaya yöneliriz.

5- Vakit: Farz ve vacip olan her namazın belli bir vakti vardır. Her namaz kendi vakti içinde kılınır. Namazları bile bile geciktirmek günahtır.

6- Niyet: Hangi namazı kılıyorsak ona niyet ederiz. Niyet, kalbin bir şeye karar vermesidir.

İçindeki şartlar:

1- Başlangıç tekbiri: Niyet ettikten sonra elleri yukarı kaldırıp "Allahü Ekber" (Allah en büyüktür) demektir.

2- Kıyam: Bir engelleyici hali yoksa, namazı ayakta kılmaktır.

3- Kıraat: Namazda Kur'an okumaktır.

4- Rüku: Eğilmek demektir. Erkekler ellerini diz kapaklarına koyarlar. Yere paralel şekilde eğilirler. Kadınlar, erkeklere göre biraz daha az eğilirler.

5- Sücud: Secde etmek demektir. Bu esnada ayaklar, dizler, eller, burun ve alın yere değdirilir. Secde, kulun Rabbine en yakın olduğu andır.

6- Kâde-i Ahire: Son oturuş demektir. Namazın sonunda "Et-Tahiyyat" duasını okuyacak kadar oturulur.

Peygamber Efendimiz, miraç gecesi Allah ile selamlaşır: "Ettehiyyâtu lillâhi vessalevâtu vettayyibât." (Kudsî, saf ve gönülden selamlar Allah'a aittir) der. Yüce Allah şöyle karşılık verir: "Esselâmu aleyke eyyuhennebiyyu ve rahmetullâhi ve berekâtuh." (Allah'ın rahmeti, bereketi senin üzerine olsun ey Nebi) Peygamber Efendimiz yine selam verir: "Esselâmu aleynâ ve alâ ibâdillâhis sâlihîn." (Bizlere ve iyi iş ve hereketlerde bulunan Allah'ın salih kullarına selam olsun.) Bu selamlaşmayı duyan Cebrail (a.s.) şehadet getirir: "Eşhedu ellâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden abduhû ve resûluh."

İşte bu selamlaşmanın hatırası olarak namazların sonunda tahiyyat duasını okuyoruz.

Bu şartları tam olarak yerine getirenler ruhen namaza hazır hale gelirler. Namaz kılmak, sadece yatıp kalkmak, eğilmek doğrulmak değildir. Ruhsuz şekilde yapılan bu hareketler bizi namazın hedeflediği yüce gayelere ulaştırmaz. Peygamber Efendimiz, böyle namaz kılanları tavuğun yerden yem toplamasına benzetmiştir. Başkaları kıldı desinler diye namaz kılanlar ise Kur'an-ı Kerim'de "Vay o gösteriş yaparak namaz kılanların haline" denilerek uyarılmaktadır.

İSLAM'IN ÇAĞRISI:
EZAN VE KAMET

İslam toplu halde yaşanır. Müslümanların bir ve beraber olmaları istenir. Cami minarelerinden günde beş defa Allah'ın birliği, Hz. Muhammed'in peygamberliği ilan edilir. İnsanlar namaza davet edilirler.

Ezan, İslam Dininin sembollerindendir. Müslümanların hürriyet ve birlik alametidir. Tıpkı besmele gibi müslümanların parolasıdır. Bir yerde ezan okunuyorsa, o yerde müslümanlar olduğunu biliriz.

Namaz vakitlerinin girdiğini bildirmek ve Müslümanları namaz kılmaya davet etmek için yapılan çağrıya "**Ezan**" denir.

Kâmet ise namazın farzına durma zamanının geldiğini bildiren iç ezandır. Ezanın sözlerine "kad kametissalah" ilavesi ile okunur.

Ezanın ve kâmetin okunuşu şöyledir;

Allahu Ekber (4 defa) (Allah en büyüktür)

Eşhedü el lâ ilâhe illallah (2 defa) (Allah'tan başka ilâh olmadığına şehadet ederim)

EşhedüenneMuhammederRasûlüllah (2 defa) (Muhammed'in, Allah'ın elçisi olduğuna şehadet ederim)

Hayya alessalâh (2 defa) (Haydin namaza)

Hayya alelfelâh (2 defa) (Haydin kurtuluşa)

Sadece kamette: Kad kametissalah (2 defa) (namaz başladı)

Allahu Ekber, Allahu Ekber (Allah en büyüktür)

Lâ ilâhe illallah (Allah'tan başka ilâh yoktur)

Ancak sabah namazının ezanı okunurken *"Hayya alelfelah"* cümlesinden sonra iki defa *"Essalâtü hayrun minennevm"* denir. Bunun anlamı da "N*amaz uykudan daha hayırlıdır*" demektir.

HİKAYE

Kurtuluş savaşında ülkemizin dört bir yanı düşman askerleriyle sarılmıştı. İngilizler, Fransızlar, İtalyanlar, Yunanlılar gibi bir çok düşmanla çarpışıyorduk. O tarihlerde Hindistan, İngiliz esaretindeydi. Bir gemi dolusu Hintli müslüman, savaşmaları için Osmanlı topraklarına getirilmişti. Sabaha karşı gemi boğazdan içeri girdi. O sırada bütün minarelerden ezan sesleri yükselmeye başladı. Bunu duyan Hintliler çok şaşırdılar. Onlar, çarpışacakları insanların müslüman olduğunu bilmiyorlardı. "Burada ezan okunuyor. Ezan okunan yerde müslümanlar vardır. Biz asla din kardeşlerimize ateş edemeyiz." diyerek savaşmaya yanaşmadılar.

Ezan Duası: *Allahümme Rabbe* hâzihi'daveti'tâmmeti *ve's-salâti'l-kâime âti Muhammedeni'l-vesilete ve'l-fadîlete veb'ashu makâmen mahmûdeni'llezî va'adtehû.*

Manası: *İlâhi. Ey bu tam davetin, bu kılınmak üzere olan namazın Rabbi. Muhammed Aleyhiselama vesileyi, fazileti ihsan et. Bir de kendisine vadettiğin Makamı Mahmud'u verip oraya vardır. Hiç şüphe yok ki sen, vadettiğinden caymazsın.*

NAMAZLAR VE REKAT SAYILARI

Namazın Adı	İlk Sünnet	Farz	Son Sünnet	Vitir	Toplam Rekat
Sabah	2	2	-	-	4
Öğle	4	4	2	-	10
İkindi	4	4	-	-	8
Akşam	-	3	2	-	5
Yatsı	4	4	2	3	13

NAMAZIN KILINIŞI

(1)

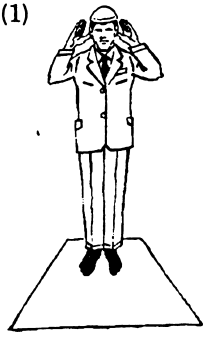

Namazın kılınışını öğrenmek için en kısa namaz olan sabah namazını örnek alalım. Namazın dışındaki şartları tamamladıktan sonra namaz kılacağımız yerde hazır oluruz.

Ayakta kıbleye doğru dönerek *Eûzübesmele* çeker ve *"Niyet ettim, Allah rızası için bugünkü sabah namazının sünnetini kılmaya"* diyerek niyet ederiz.

(2)

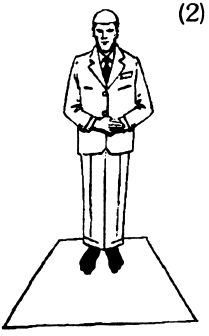

Erkekler, ellerini açık olarak başparmaklarını kulak memesine değdirecek kadar kaldırıp *"Allahu Ekber"* derler. Sağ eli sol elin üzerine koyar, sağ elin serçe ve başparmağı ile sol bileği kavrar, elleri göbeğin altından bağlarlar. (Resim 1-2)

(3)

Kadınlar, ellerini omuz hizasına gelecek kadar kaldırır ve sağ el sol elin üstünde olacak şekilde göğüs üstüne koyarlar. Erkeklerde olduğu gibi sağ elin parmakları ile sol elin bileğini kavramazlar. (Resim 3-4)

(4)

Eller bağlandıktan sonra *"Subhaneke" duasını okuruz. Eûzübesmele çekeriz. Fatiha'yı ve bildiğimiz bir sûreyi okuruz.*

(5)

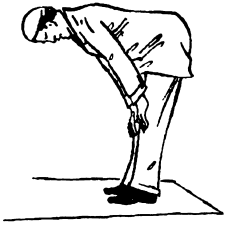

Okuma bittikten sonra *"Allahu Ekber"* diyerek rükûa gideriz. Rükûda üç defa *"Sübhane Rabbiyel'azim"* deriz. (Resim 5-6)

(6)

(7)

"Semi'allahu limen hamideh" diyerek doğruluruz; ellerimizi yana salar, doğrulunca da *"Rabbenâ lekelhamd"* deriz. (Resim 7)

(8)

Sonra *"Allahu Ekber"* diyerek secdeye varırız. Secdede üç defa *"Sübhane Rabbiyel'alâ"* deriz. *"Allahu Ekber"* diyerek ikinci defa secdeye varırız, yine üç defa *"Sübhane Rabbiyel'alâ"* deriz. Sonra da *"Allahu Ekber"* diyerek ayağa kalkarız. Böylece bir rekat namazı tamamlanmış oluruz. (Resim 8-9)

(9)

İkinci rekat için ayağa kalkılınca ellerimizi yine aynı şekilde bağlarız. Besmele çekerek *"Fatiha sûresi"* ile birlikte başka bir sûre veya uzun bir ayet okuruz. Önce ilk rekattaki gibi rükûa varılır, sonra da iki secde yapılır.

(10)

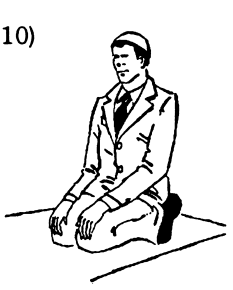

İkinci secdeden sonra erkekler dizleri üzerine otururlar. Oturma sırasında sol ayak sağa yatırılır, sağ ayağı dik tutarlar.

(Resim 10-11)

(11)

(12)

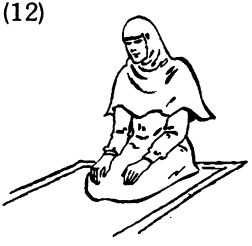

Kadınlar, iki ayağı da sağa yatırıp sol uyluk üzerine otururlar.
(Resim 12-13)

(13)

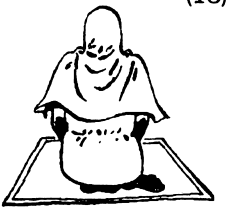

Bu durumda iken *"Ettehiyyatü, Allahümme Salli, Allahümme Bârik ve Rabbena"* duâlarını okuruz.

(14)

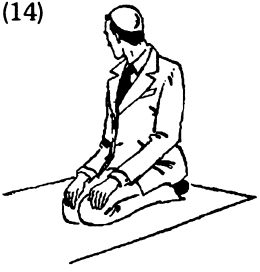

Duâlar bittikten sonra baş önce sağa, sonra da sola çevrilerek *"Esselamü aleyküm ve Rahmetullah"* deyip selâm vererek namazı tamamlarız. (Resim 14)

Sabah namazının farzı da aynı sünneti gibi kılınır. Sadece *"Sabah namazının farzına"* diyerek niyet edilir.

Dört rekatlı sünnet namazında da, Sabah namazının iki rekat sünneti gibi kılındıktan sonra oturulur ve *"Ettehiyyatü"* duâsı okunup selam vermeden *"Allahu Ekber"* diyerek ayağa kalkılır. Üçüncü ve dördüncü rekatlar tıpkı evvelki iki rekat gibi kılınarak tamamlanır. Farz namazlarda üçüncü ve dördüncü rekatlarda yalnızca *"Fatiha"* sûresi okunur. Vitir namazında ise, üçüncü rekatta okunan sûreden sonra rükûya eğilmeyerek eller kulaklara kaldırılıp *"Allahu Ekber"* diye tekbir alınır. Sonra yine eller bağlanarak *"Allahümme innâ nestainüke ve Allahümme iyyake na'büdü"* duâları okunur.

NAMAZI BOZAN DURUMLAR

a. Namazın hazırlık ve kılınış şartlarından (farzlarından) birini yapmamış olmak veya terk etmek.

b. Namaz kılarken konuşmak.

c. Namazla ilgili olmayan şeyler yapmak (selam alıp-vermek, bir şey yemek-içmek, gibi).

d. Namazda gülmek (başkası işitecek kadar gülerse abdest de bozulur).

e. Göğsü kıbleden başka bir yöne çevirmek.

f. Ayetleri, manasını bozacak şekilde okumak.

g. Abdestin bozulması.

Namazın farzları kadar önemli olan bir husus da namazın vacipleridir. Vacibi kasten terk etmek namazı bozar. Unutarak terk edenin ise sehiv secdesi yapması gerekir. Şimdi de namazın vaciplerini öğrenelim.

NAMAZIN VACİPLERİ

1- Namaza "Allahü Ekber" diyerek başlamak.

2- Farz namazların ilk iki, nafile namazların bütün rekatlarında Fatihayı okumak.

3- Bu rekatlarda Fatiha'dan sonra bir sûre ya da en az üç ayet okumak. Bu uzunlukta bir ayet de okunabilir.

4- Alnı ve burnu birlikte secdeye koymak.

5- Üç ve dört rekatlı namazların ikinci rekatından sonra oturmak.

6- Birinci ve ikinci oturuşlarda "Ettehiyyat" duasını okumak.

7- Rükudan doğrulunca ve secde aralarında "Subhanallah" diyecek kadar beklemek.

8- Vitir namazında kunut dualarını okumak.

9- Farzları geciktirmemek.

10- İmama uyan kişinin Fatiha ve sûreyi okumayıp susması.

11- Farz ve vacipleri yerli yerince ve zamanında yapmak.

12- Gerektiğinde sehiv secdesi yapmak.

13- Namazın sonunda selam vermek.

14- Gerektiğinde tilavet secdesi yapmak.

15- Bayram namazı tekbirlerini almak.

16- Cemaatle kılınan sabah, akşam ve yatsı namazları ile Cuma ve Bayram namazlarının ilk iki rekatlarında Fatiha ve sûreyi sesli okumak. Öğle, ikindi ve gündüz kılınan diğer namazlarda sessiz okumak.

Sehiv Secdesi:

Namazın vaciplerinden biri veya birkaçı unutulduğunda sehiv secdesi yapılır. Sehiv secdesi yanılma ve unutma secdesi demektir.

Sehiv secdesini şöyle yaparız:

Unuttuğunu veya yanıldığını anlayan kişi Ettehiyyatü duasını okuduktan sonra selam verir, peş peşe iki secde yapar ve Ettehiyyatü, Allahümme salli ve diğer duaları okuyup sağına ve soluna selam vererek namazı tamamlar.

Tadil-i Erkan:

Namazın şartlarını tam olarak, yerli yerinde ve doğru şekilde yapmaya tadil-i erkan denilir. Mesela rüku ve secde aralarında, doğrulurken "Sübhane rabbiye'l azîm" diyecek kadar beklemek gibi. Tadil-i erkana dikkat etmek vaciptir. Çabuk çabuk eğilip kalkarak namaz kılanları Hz. Peygamber (s.a.v.) "Tavuğun yem toplamasına" benzeterek uyarmıştır.

HİKAYE

Zengin bir adamın çantası kaybolmuş. Kölelerine her yeri arattırmış, ama çanta bulunamamış. Günlerden bir gün adam abdest almış ve namaza durmuş. Selam verir vermez kölesine seslenmiş: "Çabuk falanca adama git. Çanta orada kalmıştı." Köle hayretle sormuş:

- "Efendim. Çantanın orada olduğunu nasıl hatırladınız?"

Adam:

-"Namazda aklıma geldi." demiş. Bunun üzerine köle:

-"Demek ki siz namaz kılmıyor, aslında çantayı arıyordunuz." demiş.

Kölesinin bu duyarlılığını gören adam kölesini azat etmiş.

Namaz Kılınmayan Vakitler:

Bazı vakitlerde farz, vacip ve nafile hiçbir namaz kılınmaz. Mekruhtur. Bu vakitler şunlardır:

1-Güneş doğarken.

2-Güneş tam tepede iken.

3-Güneş batarken.

NAMAZ ÇEŞİTLERİ

Farz, vacip ve nafile olması bakımından namazları üç gruba ayırıyoruz.

A-Farz Olan Namazlar

1- Beş vakit namaz (Sabah, öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazı.)

2- Cuma Namazı.

3- Cenaze Namazı.

B-Vacip Olan Namazlar

1- Bayram Namazları.

2-Vitir Namazı.

C-Nafile Olan Namazlar

1-Beş vakit namazın sünnetleri.

2-Teravih Namazı.

3-Hz. Peygamber'in bazen kılıp bazen kılmadığı nafile namazlar.

CUMA NAMAZI

Cuma günü İslam Dininde toplu ibadet günüdür. Mü'minlerin bayramıdır. Peygamberimizin haber verdiğine göre *"Güneşin doğduğu en hayırlı gün cumadır. Adem o gün yaratılmış, o gün cennete girmiş ve o gün cennetten çıkmıştır. Kıyamet de Cuma günü kopacaktır."* (Müslim, Cuma-18)

Cuma gününde öyle bir saat vardır ki, ibadetlerimiz o ana denk gelirse, Allah Teâlâ dualarımızı kesin olarak kabul edeceğini vaat etmektedir. Fakat bu saat gizli tutulmuş, böylece Müslümanların Cuma günü boyunca ibadetle meşgul olmaları hedeflenmiştir.

Yüce Allah (c.c.), bu mübarek günde, mü'minlerin camilerde toplanıp vaaz dinlemeleri, hem de ibadet etmeleri için Cuma namazını farz kılmıştır. Cuma namazı ile ilgili olarak Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur: *"Ey iman edenler. Cuma günü namaz için çağrıldığınız zaman, hemen Allah'ı zikretmeye gidin. Alış verişi bırakın. Eğer bilirseniz, bu sizin için daha hayırlıdır. Namaz kılınınca yeryüzüne dağılın ve Allah'ın fazlından (nasibinizi) arayın. Allah'ı çok zikredin. Tâ ki felah bulasınız."* (Cuma Sûresi, 62/9)

Cuma namazı saati içinde ticaret gibi dünyevi işler yasaklanmıştır. Bu, Cuma kendisine farz olanlar içindir. Namazdan sonra, bunlar ister ibadete devam ederler, ister işlerinin başına dönerler. O halde Cuma namazı kimlere farzdır, öğrenelim.

Cuma Namazının Farz Olması İçin Gereken Şartlar:

1- Erkek olmak.

2- Hür ve serbest olmak.

3- Yolcu olmamak.

4- Körlük, kötürümlük, ağır hastalık ve aşırı yaşlılık gibi namaza gitmeye bir engeli bulunmamak.

Kendilerine Cuma farz olmayan bu kimseler isterlerse Cuma kılabilirler. Bu namaz, onlar için öğle namazı yerine geçer.

Cuma namazı, öğle namazı saatinde kılınır. Namazdan önce hutbe okunur. Yetkililerce izin verilmiş bir imam tarafından en az üç kişi cemaati olan camilerde kılınır. Gizli saklı yerlerde, tek başına olarak Cuma kılınmaz.

Mazeretsiz Cuma namazı terk edilemez. Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur. "Kim özürsüz olarak ve ciddiye almayarak üç cumayı terk ederse Allah onun kalbini mühürler."

Cuma Namazının Kılınışı:

Cuma günü öğle vaktinde ezan okunur. Camiye girince vakit uygunsa dört rekat sünnet kılınır. Bu, cumanın ilk sünnetidir. Hatip minbere çıkmadığı sürece bu namaz kılınabilir. Ama hatip minbere çıkmış ise, onu dinlemek daha uygundur. Sonra cami içinde bir ezan daha okunur. Ardından minberde imam, cemaate hutbe okur. Bu hutbeden sonra kamet getirilerek Cuma namazının iki rekat farzı cemaat halinde kılınır. Bundan sonra dört rekat sünnet kılınır. Bu dört rekat cumanın son sünnetidir.

Görüldüğü gibi Cuma namazı dört rekat ilk sünnet, iki rekat farz, dört rekat da son sünnetten ibarettir.

HİKAYE

Resülullah'ın sevgili damadı Hz. Ali namaza durunca, dünya yıkılsa haberi olmazdı. Bir savaşta ayağına bir ok gelip, kemiğe kadar saplanmıştır. Oku asılıp çekemediler. Doktor: "Bayıltmadan bunu çıkaramayız. Bunun ağrısına tahammül edilemez" dedi. Hz. Ali ilacı istemedi. "Namaza durduğumda oku çıkarın" dedi. Namaz vakti geldi. Hz. Ali namaza başladı. Doktor da ayağından oku çekti çıkardı. Yarayı sardı. Hz. Ali selam verip namazı bitirince "Oku çıkardınız mı?" diye sordu. Namazın manevi atmosferi, onu öylesine kaplamıştı ki, okun çıkarıldığını fark bile edememişti.

CENAZE NAMAZI

Farzı kifayedir. Ölen Müslüman için dua ve niyazdan ibarettir. Rükusuz ve secdesizdir. Cenaze yıkanıp kefenlendikten sonra, kıble yönüne konulan cenazenin, kadın-erkek veya kız çocuk-erkek çocuk olduğuna niyet edilir. İmama uyulur. Tekbir alınıp, eller bağlanır. Sübhaneke duası "ve celle senaüke" sözü ile birlikte okunur. Eller kaldırılmadan ikinci tekbir alınarak "Allahümme salli ve barik" duaları okunur. Yine eller kaldırılmadan tekbir alınıp cenaze dualarından ölünün durumuna göre okunur. Cenaze duaları bilinemiyorsa, Fatiha da dua niyetine okunur. Diğer tekbirler gibi alınan dördüncü tekbirden sonra önce sağa, sonra sola selam verilerek namaz tamamlanır.

BAYRAM NAMAZI

Bayram namazı iki rekattır. Cemaatle kılınır. Hangi bayram namazı kılınacaksa ona niyet edilir. İmama uyularak tekbir alınır, eller bağlanır. İmam ve cemaat gizlice Subhaneke duasını okur. İmam namaza başlama tekbiri

gibi peş peşine üç tekbir alır, her defasında elleri yana salar. Üçüncüsünde bağlar. Tekbirlerin alınışında cemaat imama uyar. İmam Fatiha ve bir sûre okur. Diğer namazlar gibi rukü ve secdeden sonra ikinci rekata kalkılır. İmam Fatiha ve bir sûre okur. İmam ve cemaat üç tekbir alır, ellerini yana salarlar. Dördüncü tekbirde rükuya eğilirler. Secdeden sonra Tahiyyat, Salli ve Barik ve Rabbena duaları okunarak selam verilir.

NAMAZDA OKUNAN DUA VE SURELER

EÛZU-BESMELE:

Eûzu billâhimineşşeytânirracîm, Bismillâhirrahmânirrahîm

ANLAMI: *Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım, Esirgeyen ve Bağışlayan Allah'ın adıyla.*

SUBHANEKE:

SubhânekAllâhümme ve bihamdik. Ve tebârekesmük. Veteâlâ ceddük. (Vecelle senâük) velâ ilâhe gayruk.

Not: (Vecelle senâük, cenaze namazlarında okunur.)

ANLAMI: *"Allah'ım! Sen eksik sıfatlarından uzaksın. Sen'i daima överim. Senin adın yücedir. (Sen'in övgün uludur) ve Sen'den başka ilah yoktur."*

ET-TAHIYYÂTU:

Ettehiyyâtu lillâhi vessalavâtu vettayyibât. Esselâmu aleyke eyyuhennebiyyu ve rahmetullâhi ve berekâtuh.

Esselâmu aleynâ ve alâ ibâdillâhis sâlihîn. Eşhedu ellâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammeden abduhû ve resûluh.

ANLAMI: *"Canlı-cansız tüm varlıkların yaptıkları ibadetlerin hepsi Allah içindir. Ey peygamber! Allah'ın selamı, rahmet ve bereketi sana olsun. Selam, bize ve Allah'ın iyi kullarına da olsun. Şahitlik ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve yine şahitlik ederim ki Muhammed Allah'ın kulu ve elçisidir."*

ALLÂHÜMME SALLİ:

Allâhümme salli alâ Muhammediv ve alâ âli Muhammed. Kemâ salleyte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrâhîm. İnneke hamîdümmecîd.

ANLAMI: *"Allâh'ım! Muhammed'e ve O'nun yakınlarına, İbrahim'e ve yakınlarına rahmet ettiğin gibi, rahmet et. Muhakkak ki Sen, övülmüş ve pek yücesin."*

ALLÂHÜMME BÂRİK:

Allâhümme bârik alâ Muhammediv ve alâ âli Muhammed. Kemâ bârekte alâ İbrâhîme ve alâ âli İbrâhîm. İnneke hamîdümmecîd.

ANLAMI: *"Allâh'ım! Muhammed'i ve yakınlarını, İbrahim'i ve yakınlarını mübarek kıldığın gibi mübarek kıl. Muhakkak ki Sen, övülmüş ve pek yücesin."*

ALLÂHÜMME RABBENÂ:

Allâhümme Rabbenâ âtinâ fiddünyâ haseneten ve fil âhireti haseneten ve kınâ azâbennâr. Rabbenağfirlî velivâlideyye velil-mü'minîne yevme yekûmul hisâb. Birahmetike yâ Erhamer Râhimîn.

ANLAMI: *"Ey Rabbimiz! Bize dünyada da âhirette de iyilik, güzellik ver ve ey merhameti bol olan Allâh'ım, beni, anamı-babamı ve müminleri hesap gününde bağışla rahmetinle cehennem azabından koru."*

ALLÂHÜMME İNNÂ NESTAÎNUKE:

Allâhumme innâ nestaînuke ve nestağfiruke ve nestehdîk. Ve nü'minu bike ve netûbu ileyk. Ve netevekkelu aleyke ve nusnî aleykelhayra kullehû neşkuruk. Ve lânekfuruk. Ve nahleu ve netruku men yefcuruk.

ANLAMI: *"Allâh'ım! Biz Sen'den yardım isteriz, günahlarımızı bağışlamanı ve bizi doğru yola iletmeni isteriz. Allâh'ım, Sana îman ederiz, tövbe edip işlerimizde Sana dayanır ve Sana güveniriz; Seni överiz, bütün hayırların Sen'den olduğunu biliriz; verdiğin bunca nîmetlerden dolayı Sana şükrederiz ve nankörlük yapmayız. Sana karşı nankörlük edenleri bırakır ve onlarla ilgimizi keseriz."*

ALLÂHÜMME İYYÂKE NA'BUDU:

Allâhumme iyyâke na'budu veleke nusalli ve nescudu ve ileyke nes'â ve nahfidu nercû rahmeteke ve nahşâ azâbeke inne azâbeke bilküffâri mulhık.

ANLAMI: *"Allâh'ım! Biz ancak Sana ibâdet ve kulluk eder ancak Senin için namaz kılarız. Yalnız Sana secde eder, yalnız Sana koşar, ibâdetini sevinçle yaparız. Rahmetini diler, azabından korkarız. Şüphe yok ki, azabın kâfirlere ulaşır."*

FATİHA SURESİ:

Elhamdulillâhi Rabbilâlemîn. Errahmânirrahîm. Mâliki yevmiddîn. İyyâke na'budu ve iyyâke nestaîn. İhdines-

sırâtalmustekîm. Sırâtallezîne en'amte aleyhim. Gayril mağdûbi aleyhim veleddâllîn. Amin.

ANLAMI: *"Hamd (övmek, övülmek); âlemlerin Rabbi olan Allâh'a mahsustur. O esirgeyen ve bağışlayandır. O, âhiret gününün sahibidir. Yalnız Sana ibâdet ve kulluk eder, yalnız Sen'den yardım dileriz. Bizi doğru yola ilet. Kendilerine bol bol nîmet verdiğin bahtiyarların yoluna, sapmış ve de gazabına uğramışların yoluna değil. (Duâmızı kabul eyle Allâh'ım!)"*

FİL SURESİ:

Elemtera keyfe feale Rabbuke bieshâbilfîl. Elem yec'al keydehum fî tadlîl. Ve ersele aleyhim tayran ebâbîl.Termîhim bihicaratim min siccîl. Fecealehum keasfim me'kûl.

ANLAMI: *"Rabbin fil sahiplerine neler etti, görmedin mi? Onların kötü planlarını boşa çıkarmadı mı? Onların üstüne ebâbil kuşlarını gönderdi. O kuşlar, onların üzerlerine kızgın taşlar atıyordu. Böylece Allah onları yenilip çiğnenmiş ekin yaprağı gibi yaptı."*

KUREYŞ SURESİ:

Liîlâfi kurayş. Îlâfihim rıhleteşşitâi vessayf. Felya'budû Rabbe hâzel beyt. Ellezî et'amehum mincû'iv ve âmenehum min havf.

ANLAMI: *"Kureyş'e, kış ve yaz seyahatleri kolaylaştırıldığı için, Onlar, Kabe'nin Rabbine kulluk etsinler, ki O, onları açken doyurdu ve her çeşit korkudan emin kıldı".*

MÂÛN SURESİ:

Eraeytellezî yukezzibu biddîn. Fezâlikellezî yedu'ul yetîm. Velâ yehuddu alâ taâmilmiskîn. Feveylul lilmusallîn. Ellezîne hum an salâtihim sâhûn. Ellezîne hum yurâûne ve yemneûnel mâûn.

ANLAMI: *"Dini yalanlayanı gördün mü? İşte o, yetimi itip kakar, yoksulu doyurmaya teşvik etmez. Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki, Onlar namazlarını ciddiye almazlar. Onlar gösteriş yapanlardır Ve hayra da mâni olurlar."*

KEVSER SURESİ:

İnnâ a'taynâke'l kevser. Fesalli li Rabbike venhar. İnne şânieke huvel ebter.

ANLAMI: *"(Resûlum!) Kuşkusuz biz sana Kevser'i verdik. Şimdi sen Rabbine kulluk et ve kurban kes. Asıl soyu kesik olan, şüphesiz sana kin besleyendir."*

KÂFİRÛN SURESİ:

Kul yâ eyyuhelkâfirûn. Lâ a'budu mâ ta'budûn. Velâ entum âbidûne mâ a'bud. Velâ ene âbidummâ abettum. Velâ entum âbidûne ma a'bud. Lekum dînukum veliye dîn.

ANLAMI: *"(Resûlüm!) De ki: Ey kâfirler! Ben sizin tapmakta olduklarınıza tapmam. Siz de benim taptığıma tapmıyorsunuz. Ben de sizin taptıklarınıza asla tapacak değilim. Evet, siz de benim taptığıma tapıyor değilsiniz. Sizin dininiz size, benim dinim de banadır."*

NASR SURESİ:

İzâ câe nasrullâhi velfeth. Veraeytennâse yedhulûne

fîdînillâhi efvâcâ. Fesebbih bihamdi Rabbike vestağfirh. İnnehû kâne tevvâbâ.

ANLAMI: *"Allah'ın yardımı ve zaferi geldiği ve insanların bölük bölük Allah'ın dinine girmekte olduklarını gördüğün vakit, Rabbine hamdederek O'nu tesbih et ve O'ndan mağfiret dile. Çünkü O, tevbeleri çok kabul edendir."*

TEBBET SURESİ:

Tebbet yedâ ebîlehebiv veteb. Mâ eğnâ anhu mâluhû vemâ keseb. Seyaslâ nâran zâteleheb.Vemraetuhû hammâletelhatab. Fîcîdihâ hablum mim mesed.

ANLAMI: *"Ebu Leheb'in iki eli kurusun! Kurudu da. Malı ve kazandıkları ona fayda vermedi. O, alevli bir ateşte yanacak. Ve boynunda hurma lifinden bükülmüş bir ip olduğu halde, odun taşıyıcı olarak karısı da (ateşe girecek)."*

İHLÂS SURESİ:

Kulhuvellâhu ehad. Allâhussamed. Lemyelid velem yûled.Velem yekül'lehû küfüven ehad.

ANLAMI: *"De ki: O, Allah birdir. O hiçbir şeye muhtaç değildir. O, doğurmamış ve doğmamıştır. Onun hiçbir dengi yoktur."*

FELAK SURESİ:

Kul eûzu bi Rabbilfelak min şerri mâ halak.Ve min şerri gâsikın izâ vekab. Ve min şerrinneffâsâti fil ukad.Ve min şerri hâsidin izâ hased.

ANLAMI: *"De ki: Ben ağaran sabahın Rabbine sığınırım, Yarattığı şeylerin şerrinden. Karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden. Ve düğümlere üfürüp büyü yapan*

üfürükçülerin şerrinden. Ve kıskandığı vakit kıskanç kişinin şerrinden, sabahın Rabbine sığınırım!"

NÂS SURESİ:

Kul eûzu bi Rabbinnâs. Melikinnâs. İlâhinnâs. min şerril vesvâsil hannâs, ellezî yuvesvisu fî sudûrinnâs, minel cinneti vennâs.

ANLAMI: *"De ki: İnsanlardan ve cinlerden ve insanlara vesvese veren vesvesecilerin şerrinden, insanların Rabbine, Melikine (mutlak sahip ve hakimine), İlâhına sığınırım ."*

NAMAZ SÖZLÜĞÜ

Mirac: Hz. Peygamber'in Mescid-i Aksa'dan Allah katına yükselmesi mucizesi.

Kıyam: Ayakta durmak.

Kıraat: Kur'an okumak.

Rüku: Eğilmek.

Secde: Yere kapanmak.

Farz-ı ayın: Herkesin yapması gereken farz.

Farz-ı kifaye: Birkaç kişinin yapmasıyla, mü'minler üzerinden borç olmaktan çıkan farz. Cenaze namazı kılmak gibi.

ORUÇ

Tan yerinin ağarmasından güneşin batmasına kadar, yeme içme gibi nefsin arzularından uzak kalmaya oruç denir. Arapça karşılığı "Savm"dır. Savm, imsak yani nefsi men etmek manasına gelir.

Oruç, İslam'ın beş şartından biridir. Kur'an-ı Kerim'de Yüce Allah şöyle buyurur: *"Ey iman edenler. Oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, günahlardan korunasınız diye size de farz kılındı. Sayılı günlerde oruç tutun."* (Bakara Sûresi, 2/183)

Oruç, önceki ümmetlerde de olan bir ibadettir. Bu ümmete ise hicretin ikinci yılında, Medine'de farz kılınmıştır. Oruç, Ramazan ayında tutulur. Bu yüzden oruç ve ramazanı birlikte düşünmek gerekir.

Mübarek Ramazan ayı Müslümanlara Allah'ın en büyük lütuflarından biridir. Bu ayın feyiz ve bereketinden istifade edebilmek için Ramazan ayının faziletlerini bilmek ve ona göre davranmak gerekir.

Peygamber Efendimiz bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyuruyor: "Eğer insanlar Ramazan'ın ne olduğunu bilselerdi, senenin tamamının Ramazan olmasını arzu ederlerdi."

ORUÇ VE RAMAZAN

Ramazan ayının başlangıcı rahmettir. Rahmet, Rabbimizin Rahman isminin bir tecellisidir. Yani Allah, müminkafir ayırt etmeksizin bütün kullarına acır, merhamet eder. Dindarlıklarının az veya çok olduğuna bakmaksızın yardım eder. Mevlana'nın dediği gibi ne kadar günahkar olursak olalım, tövbemizi yüz defa bozmuş olsak da Allah'a dua edebiliriz. Ondan yardım ister, ona sığınabiliriz.

Her besmele çekişimizde "Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla" diyerek Allah'ı zikrederiz.

Ramazanın ortası mağfiret, yani bağışlanmadır. Peygamber Efendimiz şöyle buyuruyor: *"Her kim ramazan orucunu inanarak ve sevabını Allah'tan umarak tutarsa geçmiş günahları affolunur"* (Buhari, İman, 28)

Ramazanın sonu da cehennem ateşinden kurtuluştur. Oruçlarınız ahirette cehennem ateşine bir kalkan olur.

Bu mübarek aya girmemizle her birimize bir sermaye verilir. Otuz günün sonunda da geri alınır. İki tüccar düşünelim. Ellerine eşit miktarda sermaye verilmiş. Biri parasını çalıştırıyor, kâr ettiriyor. Diğeri ise boş yere harcayıp zarar ediyor. Tıpkı bu tüccarlar gibi hepimiz oruca başlamakla sermayelerimizi alırız. Bunu bir fırsat bilip manevi kazançlar elde etmeye çalışmalıyız. Peygamberimiz, Allahû Teâla'nın şöyle buyurduğunu haber veriyor: "Ademoğlunun her ameli kendinindir. Yalnız oruç müstesna. Çünkü o benim içindir. Onun mükafatını verecek olan benim."

Bu ne anlama geliyor? Allah tuttuğumuz oruçlara on kat, yüz kat, bin kat sevap verebilir. İbadetlerimizin kalitesini arttırarak daha çok kâr edebiliriz. Zaten oruç öyle bir ibadettir ki içinde namaz, zekat hepsi vardır.

Ramazan ayı, on bir ayın sultanıdır. Onu bu kadar

kıymetli yapan şey içinde gizlediği hazinedir. Rabbimiz değerli olan şeyleri saklamış. İsm-i Azam'ı Esmau'l-Hüsna'da, Duaların kabul olduğu icabe saatini Cuma gününde, bin aydan daha hayırlı olan kadir gecesini ise ramazan ayında gizlemiştir. Allah Kur'an-ı Kerim'i kadir gecesi indirmiştir. Ayet-i kerime'de "Ramazan ayı, kendisinde apaçık hidayet delilleri bulunan Kur'anın indiği aydır" buyruluyor. Bizleri ve kâinatı yaratan Allah olduğuna göre, hem dünyada hem ahirette mutlu olmanın reçetesini en iyi O bilir. İşte Kur'an bu reçeteyi sunuyor. Ramazan ayında Kur'an'ın inişinin yıldönümünü kutluyoruz. Yani Kur'an bayramı yapıyoruz.

On bir ayın sultanı ramazandır. Onu tıpkı kırk yılda bir evimize gelen misafir gibi karşılarız. Alışverişler yapılır, yufkalar hazırlanır, evler köşe bucak temizlenir... Ramazan'a veda ederken bir daha gelmeyecekmiş gibi üzülürüz. Bu misafiri memnun etmek için neler yapabiliriz? Öncelikle Kur'an ile olan ilişkimizi gözden geçirebiliriz. Kur'an okuyor muyuz? Açıklamalarına bakıyor muyuz? Yeni Müslüman olmuş insanlar kırk, elli yaşından sonra Kur'an'ı aslından okuyup anlamak için uğraşıyorlar. Bizler beş-altı yaşımızdan beri bildiğimiz Fatihayı ne kadar biliyoruz? Ya da Kur'an'ın canlı bir örneği olan Peygamberimizi yeterince tanıyor muyuz? Bu sorulara evet diyebildiğimizde tuttuğumuz oruçlar bir anlam kazanır.

Oruç Okulu

Ramazan, müslümanları olgunlaştıran bir okuldur. Bu okulun devam mecburiyeti vardır. Sonunda yaptığımız bayram, oruçlar bittiği için değil, kazandığımız manevi kazançlar içindir. O halde bu okulun bize neler kazandırdığına bir bakalım.

1- Kendimizi tanımamızı sağlar. İbn Arabi'nin meşhur "Kendini bilen Rabbini bilir" sözü bunu ifade eder.

Oruçlu insan aç insandır. Acizliğinin ve eksikliğinin farkındadır. Sürekli kendisiyle meşguldür. Başka zaman ise başkalarının eksikleriyle uğraşır. Aç olması ona ne kadar zayıf olduğunu gösterir. "Tek başıma var olamıyorum. Bir güce, bir kudrete ihtiyacım var" diye düşünür. İşte o kudret, Yüce Allah'tır.

2- Oto kontrol yeteneği kazandırır. Kendi helal yiyeceğine -hiç kimse görmese bile- Allah korkusuyla el uzatamayan kişi, başkasına ait bir şeye asla dokunmaz. Üstelik oruçlu kişi orucunu bozarsa, kimsenin zorlamasına gerek kalmadan cezasını bizzat kendisi seve seve öder.

3- Ahlakımızı güzelleştirir. Hz. Peygamber, oruç okulunun öğrencilerine şunu tavsiye ederdi: "Oruçlu kimse cahillik edip kötü söz söylemesin. Kendisiyle dövüşmek, itişip kakışmak isteyen kimseye iki kere –ben oruçluyumdesin."

Oruç, sadece midemize değil bütün organlarımıza tutturulur. Sürekli harama bakan, yalan söyleyen, gıybet eden kimsenin aç durmasına Rabbimizin ihtiyacı yoktur.

Ramazan ayının etrafa yaydığı güzellikler hemen göze çarpar. Meyhaneler bile "Ramazanda kapalıyız." levhaları asarlar. Suç oranı azalır. Hz.Peygamber'in haber verdiği gibi *"Ramazan gelince cennetin kapıları açılır, cehennem kapıları kapanır. Şeytanlar zincire vurulur."* (Buhari, Savm, 5)

4- Oruç kaynaşmayı sağlar. Ramazanda tam bir barış havası eser. Zengin-fakir aynı sofrada yemek yer. Bir terminalde aynı otobüsü bekleyen iki yolcu düşünün. Hemen tanışmaya çalışırlar. Çünkü yolları aynı, saatleri aynıdır. Tıpkı iftarı bekleyen oruçlular gibi. Oruçlu kimse

açlık ve susuzluk çeker. Yoksul insanların her zaman çektiği sıkıntıyı yaşayarak anlar. Daha çok merhamet eder.

Peygamberimiz (s.a.v.) Müslümanlara, iftar yemeği yedirmeyi tavsiye ederdi. "Bu ayda bir oruçluyu iftar ettirenin günahları bağışlanır ve o kimse cehennem azabından kurtulur. Ayrıca iftar ettirdiği kimsenin kazandığı sevap kadar da sevap kazanır." müjdesini verince bazı sahabiler: "Bizler yoksuluz. Herhangi bir oruçluyu iftar ettirebilecek durumda değiliz." dediler. Bunun üzerine Allah'ın Rasulü buyurdu ki: "Allah bu sevabı bir yudum su ile, bir içim süt ile, bir tek hurma ile bile olsa oruçluyu iftar ettirene verir. Allah bir oruçluyu doyuran mümini cennette benim Kevser havuzumdan içirir. Ondan içen de bir daha susamaz."

5- Oruç koruyucu hekimdir. Peygamberimiz "Oruç tutun, sıhhat bulun." buyuruyor. Her şeyin bir zekatı vardır. Vücudun zekatı da oruçtur. Zekat nasıl malı temizlerse oruç da vücudu temizler. Yani bedenimiz yıllık bir bakıma girmiş olur. Açlığa, susuzluğa karşı direnme gücünü arttıran oruç, hastalıklara karşı dayanma ve direnme kuvvetini de çoğaltır. Zeka ve düşünce gücünü attırır. Tasavvuf erbabı şu tavsiyede bulunur. "Kıllet-i taam, kıllet-i menam, kıllet-i kelam." Yani az yemek, az uyumak ve az konuşmak. Bunlar bizim şahsiyetli bir ruh olgunluğuna ermemizi sağlar.

Gün boyunca aç durmak vücuttaki toksinleri temizler, kalbi dinlendirir, damar sertliğini önler, sindirim sistemini rahatlatır. Hastalıkların çoğu çok ve dengesiz beslenmekten kaynaklanmaktadır. Az yemek sadece ramazanda değil, hayat boyunca prensip haline getirilmesi gereken bir kuraldır. Hz.Peygamber Efendimiz; "İnsanın doldurduğu en zararlı kap midesidir." diyerek sofradan tıka basa karnımızı doyurmadan kalkmamızı tavsiye etmiştir.

M.Ö. 360 yılında yüz yaşındayken ölen tıp ilminin babası Hipokrat'a ölüm döşeğindeyken talebeleri "Bizi hangi hekime emanet ediyorsun ?" diye sorarlar. Şu cevabı verir. "Size hekim olarak perhiz bırakıyorum."

Elbette oruç bir rejim ve diyet programı değildir. Allah emrettiği için tutulur. Fakat oruç ibadetinin maddi neticelerinden birisi de sağlık kazandırmasıdır.

Orucun peş peşe bir ay tutulmasında da pek çok hikmet vardır. Zira güzel alışkanlıkların kazanılması, kötü alışkanlıkların terk edilmesinde 30 gün geçmesi uygun bir süredir. Askere gidenlerin acemi ocağında bulunmaları ya da tasavvuf erbabının kırk gün çile çıkarması gibi. Namaza başlamak isteyenler Ramazan ayında çok daha kolay alışırlar. İçkiyi, sigarayı bırakmak isteyenler bu ayda rahatlıkla bırakabilirler. Oruç ayı sağlam bir kale gibidir. Ramazan kalesine girdiğimizde bütün kötülüklerden korunmuş oluruz.

Oruç Çeşitleri:

1) **Farz olan oruç:** Ramazan ayında oruç tutmaktır. Bozulduğu takdirde kazasını ve kefaretini yapmak farzdır.

2) **Vacip olan oruç:** Adanmış bir orucu tutmaktır. Bozulan nafile orucun kazasını yapmak da vaciptir.

3) **Sünnet olan oruç:** Farz ve vacip olan oruçların dışında tutulan oruçlar sünnettir. Muharrem ayının dokuz, on ve on birinci günleri; Pazartesi ve Perşembe günleri, Şevval ayında altı gün oruç tutmak gibi.

Oruç Kimlere Farzdır:

Aklı başında, buluğ çağına ermiş her müslüman oruç ile mükelleftir. Ancak bazı kişiler mazeretleri sebebiyle

oruçtan muaf tutulmuştur. Onlar:

1- **Yolcu ve hasta olanlar:** İster oruçlarını tutarlar, isterlerse tutmayıp sonra kaza ederler.

2- **Hamile ve emziren kadınlar:** Kendilerinin veya bebeklerinin sağlığına zarar verecekse oruçlarını erteleyebilirler.

3- **Yaşlılar:** Eğer bir daha oruç tutamayacak kadar düşkün iseler, tutamadıkları her oruç günü için bir fakire fidye verirler.

4- **Adetli ve lohusa kadınlar:** Bu durumdaki kadınlar oruç tutamazlar. Daha sonra kaza ederler.

Orucu Bozan Şeyler:

1- Bilerek bir şey yiyip içmek,

2- Cinsi ilişkide bulunmak orucu bozar.

Bile bile oruç bozmanın cezası iki ay peş peşe oruç tutmaktır. Ancak hata ile bozulduğunda sadece o günün kazası yapılır.

Orucu Bozmayan Şeyler:

1-Unutarak yemek ve içmek,

2-Uyurken ihtilam (cinsel boşalma) olmak,

3-Ağza gelen tükürüğü yutmak,

4-İstemeden kusmak,

5-Kan aldırmak,

6-Sürme çekmek, macunsuz diş fırçalamak,

7-Banyo yapmak,

8-Ağza, burna duman, toz, sinek gibi istenilmeyen bir

şeyin kaçması,

9-Güzel koku koklamak,

10-Kulağa su kaçması.

Oruçlu insanın orucunun bozulmasına yol açabilecek veya kendisini güçsüz bırakabilecek şeyler yapması mekruhtur.

ORUÇ SÖZLÜĞÜ:

İmsak: Tan yerinin ağarmaya başlaması. Oruca bu vakitten itibaren başlanır.

İftar: Güneşin batışıyla oruç açmak.

Fıtır Sadakası (fitre): Ramazan bayramına kavuşan ve temel ihtiyaçlarının dışında belli bir miktar mala sahip olan Müslümanların kendileri ve velisi oldukları kişiler için ödedikleri miktardır.

Fidye: İyileşmesi mümkün olmayan hastalar, aşırı derecede zayıf ve yaşlı olan kimselerin tutamadıkları oruçlarına karşılık her bir günü için ödedikleri miktardır. Bir fidye, bir fıtır sadakası kadardır. Fidyelerin hepsi bir fakire verilebileceği gibi, ayrı ayrı fakirlere de verilebilir.

Kaza: Yerine getirilmeyen bir ibadeti sonradan yerine getirmek.

Kefaret: Bilerek işlenen bir günahın bağışlanması için yapılan ilave ibadet. Kasten oruç bozan kimsenin 2 ay oruç tutması gibi.

ZEKAT

Zekat, Arapça bir kelimedir. Artma, çoğalma, temizlenme gibi anlamlara gelir.

İbadet olarak zekat, zengin kişilerin mallarından, ihtiyaç sahiplerine verilmek üzere ayrılan paydır.

İslam bir toplum dinidir. Bu toplumdaki bireyler birbirlerine karşı sorumludurlar. Hiç kimse ben kapımı kapar, evimde namazımı kılar ve kendimi kurtarırım diyemez. Yüce Allah, Müslümanları kardeş ilan ediyor *"Müminler ancak kardeştirler."* (Hucurat Sûresi, 49/10) Kendi öz kardeşlerimizin bir derdi, sıkıntısı olsa buna üzülürüz. O halde din kardeşlerimizin de ihtiyaçlarına kayıtsız kalamayız.

Allah insanları farklı farklı yaratmış; kimi güçlü kimi zayıf, kimi zengin, kimi fakir... Her birimiz bu imtihan dünyasında bir sınavdan geçiyoruz. Zengin şükürle, fakir sabırla imtihan ediliyor. Müslüman her şeyden önce kendi durumuna isyan etmez, bunun bir imtihan olduğunu bilir.

Kuralların para ve maddiyat üzerine konulduğu toplumlarda aşırı bir kazanma hırsı görülür. Herkes daha zengin olmak ister. Bu da zenginle fakir arasında düşmanlıkların artmasına sebep olur. Sınıflaşma doğar. İslam toplumunda ise herkes mala emanet gözüyle bakar. Mülkün

sahibi Allah'tır. Onu dilediğine verir. Dilediğinden geri alır. Bu durumda zenginleşen şükreder. Fakirleşen sabreder.

Derler ki, çok zengin bir adam varmış. Sofrasından misafir eksik olmazmış. Bir gün dostları şöyle demişler. "Çok fazla veriyorsun. Bir gün elindeki mallar biter diye korkmuyor musun?" Bunun üzerine zengin adam şöyle demiş. "Bir aşçı düşünün. Her gün pişirdiği yemeği dağıtıyor. Kullandığı kepçe 'Ben ne mübarek kepçeyim. Çok şey veriyorum.' diyebilir mi? Ya da yemeğin bitip bitmeyeceğini düşünür mü?

Allah vermeyi emrediyor. Kur'an-ı Kerim'de infak etmekle ilgili yüzlerce ayet vardır. Peygamber Efendimiz de "Veren el alan elden hayırlıdır" buyuruyor. Bu yüzden İslam toplumları her zaman "verici" bireyler yetiştirmiştir.

Zekat, hicretten iki yıl sonra farz kılınmıştır. Yüce Allah, Tevbe Sûresinin 103. ayetinde şöyle buyuruyor. " Ey Muhammed! Malların bir kısmını, (mü'minlerden) kendilerini temizleyip arıtacak sadaka olarak al, onlara dua et. Senin duan onlar için bir güvencedir. Allah işitir ve bilir."

Müslümanlar zekat emredilmeden önce infak ayetleriyle –vermeye- alıştırılmışlardı. Zekat bütün toplumu garanti altına alan bir sigorta sistemidir. Hem maddi hem de manevi bir çok faydaları vardır.

Zekatın faydaları

1) Zekat sınıflaşmayı önler: Zekat verilen toplumlarda sınıf kavgaları olmaz. Yüce Allah Zariyat Sûresinin 19. ayetinde "Onların mallarında muhtaç ve yoksullar için belirli bir hak vardır" buyuruyor. Bu yüzden zenginler, verdiklerinin "fakirin hakkı olduğunu bilerek" başa kakmadan, seve seve zekatını verir. Fakir onun velinimetidir.

Zengin onun sayesinde sevap kazanır. Fakir ise yaptığı bu yardım için zengine karşı bir sevgi ve saygı duyar. Bu hakkı, ona Allah verdiği için bir eziklik yaşamaz.

2) Zengini kötü huylardan arındırır. İnsanların cimrilik, hasetlik, kıskançlık, aç gözlülük gibi manevi hastalıkları olabilir. Zenginlik, bu hastalıkları arttırıcı bir unsurdur. Namaz, bireysel ahlakımızı güzelleştirirken zekat, toplumsal ahlakı geliştirir. Toplumsal bir temizlenmedir. Zekat vere vere insan cimrilikten kurtulur. Malın kendisinde bir emanet olduğunun farkına varır. Yoksulun durumunu görüp ibret alır.

HİKAYE

ESKİ ÇORAP

Bir zamanlar çok zengin bir adam varmış. Çok sadaka verir, yoksulları gözetirmiş. Oysa çok sevdiği oğlu açgözlü ve cimriymiş. Adam yaşlanıp ölüm döşeğine düşünce oğlunu yanına çağırmış. "Evladım, ben ölünce şu çorabı gömerken ayağıma giydirin." diye vasiyet etmiş. Oğlu babasının eski bir çorabı vasiyet etmesine şaşırmış, ama çaresiz kabul etmiş. Çok geçmeden babası vefat etmiş. Gömecekleri sırada oğlu eski çorabı getirmiş.. "Babamın vasiyetini yerine getireceğim" diye tutturmuş. Cenazede bulunanlar ile oğlu tartışırken, bir adam çıkagelmiş. "Evladım, baban bu mektubu öldüğü zaman sana vermemi istedi" demiş. Mektupta şunlar yazılıymış. "Yavrucuğum, dünyada ev, araba, tarla, iş, her şeye sahiptim. Ama öbür dünyaya eski bir çorabı bile götüremiyorum. Sakın sana kalan malların ebediyen senin olacağını zannetme. Ahiretin için hazırlıklı ol. Yoksullar sofrandan yesinler. Allah'ın senden razı olması en büyük kazançtır."

3) Paranın değer kaybını önler: Zekat nemâlanabilen (artabilen) cinsten para ya da maldan verilir. İnsanlar altınlarını, paralarını sürekli saklarlarsa piyasa durgunlaşır. Yeterli para akışı olmaz. Değer kaybı olur. Mesela bir araba alacak parası olan kişi bu parayı saklarsa her yıl onun zekatını verecek, para durduk yerde azalacaktır. İşte zekat, insanları yatırım yapmaya, çoğaltmaya yöneltir. Tevbe Sûresinin 34-35. ayetinde şöyle buyruluyor. *"Altın ve gümüşü biriktirip Allah yolunda sarf etmeyenlere can yakıcı azabı müjdele."* Hz.Peygamber de *"Mallarınızı zekatla koruyunuz"* uyarısını yapıyor. (Taberani, Keşful Hafa, 1/432)

4) Allah'ın verdiği nimetlere şükretmiş oluruz. Rabbimiz'e bir çok şekilde teşekkür edebiliriz. Namaz, zekat gibi ibadetler şükrün davranışlarımıza yansımasıdır. Şükreden insan malında aç gözlü davranmaz. Seve seve zekatını verir.

5) Mallarımız başkalarının hakkından temizlenmiş olur. Yüce Allah, zenginlerin malında fakirlerin hakkı olduğunu bildiriyor. O halde zekat vermeyenler mallarında başkalarının hakkıyla yaşarlar ve ölürler.

6) Allah'ın rızasına eriştirir. Yüce Allah, Araf Sûresinin 156. ayet-i kerimesinde şöyle buyuruyor: "Rahmetim her şeyi kaplamıştır. Onu muttaki olanlara, zekat verenlere ve ayetlerimize inananlara yazacağım."

Zekatını veren Müslüman, malının sadece kırkta birini verir. Halbuki Yüce Allah, buna karşılık yediyüz kata kadar sevabı arttırabilir. Peygamberimizin arkadaşları bu sevaba erişebilmek için adeta birbirleriyle yarışmışlardır.

OKUMA PARÇASI

ZEKÂT MALIN SİGORTASIDIR

Peygamber Efendimiz **"Zekât vererek mallarınızı kale içine alınız"** buyurmuştur ki, malını korumak istiyen kişinin en büyük mânevî sigortası zekâttır.

Hattâ hadis ve siyer kitablarında beyân edildiğine göre: bu hadîs-i şerîf, Efendimiz tarafından Ashâbına söylendiği sırada, oradan geçmekte olan bir Hristiyan Arab durup Peygamberimize:

"Ben şimdi gidip zekâtımı hesaplayıp vereceğim, bakalım dediğin olacak mı?" demiş. Hz. Resûlüllah tebessüm buyurmuşlar. Adam, evine gidip dediğini yapmış.

Bir müddet sonra, Şam'a hareket edecek olan bir ticaret kafilesine katılmak istemiş; ancak kendisince mühim başka ticaret işlerinin ortaya çıkması üzerine, kafileye katılan komşularından, kendinin bir deve yükü eşyasını da yanlarına almalarını ricâ etmiş. Komşusu bunu uygun bulunca, Şam'a hareket edilmiş. Aradan bir hafta geçtikten sonra, şehirde eşkiyanın ticaret kafilesini soyduğu haberi yayılmış.

Olaydan iki cihetle üzülen Hristiyan tâcir, Efendimize müracaata karar verdiği günün ertesinde, komşusundan kendisine şöyle bir haber gelmiş: "Kafileyi eşkiya vurdu. Ancak son konak yerinde gelirken senin devenin ayağı burkulmuştu, yürüyemiyordu, mecburen deveyi eşya ile birlikte menzilde bırakıp yola çıkmıştık. Başımıza bu felâket geldi. Senin eşyan ve deven kurtuldu."

Haberi alınca sevinçten doğruca huzur-ı Risâlet'e gidip: "Yâ Muhammed, sen hak Peygamber'sin. Dediğin çıkmıştır. Ben İslâm'a giriyorum. Bana onu öğret..." diyerek Peygamberimizin mu'cizelerinden birinin zuhuruna sebeb olmuştur.

(Mahir İz, Din ve Cemiyet).

Zekat Kimlere Farzdır?

1) Müslüman

2) Akıllı

3) Buluğ çağına ermiş

4) Zekat verebilecek ölçüde (nisap miktarı) malı olan herkes zekat verir.

Nisap miktarı nasıl ölçülür?

Kişi borçlarını ve bir yıllık geçim miktarını ayırdıktan sonra,

a) 80 gr altını

b) 561 gr gümüşü

c) Veya bunların değerince parası yada ticaret eşyası bulunursa dinen zengin sayılır. Zekat vermesi gerekir.

Zekatı verilecek malın üzerinden bir yıl geçmiş olması gerekir.

Zorunlu ihtiyaçlar nelerdir?

Kişinin oturduğu evi, evin gerekli eşyası, arabası, yiyecek ve içeceği, mesleğini yaptığı dükkanı, dükkanın işlemesi için gerekli araç gereçleri zorunlu ihtiyaçlardır. Zekata dahil değildir.

Zekat ne kadar verilir?

Zekat kırkta bir, yanı yüzde iki buçuk oranında verilir.

Zekat kimlere verilir?

Zekat şu 8 sınıf insana verilir:

1) Fakirler: Nisap miktarı malı olmayanlar.

2) Yoksullar: Hiçbir şeyi olmayanlar.

3) Zekat toplayan memurlar: Bugün böyle bir memuriyet yoktur.

4) Kalpleri İslam'a ısındırılmak istenenler: Böylece onların Müslümanlara yakınlık duymaları sağlanır. Ya da düşmanlıkları azaltılır. Peygamber Efendimiz Huneyn Gazvesi sonunda henüz Müslüman olmamış olan Saffan b. Ümeyye'ye çokça ganimet malı vermiş, o da bu cömertlik karşısında Müslüman olmuştur.

5) Sahibiyle belli bir para karşılığı kölelikten azat edilme anlaşması yapanlar.

6) Allah yolunda çalışanlar: İlim öğrenenler, düşmanla savaş edenler.

7) Borcunu ödeyemeyenler.

8) Memleketinde zengin bile olsa yolda parasız kalanlar.

Zekat verirken neye dikkat etmeliyiz?

1) Fakir bile olsa anne, baba, dede, nine, çocuk, torun ve eşe zekat verilmez. Çünkü bu kişiler, zekat sahibinin zaten bakmakla yükümlü olduğu yakınlarıdır.

2) Zekat vermeye önce fakir akrabalardan başlamak en güzelidir. Mesela fakir olan kuzenler gibi.

3) Zekat verirken Allah rızasına niyet edilmelidir.

4) Karşımızdakini incitmeden vermeliyiz. Ezilecek ve üzülecekse zekat "hediye" denilerek de verilebilir.

5) Malın iyi tarafından vermeliyiz. Kendimize lâyık görmediğimizi, başkalarına vermeye kalkışmamalıyız.

ZEKAT SÖZLÜĞÜ

Nisab Miktarı: Zekat vermek için gerekli zenginlik limiti.

Havaic-i Asliye: Asli ihtiyaçlar. Her insanın sahip olması gereken temel ihtiyaç maddeleri.

Müellefe-i Kulûb: Kalpleri İslam'a ısındırılacak olanlar.

HAC

İslam'ın beş şartından birisi de hacdır. Hicretin dokuzuncu yılında farz kılınmıştır. Ali İmran Sûresinin 97. ayetinde şöyle buyruluyor: "Yoluna gücü yetenlerin eve (Kâbe) hac ve ziyaret etmeleri insanlar üzerinde Allah'ın bir hakkıdır."

Sözlük anlamı olarak hac, Kabe'yi ve etrafındaki kutsal yerleri hac zamanında ziyaret etmektir.

Hac Kimlere Farzdır?

Akıl ve beden sağlığı yerinde, buluğ çağına ermiş, yeterli gücü ve serveti olan her müslümana ömründe bir kere hac yapmak farzdır.

Hac, hicri aylardan Şevval, Zilkade, Zilhicce aylarında yapılır.

Haccın Farzları

1) **İhram:** Geçici olarak, helal olan bazı şeyleri kendine haram kılmaktır. Dikişli elbise giymemek, vücuttan tırnak, saç gibi bir şey kesmemek, avlanmamak, koku sürmemek, ot bile koparmamak gibi şartları vardır.

2) **Arafatta vakfe yapmak:** Kurban bayramından bir gün önce yani arefe günü Arafatta durmaktır. O gün hicri takvimde zilhiccenin 9. günüdür.

3) **Kâbe'yi tavaf etmek:** Arafatta vakfeden sonra bayramın birinci gününden itibaren Kâbe'ye tavaf yapılır.

HACCIN ÖNEMİ

Hac bir çok ibadetin bir arada yapıldığı çok büyük bir amel ve büyük bir imtihandır. Bu sebeple Hz. Peygamber "Hac cihattır" buyurmuştur.

Hac, Müslümanların yıllık kongresidir. Birbirlerini tanırlar ve dertleriyle hemhal olurlar.

Hac, İslam kardeşliğinin en güzel göstergesidir.

Hac, mahşer anının bir provasıdır.

HACCIN YAPILIŞI

Hac yapmak isteyen kişi gitmeden hazırlıklara başlar. Öncelikle –varsa- borçlarını öder. Eş, dost ve akrabalarıyla helalleşir. Kazaya kalmış ibadetleri varsa tamamlar. Hac büyük ve zorlu bir yolculuktur. İnsanlar bu yolculuğa, ölüm yolculuğuna çıkar gibi hazırlanırlar. Sonunda yolculuk başlar. Otobüsle, trenle, gemiyle, uçakla dünyanın her köşesinden milyonlarca insan aynı gaye uğruna, aynı duygularla bir noktaya doğru hareket eder. Dünyanın merkezine, Kâbe'ye...

Kâbe, küp şeklinde bir yapıdır. Son derece sadedir. Müminler için dünyada yapılan ilk bina Kabe'dir. Hz. İbrahim, oğlu Hz. İsmail ile birlikte onun inşaatında çalışmış ve Müslümanlar için dua etmiştir. Hz. İsmail ve annesi Hacer'in kabri buradadır.

Mekke ise Dünyanın en eski şehirlerinden biridir. Kâbe'ye ev sahipliği yapar. Bu kutsal şehrin her köşesi Hz. Peygamber'in ve O'nun ashabının hatıralarıyla doludur. Burası aynı zamanda haram bölgedir. Silah taşınmaz, insan, hayvan öldürülmez, ot bile koparılmaz. Bu yüzden buraya "emin belde" denmiştir.

Hac yapmaya gelenler, bu haram bölgeye rasgele giremezler. Belli bir hazırlık gerekir. Yapılacak hazırlıklar onları ruhen bu kutsal mekana hazırlar. Her hacı adayı geldiği bölgeye göre mikat yerinde gusül abdesti alır ve ihrama girer.

İhram elbisesi iki parçadan oluşmuş, dikişsiz beyaz bir elbisedir. Zengin-fakir herkes bu elbiseyi giyer. Çünkü kıyafetler insanın sosyal durumunu, kültürünü, maddi durumunu gösterir. Hac ise bütün bu farklılıkların ortadan kalktığı, her dil, her renk, her ırk ve cinsten bütün insanların eşitliğinin gözler önüne serildiği bir yerdir. Herkes kefene benzeyen ihramlarıyla yalın ayak, baş açık sanki mahşer anını yaşar. Ölmeden önce ölümü görür.

İhrama giren kişi hac için niyet eder ve telbiye getirmeye başlar. "Lebbeyk Allahümme lebbeyk. Lebbeyke lâ şerike leke lebbeyk. İnnel hamde vennimete leke vel mülk lâ şerike leke." (Davetine sözüm ve özümle geldim. Ey ortaksız olan sen! Emrin baş üstüne. Hamd senin, nimet senin, mülk de senin. Yoktur ortağın senin) sözünü sürekli tekrarlar.

En sonunda Mekke'ye, Allah'ın Müslümanlar için bereketli ve mukaddes kıldığı şehre varır. Beyaz ihramlarıyla akan bir ırmağın damlası olur adeta. İşte yıllardır namazda kendisine yöneldiği Kâbe bütün azametiyle karşısındadır. Ne bir süs, ne bir nakış... İnsanın kalbini Rabbinden alıkoyacak hiçbir engeli yoktur. Kabe'yi tavaf etmeye başlar. Kainattaki her şey dönmektedir. Yıldızlar, gezegenler, atomlar, moleküller... Tavaf sırasında durmanın imkanı yoktur. Kalabalığın içinde kaybolabilenler gerçekte kendilerini bulurlar.

Kâbe, beytullah (Allah'ın evi) dir. Yani bu mabedin mülkiyeti Allah'ındır. Hiç kimseye bir imtiyaz yoktur. Kota, giriş ücreti, protokol sıraları yoktur. Zengini-fakiri,

generali-askeri, siyahı-beyazı burada yan yana, omuz omuza tavaf yapar. İslam kardeşliği en güzel şekilde yaşanır. Sonra Safa ile Merve arasında yedi defa gidip gelir, say eder. Hz. İbrahim hanımı ile oğlu İsmail'i hiçbir bitkinin yetişmediği bu beldeye bırakınca, Hz. Hacer, su bulmak ümidiyle Safa ile Merve tepeleri arasında yedi kere koşmuştur. Bir mucize olarak Zemzem suyu yerden fışkırmıştır. Hacer, Rabbine o kadar güvenir ki, tek başına kaldığı bu çölde "Allah bizi yalnız bırakmaz" der. İşte say yapan mü'minler, bu korkuyu ve bu ümidi yeniden yaşarlar.

Arafe günü Arafat'a gidilir. Akşama kadar orada kalınır. Buna vakfe denir. Vaktinde Arafat'ta durmayanların haccı geçerli olmaz. Arafat, haccın en önemli anıdır. Vakfeden sonra herkes birbirinin haccını tebrik eder. Arafat'tan sonra Müzdelife'de akşam ve yatsı namazları birleştirilerek kılınır. Oradan Mina'ya geçilir. Kurban bayramının ilk günü kurban kesilir ve şeytan taşlanır. Hz. İbrahim oğlunu kurban etmeye giderken şeytan üç defa karşısına çıkmış ve onu vazgeçirmeye uğraşmıştır. Hz. İbrahim de onu taşlayarak kovmuştur. Şeytan taşlarken her Müslüman kendi şeytanını taşlar aslında. Onu Allah'tan alıkoyan her düşünceyi, her vesveseyi, her maddeyi, her kişiyi taşlar. Kalbinden şeytanın kirini, pasını atar.

Kurban ise Hz. İbrahim döneminden kalan bir sünnettir. Oğlunu kurban etmek ile imtihan edilmiştir o. Hz. İbrahim, Rabbini biricik oğlundan daha çok sevdiğini gösterince bağışlanmış ve oğlu yerine ona bir koç kurbanlık verilmiştir.

Bayramın üçüncü veya dördüncü günü Mekke'ye dönülür. Veda tavafı yapılır. Önceden ziyaret edilmediyse Medine'de Hz. Peygamber (s.a.v.) in kabri ziyaret edilir.

HİKAYE

Vaktiyle Bağdat şehrinin hâli vakti yerinde olanları hacca gitmek niyetiyle hazırlığa başladılar. Şehirde fakir, fakat tevekkül sahibi sâlih bir kimse vardı. Bu kimse kendi kendine:

- Onların malı mülkü varsa benim de Allahü teâlâya ve Habîbine çok muhabbetim var. Bu sevginin hürmetine Rabbim beni yolda bırakmaz, diyerek onlarla beraber yola çıktı.

Hac kafilesinde olanlar, bu zâtın bineksiz, azıksız olarak hac yolculuğuna çıktığını görünce şaşırdılar. Bir komşusu dedi ki:

- Hayrola komşu, yolculuk nereye?

- Allah nasîb ederse hacca gidiyorum.

- Bak herkesin bineği var, yol parası ve azıkları var, senin bir şeyin yok. Böyle uzun yola nasıl çıktın?

- Allahü teâlâ Razzâk-ı âlemdir, yarattıklarının rızıklarına kefil olmuştur. Rabbim beni yolda koymaz.

Komşusu, fakirin bu sözlerine gülüp alaylı bir şekilde kendisine bakıp birşey söylemeden oradan ayrıldı. Bir daha da hiç karşılaşmadılar.

Fakir kimse, Allahu Teâlâ'ya tam tevekkülü sebebiyle sağ, salim, Mekke'ye vardı. Tavafı yaptıktan sonra, geri döndü. Yolda, aynı komşusu ile karşılaştı. Komşusu sordu:

- Kâ'be'yi tavaf yapabildin mi?

- Elhamdülillah, Rabbim bana bu ni'meti nasîb etti.

Komşusu bu saf kalpli fakir ile alay etmek istedi.

- Peki, sana berât verildi mi? Yani Allahü Teâlâ senin günahlarını affettiğine ve haccını kabul ettiğine dâir senet verdi mi?

- Hayır, bu söylediğin nasıl bir şeydir?

Alaycı kimse cebinden rast gele bir kâğıt parçası çıkartarak fakire gösterdi:

- İşte böyle bir senet. Burada günahlarımızın affedildiği yazılıdır.

Fakir, buna kanıp ağlayarak geri döndü. Yolda karşılaştığı kimselere de niçin geri döndüğünü anlattı. Herkes hâline gülüp geçti.

Fakir, uzun yolculuktan sonra Kâ'be'ye varıp, ağlayarak hâlini Rabbine bildirdi:

- Ey âlemlerin Rabbi olan Allah'ım! Sen her şeye Kadirsin. Diğer hacılara Cehennemden kurtulduklarına dâir berât vermişsin! Benim berâtım verilmedi. Yâ Rabbî, beni bundan mahrum etme!

Bu şekilde sel gibi akan gözyaşı ile yalvardı. Sonunda bitkin hâle düşüp, kendinden geçti.

Sonra bir kişi gelip dedi ki: Kaldır başını, ey Allanın temiz kalpli kulu. Al şu berâtını da arkadaşlarına yetiş!

Fakir berâtını aldığı gibi sevinçle koşarak yola koyuldu. Allahü Teâlâ'nın izniyle, kısa zamanda arkadaşlarına yetişti. Komşusu yine alaylı bir şekilde sordu:

- Berâtını aldın mı?

- Evet aldım.

- Ver bakalım bir görelim.

- Al! Benimkini de seninkinin yanına koy, bir zarar gelmesin Ben ölünce, kabrime koyarsın!

Komşusu, berâtı görünce, şaşırıp kaldı. Berât hiç dünya kâğıtlarına benzemiyordu. Dünya misklerine benzemeyen bir de kokusu vardı. Kokusundan mest olup kendinden geçerek atından aşağıya düştü. Kendine geldiğinde şöyle söyleniyordu:

- Çok yazık bana! Bütün ömrümü boşuna geçirmişim! Şu küçümsediğim fakir komşumun tevekkülü bende yokmuş. Keşke ben de onun gibi Allahü Teâlâ'ya sâdık kul olup onun kavuştuğu derecelere kavuşabilseydim

HAC SÖZLÜĞÜ

İhram: Geçici olarak bazı şeyleri kendine haram kılmaktır. İhram sırasında giyilen dikişsiz beyaz elbiseye de ihram denir.

Mikat: İhrama giriş yerlerine mikat denir. Mesela Türkiye'den gidenler cuhfe denilen yerde ihrama girerler.

Vakfe: Ayakta durmak, bir mekanda belli bir süre beklemek demektir.

Tavaf: Kabe'nin etrafında 7 kere dönmek.

Haceru'l-esved: Siyah taş anlamına gelir. Bu taşı buraya Hz. İbrahim koymuştur. Tavaf onun hizasından başlar. Cennetten geldiği söylenir.

Umre: İhrama girerek tavaf ve say yaptıktan sonra tıraş olup ihramdan çıkılarak yapılan ibadettir. Hac gibi belli bir tarihi yoktur. Ömründe bir kere umre yapmak sünnettir.

Hacc-ı ifrat: Umreye iyet etmeden yapılan hacdır.

Hacc-ı temettu: Umre ve hac için ayrı ayrı ihrama girerek yapılan hacdır.

Haccı-ı kıran: Umre ile haccı bir ihramla yapmaktır. Haccın en faziletlisi budur.

TEST

1. Namaz ne zaman farz kılınmıştır?

A) Kadir GecesiB) Mirac Gecesi C) Regaib Gecesi D) Mevlid Kandili

2. Namazda rükudayken ne söyleriz?

A) Subhanallah B) Subhane rabbiyelala C) Subhane rabbiyelazim D) Semiallahulimenhamideh

3. Abdest, gusül, teyemmüm gereken durumlarda bunları yerine getirmeye ne denir?

A) Hadesten taharet B) Necasetten taharet C) Taharet D) Temizlik

4. Hangi sûre, namazların her rekatında okunur?

A) Fatiha B) Subhaneke C) Ettehiyyatü D) Zammı Sûre

5. "Essaletu hayrun minennevm" ne demektir?

A) Haydin namaza B) Haydin kurtuluşa C) Namaz başlamıştır D) Namaz uykudan daha hayırlıdır.

6. Ezan okuyan kişiye ne denir ?

A) Müezzin B) İmam C) Müftü D) Vaiz

7. Namaza başlayınca ilk önce hangi dua okunur?

A) Fatiha B) Subhaneke C) Ettehiyyatü

8. "Namaz dinin direğidir, kim onu terkederse dinini yıkmış olur" sözü kime aittir?

A) Hz.Ali B) Mevlana C) Hz.Muhammed

9. Bayram namazı öncesine kadar kendimiz ve aile fertlerimiz için ramazan ayında vermemiz gereken sadakaya ne ad verilir? .....

10. Orucun başlama vaktine ne denir?.....

11. Namazda oturduğumuzda hangi duayı okuruz ?.

12. Güneşin doğuşundan batışına kadar bir şey yiyip içmeden yapılan ibadete ne ad verilir?.....

13. Orucun bittiği vakte ne ad verilir?.....

14. Ramazan ayında, yatsı namazlarından sonra kılınan yirmi rekatlı namaza ne ad verilir?.....

15. Kur'an hangi ayda indirilmiştir?.....

16. Kur'an hangi gecede indirilmiştir ?.....

17. Allah'ın yapılmasını kesin olarak emrettiği işlere ne ad verilir?.....

18. Hacda erkeklerin giydiği iki parça kumaş elbiseye ne ad verilir?.....

19. Peygamberimizin yaptığı bizlerin de yapmamızı istediği davranışlara ne ad verilir?.....

20. Kabe'nin etrafında dönmeye ne denir? .....

21. Namazın şartlarını tam, yerli yerinde ve doğru olarak yapmaya tadil-i erkan denilir.

22. İlk müezzin kimdir?.....

23. .....: Artma, çoğalma, temizlenme gibi anlamlara gelir. İbadet olarak, zengin kişilerin mallarından, ihtiyaç sahiplerine verilmek üzere alınan paydır.

24. .....: İyileşmesi mümkün olmayan hastalar, aşırı derecede zayıf ve yaşlı olan kimselerin tutamadıkları oruçlarına karşılık her bir günü için ödedikleri miktardır.

25. Öğle namazı kaç rekattır?.....

26. Rüku ve secdesi olmayan namaz hangi namazdır?.....

27. .....: İhrama girerek tavaf ve say yaptıktan sonra tıraş olup ihramdan çıkılarak yapılan ibadettir. Hac gibi belli bir tarihi yoktur.

28. .....: Suyun olmadığı yada suya

ulaşmanın mümkün olmadığı durumlarda toprak ile alınan abdesttir.

29. .....: Namazın farzına durma zamanının geldiğini bildiren iç ezandır. Ezanın sözlerine "kad kametissalah" ilavesi ile okunur.

30. Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına D harfi, yanlış olanların başına Y harfi yazınız.

( ) Namazda secdedeyken Subhane rabbiyelala deriz.

( ) Rükudan doğrulurken Semiallahulimenhamideh deriz

( ) Kur'an Recep ayında indirilmiştir

( ) Unutarak bir şey yiyip içmek orucu bozar

( ) Bilerek orucunu bozan kişinin tutması gereken oruca kaza orucu denir.

AHLAK

Ahlak Nedir?

Ahlak, insanın iyi ya da kötü olarak vasıflandırılmasına yol açan manevi nitelikleri, huyları ve bunların etkisiyle gerçekleşen iradeli davranışların bütününe verilen addır.

Arapça'da "seciye, karakter, huy" anlamına gelir.

Ahlak, genellikle iyi ve kötü huyları ifade etmek için kullanılmıştır.

Ruhumuza güzel huyları, iyi alışkanlıkları yerleştirirsek, organlarımızın fiil ve davranışları da iyi olur. Buna güzel ahlak denir. Ruhumuza kötü huy ve fena davranışları yerleştirirsek, organlarımızın fiil ve davranışları da kötü olur. Buna da kötü ahlak denir.

Ata sözlerimizden birisi de "Ağaç yaş iken eğilir" sözüdür. Bu ata sözünden de anlaşıldığı gibi insanın birtakım güzel davranışları kazanabilmesi için, daha çocukluğundan itibaren bazı alışkanlıkları kazanması gerekir.

Bu konuda en büyük görev, anne ve babalara düşmektedir. Çünkü çocuğun eğitimi anne karnında başlayan çok uzun bir süreçtir. "Daha çocuk" diyerek ahlakî eğitimi dikkate almadan yetiştirilen her çocuk, ergenlik yaşına ulaştığında bazı huyları artık kendisinde yerleşeceği için ahla-

ki açıdan istenilen değerde olmayabilir. Bunun için her yaşın anlayacağı dil ile çocuklarımızın en iyi şekilde yetiştirilmesi gerekmektedir.

Anne babalara düşen görevlerin yanında elbette çocuklara da düşen görevler vardır. Çünkü çocuklarımızın Allah'ın en çok hoşnut olacağı şeylerden birisinin de "güzel ahlak" olduğunu bilmesi gerekmektedir. Bu bilinçle bazı olumsuz davranışlarını frenleyebilir ve bazı güzel davranışlarının sayısını da artırabilir.

Sevgili Çocuklar!

Şöyle düşünelim: Zaman çabucak ilerledi, geçti ve bugünün çocukları yarının dede ve nineleri oldunuz. Fakat torununuz sizin için şöyle düşünüyor:

"Anneannem çok iyi biri, dünya tatlısı bir insan, ama ne kadar çok yalan söylüyor. Neden başkalarının aleyhinde konuşup alay ediyor?"

Çünkü sözü edilen anneanne küçükken yalan, dedikodu, gıybet gibi kötü huylar ile meşgul olmuş, onları hayatında sık sık kullanarak bir alışkanlık haline getirmişti.

"Bir insan yedisinde ne ise yetmişinde de o olur." Atasözü bize bu konuda böyle bir ışık tutuyor.

Bunun için çocuklar ve gençler kötü huyların neler olduğunu bilip, bunlarla ciddi olarak mücadele etmeli ve "güzel bir ahlak" sahibi olmaya gayret göstermelidir.

Unutulmaması gereken bir nokta da bir Müslüman'da şu üç davranışın eksik biçimde bulunmaması gerekir.

İman + İbadet + Ahlak

Tam anlamıyla iman etmeden cennetin kazanılması zordur. Çünkü iman, bir Müslüman için temel şarttır. *"İla-*

hınız bir tek ilah'tır. O'ndan başka ilah yoktur. O Rahmandır, Rahimdir." (Bakara, 2/163)

Müslüman Allah'ı sever ve gönülden iman eder. *"İnsanlar arasında Allah'ı bırakıp da O'na eş koştuklarını ilah olarak benimseyenler ve onları taparcasına sevenler vardır. Müminlerin Allah'ı sevmesi ise hepsinden kuvvetlidir."* (Bakara, 2/165)

Müslüman genç, ibadetlerini Allah'ın emri olduğu için, Allah'ın rızasına kavuşmak için yapar. İbadetlerini "imanından aldığı güç" ile layıkı ile yerine getirir. İbadetlerini ne kadar düzgün yaparsa ahlakının da o kadar düzgün olacağını bilir.

Zira amaç ahlakın güzel olmasıdır. Araç ise ibadetlerdir. Günde beş vakit namaz kılan bir Müslüman, günde beş defa Allah'a ait sorumluluklarını hatırlar ve kendisine çekidüzen verme fırsatı yakalar.

Zekat veren bir Müslüman, fakirlerin hayatlarına bir parça olsun rahatlık sağlayarak güzel ahlaklı olabilmenin basamaklarını tırmanır.

Oruç tutan Müslüman, fakirin halinden anlamaya başlar. İsraf etmeden sadaka ve zekatlarını zamanında ve bolca verme yeteneği kazanır.

Hac'da bir Müslüman, tanımadığı bir başka ülke insanlarıyla selamlaşarak, gönlü tüm dünyadaki insanları kucaklayacak kadar sevgi ile dolar.

Müslüman "güzel ahlaklı" olabilmek için nelere dikkat etmeli, hangi hususlarda titizlikle davranmalıdır?

Öncelikle Müslüman kendini sevmeli, kendine değer vermeli, kendisiyle barışık, dost olmalıdır.

"Sabah kalktım;

Dağlara, taşlara, kuşlara

Selam verdim.

Cebimden aynamı çıkardım,

Bir de kendime selam verdim."

diyebilmelidir.

Tüm yaratılanları sevebilmek için önce kendini sevmelidir. Unutmamalıdır ki o bir eşi ve benzeri olmayan sanatçının dokuz ay boyunca salise salise çizdiği eşsiz bir sanat eseridir.

Kaşı, gözü, kalbi, ruhu hep o yüce sanatkarın eseridir. Kendisinden dünyada sadece bir tanedir. O halde ne kadar kıymetlidir.

Aklı, iradesi, ruhu ve mükemmel bir düzen ile çalışan bedeni ile mükerrem, yani "mükemmel üstü"dür. Zira o, yücelelerin yücesinin eseridir.

Kendisini sevmesi, kendisiyle dost olması, kendinin bedeni ve ruhi ihtiyaçlarını karşılaması aslında onun en önemli görevidir. Çünkü canı, aklı, bedeni ona Allah tarafından verilmiş bir emanettir.

Yerini ve sahibini bulacağı güne kadar emaneti en iyi şekilde korumak ve hiçbir zarara uğratmadan sahibine iade etmek gerekir.

O halde; iyi bir Müslüman güçlü ve sağlıklı olmalıdır. *"Kuvvetli mü'min, zayıf mü'minden hayırlı ve Allah katında daha sevimlidir."* (Müslim, Kader, 8)

Bunun için de yeryüzündeki temiz ve helal olan şeylerden israf etmeden yemeli ve içmelidir.

Allah'ın yarattığı güzelliklerle meşgul olmalı, güzellikleri seyretmeli ve ibret bakışıyla değerlendirmelidir.

Bulutla, güneşle, toprakla, gül ve bülbül ile dost olabilmelidir. Rızkı olan hiçbir şeye burun kıvırmadan yiyip

içmeli; besmele ile başlayıp hamdle bitirdiği her nimet için Allah'ın rahmetini tefekkür edebilmelidir.

Yemeğe besmele ile başlamalı, sağ elini kullanmalı, yemek yerken görgü kurallarına dikkat etmelidir. Yemeğe ve ekmeğe saygı göstermeli, eleştirmemelidir.

Çünkü Müslüman; zikri (besmele), fikri (tefekkür) şükrü (elhamdülillah) dilinden ve aklından hiç eksik etmemelidir. *"Kendi elinizle kendinizi tehlikeye atmayınız."* (Bakara, 2/195) buyuran Yüce Allah, kulun kendisini koruması gerektiğini bir "Farziyyet" olarak ifade etmektedir.

İslam dini yemede, içmede, gezmede, ibadet etmede, hep "orta yolu" benimsemiş, dünya ve ahiret dengesini en iyi bir şekilde kurmuştur.

"Dinde aşırı gitmekten sakınınız. Sizden öncekiler dindeki aşırılıkları yüzünden helak oldu." (Ahmed bin Hanbel, Müsned, 1/125)

İyi bir Müslüman meşru ölçüler içerisinde bedeni ve ruhi ihtiyaçlarını karşılamaya özen gösterir. Ruhi ihtiyaçlarını, Allah'a olan imanı ile giderir. Sağlam ve doğru bilgi ile donatılmış bir gönül ile Kur'an ve sünnet temeline dayalı ilim ile kendisini bilmeli ve bulmalıdır.

Çünkü;

"İlim ilim bilmektir.

İlim kendin bilmektir.

Sen kendin bilmezsen,

Ya nice okumaktır."

(Yunus Emre)

"De ki; hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?" (Zümer, 39/9)

Bir Müslüman, dünyayı da istese, ahireti de istese, ikisine de talip olsa (ki en doğru olanı da budur) ilme sarılmalı, ruhi ihtiyaçlarını ilim ile, Allah'ı zikir ile tatmin etmelidir.

İyi bir Müslüman batıl inançlardan, hurafelerden ruhunu arındırmalı, temeli Kur'an ve sünnet olmayan her türlü yanlış fikirlerden ısrarla kaçınılmalı ve günümüz insanının düşmekte olduğu tehlikeli girdaplara düşmeden "dosdoğru yolda" ilerlemelidir.

Duyduğu, gördüğü bir şeyi, davranışa dönüştürmeden önce Kur'an ve Sünnete uygun olup olmadığını araştırmalı, eğer uygunsa hayatına almalıdır.

Yoksa kesinlikle uzak durmalıdır. Zira insan, Allah ile şeytan arasındadır. Allah'a yaklaştıkça şeytandan, şeytan'a yaklaştıkça Allah'tan uzaklaşır.

İyi bir müslüman, ailesine karşı görevlerini bilir

İslam dini öncelikle dinin, canın, malın, aklın ve neslin korunması için vardır. Bundan dolayı iyi bir Müslüman neslinin temiz olamasına özen göstermelidir.

Ailenin huzur ve mutluluğunu bozacak her türlü davranıştan uzak durmalı; sabır, şefkat, sevgi hoşgörü ve en önemlisi de, eşinin ve çocuklarının (çocuklar için de anne ve babanın) Allah'ın birer lütfu ve hediyesi, emaneti olduklarını aklından çıkarmamalıdır.

Peygamberimiz; "Bir kimse eşinden nefret etmesin; zira hoşlanmadığı huyları varsa ona karşılık hoşlanacağı huyları da vardır." (Müslim, Reda, 18) buyurarak eşleri birbirlerine karşı hoşgörülü olmaya davet etmiştir.

"Müminlerin imanca en mükemmeli, ahlakça en güzel olanıdır. Sizin en hayırlı olanınız, kadınlarına karşı en iyi davrananızdır." (Tirmizi, Reda, 1) buyuran Hz. Muhammed (a.s.m.) günümüz insanına önemli bir mesaj vermiştir.

Her beş kadından birisinin şiddette maruz kaldığı zamanımızda, Hz. Muhammed (a.s.m.) dövüp ezmeyi bırakın, sözle bile eşlerin incitilmesini asla uygun görmemiş, kendisi de eşlerine bizzat hayırla muamelede bulunarak ümmetine örnek olmuştur.

Eşi Hz. Hatice'nin vefat ettiği sene Peygamberimiz öyle üzülmüştür ki, bu yıla "hüzün yılı" denmiştir.

Eşi Hz. Ayşe'yi öyle çok sevmiştir ki, Hz. Ayşe O'nun bir an bile yanından ayrılmamış, son nefesine kadar Hz. Peygamber'le yan yana olmuştur. Yaptığı şakalarla, yarışmalarla, kurduğu güzel diyaloglarla Peygamberimizin gönlüne taht kurmuştur Hz.Ayşe...

Sevgili Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

"Kadın, beş vakit namazını kılar, Ramazan orucunu tutar, namusunu korur ve kocasına da itaat ederse, kendisine; 'hangi kapıdan istersen cennete gir' denilir." (et-Terğib ve't-Terhib, c: 3, s: 52)

Güzel ahlaklı bir Müslüman eşine ve çocuklarına karşı daima sevgi doludur. Eşinin ve çocuklarının geçimlerini temin etmede oldukça titiz davranır. Bunun bir görev olduğunun bilinci ile çalışır ve helal kazanç peşinde koşar. Çünkü Hz. Peygamber: *"Geçimi, üzerine gerekli olanları ihmal etmesi bir kimseye günah olarak yeter."* (Ebu Davut, Zekat, 12) buyurmuş ve eşinin ve çocuklarının başkalarına muhtaç olmadan yaşamalarını sağlamanın önemini vurgulamıştır.

İyi bir müslüman, çocuklarına karşı da görevlerini bilir

Allah tarafından bir hediye, bir emanet olarak verilen çocukların, daha anne karnından itibaren doğumu, bebeklik çağı, ergenlik dönemi gibi her türlü hayat basamağında sabır ve sevgi ile eğitilmesi gerekir. "Hiçbir baba, çocuğuna güzel terbiyeden daha üstün bir bağışta bulunmuş olmaz."

Tüm ibadetlerimizin aslında iki temel amacı vardır:1) Ahlakımızın güzelleşmesini sağlamak, 2) Allah'ın rızasına kavuşmak.

Hedefi Tıp Fakültesine girebilmek olan başarılı bir öğrencinin Matematik, Kimya, Fizik, Biyoloji soruları yanında, rakiplerini geride bırakmak için diğer bazı derslerin sorularını da doğru yapma gerekliliği vardır.

Hedefi ve amacı TIP fakültesine girebilmek olan bu öğrenci için, sıraladığımız bu dersler nedir? ARAÇ.

Tıpkı hedefi "güzel ahlak" olan bir Müslüman'ın ibadetlerini dosdoğru yapması gibi ya da amacı Allah rızasını ve cenneti kazanmak olan bir Müslümanın iman, ibadet ve ahlak noktasında taviz vermemesi gerektiği gibi.

Aslında iman temelinden güç alan ibadetlerimiz, ahlakımız ile güzelleşir. Ya da iman temelinden güç alan ahlakımıza ibadetlerimiz yardım eder. Bu şuna benzer:

Ahlak bir Müslüman için vazgeçilmez bir vitamindir. Çünkü, gün içinde ihmal edilirse manevi olarak ruhumuz, maddi olarak da bedenimiz hastalanır.

Ahlakın İslam dinindeki önemi apaçıktır. Çünkü, "İslam güzel ahlaktır."

Peygamberimiz de "Ben güzel ahlakı tamamlamak üzere gönderildim." buyurarak yürüyen, canlı bir Kur'an

olarak, bir Müslüman'ın güzel ahlaklı olması gerektiğini bizzat kendisi yirmi üç yıllık Peygamberlik hayatında göstermiştir.

-"Allah katında en sevgili kullar kimdir?" diye sorulduğunda Efendimizin verdiği cevap şu olmuştur:

-" *Ahlakı en güzel olandır."* (et-Terğib ve't-Terhib, c. 3, s. 408)

Yine peygamberimiz şöyle buyurmuştur: *"Sizin bana en sevimliniz ve kıyamet gününde en yakın olanınız, ahlakı en güzel olanınızdır."* (Tirmizi, İman)

Efendimize "Kötülük nedir?" diye sorulduğunda ise "Kötülük, kötü ahlaktır." buyurmuştur."

Hz. Ayşe'ye "Peygamberimizin ahlakı nasıldı?" diye sorulduğunda, o şu cevabı vermiştir:

-" Onun ahlakı Kur'an'dır."

Ahlakın kaynağı, Kur'an ve O'nu yirmi üç yıllık peygamberlik hayatıyla en iyi yaşayan Hz. Muhammed'in sünnetidir. Peygamberimiz güzel ahlakı ile "mutluluk çağı" diye bilinen "asrı saadette" örnek olmuş, kıyamete dek sürecek olan evrensel ahlak kuralları ile de günümüz insanlarına yol göstermektedir.

"Battığı zaman yıldıza andolsun. Sahibiniz (arkadaşınız olan peygamber) sapmadı ve azmadı. O, kendi istek ve arzularına göre konuşmaz. Onun söyledikleri, yalnızca vahyedilmekte olan bir vahiydir. O'na bu Kur'an'ı üstün bir güç sahibi (cebrail) öğretmiştir." (Necm, 53/1-5)

Ahlaki kuralların uygulanıyor olması, kulun kalbindeki Allah sevgisi ve O'nu üzmekten korkmak duygusu ile süreklilik kazanır. Zira kimsenin olmadığı bir yerde kötü bir iş yapacak olan "akıllı insan" şöyle düşünür: "Beni şu an Kiramen Katibin melekleri ya da Allah görüyor."

"İnsanların her birisinin başına bir polis dikerek suç

işlemelerini engellemeye çalışmak, bir ülkede emniyet ve huzurun sağlanması hususunda herhalde çok zor bir iştir."

Fakat tüm insanların kalbine Allah sevgisi ve O'nun hoşlanmayacağı işi yapmamak duygusu yerleştirilirse, bir kötülüğün ortaya çıkması mümkün olur mu?

Bir Müslüman çok iyi bilmeli ve asla hatırından çıkarmamalı ki: "Kim zerre miktarı iyilik yapmışsa onun mükafatını görür. Kim de zerre miktarı bir kötülük yapmışsa onun cezasını bulur." (Zilzal, 99/7-8)

Zira o günde: "Bu gün ağızlarına mühür vururuz. Ve neler kazandıklarını elleri bize söyler ve ayakları (bunlara) şahitlik eder." (Yasin, 36/ 65) hükmü tecelli eder.

Müslüman daima doğru sözlü olur.

Güzel ahlaklı bir Müslümanın özü- sözü, içi-dışı aynı olmalıdır. Peygamberimiz şöyle buyurmaktadır:

"Doğruluktan ayrılmayın. Zira doğruluk, iyilikle beraberdir. Doğru ve iyi olanlar cennettedirler. Yalandan sakının. Çünkü yalan, kötülükle beraberdir. Yalancılarla kötüler cehennemdedirler." (et-Terğib, 3/591)

Kur'an-ı Kerim'de Yüce Allah şöyle buyurmuştur: *"Ey İman edenler! Allah'tan korkun ve doğru söz söyleyin. Çünkü böyle davranırsanız, Allah işlerinizi düzeltir ve günahlarınızı bağışlar."* (Ahzap, 33/70-71)

Peygamberimiz kendisini cennete götürecek olan şeyin ne olduğunu soran bir adama: "Allah'a inandım de ve dosdoğru ol!" diyerek doğruluğun önemini vurgulamıştır.

HİKAYE

DOĞRULUK

Zalim bir vali vardı. Bu vali bir gün adamlarını göndererek Hasan Basri Hazretleri'ni yakalatmak istedi. O da bir vakit ders verdiği Habib-i Acemi Hazretleri'nin kulübesine gelip saklandı. Valinin adamları geldi ve hışımla:

- Hasan Basri'yi gördün mü? diye sordular.

O gayet sakin:

- Evet, dedi.

- Nerede?

- İşte şu kulübemde...

Adamlar kulübeye daldı, fakat bir türlü Hasan Basri Hazretleri'ni bulamadılar. Dışarı çıkınca tehdit edip:

- Ya şeyh, niçin yalan söylüyorsun? dediler.

- Ben yalan söylemedim, dedi. Siz göremedinizse, benim suçum ne?

Tekrar girdiler, aradılar, fakat bulamadılar. Onlar gidince, Hasan Basri Hazretleri:

- Ey Habib! Biliyorum ki Rabb'im senin hürmetine beni onlara göstermedi. Fakat yerimi niçin söyledin, hocalık hakkım yok mudur? dedi.

Hazreti Habib mahcub bir şekilde:

- Ey Üstadım! Sizi bulamamaları benim hürmetime değil, doğru söylediğimizdendir. Çünkü bilirsiniz ki, doğruların yardımcısı Allah'tır. Eğer yalan söyleseydim, sizi de beni de götürürlerdi, dedi.

* * *

Tevil yapmaya, bir zalimin elinden bir mazlumu kurtarmak için, yalan söylemeye ruhsatın olduğu yerler olsa bile, en faziletli

olan, eğer Habib-i Acemi Hazretleri gibi bir teslimiyetiniz varsa, doğruyu söylemektir.

(KAYNAK: AKAR, Mehmet; Mesel Denizi, Nil Yayınları, İstanbul 2001, s. 149-150)

Müslüman daima cömerttir

Malı, mülkü kendisine veren Allah'a kavuşmak ve O'nun rızasına ulaşabilmek için Allah için harcamak, sadaka vermek, kendisi için sevip istediğini Müslüman kardeşi için de istemek, güzel ahlaklı bir Müslüman için vazgeçilmez olmalıdır.

Allah Teala: "Sevdiğiniz şeylerden (Allah yolunda) harcamadıkça gerçek iyiliğe elbette erişemezsiniz." (Ali İmran, 3/92) buyurarak Müslüman için cömert olmanın ne kadar gerekli olduğunu vurgulamıştır.

Sevgili Peygamberimiz de; *"Cömert insan, Allah'a yakındır, cennete yakındır, insanlara da yakındır, cehennemden uzaktır. Cimri insan, Allah'tan uzak, cennetten uzak, insanlardan uzak ve cehenneme yakındır."* (Tirmizi, Birr, 40) buyurmuştur.

"Hz. Muhammed (sav)'in cebinde on lira (on dirhem) vardı. Elbise satıcısından, dört lirasına bir gömlek satın aldı. Dışarıya çıkınca yoksul bir Medineli "Ey Allah'ın Resulü! o gömleğe çok ihtiyacım var, onu bana verir misiniz?" dedi.

Peygamberimiz, o gömleği yoksula verdi. Elbiseciye tekrar girdi, geri kalan parasının dört lirasıyla kendisi için bir gömlek daha satın aldı.

Dışarıya çıkınca küçük bir kızın ağladığını gördü. Hemen yanına yaklaşıp sebebini sordu. Hizmetçi kız: "Ev

sahibim bana un almak için iki lira vermişti, onu kaybettim. Onun için ağlıyorum" dedi. Peygamberimiz son kalan iki lirayı da bu kıza verdi."

Müslüman daima alçakgönüllüdür

Müslüman daima alçakgönüllüdür. Başkalarını küçük görmez, kimseye büyüklük taslamaz, başkaları ile iyi ilişkiler içinde olarak daima mütevazi davranır. Kibirden ve kibrin her çeşidinden uzak durur.

"İnsanları küçümseyip yüz çevirme ve yeryüzünde böbürlenerek yürüme; şüphesiz Allah, kendini beğenip övünen kimseyi sevmez." (Lokman, 31/18)

Peygamberimiz ise; *"Şüphesiz Allah Teala bana, sizin alçakgönüllü olmanızı vahyetti. Hiçbir kimse diğerine karşı öğünmenin ve hiç kimse diğerine zulüm ve tecavüz etmesin."* (Ebu Davut, Edep, 48) buyurmuştur.

Kibir şeytanın işidir. Şeytanın Adem'e secde etmemesinin nedeni de "kibir"dir. Kibir, Müslüman'ın cennete girememe sebebi olabilir. Bunun için kendimize, evimize özen göstermeli, temiz, güzel olmak ile "kibirli olmak" arasındaki farka dikkat ederek bu konuda titiz davranmalıyız.

Kim bir Müslüman kardeşine karşı kibirlenir, büyüklük taslarsa, Allah onu alçaltır." (et-Terhib, 5/561)

Güzel ahlaklı müslüman bağışlamayı bilir

Yüce Allah "... Bağışlasınlar, feragat göstersinler Allah'ın sizi bağışlamasını arzulamaz mısınız?" (Nur, 24/ 22) buyurarak Müslüman'ın affedici olmasını ister.

Peygamberimiz ise; "Allah Teala suçları bağışlayanın,

ancak şerefini artırır." buyurmuştur. İslam Tarihinde bu anlamda sayısız örnekler vardır. En başta ilk akla gelen örnek; Efendimiz amcasını (Hz. Hamza'yı) şehit eden Vahşi adlı şahsın İslam'a girmesinden dolayı rahatsız olmamış ve sadece onun yüzünü görmek istemediğini belirtmiştir.

Yine Mekke'nin fethi esnasında insanlar, Peygamberimizin kendisine işkence eden müşriklerden intikam alacağını ümit ederken o, af ve merhamet yolunu tercih etmiş; intikam heveslisi değil de bağışlama yanlısı olduğunu herkese göstermiştir.

Öyleyse bizler de Peygamberi örnek aldığımızı iddia ettiğimize gore, bizlere karşı yanlış yapanları cezalandırıcı değil de affedicilik yönümüzü ön plana çıkarmamız gerekmez mi?

Müslüman yalan söylemez

Müslüman daima doğru sözlü olur. Bir başkasını aldatmak amacıyla gerçeğin aksine söyleyeceği her sözün "yalan" olacağını bilir ve ne pahasına olursa olsun yalan söze başvurmaz.

"Doğruluk seni yaksa da asla yalan söyleme" hadisinde de belirtildiği gibi asla doğruluktan ayrılmamalıyız. Kur'an'da: *"Ey İman edenler! Allah'tan korkun ve doğru söz söyleyin. Çünkü, böyle davranırsanız Allah işlerinizi düzeltir ve günahlarınızı bağışlar."* (Ahzap, 33/70-71) buyurulmaktadır.

Yalan söylemek Müslüman'a hiç yakışmayan bir iştir. Hele de adı yalancıya çıkan bir insan olmak, herhalde bir Müslüman'da bulunan en çirkin vasıflardan biri olur.

Günümüzde "beyaz" gibi bir sıfat eklenmiştir yalan

kelimesine. Oysa İslam'da yalanın siyahı ya da beyazı asla olamaz. Yalan ancak şu durumlarda söylenebilir;

a) Zulme uğramış bir insanın canını, malını, namusunu, kurtarmak için.

b) Savaş zamanı düşmanın tehlikelerinden kurtulmak için.

c) Karı- kocanın veya iki dargının arasını düzeltmek için.

Bunların dışında hiçbir sebep, yalanı meşru gösteremez.

Günümüzde özellikle televizyon ya da gazete sayfalarında, çizgi fimlerde yalan adeta diğer kötü davranışlar gibi bir özenti unsuru olarak değerlendirilmektedir. Hatta doğru söyleyen bir kişiye "doğrucu Ahmet" gibi alaya alan ifadeler yakıştırılmaktadır. Bu da yetmezmiş gibi "Doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar." demekle de sanki doğruluğun yerine yalanın yerleştirilmeye çalışıldığını görmekteyiz.

Kur'an ve sünnetin yaklaşımı ile günümüz insanlarının yaklaşımı taban tabana zıttır. Bu çelişkiden dolayıdır ki artık günümüzde insanların bir çoğu mutsuz ve huzursuzdur.

Aldatılan kadınlar, aldatılan patronlar, aldatılan işçiler, aldatılan çocuklar...

Unutulmamalıdır ki söylenen yalan, ister siyah ister beyaz cinsten olsun bir gün mutlaka ortaya çıkar ve biz de bunun faturasını ağır öderiz.

Öyleyse doğruluk ve dürüstlük üstüne bir hayat kuralım ki kurtuluşa erelim.

Müslüman gıybet etmez;
koğuculuk yapmaz

Gıybet, bir başkasının arkasından, işittiği zaman hoşlanmayacağı şeyleri söylemektir. Gıybet, kişileri üzen, toplumun fesada sürüklenmesine neden olan çirkin bir iştir.

Gıybetin haram bir iş olduğu ayet ve hadislerden çıkarılabilir. Çünkü; Yüce Allah, Hucurat sûresinde şöyle buyurmaktadır:

"Birbirinizin kusurunu araştırmayın. Kimse kimseyi çekiştirmesin. Hanginiz ölü kardeşinin etini yemekten hoşlanır? Ondan tiksindiniz değil mi? Allah'tan sakının." (Hucurat, 49/12)

Ebu Hureyre'nin rivayetine göre, bir gün Resulallah "Gıybet nedir, bilir misiniz?" diye sordu. Sahabiler:

-" Allah ve Resulü en iyi bilendir." Diye cevap verdiler. Peygamberimiz;

-"Gıybet, kardeşini hoşlanmayacağı bir şeyle anmandır." buyurdu.

-"Ya söylediğimiz şey kardeşimizde varsa ne dersiniz?" diye soruldu. Efendimiz:

-"Eğer söylediğin şey onda varsa onun gıybetini yapmış olursun, Eğer söylediğin şey onda yoksa, o vakit ona iftira etmiş olursun." buyurdu. (Müslim, Birr, 76)

Müslüman'a yakışan, hoşlanmadığı bir durumla karşılaştığında bile "Ya hayır söyle, ya sus." Hadisini hatırdan çıkarmadan, daima diline sahip olmak ve gıybet etmemeyi alışkanlık haline getirmektir.

Müslüman, koğuculuk yapmaz. Duyduğu sözü bir diğerine götürmek, insanların arasının açılmasına sebep

olur. Peygamberimiz; *"Koğuculuk yapan cennete giremez"* (et-Terhib, 3/493) buyurmuştur.

Efendimiz: *"Haramlığı çok şiddetli olan çirkin işin ne olduğunu size haber vereyim mi? O, insanlar arasında koğuculuk, insanlar arasında söz taşıyıp yaymaktır."* (Buhari, İman, 24) buyurmuştur.

İnsanların arasının açılmasına ve nihayet düşmanlıklara sebep olan koğuculuktan kaçınmalı; "Her duyduğumuzu bir başkasına götürmenin kişiye günah olarak yeteceği" hadisini unutmamalıyız.

Müslüman kimseyi aldatmaz

Müslüman dürüstlüğüyle bilinmeli, bulunduğu yer ve durumu nasıl olursa olsun kimseyi aldatmaya teşebbüs etmemelidir.

Efendimiz, pazar yerinde bir tahıl yığınının yanından geçerken elini bu yığının içine soktu ve parmakları ıslandı.

- Ey tahıl sahibi, bu ne haldir? diye sordu. Adam:

- Yağmurda ıslandı, ey Allah'ın Resulü! diye cevap verdi. Peygamberimiz ise:

- "Islak kısmını tahılın üzerine koysan da insanlar görse olmaz mı? Bize hile yapan, bizi aldatan, bizden değildir." buyurdu.

Müslüman emanete riayet eder

Müslüman kendisine teslim edilen şeyi korur, emanete asla ihanet etmez. Canı pahasına olsun onu korur. Sevgili Peygamberimiz "Münafıklığın belirtisi üçtür:

- Konuştuğu zaman yalan söyler.

- Söz verdiği zaman sözünde durmaz.

- Kendisine bir şey emanet edildiği zaman emanete ihanet eder." (Buhari, İman, 24) buyurmuştur.

Yüce Allah da Kur'an da şöyle buyurmuştur: *"Ey Müminler! Allah'a, Peygamber'e hainlik etmeyin. Bile bile aranızdaki emanetlere hainlik etmeyin."* (Enfal, 8/27)

Emanete ihanet etmek ferdi ve toplumsal bir çöküşe; insanlar arasında güvensizliğin doğmasına sebep olur. Böylece insanlar arasında düşmanlık filizlenmiş olur.

Müslüman fesat çıkarmaz

Güzel ahlaklı bir Müslüman söz ve davranışlarında insanların arasını açacak, toplumda ayrılığa sebep olacak her türlü şeyden sakınır.

Peygamberimiz, "Bölücülük yapan bizden değildir." buyurmakla Allah'ın şu ayetini bize hatırlatmaktadır:

"Fitne çıkarmak, adam öldürmekten daha kötüdür." (Bakara, 2/217)

Müslüman, diğer Müslümanların ayıbını örten, kusur araştırmayan, insanların gizli hallerinin peşine düşmeyen bir anlayışa sahip olması gerekir. Eğer böyle yaparsa fitneye, fesada yol açması zorlaşır. Ağzımızdan çıkan her sözün sonunun nerelere varabileceğini hesap etmeli, bin kere ölçüp bir kere biçme yoluna gitmeliyiz. Aksi halde fitneye yol açmamız kaçınılmaz hale gelir.

Müslüman edep ve haya sahibidir

"Edeb ya hu" anlayışına sahip olması gereken Müslümanların, özellikle edep noktasında, toplumumuzda görülen "erime" problemine duyarlı olması gerekir. Çünkü,

özellikle tv dizilerinde, reklamlarda hatta çizgi filmlerde bile edep sınırlarının korunmadığı gözlemlenmektedir. Bunun için Müslüman önce Allah'tan utanmakla işe başlamalıdır. Yani hiç kimsenin görmediği bir yerde bile çirkin bir iş yapacağı zaman "Allah ve Melekleri beni görüyor" gerçeğinden hareket etmek gerekiyor.

Peygamberimiz, "Haya yani utanmak imandandır." buyurmaktadır. Bunun için güzel ahlaklı bir Müslüman, eliyle, diliyle, gözüyle her türlü haram işten uzak durmalı ve Hz. Osman gibi edebi yani utanma duygusunu koruması gerekmektedir.

Müslüman haset etmez

Çünkü *"Haset yani kıskançlık, ateşin odunu yediği gibi iyilikleri yer, yok eder."* (Ebu Davut, Edep, 52) hadisini iyi bilir.

Kıskançlığın kalbî bir hastalık olduğunu, bundan kurtulmanın hem dini, hem de ahlaki bir gereklilik olduğunu unutmamak gerekir. Peygamberimiz: *"Birbirinize haset etmeyiniz."* (Buhari, Edep, 57) buyurmaktadır.

İslam dini, kıskançlık duygusunun alternatifi olarak "gıpta etme"yi uygun görür. Kıskançlık "sadece ben de olsun" duygusunu ifade ederken, "gıpta" "hem onda hem bende olsun" duygusunu ifade eder.

Hz. Adem'in iki oğlu arasında geçen olay, yeryüzüne ilk kan damlasının düşmesine sebep olmuştur. Çünkü, Kabil'in Habil'i öldürme sebebi, ona duyduğu kıskançlık idi.

Kıskançlık duygusu ağır basan bir insan şöyle düşünmelidir : "Kıskandığım şu şeyi (mal, para, makam vs.) arkadaşıma veren kim?" Cevabı Allah olan bu soru karşısın-

da şöyle düşünmek gerekmez mi?

"Allah adildir. Ve herkese (mal, para, makam vs.) her şeyi hikmetli bir şekilde liyakatına göre dağıtır. Nimeti veren Allah olduğuna göre, benim müdahale etmem ne kadar doğru olur."

Kıskançlık duygusu ağır basan bir kimse şöyle de düşünebilir. "Allah kıskandığım kişiye çok büyük güzellik vermiş, ben daha çirkinim. Fakat ben de ona göre daha akıllıyım." Yani kıskanılana verilen meziyetlerin bir başka şekli de kıskanana verilmiştir aslında. O halde hayatı kendimize neden zehir edelim ki?

"Kıskançlıktan Allah'a sığınırım."

Müslüman dargın durmaz:

Küslük ve dargınlık İslam'da hoşlanılmayan durumlardandır. *"Bir müslüman'ın din kardeşiyle üç günden fazla dargın durması helal olmaz."* (Müslim, Birr, 8) buyuran Efendimiz bir başka hadisinde *"Bir kimse Müslüman kardeşiyle bir sene küs durursa onun kanını dökmüş gibi günah işlemiş olur."* (Ebu Davud, Edep, 55)

Birbirimizi sevmedikçe iman etmiş olamayacağımızı, iman etmedikçe de cennete giremeyeceğimizi aklımızdan çıkarmadan dostça ve kardeşçe yaşamalıyız. Üç günlük dünya hayatını tatlı tatlı yaşamak dururken kin, düşmanlık, dargınlık bir Müslüman'a yakışır mı?

Müslüman daima sabırlıdır

Kur'an'da yetmişten fazla sabırla ilgili ayet vardır. Peygamberimizin de hayatı sabır üzerine kurulmuştur.

Sabır: "İnsan tabiatına aykırı olan zorunlu hallere uymak ve güçlüklere karşı koymak demektir."

Allah sabredenlere ödülünü hesapsızca verecektir. *"Her kim sabreder ve suç bağışlarsa, bu hareket arzu edilen en iyi işlerdendir."* (Şura, 42/43.)

Bir başka ayette *"İçinizden sabır gösterenler belli oluncaya kadar elbette sizi deneriz."* (Muhammed, 47/31)

Güzel ahlaklı bir Müslüman gerek ibadetlerine devamda, gerek ahlaki kuralları uygulama noktasında ve gerekse hertürlü sıkıntı, problem karşısında "Sabır" limanında ferahlar.

İnsanlar, dünya ve ahiret hayatlarında başarı elde edebilmek için daima sabır ile hareket etmelidir. Örneğin ders çalışmak aslında nefse ağır gelen zor bir iştir. Cebimizdeki parayı keyfi eğlenceler için değil de zorunlu ihtiyaçlar için harcamak da nefse ağır gelebilir. Ancak unutmamamız gereken bir gerçek vardır. Zamanımız, paramız, sağlığımız herşey bize emanettir. Bu nimetlerle dünya ve ahiret mutluluğumuzu temin etmek için çalışmak zorundayız.

Hayat her zaman istediğimiz gibi yolunda gitmeyebilir. Hastalıklar, kazalar, doğal afetler başımıza gelebilir. En önemlisi, çok sevdiğimiz insanları kaybedebiliriz. İşte burada sabır devreye girmek zorundadır. Çünkü felaketler karşısındaki isyanımız bize dünya ve ahiret mutluluğunu kaybettirebilir. Unutmamalıyız ki hayır ve şer Allah'tan gelir. Peygamberler bile hep sıkıntılarla yaşamamış mıdır? Hz. Eyyub'un hastalıklara karşı sabrı, Hz. Musa'nın Firavun gibi acımasız bir adamla olan mücadelesindeki sabrı, yine Hz. İsa'nın İsrailoğullarıyla mücadelesindeki sabrı ve nihayet Hz. Muhammed'in (a.s.m.) bir ömür boyu süren mücadelesindeki sabrı...

Peygamberimiz *"Sabırdan daha hayırlı ve geniş bir nimet hiç kimseye verilmemiştir."* (Tirmizi, Birr, 76) buyurmuştur.

Bir başka hadiste ise *"Hoşlanmadığın şeye sabretmende büyük fayda vardır."* (Ahmed bin Hanbel, Müsned, 1/307) buyurmaktadır.

Yüce Allah ise *"Sabredenlere ödülleri hesapsız ödenecektir."* (Zümer, 39/10) buyurmuştur.

"Hiç şüphe yok ki ALLAH SABREDENLERLE BERABERDİR." (Bakara 2, 153)

"Sabredenleri müjdele ki onlar başlarına bir bela geldiği zaman 'Biz Allah'ın kullarıyız ve biz yine O'na döneceğiz' derler. İşte onlara büyük bir bağışlanma vardır. Ve işte onlar kurtuluşa erenlerin ta kendileridir." (Bakara, 155 -156,157)

"Ey İman edenler! Sabırla ve namazla Allah'tan yardım isteyin." (Bakara 2,153)

Müslüman çalışkandır

Yüce Allah şöyle buyuruyor: "İnsan için kendi çalışmasından daha başka bir şey yoktur."

Bir başka ayette: *"Allah'ın sana verdiği mal ile ahiret yurdunu ara. Dünyadan da nasibini unutma!"* (Kasas) buyurulmaktadır.

Allah, insanın ne sadece dünya, ne de sadece ahiret için çalışmasını ister. Dengeli bir şekilde olmak üzere hem dünya hem de ahiret için çalışmak gerekir. İnsan kendi geçimini temin etmek, rızkını kazanmak, kimseye muhtaç olmamak için çalışmak zorundadır. Çünkü, *"Hiçkimse el emeği ile kazandığından daha hayırlı bir lokma yememiştir."* (Buhari, Büyu')

"İki günü eşit olan aldanmıştır." buyuran güzel Peygamberimiz, çalışıp kazanmayı tavsiye etmiş, dilenmeyi hoş karşılamamıştır.

Peygamberimiz *"Sizin hayırlınız, dünyası için ahretini, ahireti için de dünyasını terk etmeyen, her ikisi içinde çalışan ve başkalarına yük olmayandır"* buyurmuştur.

Peygamberimiz tembelliği asla hoş karşılamaz. Bize şöyle dua etmemenizi tavsiye etmiştir:

"Allah'ım! Acizlikten, tembellikten, korkaklıktan, ihtiyarlıktan (İhtiyarlığın getireceği güçsüzlükten) sana sığınırım."

Müslüman daima rızkının peşinde koşmalı, bunu nafile bir ibadet olarak görmelidir.

Müslüman nefsine hakim olur

Müslüman daima iradesi ile hareket eder. Bolluk içinde olduğumuzda başımızı döndüren servet, yanlış yollara sapmamıza sebep olabilir. Veya bizi kızdıracak bir şeyle karşılaştığımızda öfkemize hakim olamayıp çok yanlış tepkiler gösterebiliriz.

Eğer irademiz ve aklımızla hareket edersek, ne para, ne de öfke bize daha sonra pişman olacağımız hiçbir şey yaptıramaz. Elimizden geldiğince sakin, sabırlı ve iradeli olmalıyız.

Bir adam, Peygamberimize gelerek "bana bir tavsiyede bulununuz" dedi. Efendimiz: "Hiddetlenme!" Buyurdu ve bunu birkaç kez tekrarladı.

Müslüman daima şükreder

Allah'ın verdiği nimetlere, sağlığa, iyilik ve güzelliklere daima şükretmeliyiz. Aslında şükrümüz bize verilen sınırsız nimetlerle kıyaslandığında yetersiz kalacaktır. Çünkü aldığımız nefesi, baktığımız gözü, hediye edilen bir

nesli sıralamaya kalkarsak nefesimiz yetmeyecektir.

İranlı şair Sadi der ki: "İnsanın her nefeste iki şükrü vardır. Biri yaşamak için temiz havayı alırken, diğeri içimizde kirlenen havayı dışarı verirken gereken şükrüdür."

Şükrün zıddı olan nankörlük, Allah'ın verdiği nimetleri unutmak hor ve hakir görmektir. Allah: *"Beni anınız ki ben de sizi anayım. Bana şükredin de nankörlük etmeyin."* (Bakara, 2/152) buyurmaktadır.

Başka bir ayette : *"Şükrederseniz nimetimi artırırım. Nankörlük ederseniz muhakkak azabım çok şiddetli olur."* (İbrahim, 14/7) buyurmaktadır.

Unutulmamalıdır ki "Nimet bir kuştur. Ayağı şükür ipi ile bağlanmazsa uçar gider."

Müslüman iftira etmez

Müslüman, bir kimsenin işlemediği bir suçu işlemiş gibi anlatmanın, kendisinde bulunmayan bir kötülüğü varmış gibi göstermenin çok çirkin bir iş olduğunu bilmelidir. İftira etmek haramdır. Kur'an da "Kim bir hata ya da günah yapar da sonra onu bir suçsuza atarsa muhakkak ki o büyük bir günah yüklenmiştir." (Nisa, 4/112) buyurulmuştur.

Bir başka ayette *"Zinadan haberi bulunmayan iffetli mü'mine kadınlara, zina iftirası atanlar dünya ve ahirette lanete uğramışlardır. Onlara büyük bir azap vardır."* (Nur, 24/23) buyurulmuştur.

İftira etmenin ne kadar çirkin bir davranış olduğunu anlayabilmek için kendimize bir iftira edildiğinde neler hissedebileceğimizi düşünmememiz gerekir.

"Kendinize yapılmasını istemediğiniz şeyi başkasına yapmayın" hadisini unutmamalıyız.

"Erkek mü'minlerle kadın mü'minlere işlemedikleri bir günahla eziyet edenler (Onlara iftira atanlar) doğrusu açık bir günah yüklenmişlerdir." (Ahzap, 33/58)

Müslüman zina etmez

Müslüman, zinanın haram olduğunu bilmelidir. Çünkü ayet çok açıktır. *"Sakın zinaya yaklaşmayın; çünkü zina pek çirkin ve kötü bir yoldur."* (İsra, 17/32)

"Allah, zinayı fenalıkları ve insanlara zulmetmemeyi yasaklar." (Nahl, 16/90)

Zina haramdır, çünkü İslam dininde neslin korunması esası vardır. Zina ve zinaya götüren yollar gayri meşru çocukların türeyip artmasına, insan neslinin bozulmasına, ailelerin dağılmasına, bulaşıcı hastalıkların yayılmasına, dolayısıyla tüm toplum düzeninin tamamen bozulmasına sebep olur.

Zararları sayılamayacak kadar çok olan zinanın hem erkeklere hem de kadınlara yasaklanmış olması ahiretteki azabının şiddetinden dolayıdır.

"Onlar ki Allah ile beraber başka bir tanrıya yalvarmazlar. Allah'ın yasak ettiği canı haksız yere öldürmezler. Ve zina etmezler! Kim bunları yaparsa onun için azap kat kat yapılır ve o aşağılık olarak azap içinde sürekli kalır." (Furkan, 25, 68,69)

Peygamberimiz : *"Zina eden kişi zina ettiği sırada (kamil) bir mü'min olduğu halde zina etmez."* Buyurmuştur.

Zinadan korunmanın en iyi yolu, önce gözlerimizi haramdan korumakla başlar.

"Mü'min erkeklere söyle, gözlerini harama bakmaktan sakınsınlar. Mümin kadınlara da söyle gözlerini haramdan sakınsınlar." ayeti ile zinaya giden ilk yol tıkanmıştır.

Kadın ve erkek ilişkilerinin meşru bir dairede kalmasına özen gösterilmelidir. Birbirine namahrem olan insanlar aynı ortamlarda yalnız kalmamalı, işlerine şeytanın karışmasına da fırsat vermemelidirler.

Hz. Adem'den günümüze dek süren kadın- erkek ilişkilerinde en çok bu konuda şeytan ile mücadele edilmek zorunda kalınmıştır. Çünkü iki cins, birbirine daima ilgi duymuştur. Bu ilgiyi meşru bir bağ ile (nikah) helal hale getirmek ise, bir Müslüman için en doğru yoldur.

Müslüman daima büyüklerine saygı duyar, küçüklerine sevgi ile yaklaşır

Zira Müslüman, hiç kimse ile kırgın, dargın durmamalı; bunun için de sağlam bir yolda ilerlemelidir. Tatsızlıklara yol açabilecek boşvermişliklerden, saygısızlık boyutuna varacak olan söz ve davranışlardan kaçınmalıdır.

Bunun için kendisinden büyük olan insanlara "saygı" çerçevesi içinde yaklaşmalıdır. Özellikle "ergenlik" bir insan için en zor dönemlerden biridir. Bu dönemde genç kendisine hakim olmakta güçlük çekmekte olduğu gibi, büyükleri ile olan ilişkilerinde de zaman zaman tutarsızdır. Hatta bazen kırıcı bile olabilir.

İşte burada yine güzel dinimiz devreye girer ve gençlerimize şunu öğütler: "Küçüklerimize merhamet etmeyen, büyüklerimize saygı göstermeyen, iyilik emretmeyen ve kötülükten men etmeyen bizden değildir."

Müslüman daima tevekkül sahibidir. Tevekkül: Herhangi bir amaca erişmek için gereken bütün maddi ve manevi hazırlıkları yaptıktan sonra Allah'a güvenip dayanmak ve işinin sonunu O'ndan beklemektir.

Allahü Teala: *"Bir kere azmettin mi, artık Allah'a da-*

yan, gerçekten Allah tevekkül edenleri sever." buyurmaktadır.

Bir gün Peygamberimiz, kendilerini ziyarete gelen bir bedeviye:

- Deveni ne yaptın, diye sorunca bedevi:

- Allah'a tevekkül edip dışarıya salıverdim, diye cevap verdi. Resullah ise:

- Deveni sağlam bağla da sonra tevekkül et, buyurdu.

Müslüman olan bir insan, gücünün yettiği ölçüde çalışıp uğraşmalı, neticeyi ise Allah'a bırakmalıdır.

Hiç yorulmadan, çaba sarf etmeden bir işin sonunu Allah'a bırakmak "tevekkül etmek" değildir.

Çünkü Allah adildir. Çalışan ile çalışmadan, hiç çaba sarf etmeden "Allah'ım, işimi sana havale ediyorum." diyen bir insan arasında şüphesiz ki "tedbir" alan insana daha çok yardım edecektir.

Müslüman daima "iyilik" sahibidir

Müslüman daima kendisi ve başkaları hakkında daima iyilik (hayır) diler. Eliyle, diliyle, malıyla gücüyle daima iyilik peşinde koşar ve yaptığı işi Allah rızası için yapar. Bunun için güzel ahlak sahibi bir Müslüman, daima çıkar gözetmeksizin Allah rızası adına iyilik ve güzellikler peşinde olmalıdır.

Bir ayette: "Hayırda ne yaparsanız Allah onu bilir." buyurulmaktadır.

Ve diğer bir ayette ise:

"Kim zerre kadar iyilik yaparsa onu görür" buyurulmaktadır.

Peygamber efendimiz de daima iyilik ve yardımseverlik üzerine bina edilen ahlakıyla, bu noktada bizlere örnek olmuştur.

Müslüman daima "rıfk sahibi" yani yumuşak huylu olmalıdır. Rıfk'ın karşıtı olan şiddet, kabalık ve sertlik Müslüman'a yakışmayan huylardır.

Allah kullarına karşı daima lütufkar, merhametli ve naziktir. Kullarının da birbirine karşı daima yumuşak, nazik ve iyi niyet ile yaklaşmalarını ister.

Müslüman hırsızlık yapmaz

Hırsızlık, İslam dininin haram kıldığı çok çirkin bir fiildir. Bir başkasının malına hakkımız olmadığı halde el koymak, tüm ilahi dinlerde haram kılınmıştır.

Müslüman'ın malı diğer bir Müslüman'ın emaneti olmalı ve asla el uzatmamalıdır.

Eğer tüm insanlık, İslam dininin hırsızlığa bakış açısını bilseydi, asla hiç kimse bir diğerinin malına el uzatmazdı. Çünkü hırsızlığın cezası, hem dünya hem ahireti kapsar.

Peygamberimiz: 'Hırsız, kamil bir mümin olduğu halde hırsızlık yapmaz' (Tecrid, 12, 14) buyurmuştur. O halde hırsızlık imanımızı bile tehlikeye düşürecek çirkin bir iştir.

Hırsızlık, kişilere olduğu gibi topluma da zarar verir.

Hırsızlık sadece bir başkasının malına el uzatıp sahip olmak değildir. Bir öğrencinin haksız yollarla elde ettiği notlar (kopya çekerek), bir devlet memurunun görevini yerine getirmemesi, müteahhidin inşaatlarında demiri, çimentoyu yeteri kadar kullanmaması, başkasına ait olan bilimsel bir buluşu veya makaleyi sahiplenmek de bir

çeşit hırsızlıktır.

Hırsızlığın yaygınlaşması toplumun huzur ve beraberliğini bozar ve kimsenin bir başkasına güveni kalmaz. Hırsızlık çok ciddi bir kul hakkıdır Peygamberimiz: 'Affedilmeyen ve cezası verilecek olan günah kul hakkıdır.' buyurmakla hırsızlığın nelere yol açtığını belirtmiştir.

Müslüman içki içmez, kumar oynamaz

İslam dininde içinde alkol bulunan içkilerin içilmesi haram kılınmıştır. Çünkü içki ve kumar, bütün kötülüklerin kaynağıdır.

Kişilere, ailelere, topluma sayısız zararları vardır. Ailelerin yıkılmasına, toplumun çökmesine sebep olan kötü bir alışkanlıktır.

Tüketilen içkiye harcanan paralar sağlık, eğitim gibi hizmetlere harcanmış olsa ülkemizin insanları daha rahat edecek ve daha kaliteli bir yaşama kavuşmuş olacaklardır.

İslam dininde içkinin haram olduğu ile ilgili ayet şudur: 'Ey iman edenler! İçki, kumar, putlar, fal okları ancak şeytanın işlerinden birer pisliktir. Onun için siz bunlardan kaçının ki muradınıza eresiniz. Şeytan, içki ve kumar ile ancak aranıza düşmanlık ve kin düşürmek, sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık siz vazgeçtiniz değil mi?'

İçki, insan sağlığını bozar. Akıl sağlığını tehlikeye düşürür. Her türlü bedeni rahatsızlığa sebep olur.

Trafik kazalarının sebebi de genel olarak içkidir. Cinayetlerin, hırsızlıkların, fuhşun artmasına da içki sebep olur.

Müslüman savurgan olmaz

Müslüman, Allah'ın şu ayetini iyi bilmelidir: *"Çünkü Allah israf edenleri sevmez."*

Ayrıca bir başka ayette: *"Yiyiniz, içiniz israf etmeyiniz"* buyurulmaktadır. Müslüman iyi bilmelidir ki ne cimrilik ne de aşırı cömertlik doğru değildir.

Aşırı tüketmenin marifet sayıldığı zamanımızda hiç olmazsa İslami kuralları diğer insanlara göre biraz daha iyi bilen insanların israf etmemeye gayret etmesi gerekir.

İnsanlar sadece tüketme mantığı ile hareket ederlerse bizden sonraki nesillere hiçbir doğal kaynak kalmayabilir. Soframıza, evimize, gardıroplarımıza, ayakkabılığımıza bir göz attığımızda ne kadar çok gereksiz, israf sayılabilecek kadar şeye sahip olduğumuzu görmemiz mümkündür.

İsraf etmeden az, öz, ihtiyacımız kadar alışveriş yapmalı; gösteriş, riya duygusundan uzak kalmalıyız.

Unutmamalıyız ki, gerçekten Allah israf edenleri sevmez.

Müslüman kendini beğenmez

Müslüman, kibirli değildir. Kendini beğenen insanlar diğer insanların düşüncelerini, kılık kıyafetlerini, davranışlarını küçük ve değersiz görürler

Bir başkasını değersiz görmek aslında Allah'ı ve Onun yarattığını değersiz görmektir. Çünkü insanları yaratan Allah'tır. Allah'ın yarattıklarını küçük görmek Allah'ı küçümsemek gibidir.

Bunun için Müslüman kendine saygı ve sevgi duyar. Fakat bu saygı ve sevgi, kendisinin dışındaki insanları

küçük görmesine sebep olmaz. Güzel ahlaklı bir Müslüman Allahın yarattığı her şeyde, tüm insanlarda büyük hikmetler, harikulade haller sezinler.

Bir ayette: *"Kim Allah'a kulluktan, O'na ibadetten çekinir ve büyüklenirse bilsin ki, Allah kıyamette herkesi huzurunda toplayacaktır."* (Nisa 4/172) Bir başka ayette: *"Yeryüzünde kibir ve azametle yürüme, çünkü sen asla arzı yaramazsın, boyca da dağlara eremezsin."* (İsra 17/37) Peygamberimiz ise: *"Kalbinde zerre kadar kibir bulunan cennete giremez"* (Müslim, İman,147) buyurmaktadır

Bir başka hadiste ise: *"Cehennemlikleri size haber vereyim mi? Onlar katı yürekli, malını hayırdan esirgeyen kibirli kimselerdir."* (Buhari, Edep, 61) buyurulmuştur.

Müslüman kin tutmaz

Meydana gelen düşmanlık sebebiyle insanın kalbinde tuttuğu kırgınlık ve düşmanlığa kin; öç alma duygusuna da intikam adı verilir.

Akıllı kişi, kin ve intikam peşinde koşmaz. Affetmenin ve olayı kendi içinde eritmenin peşine düşer. Çünkü kin, insanın içini kemiren, ruhunu zehirleyen kötü bir duygudur.

Müslüman şu hadisi unutulmamalıdır: *"Birbirinize kin gütmeyin! Ey Allah'ın kulları kardeş olun."* (Müslim, Birr, 23)

Müslüman sövmez, küfretmez

Peygamberimiz: *"Müslüman'a sövmek fasıklıktır, onu öldürmek ise küfürdür."* (Müslim, Birr, 68) buyurarak birbirimizle olan ilişkilerimizde dengeli, temiz, güzel ahlaklı olmamızı öğütler.

Peygamberimiz özellikle konuşmalarımızda, sözlerimizde, çok dikkatli olmamız gerektiğini tavsiye etmiştir. Peygamberimiz: *"Bir kimse diğer bir kimseye fasık veya kafir diye söz atmasın. Zira o kimsede bu haller mevcut değilse, bu söz onu söyleyene döner."* (Riyazüsalihin) buyurmuştur.

Özellikle sokakta veya okulda oyun oynarken arkadaşlarımıza söylediğimiz sözlere çok dikkat etmeliyiz. Ağzımızdan çıkan sözlerin temiz, güzel olmasına dikkat etmeliyiz.

Peygamberimizin şu hadisini unutmamalıyız: *"Her kim Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsa ya hayır söylesin ya sussun."*

Müslüman zulmetmez

Müslüman haksızlık ve adaletsizlik yapmaz

Aslında zulüm çok geniş kapsamlı bir kelimedir.

Allah'a inanmamak Allah'a karşı zulümdür. Ekmek, su gibi nimetleri israf etmek zulümdür. Komşumuzun balkonundaki çamaşırlarının üstüne halı silkelemek zulümdür. Bir babanın eşini ve çocuklarını ihmal etmesi zulümdür. Kısacası, hak sahibine hakkın verilmemesi zulümdür.

O halde Müslüman zulmeden değil adalet ile muamele eden kişi olmalıdır: *"Zalimlere ne bir dost, nede bir yardımcı yoktur."* (Şura, 8) ayeti adaletin önemini ortaya koyar. Bir hadiste: *"Müslüman, Müslüman'a zulmetmez."* (Müslim, Birr, 84) buyurularak, Müslümanlar adaletli olmaya teşvik edilmişlerdir.

Müslüman öğretmenlerine karşı görevlerini bilir

"Oku!", İslam dininin ilk emridir Peygamberimiz yirmi üç yıllık peygamberlik hayatında okumayı, yazmayı, bilgiyi daima ön sırada tutmuş ve insanlık tarihinde ilk defa Bedir savaşında esirler okuma yazma öğretmeleri karşılığında serbest bırakılmışlardır. *"İlim her Müslüman'a farzdır."* (İbni Mace, Mukaddime, 17) *"Ya öğrenin, ya öğretin, ya ilme hizmet edin, ya ilmi sevin; sakın beşincisi olmayın, helak olursunuz."* (Darimi, Mukaddime, 26) hadisi İslam'ın ilme verdiği önemi anlatır.

"Alimler, peygamberlerin varisleridir." (Buhari, İlim, 10) hadisi ile öğretmenlerin kıymeti ortaya çıkar.

Hz. Ali'nin: 'Bana bir harf öğretenin kölesi olurum' sözüyle de öğretmenlerin önemini açıklanmış olur.

O halde öğretmenlerimize saygıda kusur etmemeli, onlar ders anlatırken konuşarak onların huzurunu kaçırmamalı, onların arkalarından konuşmamalı, okul içinde ve dışında karşılaştığımızda selam vererek hal ve hatırlarını sormalıyız.

Öğretmenlerimizin de birer insan olduğunu, bir takım sıkıntılarının bulunabileceğini zaman zaman gergin, sinirli olabileceklerini unutmamalı; onlara karşı anlayışlı son derece saygılı olmalıyız.

Müslüman hediyeleşmeyi sever

Hediyelerimizi belirli günlere sıkıştırmadan içimizden geldiği gibi ve içimizden geldiği zamanda alıp bir dostumuzun avuçlarına vermekten ve onun gülen gözlerini görmekten daha güzel ne olabilir ki? Hiçbir çıkar ve menfaat gözetmeksizin, sırf Allah rızası için bir insanı sevin-

dirmek dinimizin tavsiye ettiği güzel davranışlardan biridir. Her türlü kırgınlığı kini alıp götürerek dostlukların filizlenmesine sebep olan hediyeleşme ile ilgili peygamberimiz: 'Birbirinize hediye verin, çünkü hediye kini çekip çıkarır.' (Tirmizi, Vela, 6) buyurmaktadır.

Müslüman yardımlaşmayı sever

Müslüman sadece kendisini, kendi ihtiyaçlarını düşünmemeli; eşini, dostunu, komşularını hatta hiç tanımadığı insanları bile aç mı tok mu? diye düşünecek anlayış ve duyarlılığa sahip olmalıdır.

İslam'ın en hoşlanmadığı anlayış 'bana ne' anlayışıdır. İslam dininde zekat vermek farz, sadaka ise sünnettir. Yardımlaşma kişiler arası dostluk, sevgi, kardeşlik bağlarını güçlendirir ve toplumun çok sağlam bir temele oturmasını sağlar. Fakir insanlar ile zengin insanlar arasındaki uçurumların azalmasına sebep olur. Böylece geliri az olan insanlar da daha rahat bir yaşam sürme fırsatı elde ederler.

Allah: 'İyilikte ve kötülükten sakınmakta birbirinizle yardımlaşın' (Maide 5/2) buyurmaktadır.

Bir başka ayette ise: 'Namazı gereği gibi kılın, zekatı verin ve hayır işlerinden nefisleriniz için önden her ne gönderirseniz, Allah katında onun sevabını bulursunuz.' (Bakara 2/110) buyurularak İslam dininde yardımlaşmanın hem dünya, hem de ahiret için ne kadar önemli olduğu belirtilmiştir.

Hz. Peygamber: 'Bir hurmanın yarısı ile, bunu da bulamazsanız güzel bir söz ile ateşten korununuz.' (Müslim, Zekat, 69) buyurmaktadır o halde yardımlaşmak için sadece mal değil, bir güzel söz bile yeterlidir.

Allah: *"Sevdiğiniz şeylerden sadaka vermedikçe, siz cennete eremezsiniz. Allah yolunda her ne harcarsanız muhakkak Allah onu bilir."* (Ali İmran 3/ 92) buyurmaktadır.

Müslüman, Allah rızası için elinden geldiğince malı ile, bilgisi ile hatta güzel sözü ve tebessümü ile etrafındaki insanların yardımlarına koşmalıdır.

Müslüman sözünde durur

Kur'an-ı Kerim de verilen sözün yerine getirilmesi konusunda kesin emirler vardır. *"Verdiğiniz sözleri yerine getiriniz. Çünkü ahitlerinizden sorumlusunuz."* (İsra,17/36)

"Bir de antlaşma yaptığınızda Allah'ın ahdini yerine getirin. Ve yeminleri sağlam bağladıktan sonra onları bozmayın. Allah'ı üzerinizde şahit tuttuğunuz halde, nasıl olurda bozarsınız. Şüphe yok ki Allah yaptığınız her şeyi bilir." (Nahl, 16/91)

Peygamberimiz ise: *"Münafıklığın alameti üçtür: Konuştuğu zaman yalan söyler, söz verdiği zaman sözünden döner, kendisine bir şey emanet edildiğinde hıyanet eder."*

Bir başka hadiste: *"Kim bir Müslüman'a verdiği sözden dönerse Allah'ın gazabı meleklerin bedduası, bütün halkın nefreti onun üzerine olsun."* (Müslim, İman 276)

'Ben kıyamet gününde üç kişinin düşmanıyım: Bana yemin eden ve sonra verdiği sözü yerine getirmeyen kişi, hür bir insanı köle diye satan ve onun parasını yiyen kişi, tutup çalıştırdığı işçinin parasını vermeyen kişi' (Tecrid, 662)

Müslüman başkalarının ayıplarını araştırmaz

Başkalarının ayıplarını ortaya çıkarmaya çalışmak çok kötü bir iştir. Allah: *"Müslümanların gizli hallerini ve ayıplarını araştırmayın."* (Bakara, 2/ 9) buyurmaktadır

Hz. Peygamber ise: *"Dünyada bir kul diğer bir kulun ayıplarını örterse muhakkak kıyamet günü Allah da onun ayıplarını örter."* (Müslim, Birr 72) buyurmaktadır.

Müslüman alay etmez lakap takmaz

Müslüman ne sözü ile, ne davranışları ile, ne de işaret dili ile hiç kimseyle alay etmemelidir. Allah: *"Ey iman edenler, bir topluluk diğer bir topluluk ile alay etmesin. Olur ki alay edilenler daha hayırlı olurlar. Bir takım kadınlar da diğer kadınlarla eğlenmesinler, olur ki eğlenceye alınanlar kendilerinden daha hayırlı olurlar. Hem birbirinizi ayıplamayın, kötü lakaplar ile atışmayın."* (Hücurat)

Alay, insanlar arasındaki sevgiyi, saygıyı yok ederek kin, öfke ve düşmanlıkların ortaya çıkmasına sebep olur.

SİYER

(Peygamberimizin Hayatı)

KUR'AN-I KERİM'E GÖRE PEYGAMBERİMİZ

Sevgili peygamberimiz hakkındaki en geçerli ve sağlıklı bilgilerin kaynağı şüphesiz ki Kur'an'ın ta kendisidir. Bizler Evrenin Efendisi hakkındaki bilgilere Kur'an gözüyle bir bakalım isterseniz.

"Muhammed (sav) Allah'ın elçisidir." (Fetih, 49/29) Bu ayette Yüce Allah Âlemlerin Resulü için özel bir görevden bahsetmektedir. O da elçilik görevi... Ancak Efendimizi bir posta memuru gibi algılamamak gerekmektedir. " Muhammed Allah'ın elçisidir." derken, elçinin önemini, elçiyi göndereni ve bu makamın önemini algılamamız gerekmektedir.

"Ey Muhammed (sav) biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik." (Enbiya, 21/107)

"Biz seni ancak bütün insanlığa müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik. Fakat insanların çoğu bilmez." (Sebe, 34/28)

Kur'an'ın eğitim anlayışında önce müjdeyi, sonra ise uyarıyı görüyoruz. Efendimizin bütün insanlara, genç, yaşlı, kadın, erkek, çoluk- çocuk herkese aynı mesajı ilet-

mesi ve onları önce Cennetle müjdelemesi, inanmayanlar için ise cehennem azabı ile uyarması çok anlamlıdır.

"... De ki Rabbini tenzih ederim. Ben ancak insanlar içinden seçilmiş bir elçiyim." (İsra, 17/19)

Bu ayet bize göstermektedir ki Efendimiz de bir kul gibi yer, içer, uyur ve gezer. Onun tek farkı mucizelerle desteklenmiş ve günahlardan arındırılmış olmasıdır. Bu anlamda inci de bir taştır, herhangi bir taş ta taştır. Ancak incinin kıymeti bambaşkadır. Peygamberimiz de, bir insandır, ancak ayrıcalıklarla donatılmış, tüm yaratılan varlıklardan üstün tutulmuş bir insan...

"Andolsun! Size kendinizden bir peygamber geldi ki, sizin sıkıntıya düşmeniz O'nu üzer, Üzerinize titrer. Müminlere karşı çok şefkatli, çok merhametlidir." (Tevbe, 9/128)

Yüce Kitabımızda "Rauf" ve " Rahim" isimleri Allah'ın en güzel isimleri olarak zikredilirken bu ayette bu iki isim sevgili Peygamberimiz için kullanılmıştır. Çünkü Efendimiz tüm insanlığı İslam'a davet etmiş; insanlığın Allah'a iman etmesi için neredeyse kendisini yiyip bitirmiş idi.

"Şimdi de onlar bu söze (Kur'an) iman etmezlerse, onların peşinde üzülerek kendini yok edeceksin ha!" (Kehf, 18/6)

"Hiç şüphesiz ki sen büyük bir ahlak üzeresin." (Kalem, 68/4)

Dinimizin son din olması, Peygamberimizin de son peygamber olması; hem o dinin hem de o dinin peygamberinin mükemmel olmasını gerektirir. Üstün bir peygamber olan Efendimizin ahlakının da üstün olduğunu hayatının her aşamasından öğreniyoruz.

Hz Ayşe annemize Onun ahlakı sorulduğunda *"Onun ahlakı Kur'an ahlakı idi."* Demesi de Efendimizin Ku-

ran'ın canlı bir yaşayıcısı olduğuna işarettir.

Hem dostları hem de düşmanları Efendimizin örnek ahlakını öve öve bitirememişlerdir.

"Allah'a yemin olsun ki Allah'ın Resulünde sizin için, Allah'ı ve ahiret gününü arzu edenlerle Allah'ı çok ananlara güzel bir örnek vardır." (Ahzab,33/21)

"Ey Peygamber! Biz seni şahid, müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik. Ve izniyle Allah'a davetçi ve aydınlatıcı bir lamba olarak gönderdik." (Ahzab, 33/45-46)

Bu ayetlerde Yüce Allah elçisini dünya ve ahiret mutluluğu isteyenler için müjdeci olarak gönderdiğini, bunu düşünmeyenler için ise uyarıcı olarak gönderdiğini açıklamaktadır.

Gece engin denizlerde yol alan bir geminin kaptanının deniz fenerine ya da pusulaya olan ihtiyacı ne ise; insanların da canlı bir fener ve pusula olan kainatın Efendisine ihtiyacı odur.

"Onları açık delillerle ve kitaplarla gönderdik. Sana da bu zikri (Kur'an'ı) indirdik ki, kendilerine indirileni insanlara açıklayasın, böylece düşünüp öğüt alsınlar." (Nahl, 16/44)

"Nitekim kendi içinizden, size ayetlerimizi okuyan, sizi temizleyen, size Kitap ve hikmeti ve bilmediklerinizi öğreten bir Resul (elçi) gönderdik." (Bakara, 2/191)

"Peygamber, müminlere kendi nefislerinden evladır." (Ahzab, 33/6)

Yüce Kitabımız Kur'an'da buna benzer çok ayetler vardır. Bu ayetlerde Efendimiz hakkında Alemlerin Rabbinin açıklamaları vardır.

Bu açıklamalardan da anlamaktayız ki O kendi nefsinden bir şeyler söylememektedir.

Onun görevi insanları cennetle müjdelemek ve cehennem azabıyla uyarmaktır.

O elçidir; ancak posta görevlisi gibi mesajı alıp adrese nakleden bir elçi değil. Hayatın her aşamasında her yönüyle insanlığa örnek olan model bir kişidir O.

Yüce Rabbimiz Onun yolundan gideceklerin sağlam bir kulpa tutunmuş olduğunu açıklarken, müminlerin annesi Ayşe validemiz de Onun ahlakının Kur'an ahlakı olduğunu belirtmektedir.

ÇOCUK OLARAK PEYGAMBERİMİZ

a) Bereket Yılları

Sevgili Peygamberimiz hicretten 53 yıl önce (M. 569) Mekke'de dünyaya teşrif etmişlerdir. Efendimizin doğumundan bir kaç hafta önce de babası Abdullah vefat etmiş, onun bakımı ile dedesi Abdulmuttalib ve annesi Amine ilgilenmeye başlamıştı.

Sevgili Peygamberimizin dünyaya gelmesinden sonra onu ilk emziren kişi, Amine Hanım olmuştur. Bir müddet sonra Ebu Leheb'in cariyesi de Efendimize süt annelik yapmıştır. Bu dönemde genç amcası Hamza da ona süt kardeş olmuştur. *(Belazuri, Ensab)*

O dönem de geçerli olan geleneklerden birisi de yeni doğan çocukların süt anneliğe verilmesi idi. Bu amaçla Peygamberimiz için de süt annelik durumu ortaya çıktı. Süt anneliğe verilme gerekçelerini araştırmacılar şu şekilde açıklamaktadırlar:

"Mekke'nin ağır ve kuru havasının bebeklerin sağlıklı büyümesine engel olması, çocukların düzgün Arapça öğrenmesi (Sağlam Arapça köylerde öğreniliyordu)"

Müminlerin de annesi olan Amine annemiz, minik yavrusunu emanet edeceği şanslı bakıcıyı beklerken, Sa'd oğullarından Halime ile karşılaştı. Ve biricik yavrusunu onun şefkatli kollarına teslim etti.

Dört yıl süren bu birliktelikten Sa'd oğulları köyü fazlasıyla etkilenmiş ve bu güzelliği de en çok Halime annemiz ve onun çocukları yaşamıştır.

Küçük yavrunun etrafa saçtığı bolluk ortamı, Halime hanımın evini, otlağını ve hayvanlarını da etkilemiş; verimsiz tarlalar verimli hale gelmeye, süt vermeyen hayvanlar bolca süt vermeye başlamış idi.

İnsanlar Sa'd oğullarının yaşadığı bu bolluk ortamını görünce ister istemez şunları düşünüyorlardı: " Bu Halime ve onun ev halkı bu köyün en fazla ihtiyaç sahibi kişileriyken, ne oldu da şimdi de parmakla gösterilir oldular."

"Bakın bakın şu Halime'nin evi!" diye parmakla gösterilir olmuşlardı adeta...Ve "Ne olduysa şu küçük çocuğun (Muhammed'in) buraya gelmesinden sonra oldu." şeklinde kendi aralarında konuşmalara tanık oluyordu herkes.

SA'D oğulları yurdunda müthiş bir kıtlık yaşanmıştı o yıl. Halime annemizin hanesi ise bu kıtlıktan hiç etkilenmiyordu sanki. İnsanlar "Halime öksüz bir çocuğa süt annelik yapmaya başladı başlıyalı, evine bolluk ve bereket yağıyor." diyorlardı.

Halime annemiz şunları söylemektedir: "Çorak topraklarda yaşıyorduk. Buna rağmen çocuğu, yanımızda getirip evime döndükten sonra hayvanların akşamları karınları tok ve memeleri süt dolu olarak gelirlerdi. Biz hay-

vanlarımızı sağıp kana kana süt içmemize rağmen, komşularımız hayvanlarından neredeyse damla süt alamıyorlardı." (İbn Hişam, I,173)

Sevgili Peygamberimizin sütanneye verilme olayını Arap kültürü çerçevesinde değerlendirmek gerekir. Çünkü her milletin kendine göre bazı yerel gelenekleri olabilmektedir. Bu tür bir uygulama da o günkü Arap geleneğinde gayet normal olan bir davranış idi.

Sevgili Peygamberimiz, Halime annemiz tarafından sık aralıklarla Mekke'ye götürülüp annesi Amine'yle hasret giderirlerdi.

Peygamberimizin süt anneye verilme olayını Efendimiz için ilahi eğitimin bir parçası olarak kabul etmek gerekir.

Efendimizin yaşadığı ve Halime annemizin yaşattığı bu tarihi olaydan günümüz insanlarına bir çok mesaj vardır aslında. Öncelikli olarak yetim olarak gördüğümüz çocuklara karşı, daha fazla duygu dolu olmalı ve onları toplum içinde çok iyi bir şekilde korumalıyız.

Günümüzde tinerci çocuklar diye karşımıza çıkan minik yüreklere, bir *Halime* şefkatini ve merhametini esirgememeliyiz. Bu tür çocuklar için yapılacak her türlü faaliyete destek vermemiz gereklidir diye düşünüyorum. Yine günümüz anne ve babalarının Halime ve kocası kadar hassas olmasının, bizleri Allah'ın rahmetine kavuşturmasını ümit etmeliyiz.

Okullarımızdaki, apartmandaki ya da mahallemizdeki ihtiyaç sahibi insanlara kol kanat germenin ne kadar mutluluk verici olduğunu ve Yüce Allah'ın hoşuna gidecek bir davranış bulunduğunu unutmamamız gerekmektedir.

b) Öksüz ve Yetim Olarak Büyümesi ve Hikmetleri

Daha dünyaya gelmeden babası Abdullah'ı, altı yaşındayken annesi Amine'yi, sekiz yaşındayken dedesi Abdulmuttalib'i, peygamberliğinin 10. yılında da amcası Ebu Talib ve gül goncası, biricik eşi Hatice'yi kaybeden Efendimiz; kendisi hayattayken kızcağızı Fatma hariç tüm yavrularının da vefatını görmüştür.

Normal bir insanın bu kadar üzüntünün ve acının altından kalkması, psikolojisinin normal olarak bozulmadan durması mümkün değildir.

Ancak bu olayları yaşayan kişinin Allah'ın Elçisi olması, bizi bambaşka bir düşünceye sevk etmektedir. Yüce Yüce Allah Efendimizi mukaddes bir mücadele için hazırlamakta idi. Sıkıntıları üst üste yaşayan Kainatın Efendisi, kutlu mücadelesini hep sıkıntılarla sürdürmüştür.

Mücadele dolu hayatında hep zorluklar çekmesine rağmen, rahat tavırlı oluşunda, geçmişinde yaşadığı sıkıntılı hayatın kendisine öğrettiği derin tecrübelerin etkisi ve katkısı oldukça yüksektir.

Büyük davaları yürüten insanlar büyük sıkıntıları da göğüsleyebilmelidirler. En büyük davanın sahibi olan Efendimiz de, büyük sıkıntılar yaşamış; ancak Allah, Resulüne *"zorluklar içinde kolaylıklar"* yaratmıştır.

Efendimizin yaşadığı bu olaylar zinciri, öksüz ve yetim olarak büyümesi, yavrularının çoğunun vefatlarını görmesi, O'nun sabrının ve direncinin en üst seviyede olduğunu gösterir.

c) Efendimizde Anne Sevgisi

Peygamber efendimiz annesi Amine ile kısa süren bir

dünya arkadaşlığı yapmıştır. Uzun süre süt annesi Halime ile kalan Allah Resulü, altı yaşına ulaştığında annesi Amine'den de bu dünya hayatında ayrılmıştır.

Efendimizin sadece öz annesi Amine'ye değil, annesi kadar çok sevdiği ve üzerinde emeği olan diğer İslam kadınlarına ve tüm annelere karşı da derin bir saygı ve sevgisi var idi.

Bilindiği gibi altı yaşına geldiğinde annesi Amine, yardımcıları Ümmü Eymen'le beraber Medine'ye gelmişlerdi. Dönüşte annesi Amine, "Ebva" denen yerde hastalanmış ve oracıkta teslim etmişti ruhunu Allah'a. Ebva'dan Mekke'ye Ümmü Eymen getirip dedesi Abdulmuttalib'e teslim etmişti Amine'nin yetimini...

Yıllar sonra Hz. Peygamber Hudeybiye senesinde (628) umre için Mekke'ye giderken Ebva'ya uğramıştı. Yüce Allah'tan izin isteyerek anneciğinin kabrini ziyaret etti, mezarını eliyle düzeltti ve üzüntüsünden gözlerinden yaşlar indi yanaklarına. Allah Resulünün ağladığını gören Müslümanlar da başladılar ağlamaya. Efendimiz kendisine niçin ağladığını soran Müslümanlara da şunları söyledi:

–"Annemin benim hakkımdaki şefkat ve merhametini hatırladım da ağladım." (İbn Sa'd, Tabakat'ül- Kübra, 117)

Yüce Peygamberimizin anne ve baba hakkı ile ilgili konularda bu kadar hassas olmasının temelinde Kur'an'daki temel prensipler vardır. İşte bu prensiplerden bir kaç tanesi:

"Allah'a kulluk edin, Ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, yakınlarına, düşkünlere, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşa, yolcuya ve eliniz altında bulunan kimselere iyilik edin." (Nisa,4/36)

"Biz insana ana ve babasına karşı iyi davranmasını

tavsiye etmişizdir." (Lokman, 31/14)

Yine Efendimize "kendisiyle en çok ilgilenilmesi, ihtiyaçlarının öncelikle karşılanması ve kendisine yakın olunması gereken kimdir?" diye sorulunca Allah Resulü üç kere "Annendir" buyurmuştur. Aynı soru dördüncü defa sorulunca "Babandır" yanıtını vermiştir. (Buhari, Edeb, 2)

Bu ayet ve hadisler de bizlere göstermektedir ki İslam dini ve bu dinin mukaddes peygamberi, özellikle anne sevgisine büyük önem vermiştir.

Yüce Resul sadece kendi öz annesine değil de kendi üzerinde büyük emekleri olan diğer annelere karşı da bakınız nasıl davranmış?

1- Süt annesi Halime Hatun bir keresinde Mekke'ye gelmiş ve Peygamber Efendimize: *"Çok ağır bir kıtlık geçiriyoruz. Kuraklıktan hayvanlarımız telef oluyor."* diye konuşmuştu. Henüz Mekke'ye hicret gerçekleşmemişti. Peygamberimiz Halime Annemize kırk koyun ile binip gitmek ve yüklerini taşımak üzere bir de deve vermişti. (İbn Sa'd, Tabakat'ül- Kübra, I, 113)

2- Peygamberimiz dedesini de kaybedince kendisinin bakımını üstlenen amcası Ebu Talib ve özellikle amcasının hanımı olan Fatma Hatun'a da büyük saygıda bulunurdu. Çünkü bu hanım Efendimizi öz evladı gibi bağrına basmıştı. Efendimiz, sürekli O hanımın hatırını sorardı, sık sık onun ziyaretine gelirdi. Fatma Hatun vefat ettiğinde Fatma Hatun'u kastederek "Annem öldü." İfadesini kullanmıştı. Hatta gömleğini kefen olarak vermiş ve kabre kendi eliyle indirmiştir.

Efendimizin çevresindekiler, Peygamberimizin Fatma Hatun'a olan yüksek saygının sebebini sorduklarında şu cevabı vermiştir:

–"Ebu Talip'ten sonra bu kadıncağız kadar bana iyili-

ği dokunan hiçbir kimse yoktur. Ahirette cennet elbiselerinden giyinmesi için, ona gömleğimi kefen olarak verdim. Kabre alışması için de oraya kendisiyle birlikte uzandım.

O benim annemdi! Kendi çocukları aç durur, suratlarını asarlarken, o önce benim karnımı doyurur, saçımı tarardı, o benim annemdi." (Tarihu'l Yakubi, II, 14)

3- Yine süt annesi Halime hatun kendisini ziyarete geldiğinde sırtındaki hırkasını onun oturması için yere serer ve "Anneciğim, anneciğim" diye kendisine seslenirdi. (İbn Sa'd, Tabakat'ül- Kübra, I, 114)

4- Babası Abdullah'ın da hizmetçiliğini yapmış olan dadısını Ümmü Eymen e de son derece ilgi gösterirdi. (Bilindiği gibi Ümmü Eymen Amine annemizin Ebva'da vefatından sonra Peygamberimizi Medine'den getirip Abdulmuttalib'e teslım etmişti.) Efendimiz bu hanıma "Sen annemden sonra annemsin" buyurarak Ümmü Eymen'e olan saygısını ortaya koymuştur. Üzerinde büyük emeği olan Ümmü Eymen'e anne diye hitap etmesi, Efendimizin ne kadar vefakar olduğunu göstermektedir.

Aynı zamanda, insanın kendini doğuran annesine gösterdiği sevgi ve saygının benzerini, kendini büyüten, bağrına basan, şefkatle yetiştiren, bir çeşit annelik yapan kadınlara da göstermesi gerektiği sonucunu da Efendimizin bu tavrından çıkarabiliriz.

Dadısı Ümmü Eymen'i en sevdiği insan Zeyd Bin Harise ile nikahlayan Peygamberimiz bu evlilikten dünyaya gelen Üsame Bin Zeyd'e de büyük görevler vermiştir.

5- Peygamberimizi ilk emziren kişi olan Ebu Leheb'in cariyesi Süveybe'ye karşı da son derece vefakar davranan Allah Resulü, Süveybe Hatun'u özgürlüğüne kavuşturmak istemiş ve onun için amcası Ebu Leheb'e yüklü ücret vermesine rağmen Ebu Lehep bu teklifi reddetmiştir.

Efendimiz Medine'ye hicret ettikten sonra da, bu hanımın halini hatırını sormuş ve zaman zaman kendisine hediyeler göndermiştir. (İbnül Esir, El Kamil fi't Tarih, I, 459)

Yukarıda anlatılan olaylar da bize göstermektedir ki Kainatın Efendisi, gözümüzün nuru, iki cihanın sevgilisinde anne sevgisi en üst düzeyde olan bir sevgi idi.

O günkü Arap toplumunda cariyelik denen bir sınıf vardı ki bu sınıfa mensup olanlara insan gözüyle bile bakılmazdı. Bu ortamda bile Rasulüllah hem Süveybe Hatun'a, özellikle Ümmü Eymen'e (ikisi de cariye idi.) "sen benim ikinci annemsin" diye hitap etmiştir.

Süt annesi Halime hatun'a da "anneciğim" deme inceliğini hep göstermiştir. Annesi Amine'nin mezarını ziyaret ettiğinde gözlerinden yaşların düşmesi, O'nun ne kadar vefakar ve de annelere karşı ne denli merhametli olduğunu göstermektedir.

* * *

Günümüz insanının bu kutlu mesajlara sizce hiç mi ihtiyacı yok acaba? Gazetelerde ve diğer iletişim araçlarında her gün okuduğumuz, sokaklara terk edilen ya da evden zorla çıkarılan yaşlı anne ve baba haberlerinin oluşmasında acaba hangi ihmalin rolü var? Her semtte gördüğümüz kadın sığınma evlerinin ya da huzur evlerinin varlığı (bir yönüyle iyi ki de var) acaba hangi kültürel, sosyal ve manevi bozulmanın sonucunda zorunlu olarak oluşan mekanlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Evladının her türlü sıkıntısına katlanan anne ve babalara karşı evladın yaptığı bu davranış hangi insanî çizgiye sığmaktadır acaba?

GENÇ BİR DELİKANLI OLARAK PEYGAMBERİMİZ

a) Cesaret Örneği Olarak Yaptığı Şam Yolculuğu

Peygamber Efendimiz 12 yaşını tamamladığında amcası Ebu Talip ile bir ticaret kervanının başında Şam'a doğru hareket etmişti. Kervan "Busra" denen kasabada konaklayınca, burada Bahira denen bir rahibe uğradılar.

Rahip Bahira Tevrat'ı, İncil'i iyi bilen, Hristiyanlığın Aryanüs mezhebine bağlı olan bir kişi idi. Bilge bir kişi olan Bahira, kervandaki önemli bir kişinin varlığına dikkat kesilmiş idi. Hz. Peygamberi burada gördü. Onun hakkında düşünmeye ve onunla konuşmaya başladı. Sonra rahip Bahira, Ebu Talib'e döndü ve şöyle dedi:

- Bu çocuk senin soyundan mıdır?

- Oğlumdur, dedi. (Ebu Talip Efendimizi çok sevdiğinden ve ona şefkatinden dolayı, oğlum diye hitap ediyordu.) Bunun üzerine Rahip Bahira:

- O senin oğlun değildir. Bu çocuğun babası yaşıyor olmamalı, dedi. Ebu Talib'de:

- Evet! Ben Onun amcasıyım, dedi. Bahira:

- Babası ne oldu? Diye tekrar sordu. Ebu Talib:

- Annesi ona hamile iken babası öldü, dedi. Bu sefer Bahira:

- Doğru söyledin. Onu hemen memleketine geri çevir. Yahudilerin ona zarar vermelerinden sakın. Vallahi onlar bu çocuğu görecek olurlarsa, muhakkak ona zarar vermeye kalkarlar.. Çünkü yeğeninde çok büyük bir hal ve şan var' dedi.

Bunun üzerine Ebu Talip Efendimizi Mekke'ye geri getirdi. (İbn Hişam, Es-Siretü'n – Nebeviyye, I,180)

Sevgili Peygamberimizin amcası ile yaptığı bu seyahat ile ilgili bir takım farklı değerlendirmeler yapılmıştır.

1- Bunlardan bir tanesi ve batılı araştırmacıların önyargı ile yaptıkları değerlendirmedir. Bu yoruma göre güya Hz. Muhammed (sav) BUSRA'DA Rahip Bahira'dan öğrenmiştir, yeni dinin inceliklerini.

Ve dolayısıyla bu başarı Hristiyanlığın bir başarısıdır. Eğer düşündükleri gibi Peygamberimiz burada öğrenmişse son dinin hakikatlerini, insanları hristiyanlık inancına çağırması, gerekmez miydi? Dünyada büyük bir taraftar kitlesi olan bir inanca taze kan vermek gibi kolay bir yolu bırakıp son derece zor ve riskli olan yeni bir inanç sistemini ortaya koyması akıl ve mantıkla ne derece bağdaşabilir. O halde, Hz. Peygamberin insanları çağırdığı yeni din, Hrıstiyan rahibin ona öğrettiği bir bilgi birikimi değil, Allah'ın ona vahyettiği temiz, katkısız, karışıksız, saf hakikatler manzumesidir.

2- Bir diğer görüş ise Allah'ın Resulü de bir insandır. Gençlik yıllarının daha en başında engin çölleri aşıp ticaret yapma arzusu, Onun ne kadar sağlam bir iradeye sahip olduğunu göstermektedir. O artık sorumluk alıp başkalarına daha fazla yük olmamaya gayret etmektedir.

"Hz. Muhammed (sav) daha hayatının başlangıcında iken; ona refah yollarını açmak ve onu, çalışıp çabalamaya, yorulmaya ve rızk peşinde koşarak koyun gütmeye ihtiyaç duyurmayacak geçim sebeplerini hazırlamak, ilahi güç için pek kolay gelirdi.

Fakat Yüce Allah bizden, gayretli, çalışkan, üretici olmamızı; rızkımızı alnımızın teriyle kazanmamızı istemektedir. İnsanın malının en hayırlısı kendi elinin emeğiyle,

kendi toplumuna ve hemcinslerinin çocuklarına hizmetine karşılık kazandığı şeylerdir. İnsanın malının en kötüsü de, kendisi sırtının üstüne yattığı halde uğrunda herhangi bir yorgunluk görmeden, topluma herhangi bir yarar sağlamadan, elde ettiği şeylerdir." (Ramazan el-Buti, Fıkhussire, 68)

3- Yüce Allah, Efendimizi yaptığı bu seyahatte korumuştur. Peygamberliğinde Efendimizi koruduğu gibi Peygamberliğinin öncesinde de Onu her türlü tehlikelerden, kötülüklerden ve olumsuzluklardan korumuştur.

Bu olayın ne denli doğru olup olmadığı değişik ortamlarda da tartışılmıştır. İnkar edenler batılı bilim adamlarının bunu istismar etmelerine bağlarlarken, kabul etme eğiliminde olanlarda bu rivayetin özellikle İbn Hişam ve İbn Sa'd gibi güçlü İslam tarihi kaynaklarında yer almasına ve Ümmü Eymen'in bu olayı bizzat nakletmesine bağlarlar.

Ancak her halükarda bu olayı yaşanmış olarak kabul etmemizin bize vereceği mesaja bakmamızda fayda var:

- Sevgili peygamberimiz güçlü iradesini ve sorumluluk duygusunu ortaya koymuştur. Bu anlamda günümüz anne ve babalarının da 12/13 yaşlarındaki genç insanlara daha fazla sorumluluk vermelerinin gerekliliğini anlamaktayız. Tabi sadece anne ve babalar değil okullarda öğretmenler ve idareciler, sosyal hayatta da büyüklerin Ebu Talib yaklaşımıyla değerlendirme yapma zarureti söz konusudur.

b) Peygamberimizin çobanlık serüveni

Sevgili Peygamberimiz küçük yaşlarda ya da gençlik yıllarında çobanlık yapmıştır. Buhari'de geçen bir hadisten anladığımıza göre de bu işi ücretle yaparak aile bütçesine katkıda bulunmuştur.

"Rasulullah, 'Allah koyun gütmeyen hiçbir peygamber göndermemiştir.'dedi oradakiler de O'na 'Sen de mi Ey Allah'ın elçisi?' diye sordular. O da 'Evet ben birkaç kırat (bir ücret birimi) karşılığında Mekkeliler hesabına hayvan güdüyordum.' diye cevap verdi." (Buhari, İcare, 2)

Sevgili Peygamberimiz ücretle yaptığı çobanlığının dışında aile geçimine bir katkı olarak ailesinin (Ebu Talib'in ev halkının) hayvanlarını da otlattığı olmuştur.

Yine Sevgili Peygamberimiz şunu da buyurmaktadır;

"Ben de (Mekke'de) Ecyad Mevkinde ailemin hayvanlarını otlatıyordum." (İbn İshak, 104-105)

Niçin Çobanlık

Ziraata elverişli olmayan Mekke'de ya hayvancılık yapılırdı ya da ticaret. Otlaklık alanları sınırlı olsa da çobanlık ya da hayvancılık önemli meslek idi Mekke halkı için. Her mesleğin insan gelişimi üzerinde kalıcı etkiler bıraktığı da bilinen bir gerçektir.

Bu bağlamda çobanlık mesleğinin de insan davranışları üzerinde önemli etkilerinin olması kaçınılmazdır. Bunlardan birincisi, hayvanları otlatırken onların aksilikleri karşısında alınan sabır eğitimidir. Diğer taraftan yönetme ve idare kültürünün bir şekliyle de olsa kazanılması, eğitimi çobanlıkla sağlanmaktadır. (Celal Yeniçeri, Hz. Muhammed ve Yaşadığı Hayat, 178)

Çobanlıktan Peygamberliğe

Sevgili Peygamberimiz hem çocukluğunda, hem gençliğinde ve peygamberliğinde ciddi sıkıntılar yaşamıştır. Çobanlık yapmış, ticaret kervanı götürmüş, ortak şirket kurup işadamlığı da yapmıştır. Yaptığı her işte dürüstlük

birinci derece önem verdiği kavram olmuştur.

Günümüz insanının Peygamberimizi bu açıdan da değerlendirmesi kaçınılmazdır. Hangi işin içinde isek o işimizi en kaliteli bir şekilde bitirmek de Peygamberi örnek alan bir davranıştır.

Bu anlamda insanların sahip olduğu işleri (hayırlı olanları) eleştirmek doğru bir eylem değildir. Onu Çobanlıktan Peygamberliğe ulaştıran ana değerler her halde *dürüstlük, doğruluk ve ahlaklı* olmak olsa gerek.

Eğer İslam Dünyası diye tarif edilen geniş coğrafya bugün olumsuz bir imajla anılıyorsa, bunda İslam'ın ortaya koyduğu ana ilkelere uymamanın yattığını düşünmekteyiz.

c) Ticari Çabaları ve Dürüstlüğü

Allah Resulünün ilk ticari girişimi amcası Ebu Talib'le 12 yaşında yapmaya çalıştığı Şam seyahatidir.

17 yaşında diğer amcası Zübeyr ile yaptığı Yemen yolculuğu da başka bir ticari girişimdir. 20 yaşına geldiğinde ise özellikle amcası Ebu Talib'in de yaşlanmasıyla tek başına değişik bölgelere ticaret kervanları kaldırmaya başlamıştır.

Sevgili Peygamberimizin ticaretinin en belirgin tarafını kelimenin tam anlamıyla *dürüstlük* oluşturmaktadır. Yaptığı tüm ticari faaliyetlerde kimseyi aldatmayıp, ortaya saçtığı güven kıvılcımlarından dolayı insanların övgüsüne mazhar olmuştur.

Onun bu güven verici tavrının sonucu, Mekke'nin en zengin kadınlarından olan Hatice binti Huveylid'in kendisine sunduğu emek- sermaye ortaklığıdır. Efendimiz, Hz. Hatice'nin parasını kullanarak ticaret kervanları kaldır-

maya başlamıştır.

Üstelik Hz. Hatice bu yeni dönemde daha fazla para kazanmaya başlamıştır. Hz. Hatice, Hz. Peygamberdeki ticari başarının sırrını öğrenmek için kölesi Meysere'yi onunla göndermiştir.

Hz. Muhammed (sav) Mekke'den, tabaklanmış deri, yün ve Mekke dışında temin edilmiş hurma ürünlerini alır; Şam, yemen gibi merkezlere götürüp satardı. Oralardan da Hint, İran bölgelerinden gelmiş olan kumaş ve hazır giysileri satın alıp Mekke pazarlarında satışa sunardı.

İbn Kayyim el Cevziyye şunları nakleder:

"Resulullah hem satış yapmış ve hem de satın almıştır. Ona peygamberlik verildikten sonra onun bir müşteri gibi satın almaları, yaptığı satışlardan fazla olmuştur. Bir hakim olarak çoğu başkaları adına satışlarının sayısı da az değildir. Mesela o bu çerçevede bir açık artırmayla su kabını ve kilim satmıştır." (İbn Kayyım el-Cevziyye , Zadül Mead, I, 160-162)

İslam'ın geniş kitlelere yayılmasında tüccar Müslümanların etkisi oldukça fazladır. Hatta bunlardan bir örneği, ülkemizin tanınmış inançlı iş adamlarımızdan dinlemiştim. Kendileri bir grup tüccar ile Singapur'a gittiklerini, Cuma günü geldiğinde de Cuma namazı için cami arayışına çıktıklarında kendilerine bir mescit gösterdiklerini ve namazlarını o mescidde kıldıkları açıkladılar. Namazın bitiminden sonra cami o kadar dikkatlerini çekmiş olsa gerek ki hemen soruşturmuşlar bu küçük ama tarihi caminin durumunu. Oradaki görevli bu caminin sahabeden ünlü komutan Sa'd bin Ebi Vakkas'ın oğlu ve arkadaşlarının ticaret için oraya kadar gidip hem ticaret hem de İslami davette bulundukları sırada yapıldığını söylemiş.

Bizim dinimiz tam bir denge dinidir. Ahiret hayatı

için hazırlıklar yapılırken, dünyadan da nasibin unutulmaması prensibi, Kur'an'ın yaklaşımıdır.

Malca zengin olan inançlı bir Müslüman'ın toplumdaki değeri oldukça yüksektir.

Ticaret ve Güven

Peygamber Efendimizin gençlik yıllarındaki en önemli uğraşılarının başında ticaret gelmektedir. Bu ticari hayatındaki başarısının altında ise, güven verici uygulamaları vardır.

İbn Hişam'ın Es-Sire'sinde şu bilgilere rastlamaktayız:

"Hz. Muhammed (sav) sonunda yetişkin bir insan oldu ve milleti arasında en mert, en iyi huylu, soy bakımından asil; komşuluk haklarını gözetme bakımından en iyi, en uysal, en çok doğru sözlü, en güvenilir; kötülükten ve insanları alçaltan huylardan en uzak bulunan bir kimse idi. Allah Teala, bütün bu iyi sıfatları onda bir arada topladığı için Hz Muhammed (a.s.m.) milleti arasında emin, güvenilir olarak tanındı." (İbni Hişam, es-Siretün-Nebeviyye, I, 194)

Efendimizin bu dönemdeki en önemli özellikleri, dürüstlük, yardımseverlik, adalet, mertlik, güvenilir olmak idi. Sevgili Resul Mekke'nin o uçsuz bucaksız semalarında parlayan bir yıldız gibiydi.

Allah Resulünün ticari hayatındaki bu güvenilir olma özelliğinden dolayı Mekke'nin en zengin kadınlarından Hatice Binti Huveylid, Ona ticari ortaklık teklif etmiştir. Kurulan bu ortak şirketten dolayı hem Hz. Muhammed (sav) hem de Hatice Binti Huveylid'in ciddi anlamda kâr ettiklerini, kaynaklar bizlere nakletmektedirler.

Cahiliye devrinde iyilikseverliği ve cömertliğiyle tanınan Saib bin Ebi Saib Mekke'nin fethi günü Allah Resulünün yanına gelmiş, Efendimizin arkadaşlarından bazıları onu övmeye başlamışlardı. Bu sırada Hz. Peygamber:

"İslam'dan önceki dönemde arkadaşım olan Saib'i, ben sizden daha iyi tanırım" demiş, Saib ise: "sana feda olayım! Seninle ticaret arkadaşlığı yapmıştık. Hak hususunda hatır, gönül saymaz, zerre kadar gösteriş yapmazdın." cevabını vermişti. (Halebi, İnsanü'l-Uyun, I,136,137)

İlk dönem İslam tarihi kaynaklarından Tabakat'ta yer alan Abdullah bin Ebi'l Hamsa'nın şu rivayeti, bizlere Efendimizin dürüstlüğü ve güvenilirliği hakkında tam bir ipucu vermektedir:

"Kendisine peygamberlik gelmezden önce, Hz. Peygamberle bir alışverişte bulunmuş ve Ona biraz borçlu kalmış, nihayet bulunduğu yere bizzat getireceğime söz vermiştim. Ancak bu sözümü her nasılsa unutmuştum Aradan üç gün geçmişti ki verdiğim sözü hatırlayarak derhal oraya gittim. Birde ne göreyim? Aradan üç gün geçtiği halde Hz. Muhammed (sav)'i hala orada bekliyor buldum. Bana diyordu ki?

– Ey genç beni meraklandırdın! Burada üç günden beri seni bekliyordum."

Hz. Peygamber'e ilk vahiy geldikten sonra sevgili eşi Hz.Hatice, yaşadığı sıkıntılı günlerde şu sözlerle O'nu teselli ediyordu:

"Hiç korkun olmasın, Yüce Allah asla seni başarısız yapmaz. Çünkü sen yakınlarına yardım ediyor, kimsesizlerin geçimini göğüslüyor, yoksula kazandırıyor ve misafire ikram ediyorsun. Sen haklı olanların başlarına gelen felaketler karşısında da onlara yardımcı oluyorsun." (Buhari, Bed'ul- Vahy)

Hz. Hatice'nin bu sözlerinin açılımında aslında tüm Müslümanların dünya ve ahiret başarılarının sırrı gizlidir. Çünkü yakınlara yardım etmek, kimsesizlerin kimsesi olmak, yoksulu gözetmek ve misafiri sevindirmek, haklının yanında yer almak ve de dürüst olmak her alanda başarılı olmanın olmazsa olmaz şartlarıdır.

Öyleyse Allah Resulünün bu gerçek başarısının sırrını yakalamak için daha çok yardımsever, daha çok yoksul sever, daha çok misafirperver, daha çok haksever, tam dürüst ve de olgun bir Müslüman olmalıyız.

d) Allah Resulünün Yanlış Davranışlardan Kaçınması

Bir insanın yanlışa en fazla düştüğü yıllar, gençlik yıllarıdır. Çünkü insanı yanlışa sürükleyen güç yani şeytan, bu zaman diliminde insanlarla daha fazla uğraşır.

Resulü Ekrem efendimiz de bu yıllarda değişik tehlikelerle karşı karşıya kalmıştır. Ancak Yüce Allah bu tür durumlarda elçisini sürekli uyarmış ve Efendimiz de böyle yanlışlar içine hiç düşmemiştir.

Sevgili Peygamberimiz kendisiyle ilgili bir hatırasını şöyle nakletmektedir:

"Bir gün, Kureyş kabilesinden çocuklarla birlikte oyun oynamak üzere bir yerden bir yere taş taşıyorduk. Hepimiz, elbiselerimizi çıkarıp boyunlarımıza asarak içine taş koyup oynuyorduk. Ben de bu şekilde taş taşımak üzere gidip gelirken birden bire kendisi görünmeyen ancak sadece sesi duyulan bir kimse tarafından yüzüme şiddetli şamar indirildi. Ve bana 'Giy şu elbiseni bakayım!' denildi. Bunun üzerine ben de hemen elbisemi giydim. Arkadaşlarımın arasında ben giyinik olduğum halde taşları

omuzlarımda taşımaya başladım." (İbn Hişam, es-Siretü'n-Nebeviyye, I, 194)

Sevgili Peygamberimiz ilahi bir güç tarafından sürekli kontrol edilmektedir. Buna bir başka örnek te şudur:

Putperestlerin toplantısı

"Mekke'de herkesi katıldığı, senede bir yapılan bayram törenleri olurdu. Efendimiz her yıl o bayramlara katılmamak için bahaneler düşünürdü. Çünkü bu bayramda putların şerefine birtakım gösteriler, ibadetler yapılırdı. Efendimizin halaları o sene yeğenlerini orada görmek istediklerini açıkladılar. Kureyş'in şu eleştirisinden çekiniyorlardı: 'Bak Muhammed yetim ya kimse onunla ilgilenip te bu anlamlı bayram yerine onu getirmiyorlar."

Efendimiz de halalarını kırmamak için o yılki törenlere katılma kararı aldı. Törenlere katıldı. Fakat tam şenlikler esnasında yüzü bembeyaz kesilmiş ve titrer bir halde halalarının çadırına girdi. Gördüğü garip şahısların, kendisine bu putperest bayramına her türlü iştiraki yasak ettiklerini anlattı. Amca ve halaları, sonraki senelerde Hz. Muhammed'i (a.s.m.) bu şenliklere katılmaya zorlamadılar."

Yanlış Eğlencelerden Alıkonulması

Peygamberimiz yine gençlik yıllarında amcasının aile bütçesine katkıda bulunmak için çobanlık yaptığı yıllarda cahiliye Araplarının cahilce yaptıkları bir eğlence programına katılmak istemişti. Bu eğlence bir çeşit gece sohbeti olup, masal anlatılmakta usta olan kişiler, içinde olağan dışı maceraların söz konusu edildiği olayları anlatırlar saatler böylece akıp giderdi.

Bir akşamüstü peygamberimiz böyle bir toplantıya katılmak üzere koyunlarını arkadaşlarına emanet edip Mekke'ye yaklaşmışken aniden gözlerini uyku bürüyerek uyuyakalmış, uyandığı zaman güneş doğmuş, sabah olmuştu. Böylece bu eğlenceye katılamamıştı. (İbnül Esir, el-Kamil, II, 38)

Sevgili Peygamberimiz bu ve benzeri olumsuz olayların etkisinden ilahi destekle kurtulmuştur.

Efendimiz eğlenceye karşı bir tutum içinde olmamıştır. Ancak dini açıdan meşru sayılabilecek olanlarına. Yukarıda anlatıldığı gibi içinde şehvet, hırs, kavga gibi olumsuz davranışlıların aşılandığı eğlenceler, dinimizin onayladığı eğlenceler değildir.

Genç bir kimlik taşımasına rağmen, Peygamberimiz kendisini her türlü kötülüklerden kısmen kendi gayreti, kısmen de Allah'ın yardımıyla uzak tutabilmiştir. Bizler için de aynı yaklaşımlar söz konusu olabilmelidir. Bizleri kötülüğe yöneltebilecek her türlü girişimlerden kaçınmalıyız. Bunun için de, başta arkadaş seçimi olmak üzere çevremize dikkat etmemiz gerekmektedir.

Evimizdeki tv ve bilgisayarları sağlam niyetlerle kullanmalıyız. Bizleri günaha taşıyacak tehlikelerden kaçınmalıyız.

e) Peygamberimizin Evliliği:

Hz. Hatice annemizle, önce ortaklık şeklinde başlıyan ilişkiler daha sonra evlilikle neticelendi.

Peygamberimiz Hz. Hatice ile evlendiğinde 25 yaşında bulunuyordu. Hz. Hatice ise ona nisbeten daha yaşlı idi. Peygamberimiz Hz. Hatice ile 25 yıl evli kaldı. Ondan her zaman hoşnut ve razı oldu. Bu mutlu evlilikten, Peygamberimizin önce Kasım adlı oğlu dünyaya geldi. Kasım

küçük yaşta vefat etti. Daha sonra Peygamberimiz 30 yaşında iken Zeynep, 33 yaşında iken Rukiyye ve daha sonra Ümmü Gülsüm doğdu.

Kendisine Peygamberlik geldiği sıralarda Fatımatüzzehra adlı mübarek kızları ile daha sonra Abdullah adlı bir oğlu dünyaya geldi. Abdullah da küçükken vefat etti.

İLK VAHİY

Sevgili Peygamberimiz 35 yaşından sonra sık aralıklarla Nur dağındaki Hira mağarasına giderdi. 40 yaşına ulaştığında eşi Hatice ile helalleşerek yine Nur dağına çıktı. Ancak bu seferki çıkış, diğerlerinden bambaşka idi. Çünkü Yüce Allah sevgili kulunu Ramazan ayının 27. gecesi peygamberlikle görevlendirmişti.

Bu kutlu görev öncesi harikulade olaylar yaşayan Efendimizde İbrahim peygamberin duası, Hz. İsa'nın müjdesi ve Annesi Amine'nin rüyası tecelli etmişti.

Tefekkür ve ibadetle meşgul iken Vahiy meleği Cebrail gözüktü Hira mağarasında... "İkra!", "Oku!"sesini duydu Efendimiz. Evrenin Efendisi "ben okuma bilmiyorum" yanıtını verdi.

Cebrail (a.s) Efendimizi gücü kalmayacak şekilde sıkınca, "Ben okuma bilmiyorum." Diye tekrarladı sözlerini. Üçüncü kez Cebrail (a.s) ile beraberce Alak suresinin ilk beş ayetleri okudular beraberce:

Oku!

Seni, yaratan rabbinin adıyla,

O insanı bir kan pıhtısından yarattı.

Oku! Nihayetsiz kerem sahibidir. Ki, O, kalemle öğretendir.

İnsana bilmediğini O öğretti.

İlk vahiyden sonra Efendimiz, mağaradan çıkıp şehre gitmek üzere dağdan inmeye başladı. Yolu yarıladığında göklerden "Sen, Allah'ın resulüsün; ben de Cebrail'im" diye sesler işitmekteydi.

Evine ulaştığında eşi Hatice'ye titreyerek "beni örtün" diye seslendi. Uyandığında ya da heyecanı yatıştığında, bütün başında geçenleri eşine anlattı. Eşi Hz. Hatice bütün olanları dinledikten sonra kocasına şunları söyledi:

"Ya Muhammed! Korkma Allah'a yemin ederim ki, Allah seni hiçbir zaman utandırmaz ve üzmez. Çünkü sen akrabana bakar, yakınlarını gözetirsin, işini görmekten aciz olanların işini yüklenirsin. Fakire verir, misafiri ağırlarsın..." diyerek eşini teselli etti.

Hz. Muhammed'e ilk inanan kişi de Hz. Hatice oldu.

Bir süre Efendimize vahiy gelmedi. Bu sürenin kimi rivayetlere göre 6 ay kimilerine göre de 1,5 yıl olduğu belirtilmektedir.

Bu sürenin sonunda Yüce Allah Müddessir suresinin ayetlerini indirmiştir. Peygamberliğinin ilk üç yılında gizliden gizliye İslami davette bulunan Efendimize bu zaman zarfında iman edenlerin sayısı 40 kişi olmuştur. Bu ilk Müslümanlarla Peygamberimiz Erkam bin ebi'l Erkam'ın evinde gizliden gizliye toplantılar yapardı.

Açıktan İslami davet başladığında ise İslam düşmanları Müslümanlara olmadık işkenceler yapmaya başladı

GÖKTEKİ YILDIZLAR

Sevgili Peygamberimiz arkadaşlarını gökteki yıldızlara benzetmiştir. "Ve kim o yıldızların yolundan giderse karanlıktan aydınlığa ulaşacaktır" diyerek arkadaşlarının yani sahabenin değerini ortaya koymuştur. Bizlerde dilerseniz o yıldızlardan bir kısmını daha yakından tanıyalım.

Hz. Ebubekir

Peygamberimizin hayatı anlatılırken isminden en çok bahsedilen kişilerin başında gelenlerdendir. Mekke Site devletinin en etkili fertlerinden birisi idi. Cahiliye döneminde içki içmemesi, putlardan nefret etmesi, iffeti ve dürüstlüğü ile ön plana çıkmış seçkin bir kişiliği vardı.

Müslüman olduğunda 38 yaşında idi. Yetişkinlerden ilk Müslüman olan şahıstır. Efendimiz şöyle buyurmuştur: *"İslam dinine girmesi için çağırdığım herkes muhakkak düşünür ve tereddüt ederdi. Ancak Ebu Bekir'i İslam'a davet ettiğimde tereddütsüz kabul etti."* (İbn-i Hişam es-Sire)

Kızı Ayşe Efendimizin de eşi idi. Dolayısıyla aralarında böyle bir akrabalık bağı da kurulmuştur.

Efendimizin en büyük destekçilerindendir. Her sözünü doğrulamasından dolayı, çok doğrulayıcı, çok doğru anlamına gelen "es-Sıddık" lakabı verilmiş ve artık Ebu Bekir es-Sıddık diye çağırılır olmuştur.

Aynı zamanda ilk İslam halifesidir.

Kur'an-ı Kerim onun halifeliği zamanında tek kitap haline getirilmiştir.

Hz. Ali (r.a.)

Çocuklardan İslam'a ilk girenlerdendir. Müslümanlığı benimsediği zaman henüz 5 yaşlarında idi.

Müslüman oluşu ile ilgili şu bilgilere rastlıyoruz: "Hz. Peygamber eşi ilk eşi Hz. Hatice ile namaz kılıyordu. Hz. Ali de yanlarına gelerek onların neler yaptıklarını merak etmiş ve namazlarını tamamladıktan sonra yaptıkları ibadetin ne anlama geldiğini Efendimize sormuş, Efendimiz de: "Ey Ali! Şu anda meşgul olduğumuz şey, Allah katında makbul olan ve Cenab-ı Hakkın gönderdiği peygamberlerin tebliğ ettiği dinin en büyük rükünlerinden olan namazdır." demişti.

Hz. Ali daha sonra bir süre düşünmüş ve Efendimize gelerek bu yeni dine girmek istediğini beyan etmiş ve İslam dininin genç bir ferdi olmuştur. Hiç putlara bulaşmayıp cahiliye adetlerinden uzak kalmasından dolayı ismi anılınca 'kerremallhu vecheh' yani 'Allah yüzünü şereflendirsin' diye dua edilir.

Hz. Ali, Hz. Muhammed (sav)'in damadır. Efendimizin kızı Fatma ile evli idi. Efendimizin nesli bu evlilikle sürmüştür.

İslam'ın dördüncü halifesidir.

Zeyd bin Harise

Cahiliye Araplarının yanlış uygulamalarının kurbanı olan Zeyd, 7-8 yaşlarında esir alınıp köle pazarlarında satılmış bir kişi idi. Aslen hür olduğu halde zorla köleleştirilmiştir.

Zeyd'in babası oğlunu aramaya koyulmuş ve oğlunun Mekke'de olduğu haberini almıştı. Mekke'ye gelip yavusunun Hz. Muhammed'in ailesinin hizmetinde olduğunu

görmüştü. Babası Zeyd'i Efendimizden isteyince, Peygamberimiz, ona:

-"Ey Zeyd! İşte baban karşında duruyor. Onunla evine dönmek veya burada kalmak arasında serbestsin. Karar senin." dedi.

Orada bulunanlar Zeyd'in evine dönmeyi tercih edeceğini düşünürlerken o Efendimizin yanında kalmayı tercih etti.

Babası bu duruma bir hayli şaşırdı, oğlunu yanına çekebilmek için "Mirastan mahrum edeceğini..." hatırlatmasına rağmen o bu kararından vazgeçmedi. Bunun üzerine Peygamberimiz Zeyd'i yüksekçe bir yere çıkartarak, kendisi de orada bulunanlara şunları yüksek sesle söyledi: "Ey burada bulunanlar! Şahit olunuz ki, Zeyd benim oğlumdur.. O bana varis olacaktır, ben de ona!" dedi.

Zeyd'in babası ve akrabaları Efendimizin bu jestinden memnun olmuşlar ve mutlu bir şekilde yurtlarına geri dönmüşlerdir.

Efendimiz daha sonra Zeyd'i özgürlüğüne kavuşturmuştur.

Zeyd Efendimizin ailesinin yardımcılarından Ümmü Eymen'le evlenmiş ve bu evlilikten Üsame hz.leri doğmuştur.

Kur'an'da (Ahzab suresi) ismi geçen nadir sahabilerden birisi de Zeyd'dir.

Zeyd, Mute savaşında şehit edilmiştir.

Mus'ab bin Umeyr

Mekke'nin ileri gelen zengin ailelerinden birisinin bolluk içerisinde yaşayan genç bir ferdi idi. İyi bir eğitim almış, yüzü de kalbi de temiz bir kişiydi. Cahiliye devrinde

putlardan yüz çevirmiş idi. Osman Bin Talha'yı ibadet ederken görmüş ve Erkam'ın evine giderek Efendimizin huzurunda Müslüman olduğunu beyan etmişti.

Mus'ab, İslam'ı, sahip olduğu maddi imkanlara, şan ve şöhrete tercih etmiştir. Hatta ailesi İslam'dan dönmemesi durumunda mirastan mahrum bırakacaklarını söylemişler ve öyle de yapmışlardır. Ancak Mus'ab, dünyanın geçiciliklerinden Allah'a ve Resulüne sığınmıştır.

Efendimiz Mus'ab'ı Medine'ye öğretmen olarak göndermiştir. Hatta denilebilir ki İslam'ın ilk öğretmeni Mus'ab bin Umeyr'dir.

Bedir savaşında Muhacirlerin bayraktarı olmuş ve "Resulullah'ın bayraktarı" diye de anılmıştır.

Uhut savaşında şehit edildiğinde 40 yaşlarında idi. Hatta Resulü Ekrem'e benzerliğinden dolayı müşrikler 'Muhammed öldü!' zannına bile kapılmışlardı.

Hz. Hamza

Allah Resulü bir gün Kabe'nin avlusunda namaz kılıyordu. Azılı İslam düşmanlarından Ebu Cehil ve arkadaşları, Ona hakaret ettiler, namaz kılarken mübarek bedenine deve pisliği attılar. İslam dinini kötülediler. Allah resulü bütün bu olanlara büyük bir sabır gösterdiler. Ama orada olanları bir kişi görmüştü.

Hz.Hamza da o sıralar avdan dönüyordu. Önce Kabe'yi tavaf eder, büyüklerle sohbet eder, ondan sonra evine giderdi. Yine öyle yaptı. Fakat Safa Tepesi yakınlarında, Ebu Cehil'in Peygamberimize yaptığı hakaretleri gören ve duyan kişi, bütün gördüklerini ve duyduklarını Hamza'ya anlattı. Ve "Yeğenin, Ebu Cehil ve arkadaşları tarafından hakarete uğratılırken senin av peşinde olman ne kadar

doğru ey Hamza!" diye aynı kişiden bir de sitem duyan Hamza, doğruca Ebu Cehil ve arkadaşlarının olduğu noktaya vardı. Bu sözlerden sonra büyük bir hışımla Ebu Cehil'in yanına giden Hamza yine aynı hışımla elindeki yayın ucuyla sert bir şekilde Ebu Cehil'in kafasına vurdu. Yere yığılan Ebu Cehil'in başından kanlar boşalmaya başlamıştı. Hamza: "Demek kardeşimin oğluna sövüp sayan, hakaret eden sendin öyle mi? İşte ben de onun dinine giriyor ve onun söylediklerini söylüyorum. La ilahe illallah. Muhammedün Resulullah."

Hz. Hamza'nın saldırısına karşılık vermek istedilerse de Ebu Cehil Hamza'nın Müslüman oldum demesinin bir tehdit olabileceğini düşünerek adamlarını sakinleştirip onlara şunları söylemişti: "Dokunmayın, ben onun yeğenine kötü davranmıştım. Bunu hakettim galiba..." diyerek Hamza'nın "din değiştirdim" diyerek şaka yaptığını düşünen Ebu Cehil bu şakanın sona ermesini istemişti.

Ancak Hz. Hamza sözünden dönmedi ve ertesi sabah yeğeninin huzuruna çıkarak kelime-i Şehadet getirdi. Yeni dinin "Allah'ın Arslanı" lakaplı şahsı oldu.

İslam'a üstün hizmetleri olan Hz. Hamza Uhut meydanında şehit olmuştur.

Halen mezarı da şehit düştüğü yerde Mus'ab bin Umeyr'le yan yanadır.

Hz. Ömer

Hz. Hamza'nın İslam'a girmesiyle güç bulan yeni dinin hızlı ilerleyişinin önüne geçilmesi gerektiği, müşriklerin meclisi olan Darun Nedve'de seslice dillendirilmeye başlandı.

Bu için Efendimizle ilgili sürgün, hapis gibi cezalar düşünülürken en kesin görüş olan Onun öldürülmesi fikri

kabul gördü. Bu işi gerçekleştirmek için de Ömer bin Hattab'ı görevlendirdi Ebu Cehil. Büyük bir kinle Sevgili Peygamberimizi öldürmek için yola koyulan Ömer, yolda Nuaym bin Abdullah'a rastladı. Bu kişi de daha önce İslam'a girmişti. Nuaym ona:

–"Böyle bir hışımla nereye gidiyorsun ey Ömer?" diye sorunca:

-"Muhammed'i öldürmeye gidiyorum."cevabını verdi. Bunun üzerine Nuaym hedef şaşırtmak için,

-"Vallahi zor bir işe girişmişsin. Etrafındakiler pervane gibi dolaşmaktalar."

-"Yoksa sende mi Onun dinine girdin?"deyince Hz. Nuaym,

-" Sen beni bırak, kız kardeşin Fatma ve enişten Said de yeni dine girdiler." deyince, Ömer güzergah değiştirip bahsedilen kişilerin evlerine yöneldi. Kardeşinin evine vardığında oradakilerin Taha suresini okuduklarını duydu. Duyduğu sözlerden etkilenmeye başlamıştı Ömer. Eline alıp ta okumaya başlayınca Kur'an ayetlerini, O sert görünümlü, hiddet dolu, heybetli adam gitmiş, yerine bambaşka dünyaların insanı gelmişti adeta. İçindeki kıpırtılar dışa da yansımıştı aynı zamanda. Ve bütün kalbiyle İslam'a yöneldi. Yeni din "Allahu Ekber" nidalarıyla kale gibi bir şahsa kucak açıyordu.

İslam düşmanları Allah Resulünün ölüm haberini beklerken –onlar bekleyedursun- Hz Ömer'in isteğiyle bütün Müslümanlar Erkam'ın evinden çıkıp Kabe'ye vardılar. Hz. Ömer eline kılıcını alarak: "Beni bilen bilsin, bilmeyen öğrensin ki ben Hattapoğlu Ömer'im" dedi. Orada Efendimizin önünde gür bir sesle Kelime-i Şehadet getirdi.

Müslümanlar ilk defa Hz. Ömer'in İslam'a girişiyle

birlikte topluca Kabe'de namaz kıldılar.

Hz. Ömer ikinci İslam halifesidir. "Emirül Mü'minin " (Müminlerin Emiri) diye anılmıştır.

Kızı Hafsa, Efendimizin de eşleri arasında idi.

Hz. Osman

Hz. Ebubekir'in davetiyle İslam'a girenlerdedir. Kureyş kabilesinin ileri gelenlerinden olup oldukça zengin, cömert bir fert idi.

Bir gün Hz. Ebubekir, O'na: "Ey Osman! Sen aklı başında bir insansın, hak ile batılı ayırt edecek durumdasın. Görmez, işitmez, kimseye fayda ve zarar sağlamaz birkaç taş parçasını tanrı edinmen doğru mu?" dedi.

Osman bin Affan "Galiba Ebu bekir doğruyu söylüyor, gerçeği ifade ediyor" diyerek yeni dini benimsediğini açıklamıştır.

Hz. Osman, İslam'a girdikten sonra amcası Hakem bin ebil As, ona işkenceler etti. Ellerini, ayaklarını bağlayarak boğucu dumanlar koklattı ve "demek sen atalarının yolunu bırakıp ta yeni gelen dine girersin ha! Şayet bu dini terk etmezsen, seni iplerle sürekli bağlı tutacağım!" dedi. Hz. Osman ise:

-"Vallahi ne yaparsan yap, ebediyyen bu dini terk etmem, ondan asla vazgeçmem."cevabını verdi. Amcası onun yeni dindeki kararlılığı görünce onu salıverdi. (İbn Hişam, es-Siretün- Nebeviyye)

Hz. Osman 3. İslam halifesidir.

Hz.Peygamberin iki kızıyla değişik zaman dilimlerinde evlenmesinden dolayı "iki nur sahibi" anlamına gelen "Zinnureyn" lakabını da taşımıştır. (Önce Rukiye ile

evlenmiş ancak çok genç yaşta Rukiye vefat etmiştir. Efendimiz damadı Osman'ı o kadar çok seviyordu ki kızı Ümmü Gülsüm'e gelerek Hz. Osman'la evlilik yapmak isteyip istemediği sormuş, o da babasının istediğini kabul ederek Hz. Osman'la nikahlanmıştır. Ancak Ümmü Gülsüm'ün de ömrü çok uzun olmamıştır.

Kur'an'ı Kerim'i çoğaltarak değişik İslam beldelerine ilk defa gönderen kişi de Hz. Osman'dır.

Abdurrahman bin Avf

31 yaşında iken Müslüman olmuştur. Ona Abdurrahman ismini Peygamberimiz vermiştir. Tedbirliliği, ileri görüşlülüğü, ticaretteki başarısı ve fedakarlılığı ile dikkat çeken seçkin bir sahabedir.

Efendimiz Medine'ye hicret ettiklerinde Medineli Ensar kardeşinin mallarının yarısını kendisine bağışlamasını kabul etmemiş ve kendisine Medine pazarının yerini göstermesini talep etmiştir. Kısa sürede ticarette büyük başarılar elde etmiş olan Abdurrahman bin Avf Tebük seferinde neredeyse malının tamamını bağışlamıştır.

Sa'd bin Ebi Vakkas

İlk yirmi Müslüman arasında yer alan sahabelerdendir. 19 yaşlarında İslam'a girmiştir.

Müslümanlığı seçmesine annesi razı olmamış ve oğlunun yeni dinden vazgeçmemesi halinde yemeyecek, içmeyecek, gerektiğinde kendisini öldürecekti. Hatta iki, üç gün yemeden, içmeden, kesilerek baygınlık geçirmiş, öteki oğlu tarafından su verilerek kurtarılmıştır.

Gerçeği göremeyen anne, oğlunu sapıklığa zorluyordu. Sa'd ise girdiği bu yeni dinde oldukça mutluydu. Sa'd

bir tarafta annesinin baskısı bir tarafta da İslam'ın kuralları ile karşı karşıya idi. İslam'da anneye verilen önem, net bir biçimde ortadadır. Ancak anne ve babaya Allah'a ortak koşma hususunda ise itaat etme durumu söz konusu değildi. Bu durumu Yüce Kitabımız şu şekilde açıklığa kavuşturmuştur:

"Ey insanoğlu! Anne, baba, seni körü körüne bana ortak koşmak için zorlarsa, onlara asla itaat etme. Dünya işlerinde onlarla çok güzel geçin. Bana yönelen kimsenin yoluna uy. Sonunda dönüşünüz banadır." (Lokman, 31/15)

İslam için ilk defa ok kullanan kişi diye de tarihteki yerini almış bir sahabedir.

Cennetle müjdelenen 10 sahabeden de birisidir.

Erkam bin Ebil Erkam

İslamiyetin yayıldığı ilk yıllarda Erkam'ın evi bir çeşit sığınak görevi görüyordu. Yeni dine girenler Erkam'ın evinde buluşuyorlar ve Allah Resulünden orada öğreniyorlardı yeni dinin kurallarını. Erkam'ın evine "Darul- Erkam" denilmiştir.

Abdullah bin Mesut

Bu genç adam, yoksul bir kişi olmasına rağmen, İslam'ın ilk dönemlerinde yeni dine Peygamberimizin sohbetlerinden etkilenerek girmiştir.

Abdullah bin Mesut Müslüman oluncaya kadar yeni dinin sahipleri Kur'an'ı yüksek sesle okuyamıyorlardı.

Bir gün, Efendimizin arkadaşları toplanmışlar ve "Şu ana kadar kureyşliler henüz, yüksek sesle Kur'an okunduğunu işitmemişlerdir. Onlara Kur'an-ı Kerim'i yüksek ses-

le okuyarak duyuracak bir kimse yok mudur?"demişler ve Abdullah bin Mesut, "bunu ben yaparım" demiştir.

Müşriklerin işkencesine rağmen Abdullah Kabe'de yüksek sesle Kur'an okuyan ilk kişi olmuştur.

Gökteki yıldızlar bunlarla sınırlı değildir. Bunların dışında Hz. Ayşe, Hz. Fatıma, Hz. Süheyb bin Sinan, Habbab bin Eret, Said bin Zeyd, Sa'd bin Übade, Ammar bin Yasir, Yasir ve Sümeyye, Bilal-i Habeşi, Selman-ı Farisi, Ebu Zerr el- Gıfari, Cafer bin Ebi Talip ve diğerleri gelmektedir.

MÜSLÜMANLARA YAPILAN İŞKENCELER

Peygamber Efendimiz İslamın ilk üç yılında dine daveti gizliden gizliye yürütmekte idi. "Ey Muhammed! Artık sana emredileni açıkça ortaya koy, puta tapanlara aldırış etme." (Hicr, 15/94) ayeti ile birlikte İslami davet açıktan yapılmaya başlanmıştı.

Bu açık davet ile birlikte başta Peygamberimiz olmak üzere bütün Müslümanlar sıkıntılar çekmeye başladılar. Efendimizi putperestler alaya aldılar. Kendi aralarında "Bakın, bakın! Kendisinin peygamber olduğunu zanneden meczup geliyor!" deyip kıt akıllarınca Alemlerin Efendisiyle dalga geçmekte idiler.

Yine Efendimizin mübarek bedenine Kabe'de namaz kılarken deve pisliği atarak çirkin yüzlerini gösterdiler.

Hz. Yasir ve sevgili eşi Hz. Sümeyye İslamın ilk şehitleridir. Müşriklerin ağır işkenceleri sonucu canlarını ve mallarını kaybetmişlerdir.

Bilal-i Habeşi, Habbab bin Eret, Suheyb-i Rumi gibi sahabeler de yoğun işkence operasyonuna tabi tutulmuşlardır.

Bunlarla çözüme ulaşamayacaklarını anlayınca müşrikler Hz. Muhammed'i Amcası Ebu Talib'e şikayet ettiler.

Asla Vazgeçmem!

İslam düşmanlığında sınır tanımayan Mekkeliler Mekke'nin ileri gelenlerinden Ebu Talib'e gelerek "Ya Ebu Talib! Bu yeğenin bizi zor durumda bırakmakta. Onu bu işten vazgeçir. Eğer vazgeçmiyorsa ona bir takım önerilerde bulunalım. Eğer zengin olmak istiyorsa onu en zenginimiz yapalım. Lider olmak istiyorsa başkan seçelim. ..." Tekliflerin ardı arkası gelmiyordu. Yeter ki kendilerini bir olan Allah'a imana çağıran kişi bu davadan vazgeçsindi.

Amcası, gelen bu tekifleri Efendimize söyleyince, Allah'ın Rasulü şunları söyledi:

-" Ey amcacığım! Bu işten vazgeçmem için güneşi sağ elime, ayı sol elime verseler bile Allah Teala bu dini üstün kılıncaya veya ben bu uğurda ölünceye kadar bu davamdan vazgeçmeyeceğim."

Habeşistan'a Hicret

Müslümanlardan birçoğunun İslam düşmanlarının baskı, şiddet ve zulümlerine uğramalarından dolayı sevgili peygamberimiz Müslümanlara Habeşistan'a hicret etmelerini tavsiye etti.

Hicret, vatanı terk etmek değildi aslında. Bir gün daha güçlü bir şekilde dönmek için geçici bir süre güç depolamak için kısa süreli bir ayrılıktı Müslümanlar için.

Habeşistan'ı tercih etmelerinin gerekçesi ise adil bir hükümdar olan Necaşinin özelliğindendir.

615 ve 616 yılları arasında iki kere Müslümanlar bahsedilen kara parçasına yöneldiler. Mekkeli müşrikler Müslümanları Habeş kıralından geri almak için Habeşistan'a vardılar. Habeş kıralından Müslümanları isteyen müşriklere karşı kral Necaşi Müslümanların kendilerini savunmaları istemişlerdir.

Müslümanları temsilen Efendimizin amcasının oğlu olan Cafer bin ebi Talib şu sözleri söylemiştir:

-" Ey adil hükümdar, biz cahil bir millet idik. Putlara tapar, laşe yer ve fuhuş yapardık. Akrabalara küserdik, komşuluk hakkını gözetmezdik.ç Zayıf kuvvetlinin esiri idi. ... Bize içimizden öyle bir Peygamber geldi ki. O bize bütün bu kötülükleri yasaklıyordu. Bize doğru söylemeyi, emanete ve akrabalık bağlarına riayet etmeyi, komşularla güzel geçinmeyi; haramdan, kan dökmekten sakınmamızı emrediyor, fuhuştan, yalandan, yetim malı yemekten Allah'a sığınmamızı öneriyordu... Bizde Onun getirdiklerine inandık ve itaat ettik. Onun haram dediğini haram bildik, helal dediğini helal bildik. Bundan dolayı Mekkeli Müşrikler bizlere saldırılar düzenliyorlardı. Hatta canımızdan ve malımızdan olduk ... Bunun üzerine bizler de Allah Resulünün önerisi üzerine adil bir kral olarak gördüğümüz sizin ülkenize sığındık..."

Bu güzel savunma karşısında Mekkeli müşrikler değişik iddialar da ortaya attılarsa da Habeş kralı Müslümanları onlara vermedi.

Müslümanlar Habeşistan'da (bugünkü adı ile ETİYOPYA) 630 yılına kadar kısmen kaldılar.

İslam Düşmanlarının Müslümanlara Sosyal ve Ekonomik Boykotu

İslam düşmanları Müslümanlar aleyhine her türlü yolu denemişler ve fakat sonuç alamamışlardı. Bunun üzerine "darun-nedve" adını verdikleri meclislerini toplayarak şu kararı aldılar:

-"Haşimoğullarıyla (Efendimizin sülalesi) her çeşit ilişkiye son verilecek, kız alıp verilmeyecek, görüşüp konuşulmayacaktır."

Aldıkları bu karara dini bir anlam vermek içinde yazdıkları kağıdı Kabe'nin duvarına astılar.Bu zulüm yılları yaklaşık üç yıl sürdü. (617-620 yılları arası.)

Çocuklar açlıktan feryat ediyorlar, yaşlılar ve kadınlar büyük sıkıntılar çekiyorlardı. Müslümanlar, ağaç yapraklarını çiğneyerek gıdalanmaya çalışırlarken, buldukları deri parçalarını da kaynatarak ilaç yapmayı deniyorlardı.

Aslında müşriklerin amacı Müslümanlara kan kusturarak ve onları aç bırakarak Hz. Peygamberi onlara teslim etmeye ya da terk etmeye zorlamak idi. Ancak bütün Müslümanlar bırakın dini terk etmek ya da Peygamberden uzaklaşmak, Ona daha da sahip çıkmak için çırpınıyorlardı.

Hüzün Yılı

Peygamberliğinin 10. yılında Efendimiz önce çok sevdiği amcası Ebu Talib'i, ardından da ilk eşi ve çocuklarının da annesi olan gül goncası Hz. Hatice'yi kaybetmiştir. Her ikisi de Onun hayatında çok önemli görevler yapmışlardır. Ebu Talip yeğeniyle aynı inancı paylaşmasa da Onu hiçbir zaman yalnız bırakmamıştır. Hz. Hatice ise

Ona iman eden ilk kişidir. Neslini devam ettiren, temiz, cahiliye pisliğine bulaşmamış, ar ve edep dolu bir kadındır.

Her ikisinin de vefatlarına çok üzülmüş olan Efendimiz bu üzüntüsünü biraz hafifletme ve İslam'ı Mekke dışına yaymak için Taife bir seyahat düzenlemiştir.

Taif Yolculuğu

Taife Zeyd Bin Harise'yi alarak gitmiştir. Taifte umduğunun da ötesinde şiddete maruz bırakılmış olan Efendimiz ve yol arkadaşı taşlanmış, gittikleri yollar dikenlerle döşenmiştir. Mübarek ayakları kan revan içinde kalan Peygamberimiz ve Zeyd, oldukça üzülmüşlerdir. Ancak daha önceden Mekke'den Taife giden müşrikler Taifliler'i Efendimize iman etmemeleri hususunda uyarmışlardır.

Taiften çok üzgün ayrılan Efendimiz bir bağa gelince birazcık istirahat etmek istedi ve oracıkta mübarek ellerini Yüce Allah'a kaldırarak şunları söyledi:

-" Allah'ım, kuvvetsiz ve çaresiz kaldığımı, halk nazarında horlandığımı sana arz ederim. Ey merhametlilerin en merhametlisi olan Allah'ım! Zayıf düşenlerin, herkesin zayıf görüpte dalına bindiği çaresizlerin rabbi sensin. ...Şayet bana karşı gazaplı değilsen, çektiğim sıkıntılara, belalara hiç aldırış etmem..."

Allah Resulü acıların en büyüklerini yaşamasına rağmen, yine de ümidini hiç yitirmedi, Allah'a olan bağlılığını hiç aşağı düşürmedi. Neticede aslen bir yahudinin çobanı olan ADDAS adındaki bir kişinin gelip te Efendimize sorular sorup İslam dinini seçmesiyle yüce Allah, resulüne moral vermiştir.

Isra ve Miraç

YÜCE Allah sevgili Efendisini çektiği sıkıntıların ardından manevi bir ödülle DESTEKLEMİŞTİR. Basını göremeden doğup süt annesiyle geçirdiği çocukluk yıllarının ardından 6 yaşına ,ulaştığında annesi Amine'yı 8 yaşında dedesi Abdulmuttalib'i kaybetmiştir. İslami davete başladığında ise başlangıçta Mekke'deki insanlar Ona asi davranmışlar, alaya almışlar, işkence yapmışlar, yurdundan kovmuşlar, idam cezası vermişler vs.

Sosyal ve siyasi, ekonomik boykota uğratmışlar. Bütün bunların ardından da amcası ve sevgili eşini kaybeden Efendimizi Yüce Allah tam da yüklerin ağırlaştığı bir ortamda manevi bir seyahate çıkarmıştır.

Bir gece ansızın Mekke'den Kudüs'e oracıktan da göklere yükselen Efendimiz miraçta;

- Yüce Allah'la aracısız konuşmuş,

- Beş vakit namazı hediye olarak almış,

- Allah'a şirk koşmayanların Cennete gireceği müjdesini almıştır.

- Aynı zamanda Miraçta Medine'ye hicret kararı alındığı da gelen rivayetler arasında bulunmaktadır.

Medine'de İslam Hızla Yayılıyor

Başta Muaz bin Cebel olmak üzere Mekke'den Medine'ye gelen Müslümanların da etkisiyle Medine'de İslam hızla yayılmak ta idi. Özellikle gençler hızla yeni dine girerlerken yaşlı insanları da bu kutlu mücadeleye davet ediyorlardı.

Genç Müslümanlardan Muaz bin Amr da yeni dini benimsemiş, ancak yaşlı babası putlara tapma alışkanlığın-

dan vazgeçmemişti. Tahtadan yapılmış putunu evinden ayırmıyor, O'nu titizlikle koruyordu. Oğul kan ağlıyor, üzülüyordu. Babasının yaşadığı aptalca batıl hayata adeta kahrediyordu.

Başta bu iki Muaz olmak üzere Medine'nin genç Müslümanları Amr bin Cemuh'u bu put sevgisinden alıkoymak için planlar gerçekleştirmeye başladılar.

"Bir gece Amr bin Cemuh uyuduğunda, putunu alıp çöplüğe attılar. Sabahleyin putunu yerinde bulamayan Amr, O'na tapınma ihtiyacı içinde kıvranıyordu adeta. Neyse ki putunu çöplükte buldu bir güzel yıkayıp, evine götürüp eski yerine güvenle yerleştirdi ve başladı yine ona tapınmaya. Ertesi gece Amr bin Cemuh yeniden uyuduğunda gençler o putu tekrar alıp çöplüğe attılar. Ancak İhtiyar yine de o putu bulup tapınmaya başladı. Gençler yaşlı müşriği inancından vazgeçirmek için yılmadan mücadeleye devam ediyorlardı. Üçüncü gün Amr putunun başına gelecekleri tahmin ettiği için kendince tedbirler almış ve putun boynuna kılıcını asarak: "Seni çöplüğe atanı bilmiyorum. Hiç değilse kendini şu kılıçla savun.!" dedi ve uykuya daldı.

Bu sefer oğlu Muaz, geceleyin babasını putunu alıp bir köpek laşesine sararak pis bir çukura attı.

Ertesi sabah putunu yerinde bulamayan Amr, öfke ile araştırmaya başladı ve O'nu bir köpek laşesine sarılmış olarak pis bir çukurda buldu. Buldu ama nihayet kendine gelebilmiş idi. Yıllarca tapındığı putunun kendini bile savunmaktan aciz olduğunu anlamıştı. Kendi kendine bir sonuca ulaşmıştı. 'Sen ilah olsaydın köpek leşiyle beraber bu pislik dolu çukurda bulunmazdın.' dedi. Kalbine bir serinlik geldi ve oracıkta Müslüman oldu." (İbn Hişam , es-Sire, II, 95)

Medineli Genç Müslümanlar sonunda yaşlı Amr bin Cemuh'u yola getirmeyi başarmışlardı.

HİCRET

Hicret Nedir?

Kelime olara hicret bir yerden başka bir yere gç etmek anlamına gelmektedir. Göç eden kişilere de muhacir denir.

Dini bir teri olarak ise hicret, Mekke'de kendilerine zulmeden müşriklerin baskılarından kurtulup İslam'ı Mekke dışarısına çıkarmak amacıyla 622 yılında Mekke'den Medine'ye yapılan yolculuğa denir.

Hicret eden Mekkeli Müslümanlara Muhacir, onları Medine'de karşılayan Medineli Müslümanlara da Ensar adı verilir.

Müslümanlar neden Hicret ettiler?

Bilindiği gibi Müslümanların ilk hicret yurdu Habeşistan'dır. İslam tarihinde daha önemli olması sebebiyle de Mekke'den Medine'ye yapılan hicrete doğal olarak daha fazla dikkat çekilmektedir.

1) Müslümanlar Mekke'de çok fazla işkenceye uğramışlardır. Bu işkencelerden kurtulmak istemişlerdir.

2) Mekke'de ibadetlerini rahatlıkla yaşayamıyorlardı.

3) Mekke'de İslamın geniş kitlelere ulaşma şansı azalmış idi. Öyleyse İslam Mekke dışına çıkmalıydı.

Neden Medine?

Bunun için en ideal yer olarak Medine tercih edilmiştir. Daha önce Taif şehri denenmiş ve fakat olumlu sonuç alınamamıştı. Habeşistan'a da gidilmişti, orası oldukça uzak bir bölge idi. Ayrıca Medine halkının İslâm'a sıcak il-

gisi vardı.

Akabe denen yerde yapılan görüşmelerden de anlaşıldığına göre Medine'nin iki köklü kabilesi Evs ve Hazreç arasında uzun zamandan beri süregelen bir savaş söz konusu idi. Bu savaştan etkilenen insanlar için de bir umut ışığıydı, Peygamberimiz ve Müslümanlar...

Bir Hicret Hatırası

Suheyb bin Sinan ile Talha bin Ubeydullah hazretleri, beraberce göç ettiler, Medine'ye. Ancak Suheyb hazretlerinin oldukça çok malı ve Mekkelilerden de epey bir alacağı vardı. Medine'ye giderse hem mallarını alıkoyacaklarını, hem de borçlarını inkar edeceklerini söylediler Suheyb'e. Tek seçenek kalıyordu Suheyb için: Mallarını ve alacaklarını terk etmek.

Müşriklere şunu söyledi hemen:

-" Alacaklarımdan vazgeçsem, mallarımı terk etsem, bana engel olmaktan uzaklaşır ve yolumu açar mısınız?"

Onlar da:

-"Evet! Dediklerini yaparsan, sana engel olmayız!"

Bunun üzerine Hz. Suheyb:

-" Öyleyse bütün mallarım sizin olsun!"dedi büyük bir sevinçle.

Din kardeşlerinin rahatça ibadetlerini yaptığını duymuştu Suheyb bin Sinan. Kimse onlara karışmıyordu Medine'de. Ve onun için de malın, mülkün o kadar da önemi yoktu doğrusu. Çünkü o önceliğini Allah ve Resulüne vermişti.

Nitekim Suheyb bin Sinan'ın bu tercihi Allah Resulüne anlatıldığında, Hz. Peygamber şunları söyledi:

-"Suheyb kazandı, Suheyb kazandı." (İbn Hişam, es-Sire II, 118-119)

Hz. Muhammed (sav) ve Hicret

Müslümanlar birer ikişer Medine yollarına düşmüşken hasta, yaşlı ve engelli Müslümanların dışında Mekke'de sadece Peygamber Efendimiz, kadim dostu Hz. Ebu Bekir ve Hz. Ali kalmışlardı.

Hz. Ebu Bekir zaman zaman Efendimizden hicret için izin ister O da "Acele etme ey Ebubekir. Umulur ki Allah sana bir yol verir" derdi.

Müşrikler son olarak "darun-nedve" meclisinde Efendimizin öldürülmesi kararını alınca Alemlerin Resulü de sevgili dostu Hz. Ebubekir'le beraber Medine yollarına koyuldular.

Önce Sevr'de konakladılar üç gün. Çünkü kendileri için 100 deve ödül konmuştu. Ödülü koyan müşriklerin yanıltılması gerekiyordu. Evden ayrılırken Hz. Ali, Efendimizin yatağına yatmış ve kendisini Onun uğruna feda edebileceğini, tereddüt etmeden ortaya koymuştu.

Efendimize suikast düzenlemek için gelenler gözlerine inanamamışlardı. Çünkü öldürmek için geldikleri adamın yatağında amcasının oğlu yatıyordu. Tabi ki amaç hedef saptırmak idi.

Efendimiz ile sadık arkadaşı, aynı zamanda da kayın pederi Hz. Ebubekir, Sevr mağarasında üç gün kaldılar. Hedef şaşırttılar böylece. Üçüncü günden sonra KUBA'YA kadar yollarına devam ettiler. Ve orada fedakar insan Hz. Ali'yi beklediler. O olmadan Medine'ye girmenin vefâ açısından şık olmayacağını düşündüler belki de.

Ah Mekke! Güzel Mekke!

Hz. Muhammed (sav) her insan gibi doğduğu toprakları çok seviyordu. Ülkesinin insanlarını İslamlaştırmak için 13 yıldan fazla uğraşmıştı. Sabırla yürüttüğü mücadeleye pek az insan inanmış ve büyük çoğunluğu da bu hakikate sırt çevirmişti. Üstelik O güzel insanı ve de ona inananları yurtlarından göç etmek zorunda bırakmışlardı.

Efendimiz Sevr dağından inip te Medine'ye doğru hareket ederken içini bir hüzün kaplamış ve şu sözleri söylemek durumunda kalmıştı:

"Ey Mekke! Güzel Mekke! Zorunlu olmasaydım terk eder miydim seni?"

Hz. Muhammed (sav) KUBA'DA kaldığı süre içinde İslamın ilk mescidi unvanını elinde bulunduran KUBA MESCİDİ'Nİ inşa etti.

Medine'ye varmadan RANUNA vadisinde ilk CUMA NAMAZINI kıldırdı.

Kendisini buğulu gözlerle bekleyen Muhacir ve Ensar topluluğu, Veda tepesinin üstünden bir güneş gibi doğan iki cihanın sultanını görünce birbirlerine müjdeler verdiler. Çünkü o kutlu misafir artık Medine'deydi. Şu sözlerle karşıladılar Efendimizi küçücük kızlar, çocuklar, yaşlılar ve delikanlılar; ellerinde tefler ağızlarında güzel sözlerle:

"Ayın on dördü, üzerimize veda tepelerinin üzerinden doğdu. Ne mutlu. Artık Allah'a dua eden ve yalvaran bulundukça, bize şükretmek vacip oldu. Ey bize gönderilen aziz peygamber! Sen bize itaat edilmesi vacip olan bir emirle geldin."

Dünya Tarihinin Dönüm Noktası ve Medine'de Yeni Hayat

Hakikaten Medine'de başlayan yeni hayat aslında tarihin bir dönüm noktasını teşkil etmektedir. Çünkü, kökleri Mekke'de atılan insanlığın en büyük medeniyet projesi, Medine'de tamamlanacaktır.

"Evrenin Efendisi" Medine'de Mescid-i Nebi inşa oluncaya kadar Ebu Eyyub el Ensari'nin evinde misafir olmuştur. 6-7 ay kadar Efendimizi misafir eden Ebu Eyyüb, Peygamberimizin vefatından 48 yıl sonra da İstanbul'un fethi için İstanbul'a kadar gelmiş ve şehit olmuştur. Yani Efendimizle içiçe bir hayat yaşayan Halit bin Zeyd yani Ebu Eyyüb el- Ensari şu anda da İstanbulluların Eyüp semtindeki daimi misafiridir.

Ensar'ın Resul Sevgisi

Efendimizin Medine'ye geldiği günlerde henüz bir çocuk olan Enes bin Malik, annesi tarafından –hizmet etmesi amacıyla- sürekli Resulullah'a hediye edilmişti. Annesi Ümmü Süleym Efendimize gelerek şunları söyledi Efendimize:

"Ya resulallah Ensar kadınları, size birtakım hediyeler vererek iftihar edecek işler yaptılar. Benimse size hizmet etsin diye şu çocuğu vermekten başka yapacak bir şeyim yok" diyordu. Bu saygıdeğer kadın sahabi, kadınlar arasında dini sohbetleriyle, zekasıyla ve benzeri meziyetiyle tanınmıştır.

Peygamberimizin İlk Uygulaması: Selamı Yaygınlaştırın!

Sevgili peygamberimizin Medine'yi onurlandırmasından sonra buyurduğu ilk hadislerden birisi şudur:

"Ey İnsanlar! Selamı yayınız! Rast geldiğinize açıkça selam veriniz., muhtaçlara yemek yediriniz, akrabalarınıza yardım ediniz ve onları ziyaret ediniz.Herkesin uykuda olduğu bir sırada (geceleyin) namaz kılınız. Böyle yaparsanız kurtuluşla cennete girersiniz."

Mescid-i Nebi'nin İnşası

Peygamberimiz Medine'ye gelince yaptığı ilk uygulamalardan birisi de Mesdcid-i Nebi'nin yapılmasıdır. Mescidin yapımında bir işçi gibi çalışan Efendimize arkadaşları:

"Ne olur, siz istirahat ediniz, biz taş taşıyalım ya Resulallah!" deyince, "Siz de başka taş ve kerpiç taşıyın." buyurmuştur.

Medine'de İslâma Düşmanlık Yapan Şer Üçgeni

SEVGİLİ Peygamberimiz ve arkadaşları MEKKE döneminde çok ciddi sıkıntılar yaşadıklarından Medine'ye hicret kararı almışlardı. Ancak Medine şehri de bekledikleri kadar güvenilir olmaktan uzak olmaya başlamıştı günler geçtikçe. Müslümanları Medine'de bekleyen tehlikeleri şöylece sıralamak mümkün:

a) **Mekkeli müşrikler:** Her ne kadar Müslümanlar Medine'ye kadar gelseler de asıl düşmanları olan Mekkeliler Müslümanları kendi hallerine, serbest bırakmamak eğiliminde idi.

b) **Münafıklar:** Bu grup ta Medine'de ortaya çıkmıştır. Menfaatleri olacağı zaman Müslümanlarla birlikte olan, menfaatlerinin olmadığı durumlarda ise Müslümanları rakip olarak gören bu grubun liderliğini Selûl oğulla-

rından Abdullah bin Ubey adında bir münafık yürütmekte idi. Üstelik adı geçen bu şahıs Efendimiz ve Müslümanlar Medine'ye gelmeselerdi Medine şehrinin lideri olmak gibi bir planı da vardı ve bu planın suya düşmesiyle birlikte içten içe Müslümanlara yönelik sinsice bir düşmanlığı söz konusu olmaya başlamıştı bile.

c) **Yahudiler:** Bunlar da Medine'de son derecede etkin olan bir grup idi. Her fırsatta Müslümanlara yönelik tehlike unsuru olmaya aday bir düşman grubu idi.

Bütün bu şer üçgenin (Müşrik, münafık ve Yahudi) zaman zaman ortak hareketi sebebiyle Müslümanlar için Medine hayatı o kadar da rahat geçmeyecektir.

BEDİR SAVAŞI

Savaşın Sebebi:

Medine'de Müslümanların sürekli güçlenmesinden endişe eden Mekkeli müşrikler sonunda silaha sarılmak durumunda kaldılar.

Mekkeli müşriklerin Müslümanların mallarına el koymasından dolayı bir grup Müslüman mallarını geri almak amacıyla Mekkeli bir ticaret kervanına saldırmıştı. Ve çıkan arbedede bir müşrik ölmüştü. Bunu bahane eden müşrikler Medine'deki Müslümanlara yönelik ciddi bir savaş hazırlığı başlattı.

Savaşın Seyri:

Hicri 2, miladi 624 yılının Ramazan ayında Bedir kuyularının etrafında yapılan savaş İslam tarihinin en

önemli olaylarından birisidir. Müşriklerin Medine'ye doğru hareket ettiği haberini alan Efendimiz hemen arkadaşlarıyla istişare etti. Yapılan istişare sonucunda "kendi canlarını, ailelerini, yuvalarını korudukları gibi Mekke'den gelen Müslüman Muhacirlerini de koruyacaklarına" söz veren Medineli Ensar'ın da büyük özverisiyle Bedir kuyularının etrafında İslam orduları yerleşti.

Başlangıçta Müslümanlar yaklaşık 300 kişi idi. Ancak münafıklardan yaklaşık 90 kişinin ayrılmasıyla Müslümanların sayısı bir hayli azaldı. Müşrikler ise yaklaşık 1000 kişi idi.

O gece sayıları fazla olmasına rağmen, Allah düşman ordularının kalbine korku ve endişe, Müslüman ordularının kalbine ise ümit ve ferahlık vermişti. Savaş bütün şiddetiyle sürerken Efendimiz bir köşeye çekilip şöylece dua ediyordu: "Ya Rabbi! İşte kureyş bütün kibir ve gururuyla geldi. Sana meydan okuyor, Peygamberini de yalanlıyor. Ey Allah'ım! Peygamberlere yardım sözünü, bana da özel olarak zafer sözünü yerine getirmeni arzulamaktayım. Allah'ım! Eğer sen bir avuç Müslüman'ın yok olmasını istiyorsan, yeryüzünde sana ibadet eden bulunmayacaktır."

Peygamberimizin bu yakarışının ardından, Müslümanlar tarihteki bu çok önemli savaşı kazanmışlardır.

Bedir Savaşının Sonucu ve Önemi:

1) Savaşı Müslümanlar 14 şehit vererek kazanmışlardır.

2) Müşrikler yaklaşık 70 kayıp vermişlerdir. Her şeyden önemlisi Müslümanların baş düşmanı Ebu Cehil Afra Hatun'un oğulları Muaz ve Muavviz kardeşler tarafından öldürücü darbelerle ağır yaralanmış ve ibn Mesud (ra) tarafından da öldürülmüştür.

3) Savaş başlamadan önce Efendimiz arkadaşlarıyla danışmış ve ordunun yerleşim yerini arkadaşlarının önerisiyle değiştirmiştir.

4) Bedir savaşının kazanılmasıyla Müslümanlar ilk defa ciddi bir güç olarak dünya sahnesine çıkmıştır.

5) Bedirde alınan esirlere nasıl davranılacağı tartışılırken Peygamberimiz okuma yazma bilenleri Müslümanlara okuma yazma öğretmesi şartıyla serbest bırakmayı tercih etmiştir.

UHUT SAVAŞI

Savaşın sebebi:

Uhut savaşı müşriklerce hazırlanan bir intikam savaşıdır. Müslümanlara Bedirde yenilen müşrikler kendilerince bir intikam alma ve çöllerdeki Arapların alaycı bakışlarından kurtulmak için Medine'ye hücum kararı aldılar.

Savaşın Seyri:

Uhut savaşı Miladi 625 yılında yapılmıştır. Peygamberimiz yine ashabını toplayıp onlarla istişare yaptı. Yapılan istişare sonucunda uhut dağının eteklerinde müşrikler karşılanacak ve onlarla bir meydan savaşı yapılacaktı. Bu fikir özellikle genç Müslümanların benimsediği bir düşünce idi. Grekçelerini ise Efendimize şöyle açıklıyorlardı: "Ya Resulallah! Bizler mu müşriklere öyle bir meydan

dayağı atalım ki bir daha bizimle savaşmaya cesaret edemesinler." Peygamberimizin ise bu tür bir savaştan yana çekinceleri var idi. Çünkü Müslümanlar yaklaşık 700 kişi müşrikler ise 3000 kişi civarında idiler.

Ancak genç sahabilerin ısrarı ile savaş Uhut dağının eteklerinde başladı. Bu durum bile Peygamberimizin danışmaya ne kadar önem verdiğini göstermektedir.

Resule İtaatsizliğin Sonucu: Galipken Mağlubiyet

Efendimiz orduları yerleştirirken önemli bir tepe olan "ayneyn" adı verilen bir yere 50 adet okçu yerleştirerek onlara şu hatırlatmalarda bulundu: "Sizler her ne olursa olsun benden ikinci bir emir gelmeden asla yerlerinizi terk etmeyeceksiniz."

Müslümanların savaşın ilk safhasını çok üstün bir şekilde kazandılar. Bu durum karşısında müşrikler geri çekilmek zorunda kaldı. Peygamberimizin tepeye yerleştirdiği okçular ise "nasılsa Müslümanlar savaşı kazandılar bizler de Uhut meydanına inelim de ganimetlerden bizler de faydalanalım," diye Efendimizin emrini ihmal ederek "ayneyn" geçidini terk ettiler. Yalnız bunlardan altı Müslüman istisna olarak kardeşlerini de uyarmalarına rağmen yerlerini terk etmediler.

Bu durumu uzaktan seyreden düşman kuvvetlerinin komutanlarından Halit bin Velit Müslümanların terk ettiği yerden ordularını tekrar Uhut meydanına indirdi Tepede kalan altı Müslüman'ın da şahadetiyle beraber Müslümanlar toplam 70 şehit verdiler.

Savaşın Sonucu ve Önemi:

İhmal, emirleri unutma ve dünyalığa aldanmanın karşılığını Müslümanlar pek pahalıya ödediler.

Uhut Savaşında Efendimizin amcası Hz. Hamza şehit oldu. Medine'ye ilk öğretmen olarak gönderilen Mus'ab Bin Umeyr'le beraber 70 mümin şehit düştü. Efendimizin de mübarek dişleri kırıldı.

Müşriklerden ise 25 kişi öldürülmüştür.

Bu savaş bize göstermektedir ki hangi durumda olursak olalım Allah'a ve Onun Resulüne kesin olarak uymak şarttır. İhmal ve dünyalığa dalma beraberinde ağır sonuçlar getirmektedir. Bu savaşla Müslümanlar Allah'a ve Onun Resulüne daha fazla bağlanmanın önemini kavramışlardır.

HENDEK SAVAŞI

Hendek savaşının asıl amacı Mekkeli müşriklerin Arap yarımadasında sürekli etkinliği artan İslami gelişmeyi durdurmak ve Müslümanları tarih sahnesinden silmektir.

Savaşın Seyri:

Sevgili peygamberimiz Mekkeli müşriklerin geniş katılımlı bir şekilde Medine'ye doğru hareket ettiğini haber alır almaz hemen arkadaşlarını toplayıp durum değerlendirmesi yaptılar.

Yapılan istişare neticesinde aslen İranlı olan Selman ı Farisi'nin önerisiyle Medine şehrinin etrafına Hendek kazılması önerildi. Ve öneri kabul edildi.

Yaygın bir N şeklinde kazılan hendeğin uzunluğunun 5,5 km, genişliğinin 9 m, derinliğinin de 4,5 m olduğu tahmin olunmaktadır.

Hendeğin kazılması tahminen 6-14 gün arasında tamamlandı. Bu yönüyle hendek, peygamberimizin arkadaşlarının mükemmel bir azim, gayret ve fedakarlığa sahip olduklarını göstermektedir. Bu olay Müslümanların açlık, susuzluk, gece-gündüz demeden Allah'a, Kur'an'a ve Hz. Muhammed'e (a.s.m.) bağlılıklarını göstermektedir.

Düşman kuvvetleri sayıları 10.000'e varan bir kuvvetle Medine'ye ulaşmıştı. Müslümanlar ise 3000 civarında bir kuvvetle, hendek gerisinde onları karşılamışlardı.

Düşman kuvvetleri Medine'ye geldiklerinde gördükleri karşısında şok oldular adeta. O güne kadar görmedikleri bir savaş taktiği ile karşılaşmışlardı. Günlerce hendeği geçmek için uğraştılar. Ancak başaramadılar.

"Ey iman edenler! Allah'ın, üzerinizdeki bunca nimetini hatırlayın. O zamanda (Hendek Savaşında) size düşman orduları saldırmışlardı da Biz, onlara karşı bir rüzgar ve sizin görmediğiniz ordular (melekler) göndermiştik." (Ahzab, 33/9)

Bu ayetten de anlaşıldığı gibi Yüce Allah Müslümanların imdadına yetişmiş ve Müslümanlar bu çetin mücadeleyi Allah'ın yardımıyla kazanmışlardır.

Hendek Savaşının Sonucu ve Önemi:

"Allah'ım! Ey Kur'an'ı gönderen Rabbim. Ey düşmanlarla hesabı tez gören Allah'ım! Şu düşman topluluğunu

kır. Onları yenilgiye uğrat! İradelerini sars Allah'ım!".

Resulullah bu duayı savaşın 27. günü ikindi namazından sonra yapmış ve de düşman bundan sonra hezimete uğramıştı.

Bu savaştan şu anlamları çıkarmak mümkündür:

a) Sadece Mekkeli müşrikler değil onların dışındaki tüm düşman birlikleri de mağlup edilmişti.

b) Müslümanlar yine istişare etmişler ve aslen İranlı olan bir kişinin görüşüyle savaş taktiği geliştirilmiştir.

c) Müslümanlar savaş durumunda bile namazlarını ihmal etmemeliler.

d) Allah'a sonsuz iman, tevekkül ve dua ile aşılamayacak engel yoktur.

HUDEYBİYE BARIŞ ANLAŞMASI:

Hicri 6.yıl, aylardan Zilkade, Miladi olarak ta 628 yılında Peygamberimiz arkadaşlarıyla Mekke'ye bir ziyarette bulunmak istedi.

Resulullah ve Müslümanlar Neden Mekke'ye Gitmek İstediler?

a) Peygamber Efendimiz, umre yapmayı niyetine almıştı ve Müslümanları da haberdar etmiş, onların da Umre için hazırlanmalarını istemişti.

b) Kabe'nin putlardan temizlenme arzusu ile yanıp tutuşuyordu bütün Müslümanlar.

c) Peygamberimiz ve Müslümanlar yurtlarından ayrı-

lalı tam 6 yıl olmuştu ve vatan hasretiyle yanıp tutuşuyorlardı.

d) İçinde savaş yapılması haram olan aylarda yolculuk yapılacağı için umre için iyi bir fırsattı bu yolculuk.

Yola Çıkış Ve Yaşananlar

Peygamberimiz Muhacir ve Ensar'dan oluşan 1400 kişilik bir gurupla Mekke'ye doğru hareket etmeye başladı. Mekkeli müşrikler Müslümanların Mekke'ye doğru hareket ettiklerini öğrence Müslümanları Mekke'ye sokmama kararı aldılar.

Nihayet Müslümanlar uzun bir yolculuktan sonra Mekke'ye 40 km yakın bir yer olan Hudeybiye kuyusunun önünde konakladılar. Orda Mekeli müşriklerle karşılıklı görüşmeler yapıldı. Ancak müşrikler kesinlikle Müslümanları Mekke'ye sokma niyetinde hiç değillerdi Bunun üzerine Müslümanlarla Mekkeli müşrikler arasında bir anlaşma yapıldı.

Başta Hz. Ömer olmak üzere Müslümanların tamamına yakının başlangıçta hoşlanmadıkları anlaşmanın bazı maddeleri şöyleydi:

a) Müslümanlar bu yıl Kabe'yi ziyaret etmeden geri döneceklerdi.

b) Gelecek yıl Mekke'yi üç gün içinde ziyaret edecekler ve geri döneceklerdi.

c) Mekkeli bir Müslüman, Müslümanlarla Medine'ye gitmek isterse izin verilmeyecek, Medineli Müslümanlardan birisi Mekke'ye dönmek istersi izin verilecekti.

d) Bu anlaşma 10 yıl süreli olacaktı.

Yürekleri Sızlatan Gelişme:

Müslümanların moralinin çok bozuk olduğu bir ortamda yürekleri dağlayacak bir gelişme olmuştu. Mekkeli müşrikler adına anlaşmayı imzalayan Süheyl'in oğlu Ebu Cendel bir süre önce Müslüman olmuş, müşrikler ise onu hapsetmişti. Ebu Cendel bir yolunu bulmuş ve Medine'ye gelirken yolda Hudeybiye'de olduğunu öğrendiği Peygamberimize sığınmış ve Efendimize: "Beni zalim müşriklere bırakıp gitmeyiniz." diye adeta yalvarıyordu.

Bu durum, anlaşma maddelerine aykırı olduğu için Süheyl peygamberimize dönerek: "Evet Ya Muhammed! Bakalım anlaşmaya uyacak mısın?" deyip adeta Onu test ediyordu.

Bütün Müslümanların gözü efendimizin üzerindeydi. Acaba Onu teslim edecek miydi? Allah Resulü. Ancak bir kere söz verilmiş ve de imzalanmıştı verilen söz.

Efendimiz Ebu Cendel'e dönerek "Ya Eba Cendel! Evet biz söz verdik. Ve senin onlara dönmen gerekir. Ancak umulur ki. Yüce Allah sana bir yol gösterir." Diyerek onu teslim etmişti. Bütün Müslümanları bir hüzün ve ümitsizlik kaplamıştı adeta. Çünkü amaçlarına kavuşamadan Medine'ye geri dönme durumu vardı. Her şeyden önemlisi, içlerine sindiremedikleri bir anlaşma metni vardı ortada.

Medine'ye dönerken yolda Fetih suresi inmiş ve yapılan bu anlaşmanın "apaçık bir fetih" olduğu müjdelenmişti.

Neden Açık Bir Fetih?

a) Müslümanlar Mekkeli müşrikler tarafından resmen tanınmıştır.

b) Barışın egemen olduğu 2 yılda Müslüman olanların sayısı geçmiş 18 yılda Müslüman olanların sayısından iki kat daha fazladır. Bu da göstermektedir ki İslam için öncelikli olan "barış"tır.

c) Müslümanlarla müşrikler barış döneminde birbirlerini daha iyi anlamaya başlamışlardır.

d) Hudeybiye Barışı içinde Halid bin Velid ve Amr bin As gibi müşriklerin önemli adamları İslam dinine girmiştir.

OKUMA PARÇASI

HAYBERDE BİR ŞEHİT: ÇOBAN YESAR

Müslümanların Medine'deki en önemli düşmanlarından olan Yahudiler Hayber şehrinde tam bir tehdit unsuru olarak duruyordu. Üstelik Hendek savaşında da Müslümanlarla ittifak yapmalarına rağmen Müslümanları bırakıp müşrik grubun yanına geçmişlerdi.

Nihayet kendilerine ihanet eden yahudileri etkisiz bırakmak için kaleleleri ile ünlü Hayber'e gelindi ve günlük kuşatmanın ardından Hayber fethedildi.

Hayber'de siyahi bir çoban vardı. Yahudilerden birinin yanında ücretle çalışan bir işçi idi. O'nun koyunlarını otlatıyordu.

Yine bir gün koyunlarını gütmeye giderken Hz. Peygamberle karşılaştı. Aslında o, bu savaşın içyüzünü Yahudilerden sormuş ve Hz. Muhammed hakkında bir takım bilgiler almıştı. Ve bu aldığı bilgiler, içinde Efendimizi tanıma merakı uyandırmıştı.

Efendimizle karşılaştığında "Bana İslam'ı anlatır mısınız?" dedi. Efendimiz İslam'ı anlatma hususunda bir kralla çoban arasında bir fark gözetmezdi. Çobana da İslam'ı anlattı ve Çobanın yüreğini sıcacık bir sevgi kaplamıştı. İçten gelen bir mutlulukla Müslümanlığı seçerek kelime-i şehadet getirdi ve Müslüman oldu.

Çoban: "Ya Resulallah! Ben şu koyunların sahibi olan kişinin yanında çalışan bir işçiyim. Koyunlar bana emanet. Şimdi bunlara ne yapayım?" diye sordu.

Efendimiz: "İslam dini emanete ihanet etmemeyi emretmektedir. Sürünün başına dön, yüzlerine hafifçe vur ve kaleye doğru yolla. Yüce Allah seni isteğine kavuşturacaktır." dedi.

Çoban emanetlerini teslim ettikten sonra Müslüman mücahitlerin arasına katılıp Hayber Yahudilerine karşı savaşa koyuldu. Bir süre savaştıktan sonra Yahudilerin attığı bir taşla şehid düştü. Savaşın sonunda şehid çobanı getirip sırtüstü yatırdılar, üzerine bir örtü örttüler. Efendimiz şehide önce aktı sonra yüzünü çevirdi. Niçin böyle yaptığı sorulduğunda ise Efendimiz şunları söyledi:

"Şimdi yanında hurilerden iki zevcesi olup, yüzünden topraklarını siliyorlar."

Bu yoksul çobanın başına birkaç saat içinde cennet kuşu konmuştu adeta. Çünkü Müslüman olduktan sonra üzerinden bir vakit namaz kılmadan yani alnını secdeye götürmeden şehit olmuş, cennete kavuşmuştu. Bu mübarek kişi Peygamberimizin arkadaşları arasında bulmaca gibi sorulurdu.

"Bilin bakalım! Hiç namaz kılmadan Cennet'e giren adam kimdir?" Cevap:

"Şehid çoban YESAR." (İbn Hişam, es-Sire, III,358)

MEKKE'NİN FETHİ

Mekke'nin Fethinin Sebebi:

Mekke'nin Fethinin iki nedeni vardır. Birincisi manevi sebebi ikincisi de gözüken sebebi.

Manevi sebebi Kabe'yi putlardan temizlemek, Müslümanlar karşısında yirmi yıldan beri ihanetin ve düşmanlığın her çeşit örneğini veren müşriklerin otoritesine son vermek, Kabe'de Allah'ın adını yüceltmek.

Gözüken sebebi ise Mekkeli müşriklerin Hudeybiye Barış anlaşmasını çiğnemeleridir. Hudeybiye barışının oluşturduğu barış havası ile Müslümanlık hızla yayılıyordu. Bunu ciddi bir tehlike olarak gören müşrikler sudan bahanelerle Barış anlaşmasını bozdular. Bu da tek başına Mekke'nin fethine zemin oluşturmuştur.

İslam Ordusu Mekke'de:

Peygamberimiz 10 Ramazan (1 Ocak 630) da 10 000 kişilik bir Müslüman ordusuyla Mekke'ye doğru hareket etti.

Mekke'ye 16 km kala, ordu akşam konakladı. Vadide ateşler yakıldı. İnce bir savaş taktiği olarak Efendimiz İslam ordusuna meşaleler yakılmasını emretti. Vadi adeta ışık cennetine dönüşmüştü. Uzaktan gelişmeleri takip eden Mekkeli müşrikleri derin bir korku kapladı.Yeniden Hudeybiye Barışının devam etmesi için görüşmeler yapılmasını arzuladılar. Ancak bu amaçlarına ulaşamadılar.

Dört koldan Mekke'ye girme emri veren Efendimiz bütün komutanlara ve tüm Müslümanlara kendilerine engel çıkarmayanlara yönelik hiçbir şiddette bulunmamala-

rını, dünyalık kaygısına kapılmamalarını tembih etti.

Dört koldan Mekke'ye giriş yapıldı. Sadece Halid bin Velid'in ordusuna sataşmalar oldu. Peygamberimiz 13 kişinin öldürüldüğünü duyunca çok üzülmüş ve bunun gerekçesini Halid bin Velid'e sormuş. Halid bin Velid te: "Önce Müşriklerin hücum ettiğini ve iki Müslüman'ın şehit olmasına sebebiyet verdiklerini" anlatınca Efendimiz "Bunun ilahi bir takdir "olduğunu belirtti.

Efendimiz Kabe'ye girince bir Fetih Hutbesi okudu. Kendisine yıllarca karşı gelen insanları affettiğini belirtti. "Hepiniz ADEM'in çocuklarısınız. Ve Adem de topraktan yaratılmıştır." buyurdu.

Mekke'nin Fethinin Önemi:

"Peygamberimiz, karşısında ellerini, dilerini ve kılıçlarını senelerdir Müslümanlar'ın aleyhine kullanan kendilerini her şeyin üzerinde sayan insanları görüyordu. Yollarına diken ve secdede üzerine deve işkembesi atanlar; kendisine mecnun, sihirbaz, büyücü diyenler, davasını krallık ve dünya malı vaatleriyle satın almak isteyenler; Müslümanların çıplak vücutlarını, develere bağlayıp kızgın kumda sürükleyenler; Peygamberimizi kabullenenleri zorla delik deşik edenler; Peygamberimize sosyal ve ekonomik ambargo uygulayanlar; Bedir'de, Uhut'ta, Hendek'te kılıçlarını Müslümanlara bileyenler... Evet bütün zalimler, hainler, Peygamberimizin huzurunda idiler...

Sevgili peygamberimiz bir süre bunların üzerinde göz gezdirdikten sonra: "Ey Kureyş topluluğu! Şimdi size ne gibi bir davranışta bulunacağımı zannetmektesiniz." diye sorduğunda. "Hayır ümit etmekteyiz. Çünkü sen değerli bir insansın ve iyi bir kardeşin oğlusun!" diye cevap verdiler.

Sonunda Peygamberimiz büyük bir hoşgörü göstererek: "Haydi gidiniz, hepini serbestsiniz!" demek suretiyle hepsini affettiğini ilan etti.

Ensar'ın Endişesi ve Müthiş Vefa Örneği:

Fethin ikinci günü Peygamber Efendimiz, Safa tepesine çıkmış Yüce Allah'a dua ediyordu. Bu arada Ensar kendi arasında şöyle konuşuyorlardı:

"Allah, Peygamberine içinde doğup büyüdüğü şehri fethetmeyi nasip etti. Acaba bundan sonra bizimle Medine'ye gelmez de Mekke'ye yerleşir mi dersiniz?"

Peygamberimiz Ensar'ın bu endişesini hissetmiş ve onlara dönerek:

"Öyle şeyden Allah'a sığınırım. Benim hayatım, sizin hayatınızdır ve ölümüm de ölümünüzdür. Tabiki sizinle beraber Medine'ye döneceğim."

Böylece Ensar'ın endişesini gidermiş ve müthiş bir vefa örneği göstermiştir.

VEDA HACCI VE VEDA HUTBESİ

Peygamberimiz hayatında bir defa Hac ibadeti yapmıştır. Miladi 631 yılında Hz. Ebu Bekir Hacc görevlisi tayin edilmiş ve Mekke'ye önceden gelerek gerekli bilgileri Müslümanlara öğretmiştir.

İslam tarihi kaynaklarında belirtildiğine göre İslam cemaati yola koyulduğu zaman sanki gözün görebildiği yerler insan seli gibiydi. Sanki yolda bir insan denizi, dalgalana dalgalana gidiyordu.

Hac ibadeti için geldikleri Arafat vadisinde bütün insanlığa insanlık tarihinin en etkili konuşmasını yaptı. Bu tarihi hacca veda haccı, burada yapılan tarihi konuşmaya da Veda Hutbesi adı verilmiştir.

100 bini aşkın insanın takip ettiği bu tarihi konuşmayı herkes duysun diye cümleleri tekrarlayacak gür sesli insanlar bulunarak hoparlör sistemi kurulmuştu.

Yapılan Konuşmanın Ana başlıklarından bazıları şunlardır:

a) Kan davası kaldırılmıştır.

b) Canlarınız, mallarınız, ırzlarınız mukaddestir.

c) Emanete ihanet etmeyiniz.

d) Faiz kaldırılmıştır.

e) Kadınların erkekler, erkeklerin de kadınlar üzerinde hakları vardır.

f) Hiçbir ırkın başka bir ırka takvadan başka bir üstünlüğü yoktur.

g) Her türlü aşırılıktan kaçınınız.

h) Allah'ın emaneti Kur'an'a sımsıkı sarılınız.

i) "Rabbinize ibadet ediniz. Beş vakit namazı kılınız. Oruç ayında oruç tutunuz. Emirlerime itaat ediniz ki Allah'ın cennetine giriniz."

PEYGAMBERİMİZİN VEFATI

Sevgili Peygamberimiz Veda haccı dönüşü Medine yolunda şunları söylüyordu:

"Size iki şey bırakıyorum.Onlara uyarsanız asla sapıklığa düşmezsiniz. Biri Allah'ın kitabı Kur'an ki, hidayet ve kurtuluş ondadır. Diğeri de (sünnetimi en iyi bilen ve yerine getiren) ehl-i Beytimdir."

Buradaki sözleri aslında bir ayrılık ifadesi olarak algılamak ta mümkün.

Hastalanması:

632 yılında Efendimiz rahatsızlanmaya başladı. Mescidinde yaptığı bir konuşmada şunları söylüyordu: "Yüce Allah kulunu, dünya ile kendisine kavuşmak arasında serbest bıraktı, kulu da ona kavuşmayı tercih etti."

Hz. Peygamberimiz rahatsızlığının şiddeti artınca eşlerinin odalarını dolaşarak hepsinden helallik alıp, Hz. Ayşe'nin odasına çekildi. Yerine mescidde namaz kıldırmak üzere Hz. Ebu Bekir'i vekil tayin etti.

Hz. Fatma'nın Üzüntüsü:

Bir ara hasta yatağında iken yanına çağırdığı kızı Fatma'nın kulağına Peygamberimiz bir şeyler söyledi.. Hz. Fatma ağladı, tekrar başka bir şey söyleyince de gülmüştü. Hz. Fatma'ya Ayşe annemiz tarafından bunun nedeni sorulunca o da şunları söylemişti.

"Ağlayış sebebim, babamın ölüm vaktinin yaklaştığını bana haber vermesi idi. Tebessüm nedenim ise, hane halkından yanına kavuşacak ilk kişinin de benim olacağımı bana bildirmiş olması idi."

Sizi Ben Bile Kurtaramam:

Bir defasında kızı Fatma ile halası Safiye'ye şunları söylemişti: "Ey Rasulullah'ın kızı Fatma! Ve ey Rasulullah'ın halası Safiye! Allah katında anlam taşıyan güzel işler yapınız. Yoksa helal ve haram konularında Allah'ın sorularından ben dahi sizleri kurtaramam."

Efendimiz yine vefatından çok kısa bir süre önce eşi Ayşe annemizden dişlerini temizlemek için misvak istemiş, Ayşe annemiz bunun sebebini Ona sorduğunda "Yüce Dost'un huzuruna temiz çıkmam gerekmez mi?" diye yanıt vermiştir.

Efendimizin Dostuna Kavuşması (Vefatı):

Peygamberimiz Hicri 12 Rebiülevvel ayında doğum günü ile aynı zaman diliminde, M.8 Haziran 632 Pazartesi günü, güneşin batmasından sonra Yüce Dostum dediği Rabbine ruhunu teslim etti. Rabbine kavuşurken şu sözleri söylüyordu:

"Allah'ım! Beni Yüce Dost grubuna kat. Allah'ım! Günahlarımı bağışla, bana merhamet et. Beni sana eriştir. La ilahe illallah, ölümün de şiddeti var. Allah'ım beni cen-

netinden Refik-i A'la'ya ulaştır!"

Peygamberimizin vefatına başta Hz. Ömer ve Ali gibi sahabeler inanamamışsa da onları yatıştıran kişi Hz. Ebu Bekir olmuştur.

Efendimizin Mirası:

Ebu Hureyre şunları rivayet ediyor: "vefatımda mirasçılarım ne bir dinar, ne bir dirhem paylaşmaz. Bıraktığım şey (ki hurmalıklardır bunun) hanımlarımın nafakasından, işçimin ücretinden geri kalanı vakıftır.

Efendimizin en önemli mirası Veda haccında söylediği şu sözlerdir: "Size iki şey bırakıyorum ki, bunlara tutunursanız asla sapıklığa düşmezsiniz: Biri Allah'ın Kitabı Kur'an. Bir diğeri de benim sünnetimdir."

Ey Rabbimiz! Resulünün şefaatını bizlerden esirgeme!

SİYER
YARIŞMA SORULARI

Boşluk Doldurma

1) Peygamberimiz a)...571.....yılında,

b) Mekke... şehrinde dünyaya geldi.

2) Peygamberimizin süt kardeşleri;

a)...Hamza.....

b).....Şeyma.....

c)....Abdullah(ra). idi.

3) Peygamberimiz 6 yaşında iken annesi Amine ile .....Ebva..... şehrine yolculuk yaptı.

4) Efendimiz annesini ..6.....yaşında iken kaybetti.

5) Peygamberimizin Mekke dışındaki süt annesinin adı..Halime.....dir.

6) Peygamberimiz amcası .Ebu..... Talip..... ile 12 yaşında iken ŞAM bölgesine ticaret için yola çıkmıştır.

7) Şam'da rahip ..Bahira....ile karşılaşmış ve kendisi hakkında enteresan değerlendirmelerde bulunulmuştur.

8) Peygamberimiz 20li yaşlara geldiğinde Mekke'nin en zengin kadınlarından.Hz.Hatice..ile ortak bir ticaret şirketi kurmuştur.

9) 25 yaşında iken ..Hz. Hatice ile evlilik yapmıştır.

10) Hz. Hatice ile olan evliliklerinden

a) ..Kasım.....

b) ..Rukiye.....

c) ..Ummü Gülsüm.....

d) ...Zeynep.....

e) ..Fatıma (r.a)

f) ..Abdullah..... adlı çocukları dünyaya gelmiştir.

11) Peygamberimizin nesli çocuklarından.. Fatıma (r.a) ile devam etmiştir.

12) Efendimiz ilk vahyi;

a) ..610.....yılında

b) ..Hira.....mağarasında almıştır.

13) İlk inen ayetler ..Alak.....suresine aittir.

14) İlk inen ayet ise Oku'dur.

15) Efendimize ilk inanan kişi ..Hz. Hatice'dir.

16) Efendimize a) Kadınlardan...Hz. Hatice

c) Yetişkin erkeklerden...Hz. Ebubekir

d) Çocuklardan.....Hz. Ali.....

e) Kölelerden ...Hz. Zeyd.....iman etmişlerdir.

17) Peygamberimiz İslam dinini ilk üç yıl gizliden gizliye .....'ın evinde anlatıyordu.

18) Müslümanların ilk Hicret yurdu Habeşistan'dır.

19) Peygamberimize Kabe'de namaz kılarken mübarek

bedenine deve pisliği bırakan kişi ....ve 6 arkadaşıdır. Bunlar Bedir savaşında öldürülmüşlerdir.

20) Peygamberimiz peygamberliğinin 10. yılında .....nı ve çok sevdiği... .....yi kaybetmiştir. Onun için bu yıla "senetül hüzün" ya da Hüzün Yılı denmiştir.

21) Peygamberimizin İsra ve Miraç yolculuğunun başladığı şehir .....dir.

22) Peygamberimizin Miraç için çıktığı şehir ise.....tür.

23) Peygamberimiz ile Hicret arkadaşlığı yapmış kişi Hz. .....dir.

24) İslamın baş düşmanlarından Ebu Cehil .....savaşında öldürülmüştür.

25) Allah'ın aslanı diye de tanımlanan Hz.Hamza ve Musab bin Umeyr .....savaşında şehit olmuştur.

26) İslamın Medinede'ki ilk öğretmeni .....bin .....dir.

27) Hendek savaşında hendek kazma fikri .....ye aittir.

28) Müslümanlar 628 yılında Mekkeli Müşriklerle .....barış anlaşması imzaladılar.

GENÇLER İÇİN TEMEL DİNÎ BİLGİLER

A.Merve Güler - Hilal Atıcı - Nuri Atıcı

Temel Dini Bilgilerin, başta gençler olmak üzere, herkesin kolaylıkla anlayabileceği bir dille anlatılması gerekmektedir. Elinizdeki kitap bu amaçla hazırlanmıştır.

İslâm'ın inanç esasları, temizlik anlayışı, namaz ve gusül abdesti, namazla ilgili tüm bilgiler, oruç, zekat, hac ibadetleri, islâm'ın ahlâk ilkeleri, siyer yani peygamberimizin örnek yaşayışı kitapta yer alan başlıca konulardır.

Yer yer okuma parçaları, sözlük ve testler ile de zenginleştirilen bu eserin, yüce dinimiz hakkında genel bilgi edinmek isteyen herkese, kolaylık ve yarar sağlayacağı ümidiyle neşrediyoruz.

ISBN 975-6541-27-X

9 789756 541272